

Āgenskalna Valsts ģimnāzijas

literārais žurnāls

Dvēseles lidojums

2007./2008. mācību gads

REDAKCIJA

Galvenā redaktore, māksliniece – maketētāja, nodaļu "Experimenti" un "Citi" vadītāja – Emīlija Petraškeviča

Redaktores vietniece, nodaļu "Literatūrzinātne un kritika" un "Dramaturģija" vadītāja – Ieva Strazdiņa

Prozas nodaļas vadītājas – Baiba Grobiņa un Linda Brila

Dzejas nodaļas vadītāja – Diāna Čepurnaja

Mākslinieciskais konsultants – Raivis Kapilinskis

Korektors – Rihards Johansons

Lielu PALDIES sakām

Skolotājām Dainai Mediņai, Dacei Simsonei, Silvijai Karlelisonei un Anitai Vanagai par palīdzību darba gaitā un autoru piesaistīšanā

Māksliniekam Jurim Petraškevičam, kurš piekrita būt neatkarīgais vērtētājs mūsu rīkotajos fotokonkursos

Laimonim Strazdiņam un Harijam Melderim par palīdzību tehniskajos jautājumos
Rakstniekiem Ronaldam Briedim, Ingai Ābelei un Norai Ikstenai par sadarbību.

FOTO

Žurnāla noformējumā izmantoti redakcijas rīkoto fotokonkursu uzvarētāju darbi, kā arī bildes no pašu redakcijas biedru personīgajiem arhīviem.

Fotokonkursu uzvarētāju darbi aplūkojami šādās lappusēs:

35. lpp. – Hilda Treija

66., 115., 136., 219, 242. – Šarlote Haznere

226. – Baiba Grobiņa

235. – Madara Muižniece

284., 108 – Ilze Ozola

Satura rādītājs

Litzhurnred.....	4
Proza.....	11
Miniatūras.....	12
Ziemas miniatūras.....	26
Pasakas.....	45
Stāsti.....	52
Dramaturģija.....	59
Mēs pie Ojāra.....	72
Dzeja.....	95
Citi.....	172
Ronalds Briedis.....	173
Inga Ābele.....	188
Zenta Mauriņa.....	195
Nora Ikstena.....	205
Jānis Ziemeļnieks.....	208
Literatūrzinātne un kritika.....	212
Zinātne.....	213
Kritika.....	231
Experimenti.....	251
Dada.....	253
Akrostihi.....	277
Rīmēšana.....	296
Atskaite.....	301
Alfabētiskais rādītājs.....	311
Muzikālais pielikums.....	213

Litzhurnred

No sākuma žurnāla veidošanas process šķiet kā maratons – trase gara, mērķis kaut kur tālu tālu, un pati skriešana – brīžiem ātrāka, brīžiem lēnāka, reizēm uz mirkli apstājoties pavism. Vienā brīdī rodas apjausma, ka maratons jāpārvērš sprintā, jo laika, ai, nepavism vairs nav daudz, finišs tepat aiz stūra, un tad ātrums jāpalielina līdz maksimālajam, lai spētu visu izdarīt tā, ka paliek sajūta – viss iztērētais laiks nav gluži *nopūdelēts*. Līdztekus šīm distancēm jāiziet arī stafete, neklūdīgi iedodot kociņu īstajam, kurš procesu turpinās, papildinās un nepārraus kēdi, kurā savērts katrs padarītais darbs, katrs noietais etaps. Galvenais, ko esmu ieguvusi, strādājot ar žurnālu, ir spēja šos trīs distanču veidus apvienot pēc iespējas labāk, vismaz apjaust, kā tas darāms. Paldies visiem, kuri izturēja līdz beigām.

Emīlīja Petraškeviča

Ja dzīvi uztver kā slīdošu lenti, pa kuru lēnām brauc garām kūkas, tad mans uzdevums ir īstajā brīdī paņemt īsto kūku, tas ir – to kūku, kuras pildījums atbilst tam, pēc kā noilgojušās ir manas garšas kārpiņas. Protams, nekādas šiltītes pie tām kūkām nav, un, protams, tās neslīd lēnām, lai varētu novērtēt vai ar pirksta galīnu nogaršot garnējumu. Manu pieredzi veido visas izvēlētās kūkas, jo jāapēd paņemtās ir – vienalga, vai, putukrējuma torti gribot, esmu paņēmusi siera kūku, vai rūgtās šokolādes glazūras vietā ir pārsaldināta karamele. Ar laiku jau iemācās sajust pareizo un īsto izvēlu tuvošanos, uzklausīt atbildes, kuras tev iekšā kāds pasaka priekšā.

Pats svarīgākais ir ļauties procesam un izprast tā būtību – tā arī ar žurnāla veidošanu. Sākumā liekas, ka tu visu zini, tu fokusējies uz kaut ko un strikti paud savas idejas. Pēc pirmās kūkas, kura negaršo tā, kā iztēlojies, sāc jau pārdomāt... Pie žurnāla slīdošās kūku lentes jau nestāvu es viena, tas ir komandas darbs – spēt apvienot savas mēles, izveidot vienu kopīgu garšas vīziju un visiem reizē pastiept roku īstajā brīdī. Sarežģīti. Bet tas ir process, kurā atsijājas liekais un paliek kodols. Koleģi – tā ir savdabīga filtrācijas sistēma. Tiri fizikāli: tu kaut ko modulē – pārraidi savi informāciju tādā formātā, kādā to, tavuprāt, varētu saprast uztvērējs –, preti esošais cilvēks(uztvērējs) šo tavu domu par kaut ko veiksmīgi detektē – atdala no, viņaprāt, liekā un pārveido sev vislabāk izprotamajā valodā. Ar to vēl viss nebeidzas, jo, rūpīgi apstrādāta, ideja tiek sūtīta atpakaļ, un notiek tie paši procesi. Protams, ja veidojas plašāka diskusija, tad doma šādi tiek izlaista cauri filtriņiem neskaitāmas reizes, un tu pats – šis domas pirmradītājs – sāc skatīties uz to pavisam citādi...

Varbūt tas ir lielākais ieguvums, strādājot redakcijas mazajā sistēmā, – spēt vairāk paļauties uz citiem. Reizēm spēt palūkoties uz sevi kā detaļu. Sajust mehānisma darbības spēku. Visas kūkas taču jānogaršo.

Ieva Strazdiņa

krāsa – radošums pelēkumā
zieds – skaistuma mirklī vienatnē
filma – mirklīgas šausmas nerealitātē
kaķis – saskrāpēta mugura naktī
skola – atbildīgs solis augšup
smarža – rīta atmiņas pēc naktīm
nākotne – ir tikai tagadne
smaids – šauras acis
acis – dvēseles spogulis
lidojums – augstu virs zemes
mūzika – bauda organismam
skaistums – kaut kas, kas man nav
mīlestība – kaut kas vairāk kā pieskārieni
ģimene – pakluss mans sapnis
draugi – sāpīgas rūpes līdzcietībā
pašizpausme – miegā redzēti sapņi
es – sarkastiska maita

Linda Brila

Izkrāso pats!

Saplēs krāsu bundžiņas, uzpin otīnas, uzzīmē papīru un nosauc to par Cilvēku. Par Cilvēku (un nevis par cilvēku) tāpēc, lai viņš no papīra izkāptu un spētu klāviski radīt dzejas vielu, ko ar imantiski baltiem taureņspārniem izkalt ojāriskās sirdsapziņās, vielu, kas – dīvaini, bet – pārkarsušās dienās sasalst ledus gabaliņos, ko pielikt pie pārlieku smagumā pulsējošiem tautas deniņiem. Vielu, kas – dīvaini, bet –, draudot mūžīgajam sasalumam, pēkšņi uzliesmo un sadeg tautas nosalušo pirkstu siltumam. Vielu, kas – dīvaini, bet – izaug par šķēpiem, kad pakrīt kritušie un iznirst par priedēm, kad lauztās vairs neceļas.

Dīvaini, bet veikalā nepārdod. Un točkās nenopirkta. Un, izrādās, pa blatam no ārzemēm nedabūt. Tāpēc – saplēs! Un izkāp no bundžiņas ārā – ir arī citas krāsas.

Un tik jauki iekāpt pa kādam krāsas triepienam. Ne visam jāpielīp un ne visur jāaatstāj pēdu nospiedumus, bet, ja nu kādam nav spēka atvērt to sasodīto krāsas bundžiņu, tad sper valā un plēs ārā! Un izkrāso pats! Dzejā.

Diāna Čepurnaja

Dzeja. Ne gluži kā tausteklis ar nervu galiem, kas atvērti pret pasauli, vai trešā auss, kas dzird meža un asfalta strīdu, cilvēka un cilvēku pretrunas, kaijas sadursmi ar vēju un kaķa kažoka uzsilšanu saulē, bet tomēr – arī tai reizēm vajag atrast savu ceļu uz ārējo izpausmi. Manuprāt, kaut ko radīt – tas ir viens no veidiem, kā kaut nedaudz izvairīties no neapturamas visa apkārtējā patēriņanas un sagraušanas, izteikt sevi, vai kādu no tiem, kas ir tevī, likt viņiem saprasties.

Raivis Kapilinskis

Krāsas. Smiltis. laiks. Pārsteigums. Fotogrāfijas. Līdzāsesamība.

Man rūp: ģimene, attiecības, draugi, daba un Tās saglabāšana, sapratne, atklātība, dzīves novērtēšana (ka Tu esi šeit un tagad), cilvēciskums ne tikai strap cilvēkiem, bet arī dabu un dzīvniekiem, sevis apzināšanās => kaut kas man un arī manī esošs. Tā nu ir, ka katrs esam īstajā vietā un laikā, tā vienkārši ir, bet māksla ir tas, kas atver citas durvis, kur ir mazliet saldskarbi, bet arī patiesi. Baudiet! Cepums Jums, kas esat!

"Īstais atklājumu ceļš ir nevis jaunu zemju meklēšana, bet skatīšanās pa jaunam."

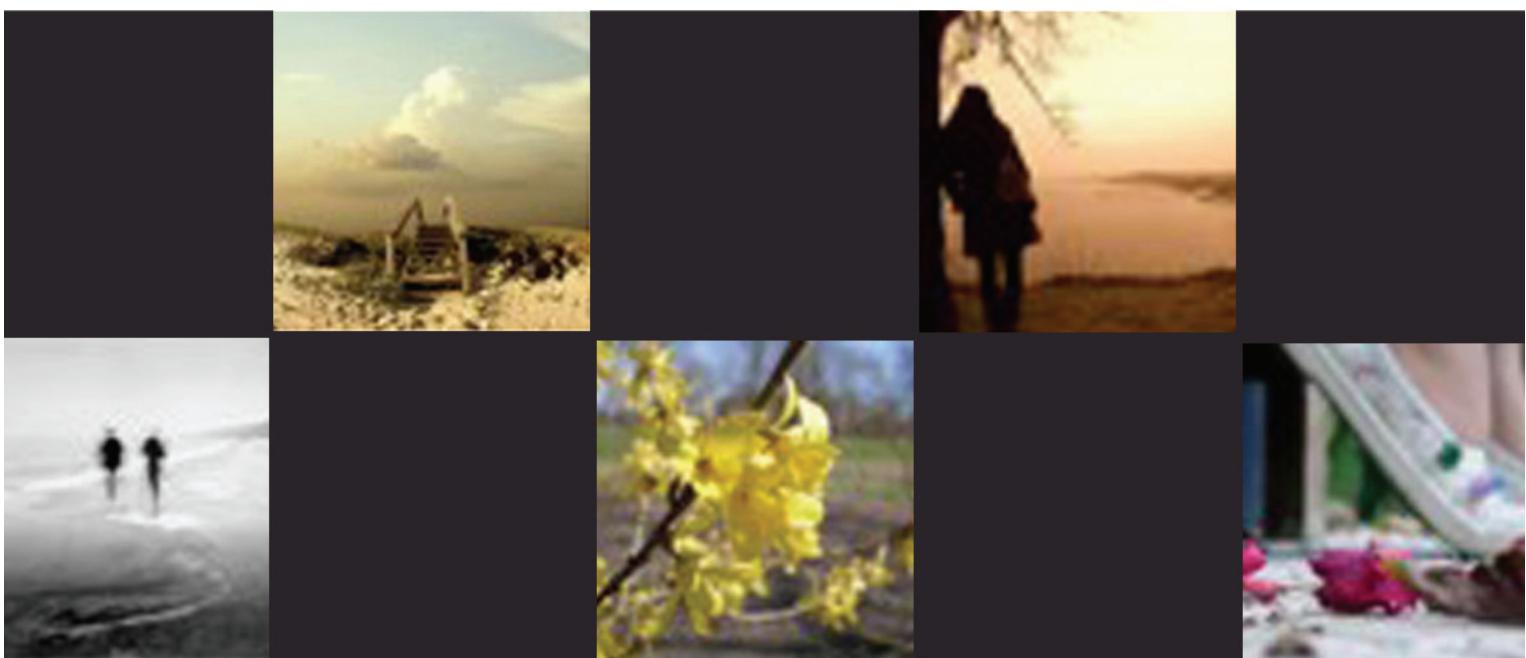
M. Prusts

Baiba Grobiņa

Prozza

Miniatūras

Lasot šo apakšnodaļu, vēlams atskāņot 1. dziesmu (skat pielikumu).

Horoskopa zīme – vēzis (šķiet, tas daudz par mani ko spēj jau izteikt) Esmu mazs cinītis, kas lielākoties uzņemas gāzt lielus vezumus, taču ne vienmēr tie līdz galam maksimāli labi tiek novesti. Šķiet, ka lietas, kas mani vislabāk spētu raksturot, ir ūdenspīpe draugu lokā, laba mūzika un kafija, kuru tik ļoti dievinu, iespējams, jau vien tās ģeniālā aromāta dēļ.

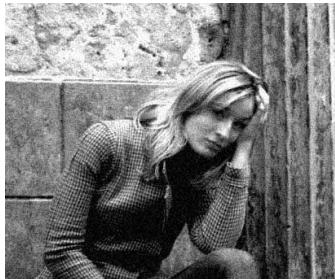
Paula Kiete 12.5

Saulriets.

Es sēdēju viena kailas jūras krastā. Man ausīs šalca viļņu krāšņā melodija par brīvību. Te pēkšni pēdējais saules stars atspīdēja man sejā un lika manām acīm cieši, cieši sarauties. Man negribējās tās vairs atvērt.

Tā nu es sēdēju smaidīdam, aizvērtām acīm, elpojot karsti vēso gaisu, kas sitās man sejā. Uzpūšot maigai vēja plūsmai, palmas zars noliecās un, it kā rūpju pilns, noglāstīja man vaigu tā, ka nu vairs nejutos vientuļa.

Es nogūlos smiltīs, mēģinot atstāt putnu lidojumu tajā. Paverot acis uz augšu, tur raudzījās Viņa, tālā debesmala, kas aicināja doties pa šo tālo taku, kur saule vienmēr ir uzlēkusi...

lai pulss sitas ritmā.

Dita Maļinovska, 12.5

Donžuāni pastaigājas pa volānu virpuļotām ielām. Viņu spožās dzīves karstasinīgi aizrit kā paralēli festivāli pa ieļejām, alejām, senlejām...

Bet viņas kā žagatas gorās pa cakainām, kruzuļotām zelta lukturu ielām. Viņu lišķīgi graciozās dzīves kā paralēlas kreļļu un karekļu virtenes aizrit pa vestibiliem un zeltīto kolonnu pilnajiem gaiteņiem.

Tik dziļi uzsūkta vitalitāte – bez tiem karnevāli
iekristu miegainā agonijā
– bez tiem zelta fasādes
sabirztu atmiņās,
– bez tiem asinis pārstātu
klausīt pulsa sitieniem...

Un šodienas pelēcībā Kamēlijas tupina rakstīt gaisā un virpuļot savu volānu karuseļos.
Lai putekļi reibst, miegainie mostas...

Troksnis, enerģija, ūlbums vēdekļu asajos pagriezienos, ļaužu vienotā pulsa ritmos,
kas viegli elektrizē, sintezē, ieved prātību
neprātības ekstāzē.

Herta Vītuma 12.5

Lai gan man to ir daudz, vajag vēl un vēl...

Kurpes nedrīkst dāvināt ne brūtei, ne brūtgānam, tad saņēmējs aizbēgs.

Rīgas Vidzemes rajona tiesa par apavu mešanu uz ledus pasaules hokeja čempionāta Latvijas un Kanādas izlases spēles laikā līdzjutējam Dainim Krievam piesprieda naudas sodu 50 Ls.

Ietītu lakatā, Maiklu Džeksonu nodeva kurpes.

Kurpju pāri ir cenā no 39.99 līdz 190 Ls.

Nostāsti par kurpēm ir tikpat dzīvi kā divas sarkanas kurpes manā bildē. Varētu sprauslāt un teikt: "Nu un tad?"

Bet gluži tāpat kā Saule ir vairākas pavadones un Zemei – Mēness, tāpat ir ar mūsu pavadonēm – kurpēm.

Ikdienas steigā, uztraukumu un depresijas biezputrā kurpes dzīvo mums līdzi. Mēs nolaužam vienu papēdi, otru. Nobružājam, pazaudējam zoli, atstājam viesnīcā vai uz trepītēm, sviežam uz hokeja laukuma un neievērojam.

Esam aizmetuši pāris savus gadus, nododot otrreizējai pārstrādei jeb atmiņām.

No solījuma akmeņiem sev tiltu uz panākumiem nebūvēju, jo nav svarīgi, vai esmu kažokādās vai kailumā, vai apmaldījusies cilvēku vienaldzības mežā, bet ticu sev!

Klinta Lapsa, 12.5

Visur izstarojas gaisma. Tā plūst kā straume un apņem, ietverot sevī visu naksnīgo pilsētu. Pēc spožuma tiecoties, es sajutu, ka meteors esmu, kas sadeg jau gaisā, nesasniedams zemes virsmu. Debesīs parādos kā spožs un spilgts uzplaiksnījums. Mana gaisma apžilbina it visu. Mākoņi sadrūzmējās lielā, smacīgā dūmakā, aizklājot zvaigžņu acis. Pēc gaismas tiecoties, ūdens atstaro to atpakaļ un sevī nepatur. Tas baidās aizdegties, jo tas jūt, cik karsta ir sirds.

Spīd... Daudz kas naksnīgajā pilsētā spīd. Prieks silda izmisumu ēkas. Blāzma uzzied, atraisās un krit. Tā ilgi neuzkavējas. Un pazūd tāpat kā cilvēku izraudātās asaras. Rodas jauna gaisma. Norisinās periodiskums.

Apkārt cilvēku smiekli, čalas un sarunas. Viss griežas lielā virpulī. Jautras izpriecas izklaidē cilvēkus, bet kur gan ir palicis šķīstītais prieks, kas atmodina jaunas iekšējās iespējas? Cenšos to sameklēt saprātīgi domājošu būtņu sejā, bet velti viņi pūlas, jo tukšās, dzīvnieciskās sejās tā neradīs patvērumu. Mani garlaiko skaisti ģimji, kas nu ir savairojušies tūkstoš eksemplāros. Skaistas sejas, maldīgi smaidi, fiziska baula, bet dvēselisks tukšumus. Primitīvisms.

Pilsēta, dāvā savu skaistumu ikvienam – dāvā gaismu arī zvaigžņu alejām – acīm! Neglabā to kā zelta bumbu, jo tā ar laiku kļūst tikai smagāka, līdz izripos ārā un izplaiksnīs tukšumā. Viss pilnīgais izraisa prieku.

Vai zini?! Meklēju tevi starp tūkstoš un vienu smaidu. Nezinu, kurā gaismas starā esi paslēpies. Tagad es zinu, ka esi CITS, par spīti maniem gaismas ātrumiem, tu nemēdz bēgt un slēpties. Tagad es pati sev esmu kļuvusi sveša. CITA. Tiekdamās uz mijiedarbību, apmaldījos sevī un nobijos. Atkal mani ieskauj virpuļojoši vārdi, maldīgi smaidi un žesti. Gaismas sniegpārslas prot mani sasildīt: tās, izkūstot manā plauktā, iesej manī gaismas staru. Gribu iesēsties laivā un aizpeldēt tālēs viena, jo apzinos un saprotu, ka no solījuma akmeņiem es sev neuzbūvēšu pili, kurā patverties no aukstuma, rodot sevī saskaņotību un mieru. Tava nerimtība mani smacē. Asinis sastingst un nespēj cirkulēt. Nervu gali sāpīgi sūta impulsus uz arteriālo nervu sistēmu. Pazūd izjūtu spēja, gaisma pārvēršas melnumā, kas tik griezīgi atņem smaidītprieku...

Gaisma ietver un aptver visu un visus. Tā cenšas sasildīt ikvienu, bet tai ir ierobežoti resursi, lai apmierinātu cilvēku neierobežotās vēlmes. Gaisma, palīdz man skaļi sacīt: "Gribu tev tuvāk, gribu tevi sajust..."!

Naksnīgā pilsēta. Izstarojas gaisma visapkārt. Troksnis un čalas, tikai es tāda klusa.

Esmu cilvēks, kuram ļeras pie sirds un kurš tic, ka zvaignes krīt tikai tādēļ, lai mēs varētu ievēlēties vēlēšanos. Cilvēks, kuram ļoti patīk smarža pēc lietus un kurš nespēj noraudzīties vītušās puķēs. Cilvēks, kurš divreiz ieelpo, bet tikai vienreiz izelpo. Pavisam Parasts cilvēks.

Zieduļa

Sveiks, draugs.

Atceries, kā agros rītos debesis mēdza šķelties uz pusēm kā nobriedis ābols vecmammas pīrāgam? Tad mēs gulējām ar seju pret debesīm un gaidījām, līdz rīta rasa izkusīs pār mūsu pierēm un notecēs līdz ziediem, kas jau gatavojās novīst. Vējš rāmi rotaļājās Tavos sprogainajos matos, un tie cēlās pret debesīm un krita Tev sejā, un Tu ar pavisam veiklu rokas kustību spēji tos savaldīt un pierunāt turēties pretī vēja aicinājumiem spēlēties. Es noskatījos Tevī ar kūpošu kakao krūzi rokās un cerēju, ka šie rīti nekad nebeigsies, jo man patika miers Tavā smaidā un karstā kakao smarža, kas sajaucās ar rīta agrumu un rasu un nosēdās uz jau sakaltušajām koku lapām. Ikreiz, kad Tu apgūlies, tā gandrīz nedzirdami nopūtās zem Tevis un pieķerās pie Tavas adītās jakas, kas jau pie elkoņiem bija viegli iedilusi. Atceros, kā Tev patika atspiest elkoņus pret ceļiem un raudzīties, kā gājputni strauji un nemainīgi lido pret dienvidiem. Kā Tu, klusi čukstot, lūdzi, lai tie atnes laimi. Tagad ir pavasaris, tie atgriežas, bet laimes nav ar viņiem.

Atceries, kā vienā no rītiem pirmais pavasara taurenis nosēdās uz Tava pleca? Tas bija silti dzeltens, un man pat uz brīdi likās, ka taureņa spārni izstaro sauli, kas viltīgi bija paslēpusies aiz pavasara debesīm. Es vēlējos viegli noglāstīt tā spārnus, bet tas nobijās un aizlidoja kaut kur tālu aiz ābeles, pie kuras bijām mājīgi iekārtojušās. Tu teici, ka tas atgriezīsies, patiesībā ļoti cerēji, un es redzēju Tavās acīs augošas dusmas par manu neuzmanību. Tās bija dusmas? Bet taurenis neatgriezās, un domas par manu vainu es joprojām auklēju savās atmiņās. Vēlāk Tu atzinies, ka šis taurenis bija ne tikai pirmais tajā pavasarī, bet pirms, ko redzēji visā savā dzīvē. Vainas sajūta satinās kā kamols manā kaklā, un pateikt "piedod" man neizdevās. Uzrakstīt to ir vieglāk, bet ne tik patiesi, Tu pati man tā teici.

Atceries, mēs vienmēr pēc kakao dzeršanas pie ābeles gājām uz tiltu, kas slējās pār dzelzceļu! Tev tik ļoti patika skaņa, kad vilciena riteņi nežēlīgi un asi triecās pret sliežu rāmumu un patstāvību. Tev patika spēks, ko izdvesa vilciena nopūtas, un Tu vienmēr nostājies vistuvāk vilciena vagoniem, lai to sajustu ar visām sevī esošajām manām un lai spētu to atcerēties ik mirkli, kad Tev tā pietrūktu. Es vienmēr Tevi tikai vēroju, jo skaļums mani biedēja un spēks grūda nost no kājām. Kad Tu atgriezies, es, atspiedusi muguru pret tilta margām, gaidīju Tavus ispūrušos matus un apmierināto smaidu. Vienreiz es jautāju, kādēļ Tu lūdz, lai atnes

gājputni, kādēļ Tu to nelūdz ātri braucošajiem vilcienu vagoniem? Atbildes nebija. Varbūt tagad būs?

Es zinu, ka, lasot šo vēstuli, Tu smaidi pie sevis un ap pirkstu virpini matu šķipsnu. Tu noteikti esi aizbēgusi, ieslēgusies savā koka mājā virs mazdārziņa un dungo kādu tikko dzirdētu dziesmu. Zini, draugs, es tagad, viena sēžot pie tās pašas ābeles esmu sagaidījusi Tavu tauriņu. Viņa zīdainie spārni ir skāruši šo lapu un daļu no uzrakstītā aiznesuši līdzi pāri ziedošām puķēm un briestošām nezālēm.

Draugs, neaizmirsti. Galvenais neaizmirsti.

160389–10648

31013011

189 cm

87 kg

Kaspars Putniņš, 12.1

Nakts

Viņas šeit nav...

Nakts ar saviem plašajiem tumsas matiem ir apklājusi visu, tikai tukšie stūri vēl čukst savā monotonajā čaukstoņā, savā starpā sasaucoties no viena bezgalīga tumsas gala līdz otram. Mēness, lūrot pa logu iekšā ar savu blāzmaini balto aci, maigi un blāvi vēro visu.

Viņas šeit nav...

Domas jau sen noklejojušas kur kurā, un viss sāk lēnām slīdēt un plūst – sienas, gaisma, tumsas čuksti – viss saplūst vienā lielā, plūstošā straumē un līst arvien ātrāk un ātrāk. Krāsas sāk izlauzties no saviem rāmjiem, kopā jaucoties un saplūstot skaņās. Sāk skanēt mūzika, burvīga mūzika, bez notīm, bez augstumiem, bez taktsmēra. Tā skan burvīgi. Starp visām dominantēm, minoriem, mažoriem, tercām un kvintām tik skan pustonis, kas triecas ārā, nekas cits neskan – tik šis pustonis. Mūzikas teorijas ciniķi teiks ka tas ir atbaidošs un iracionāls intervāls – divas skaņas ar vissīkāko matemātiski pieņemto intervālu savā starpā... Es sāku tās redzēt, spīguļodamas pēkšņi tās uzšaujas gaisā neprātīgā dejā, mainoties no dzeltena uz sarkanu, uz oranžu, un atkal sarkanu ar violetu pavidam, meklējot viena otru vienā otrā, un tā bezgala ilgi, tik neprātīgi tiecoties viena pēc otras, vēloties sasniegt viena otru, vēloties viena otru... Tās ir tikai pustoni prom viena no otras... tikai nieka pustoni... tik maz, bet tik nešķērsojami daudz... Tās seko viena otrai, vijās sev riņķi erotiskā spēlē, glāsta viena otru bezgalīgā mīlestības tango, kvēli kaislē ieplūstot viena otrā..

Viņas šeit nav...

Bet re, turpat... turpat ir viņas burvīgie mati aizķerušies manā necilajā ķemmē, turpat tējas krūze, no kuras viņa dzēra, viņas skaisto lūpu nospiedumi vēl redzami, turpat uz zemes mētājās viņas drēbes, kaislē mestās zemē, kur pagadās, turpat viņas ir...

Viņas šeit nav...

Es pagriežos uz otriem sāniem un tur viņa gul, tur viņa gul, muguru pagrieztu pret mani, nevainīgā, bezrūpīgā miegā, mierīgi elpojot un melnbaltās mēness gaismas apspīdēta. Es noglāstu viņas bezgalkrāšņo ķermenī, muguru no skausta, pār pleciem, tālāk uz leju pār gurniem... viņas āda tik maiga, pieliecos un ievalku nāsīs viņas matu aromātu... tā ir viņa...

"Kaut kas noticis?" viņa, neviļus pamodusies no mana pieskāriena, miegainā balsī man jautāja... Viņas acis tik skaistas... pazust tajās skatoties...

Viņa smaržo tik burvīgi...

Un izgaist mūzika, paraujas, nakts pieklust čuksti, un liekas, ka lietas sāk nostāties, ir tikai viņa un es... viņa un es, un šī nakts, pat ne vairs mēness, tumsa, gaisma vai laiks, un neko citu arī nevajag.. Viens mirklis.. mūžības mirklis... viņa un es...

„Nekas.. nekas,” es nočukstu un atlaižos... Lietas sāk atkal plūst – sajaucas viņas smarža, pieskārienu siltums, viņas balss un nakts...

Viņa smaržo tik burvīgi...

Un skan, skan... skan atkal tā mūzika, plūst skaņas, vijoties savā starpā, mainās krāsas, noskaņas, bet tās tikai vijas savā starpā, neredzot neko citu, mainās vietas, mainās jūtas, mainās viss... bet ir tikai viņas, un tās tikai seko viena otrai, vijas sev pakaļ un glāsta viena otru bezgalīgā mīlestības tango, tiecoties viena pēc otras...

Viņas šeit nav...

Vētra

Mēs gājām, staigājām kaut kur, pat vienalga kur, no labās puses bargi pūta ziemelis, putodams jūras varenos ūdeņus un dzīdams tos krastā uz mūsu pusī, no kreisās brašie priežu stāvi melanhолiski līgojās un dziedāja savu sēro šalku dziesmu, laižot caur sevi traucošā vēja brāzmas. Jūrmala vētrainās naktīs ir tik skaista. Vējš jau bija paspējis izpluinīt nepaklausīgākos tavus matus no gumijas slazda, un tagad tie draiski šaudījās pār tavu seju, tu izskatījies tik skaista šādā laikā – paspūrušiem matiem un viegli sārtiem vaigiem...

Liekas, ka zem kājām visas pasaules tuksnešu smiltis jau būtu nostaigātas, nebeidzami tālu atpakaļ vilkās mūsu pēdas, vientuļi vienas smiltis tās gāja, varbūt ne vienas, citas vienkārši aizpūstas, un priekšā vēl nesasniedzams horizonts, kur debess saplūst ar zemi, laiks jau sen ir apstājies, un viss rīt mūžību, esi tikai tu un es...

Mirklī viss palika gaišs, un pēc brītiņa tālumā atskanēja brangs Pērkona grāviens, viss gaiss nodrebēja, it kā neredzams spēks to būtu salauzis uz pusēm. Debesīs mākoņi traucās negantā ātrumā, Nakts Debesu Kunga vadībā, kas baltām putām nodzītā rumakā traucās pa pēdām ziemelim pār visām četrām debesu pusēm. Likās, ka pašas debesis neizturēs šo aulēkšošanu un zibeņu sviešanu. Koki ar jau ļodzoties manāmi tramīgi palikuši, dažs izdodams krakšķošas skaņas. Vējš tik turpināja dejot ar bangām un jūru trauksmainā virpuļa dejā pār ūdeni, smiltīm, kokiem un mums, glāstīdams savas rokas caur matiem un līzdams zem drēbēm pa spraugām. Vienīgais Mēness likās stāvam mierā šajā spēka un neprātības parādē, ik pa mirklīm parādīdamies un zuzdams starp tumšajiem, neprātā skrienošajiem mākoņiem vienā un tajā pašā vietā. Vējš, jūra, koki, zibens – pilnīgi viss trako, bet visā šajā neprātā esam tikai tu un es...

Pēkšņi es apstājos, satvēru tevi un ieskatījos sejā.

“Es mī...,” es ierunājos klusumā, skatoties tev acīs, pieklusinātā balsī...

Apkārt nav itin nekas, tikai tu un es...

...bet tu aizspiedi man lūpas ar pirkstu, un es tā arī nepabeidzu, vārdi saplūda un norima vēja un bangu šalkonā, un kaut kur pazudu starp šo burvīgo nakti un tavām burvīgajām acīm... Bet ko tur ko teikt – šis mirklis, šī nakts izteica visu bez vārdiem...

es esmu skaista. un mani darbi ir īsi mirkļi.
mani varoņi dzīvo manī. tie tiek iznēsāti un tad visu pieņem
papīrs. tā gadās.

Linda Brila, 12.5

pavasara miniatūras (jeb otrā tūre)

ooo

pavasaris. elpa pakausī un mīlīgs glāsts plecam. augstāk, virs kreisās lāpstiņas, ir pulkstenis, kas rāda gadalaikus, un tur ir tik jūtīgi, ka gribas noskurnināties no tirpām, bet tomēr piekļauties tam, kurš spējis man mazliet pakļauties. ir jauki stāvēt ar kurbēm vēl ziemas miega zemē un sajust, kā siltais gaiss apvijas ap kājām kā zīda lakats – caurspīdīgs un ar gaišiem taureņiem. apkārt ir viens vienīgs miers, viss satraukums ir aiz pretējās ielas kreisā stūra, varbūt tas ir arī citos, bet manī nē. es gaidu pirmos tauriņus, gaiši zilus, ar augstiem spārniem.

pavasaris. sweet child in time you'll see the line. un tā vienmēr. katru pavasari man ir savs starts. no vienas jūras malas līdz otrai. kailai skraidīt brīvē un laikā, kad neviene nav – siltās naktīs ar aizmigušām putnu balsīm. un pamosties no rīta pie ostas sāniem. nemaz nenosalt, jo kāds ir uzklājis ogļu segu. tik vien, lai būtu silti sevī.

pavasaris. varbūt manis nemaz nav. bet varu sajust, kā viņš smaržo man blakus, kā viņa rokas ir mazliet par smagu šai pasaulei un šim pavasarim, bet viņš prot pieskarties stīgām tik liegi, ka nevilcinoties skaņa grib piederēt viņam. arī šajā pavasārī es esmu viņa skaņa, tikai šoreiz es liegi aizslīdēšu un paturēšu četras zīmes ar melnu tinti ādā. skanēs tikai džezs. es peldēšos aukstā daugavas krastā. tikai zilas kristāla kurpes kā tauriņi vēl vēstīs par mani.

○○○

lietus. ceriņkrāsas lietussargs un vējš. tik drosmīgs, ka grib aizlīst man aiz plakstiņiem un noglāstīt manas domas. ceļš uz mājām ar lietu – nolamāju šo pavasari, laikapstākļus, visas tās globālās sasilšanas un liekuļošanas, ko cilvēki te runā. ceļš jau atkal (ha ha, drīzāk takā!) pilns ar ūdeni, un manas kurpes izmirkušas jēlas. negribu pacelt galvu pret laiku un klusi dziedu līdzi morisonam, kaut kas par taureņu kliedzieniem.

braukš, un potīte uz āru, mana pēda saskaras ar lielu peļķi. ko gan vēl man vajadzētu! lieliski. es cenšos turēt ar zodu lietussargu. neizdodas. tas iekrīt otrā blakus peļķē, soma smagnēji nokrīt uz elkoņa. atmetu ar roku visam un stāvu lietū. viss izmisums pavasara depresijā. noskurinos kā suns, izstaipos kā laisks kaķis – pret debesīm paceļu rokas un acis. vēl joprojām skan džims. pasmaidu. un ieraugu sniegpulksteņu paklāju dārzā, viss balts un tīrs. ak jā, pavasaris! izrauju kāju no purvainās peļķes, paceļu lietussargu, aizveru to un eju tālāk.

○○○

kad es smēķēju, tad atļaujos skumt.

it sevišķi agros pavasarios, kad zāle vēl brūnzaļā nokrāsā. es varu klausīties, kā ostas skaņa ietinas piemājas kokos, bet vislabāk man patīk vakaros sēdēt uz veca šķūņa bluķa, dzert džinu ar toniku, smēķēt vanījas cigaretēs un klausīties, kā cilvēki otrpus daugavai rosās oglēs, reizēm notrauc sviedrus no pieres un paraugās augšup – kaut kur starp spožām, karstām ugunīm ir arī blāvas nakts piegulētājas – zvaigznes.

kad es smēķēju, tad atļaujos skumt.

dienas vidū izklāju omas veco segu dārzā starp baltajām sniegpulkstenītēm. apsēžos uz vēsās zemes, sega nesasilda to, bet apguļoties es varu sajust, kā mans ķermenis atdod manu siltumu un man pie galvas atplaukst dzeltens krokos. esmu pilna ar jaunumiem un spējām – uzziedēt tad, kad man virs galvas lidinās divas melnas vārnas. aiz manas galvas nostājas vīrietis ar sirmiem matiem un senu laiku izrobotu seju. es jautāju: „vai tu esi dievs?”

kad es smēķēju pavasari, es skumstu par sevi – ziemas taurenī.

MAMMAI

kliedzu pie atvērta loga, kur laukā putni cīnās par ielām un pasta kastītēm. un tad nozūd, pieploku pie grīdas, elpoju tukšos dēļos, un domas smejas par cilvēkiem ārpus mana loga, kuri paceļ galvas, raugās pēc kliedzēja un samin baložu knābjus.

es gaidu minūti, divas. mamma mani atrod tādu – kailu ar melnām kurpēm kājās, uz grīdu gulošu. viņa neko nejautā, klusi paņem rūtainu segu un apsedz mani. viņa noglāsta matus, aiziet, mierīgi piever durvis. es apsēžos sēdus, atbalstu muguru pret sienu, nesaprotu viņu. es esmu skaļa, vulgāra, pat trausla, bet viņa noglāsta galvu. bezrūpība? es aizsperu kurpes un sāku velties pa grīdu, skaļi dziedot par dvēseļu virtuvēm. es nesaprotu māti. sevi varbūt. mana pasaule pilna ar spoguļiem un visur ir pelēkas žurkas ar kaķu purniņiem. šie zvēri grauz pēdas, apskrāpē muguras labo pusī un iepļauj kreisajā acī. tad es pamostos raudot un kliedzot, mamma ir satvērusi manas rokas, tad plecus – apskāviens. silti. es alsoju, smagi, vēl smagāk un tad rimstos. atveru acis. es esmu pakritusi, tā teica mamma, bet tā mierīgi un uz piecām sekundēm. elpoju – epilepsija. satveru mammas roku, aizveru acis un pie sevis atkārtoju: mīlestība, mīlestība, mīlestība.

Kate ir aktīva radošā gara iemiesojums. Brīvā brīdī visbiežāk viņu var sastapt svilpojot skolas gaiteņos/ielās. Ā, jā – nost ar cenzūru un liekulību, lai iet pa gaisu ierobežojumi un stereotipi!

Kate Pāvula, 10.3

Vecrīgas mirķi (īsie).

Viens.

Parka soliņa krāsa mazliet nolupusi. Meitenes mētelis vējā atpūsts plati. Sarkanās pogas klusi noskanēja pret metāla rokturi. Sārti pietvīkušie vaigi, nosarkuši ausu gali, mutautiņš. Viņa šeit jau labu brīdi drebošiem, zilganiem pirkstiem lauza baltmaizi. Lauza un kaisīja uz glītā gājēju celiņa. Uz celiņa pie kanāla. Pie kanāla, kur baltais nams stāv. Opera.

Vienkājains balodis sakēra drupatu un kliboja projām, nozalojusī metāla dāma, vēl joprojām aplieta, stāv mazuļu ielokā. Baltais balodis sakampa maizes pūku un pacēlās spārnos, dārznieka rokas veicīgi izravēja puķu dobes raksta labējo sektorū. Zaļā dāma, trauks viņas rokās, saulē mirdzošie ūdens pilieni, kas pār viņas nedzīvajiem matiem glāstoši nolija strūklakas pakājē.

Meitene noskatījās, aizpogājot mēteli.

Divi.

Līdz ar čīkstošajām durvju eņģu skaņām ārpusē iznāca ļaudis. Arī vīrietis. Kliboja. Izkliboja no Jēkaba dievnama. Diena vēl tikko iesākusies. Sprediķa pēdējie vārdi skanēja ausīs. „Tev nebūs nokaut!” „...savu tuvāko?” sev retoriski pajautāja vīrs. Neba pirmā, ne pēdējā reize, kad kāds slepkavots tiek.

Pagriezis galvu, viņš atdūrās pret jau ierasto skatu. Tumšā laterna. Nespīd gan tagad. Plecu pie pleca, cieši sakļāvušies Trīs Brāļi. Brāļi. Brāļi... Gluži kā tie, par kuriem šodien mācītājs... Bet šie – šie ir mūžīgi, viņi nevar izzust no pasaules vienā acumirklī, sekundē, elpas vilcienā.

„Tev nebūs nokaut!”

Sašķobījušās ēkas un uzzīmētie logi. Palodzes. Rakstiņi. Uz viena no brāļiem uzrakstīts ANNO un skaitļi... Pie laternas mākslinieks. Vīrs, nelabvēlīgi paskatījies, dodas tālāk: “Mākslinieki – visi kā viens! Tie paši skati, tās pašas krāsas, formas; brāļi arī – mūžīgi tādi paši. Nešķirami.”

„Tev nebūs...”

Trīs (tu esi brīvs).

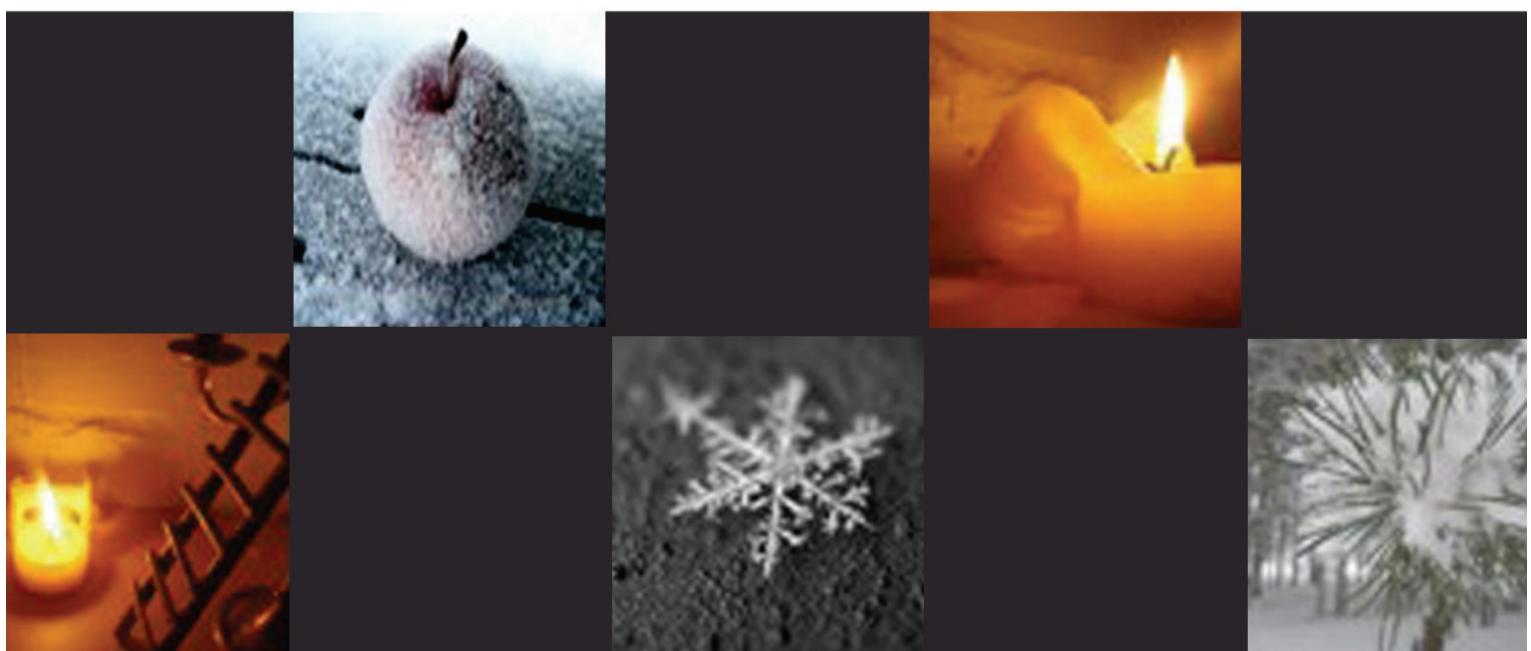
Atveru acis. Stāvu. Dzirdu kā man aiz muguras večiņa piedāvā ozollapu vainagu. Pati plūkusi. Pati pinusi. Tagad dēls atvedis uz gadatirgu. Saka, lai es paņemot. Sniedzos tuvāk. Neizdodas.

Laukumā esmu viena. Izrādās, ka viena. Gadatirgus smarža man uz plaukstām. Izbālējusi gan. Arī vecais bruģis atbalso aizgājušās Jāņu priekšnojautas. Sajūtu „Dzintariņa” soļus uz zemās estrādes. Smaržo pīrādzīņi, un mana labākā draudzene pārdod simboliskus ozolu stādiņus.

Ausīs vēl dun politiķu sveicienu plakātiskie saukļi. Sajaucās. Sajaucās ar čelliem , kas tikko pie iegrīmušā Doma stūra spēlēja Mocartu. Trīs ozolu paēnā, tuvu pie sarkano kieģeļu vecīgajām ausīm tie spēlēja Mocartu, kas ieaijās to asos stūrus.

Es dzirdēju, sajutu, redzēju, atgriezos. Es atkal iemigu.

Niemas miniaturas

Cik skaisti svece deg!... Un tā jau ir ieskāvusi mūs sava maigā spožuma lokā.

Vienalga, cik maza liesmiņa, bet izstaro liesmiņu, bet izstaro siltu gaismu kā mūžības atspīdums. Svece mūs piebur savam staram, un mēs lūkojamies tajā paļāvīgi un brīnumu pilni. Sveces gaisma nes mieru sirdij, šī gaisma piesaista labas domas, aizvilina mūsu atmiņas, palīdz noticēt jaunām cerībām...

Vai atceries M. Kerliņas vārdus? ...kas tas ir, kas mani izgaismo un tumsā ceļu rāda, brīnumsvecīte vai jāntārpiņš, kas sadeg mirdzēdams? Kas tas ir – dzejolis? Manas acis un ausis. Mana septītā maņa. Mana elpa un gaita. Mans ceļš un manas mājas. Vienīgais patvērumš. Važas un brīvība. Tas ir pumpurs, ko dzīvības sula izdzēn no zara."

Uzraksti savas izjūtas, bet esi patiess, jo svecītes gaisma to lūdz...

„Starp veļu laiku un Jaungadu
trūkstošais – viss ir te –
zvaniņā, piparkūkā,
nenorimstošā svecītē.”

/M. Čaklais/

Lasot šo apakšnodaļu, vēlams atskāņot 2. dziesmu (skat pielikumu).

Milēdija, Žū, Melleņu blukis, Kārumniece, Aveņoga, Vulpes vulpes

Valsts: Latvija

Tips: Ar mugurkaulu, bez indes zobiem

Klase: Līdz literātam man kā līdz Kijevai rāpus

Kārta: Tagadnes

Dzimta: Daudzētniska

Čints: Sievietes

Suga: Klusās

Ilze Rence, 12.5

Ir agrs rīts. Stāvu pieturā, man vēl jūra laika priekšā, es domāju par vēstuli.
Iekāpju astotajā tramvajā, tam maršruts visgarākais. Es pavizināšos līdzi cilvēku steidzīgumam.
Klusums tagad nozīmē daudz vairāk nekā jebkas, ko varētu uzrakstīt. Tas ir porcelāns.
Sāk snigt jūra sniegpārslu. Ja tas mirklis, kad jūtos visneobjektīvāk pret pasaules īsto dabu,
būtu te. Tad saspraustu tā smaržu ar kniepadatu, noliku plauktā un atstātu cīnāmies pret
nebrīvi.

Cik nejauks plāns.

Šodien esmu devusies Tevis meklējumos.

Tramvajā ir silts. Sniegpārslas lavās pa saulstariem.

Blakus sēdošais puisītis ēd piparkūkas.

Man uz brīdi pazūd dzirde. Cilvēki murmina. Kāds virpina atslēgu saišķi. Varbūt viņš
šodien aizies. Bet varbūt atnāks. Vai cilvēki kādreiz redzēs? To, cik skaists, nē, krāsains ir šis
laiks. Viņi ir te, viņi dzird un redz, bet apziņā nekas uzstājīgi neiesnieg.

Un tad kāds iekāpj tramvajā.

Tavs augums ir brīnumzeme. Es atceros smaržu. Atceros, kā pūš vējš, āda un kas līdzīgs
sandalam. Tāda piesātināti samtaina vīrišķība kā nejauki vēls rudens vakars dārzā.

Klātbūtne. Koši taisnas līnijas kustībā, horizonts un vienmērīgs vējš – tas viss atmostas.
Bultiņas līniju galos ietiecas manī. Smarža nekaunīgi iekļūst apziņā un paziņo – te es esmu.

Tu neesi zāles, ko var koncentrātā ielikt pudelītē ar lietošanas pamācību.

Tu esi svētki.

Un Tev es varētu uzdāvināt aizraujošāko, garāko maršrutu ar mani.

Priecīgus Ziemassvētkus.

Horoskopa zīme – vēzis (šķiet, tas daudz par mani ko spēj jau izteikt) Esmu mazs cinītis, kas lielākoties uzņemas gāzt lielus vezumus, taču ne vienmēr tie līdz galam maksimāli labi tiek novesti. Šķiet, ka lietas, kas mani vislabāk spētu raksturot, ir ūdenspīpe draugu lokā, laba mūzika un kafija, kuru tik ļoti dievinu, iespējams, jau vien tās ģeniālā aromāta dēļ.

Paula Ķiete 12.5

Manas pēdas palēnām izzūd gurkstošajā sniegā, pēc ūsa mirkļa atstājot vienīgi atmiņu nospiedumus. Ar ko gan man saistās šī neilgā, it kā nebūtiskā pastaiga vairāku ziemu garumā cauri mežam, ko ar aizvērtām acīm varētu sasmaržot īsti? Ar vientulību, kas mani skauj ik brīdi ciešāk, neatlaižot savus nerēdzami krampjainos pirkstus no maniem sniega kupenu apsnigušajiem pleciem? Vai man šī nakts atstās slāpes pēc vēl vienas tādas pašas klusuma pārpildītas nakts ar nedzīvu mieru, kas ilgas un gaidas vēl vairāk liek sajust manī, vai tomēr liks pār visām varēm tai izgaist no manām sniega vētras piepūstajām atmiņām?

Nē, šķiet, vienīgais, ko atstās šī svētā nakts, būs iebristā meža taka, kas ļaus man sajust savas mājas elpu tuvojamies, turpinoties šim Bezgalīgajam sapnim...

dzīves prieka pilns!

Mārtiņš Kusiņš, 12.5

Vēstule Ziemassvētku vecītim.

Sveiks, Ziemassvētku vecīti! Ir pagājis kārtējais gads, un atkal es griežos pie Tevis ar saviem lūgumiem. 2007. gads ir bijis raibu raibs, esmu gājis caur grūtībām uz panākumiem un caur panākumiem uz grūtībām, un man vairs nav spēka. Galvā raisās domas par visu, kas bijis un būs, es nevaru iemigt, tāpēc, lūdzu, uzdāvini man mieru, es iztikšu bez dāvanām, kas ietītas krāšņajos papīros, bez konfektēm un piparkūkām, kas man atgādina pagātni. Atnes man baltu, tīru sniegu, lai es kļūtu laimīgs, atnes man jaunu, citādāku 2008. gadu, ko es varu celt no pamatiem virsū iepriekšējam skaistāku, gaišāku un baltāku. Paldies Tev, paldies, ka Tu esi, ka ir cerība.

es esmu skaista. un mani darbi ir īsi mirkļi.
mani varoņi dzīvo manī. tie tiek iznēsēti un tad visu pieņem
papīrs. tā gadās.

Linda Brila, 12.5

ooo

es atvēru aizkarus un ielaidu dzelzceļa gaismas. tās ieplūda kā jūra dzīvoklī un izskaloja
katru istabas stūri un aizstūri. varēja ar gaisu sajust jūras smaržu, ai, kā es vēlējos tevi aizvest
uz jūrmalu un parādīt, cik tuvums var būt dziļš, bet zināju, ka nevēlēsies. es stāvu, atbalstījusies
pret palodzi, un vēroju aizejošo kravas vilcienu caur baltu mežģīnu aizkaru. tu esi virtuvē –
mani šī telpa uzjautrina – koši zilās sienas, virtuves mazie izmēri, bet tad ir tuvāka sajūta tev.
iespējams, tu gatavo medus maizi un tēju, ai, nē, šodien mums ir šampanietis. es nemaz
nedzirdēju, kā tu ienāci istabā. es atskatos, esi aizdedzis trīs sveces, kas bija gulējušas vecāsmammas
sekcijā pie svētītā ūdens un padomju savienības servīzes. es pasmaidu. tev. un tikai. atgriežos
pie dzelzceļa sliedēm, man patīk būt pie tevis, jo tad es varu sadzirdēt laiku aizklabam uz
visuma pusi. svece sasilda muguru, un mēs klusējam. eglīte istabas stūrī pie televizora atdzīvojas
un sāk smaržot. mūsu pirmie ziemassvētki. tu noglāsti muguru un iedod man šampanieša
glāzi. es pieglaužos tev klāt, gribu sajust svētumu arī tevī. pagriežoties pret tevi, mazliet
neveikli, bet izleju uz rokām šampanieti. es gribu to nodzert, bet tu paņem manu plaukstu un
nodzer saldeno, miljons burbuļu pilno dzērienu. es aizveru acis. ir labi.

mēs klusējot saskandinām par svētkiem un sevi. noliecam glāzes uz mazliet ļodzīgā
žurnālgaldiņa un atgriežamies laikā, es vēroju pelēkos vilcienus. snieg. un tu esi apskāvis mani.
es atkāpjos vienu soli atpakaļ un pastiepjos pirkstu galos, lai aizvērtu aizkarus. es gribu tevi
mūsu laikā ar ziemassvētku brīnumu.

Agnese Rogaine, 12.5

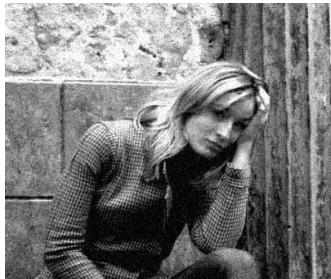
Sveces... Tās vienmēr ir saistījušās ar gada drūmāko laiku.

Vai kādam nāk prātā vasaras svelme, raugoties svecīšu gaismā?

Nē! Vasarai gaismas tāpat pietiek. Pavasarim arī.

Bet ziema, rudens? Šajā laikā mums ir dotas romantiskākas, dzīlākas gaismas – zvaigznes spēcīgajā salā šķiet spožākas, tie pāris saules stari, kas izlaužas caur tumšo mākoņu slāni, šķiet kā brīnuma, šķiet, tiem ir vislielākā vērtība tieši tad. Un arī svecīte, kuras gaisma, lai arī nelielā, tomēr ir maģiska. Tā ievij visu sev apkārt nedaudz noslēpumainā plīvurā, svecīšu gaismā sapņot vieglāk. Un vieglāk arī cilvēkiem atvērties. Tāds ir tās liesmiņas brīnums un reizē spēks – miers, ko tā sniedz, maina apkārtējos. Ir vieglāk, mierīgāk.

Tā nav jūlijas svelmes uzbāzība, tas nav ugunkurs, nav arī dzirksteļojošā siltumā pievelkoša, bet bezpersoniska lustras gaisma. Tā ir sajūta, kas rodas, satiekot senu, mīlu draugu, – svētki, maigums ar savu daļu laimes.

lai pulss sitas ritmā.

Dita Maļinovska, 12.5

Spārnots laiks rit bez pēdām uz priekšu, uz priekšu. Pār tuneljiem, stepēm, taigām un emociju starojuma krustpunktiem kā rotaļīgs bērns, paužot mīlestības sapņaino sprādzienu, smaidu, skatienu un kliedzienu gaišajās spēlēs. Laiks rit lēnāk un ātrāk, gaismīgām dejojot elpas piesitienā, sirdīm pukstot pasaules dziesmas ritmā, aizejot, atnākot, skrienot, augot, degot...

Nogurušu auru pulsējošs soļu bars klīst pa Francijas ielām, aizmirstām aizokeānijas salām, senču atstātiem pagrabiem, bērnu izārdītiem bēniņiem, smeļoties ritošā laika spēkus, uzplūdus, paisumus, bēgumus, visu laicīgo pārklājot.

Šodien es esmu atstāta mierā. Paldies par to. Būt atstātai mierā nozīmē atrast savu mazo pasaулīti un ierietēt tajā uz mirkli, laikam gandrīz mani apstājot. Citam ritējumam, citai salai un bulvāriem citās un citādākās pilsētās. Mierā ir manas pasaules mūzikas skaņas, un mierā guļ arī spēles un rotaļas, mierā guļ bērns, skatot pasauli gleznainos, spožos sapņos. Un reibinošs miers aiz manas pasaules loga, kur laika ritmā krīt baltas vēstules, nākotnes pareģu spalvām rakstītas, man uz palodzes malkoja vārdus. Vārdus, kuri šodien mierina.

Paldies par to.

No solījuma akmeņiem sev tiltu uz panākumiem nebūvēju, jo nav svarīgi,
vai esmu kažokādās vai kailumā, vai apmaldījusies cilvēku vienaldzības
mežā, bet ticu sev!

Klinta Lapsa, 12.5

Ar vēju Ziemeli kopā kalnos traukties, no silta mātes glāsta iemigt, no sveces gaismas smelties spēku, izturību un – pats galvenais – veselību. Es meklēju savu apslēpto svētku brīnumu, bet ikreiz atduros pret nolemtības ēkas smago glāstu. Tā gaisma, kas ir apkārt, tā apslēpta un deviņu reižu mīklu atminama, tā ir atslēga uz savstarpējo attiecību daiļumu, pamats mīlestības pienākuma apziņai pret sevi.

Es vēlos tikai to prieka sajūtu, kura nav tverama nedz ar ko, bet sajūtama ar patiesu dzīvības spēku, ko sniedz veselības stabilitāte, kas ir arī pastāvēšanas avots ne vien fiziskajam, bet arī dvēseliskajam stāvoklim. Sapņu lauskas vajag likt kopā un veidot vienu veselu gaismas mozaīku, kurā tiek ietverti mērķi, sapņi, kas būtu kā spēku sakopojums dzīves pienākuma izpildei.

Izsaukuma zīme, kuru raksturo daudzpunktes fizikālās un ķīmiskās īpašības.

Margarita Solovjova, 12.5

Klusums. Pelēks un drūms. Ieskanas sērkociņu klabatas, iedzirkstas un top. Top skaņa. Kaut reizēm klusa, bet skaļa. Top baltums. Top miers.

Kūst parafīns, kūst. Līst gar sveci kā nerimstošs asaru stāsts. No laimes. No skaļuma klusumā. Ietrisas liesma. Tad atgūst mieru un lēni sadeg savā klusuma skaļumā. Gluži kā zīdainis, kas nedroši sper savus pirmos soļus, bet, sajuzdamies drošs mātes, tēva gādībā, turpina spert soļus. Tie kļūst stabilāki, nosvērtāki, drošāki. Platāki. Drīz vien zīdainis, kas tik nedroši gāja savā dzīvē, ir balsts. Savam eņģelim. Kā sveces liesma, tā arī cilvēks izdzīvo savu mūžu, sadegot parafīna ilūzijā, dodot mieru un labklājību SAVAM eņģelim.

Nezin kāpēc, bet Ziemassvētki kļuvuši par komerciāliem svētkiem. Tagad lielākoties pateicība līdzcilvēkiem par to, ka ir tuvumā, tiek mērīta dāvanās. CILVĒKI!!! Ziemassvētku brīnums slēpjelas nevis naudas izteiksmē, bet gan turības un mīlestības sajūtā! Neviena cita dāvana nav vērtīgāka par mieru un drošību, kas sniedzas neizmērojamu pēdu tālumā! ČIMENE. Tas ir Ziemassvētku brīnums...

Es esmu skaista.un mani darbi ir īsi mirkli.
Mani varoņi dzīvo manī.tie tiek iznēsēti un tad visu pieņem
papīrs.tā gadās.

Linda Brila, 12.5

Moto: Vai var uzkāpt debesīs pa vienam saules staram? (O. Vācietis)

istaba izskatījās pēc pelēkas miglas pārņemtas alas, bet te negaidīts saules stars lēnām piezagās loga stiklam, noglāstīja to un pārlauza trauslo robežu, lai tiktu pie mērķa – izgaismot manu dīkdienību un pelēko masu, kas bija pārkājusi mani. bet stars salūza pret televizora ekrānu un putekļi sarosījās, jo tik reti gadījās, ka istabas smalkie sarkanvelveta aizkari bija vaļā. es pacēlu acis no savām rokām, kas bija nomestas man uz ceļiem, un, man ieelpojot mazliet dzilāk, sakustējās krēsla dvēsele, radot troksni, kas mani pamodināja no transam līdzīga stāvokļa. acis samirkšķināju divas reizes, profilakses dēļ. vēl viens saules stars mēgināja ielauzties manā klusumā (tas, ierāvies stūrīti un apsedzies ar omītes vilnas segu, īurd kā marta kaķis), mani jau ieinteresēja tas, kas notiek aiz manas pasaules, kas ir tik maza, ka sērkociņu kastītē tā ietilptu un vēl vieta paliku pāri. es piecēlos kājās, mani ceļi iečikstējās, bet saules stars jau sasniedza basās kājas un tur palika. sajutu glāstus. saule aicināja paspert soli, un es ievilku elpu, spēru bailīgu soli. hops, un nav neviens putekļa, nav tumsas, un logi ir plaši vaļā! samtains saules stars man pavēra debesis.

No solījuma akmeņiem sev tiltu uz panākumiem nebūvēju, jo nav svarīgi,
vai esmu kažokādās vai kailumā, vai apmaldījusies cilvēku vienaldzības
mežā, bet ticu sev!

Klinta Lapsa, 12.5

Moto: Vai var uzkāpt debesīs pa vienam saules staram? (O. Vācietis)

Ja tik vien tā darba, kā aizsniegt saules staru un uzkāpt debesīs. Es vēlos ne tikai vienu saules staru, bet vēlos tos visus savākt kopā un izdarināt brīnišķīgu saulstaru vitrāžu. Novilkšu savu tumšpelēko ēnu mēteli, noslaucīšu rūsu no acu plakstiem, izraušu prieku no ledainā sirdskambara, gadskārtām krāto ikdienas grūtumu projām raidīšu. Vēl vajag tikai augstākajā priedē uzrāpties, skatu augšup vērst un rokas saulei pretim sniegt...

Kaut viss būtu tik vienkārši, ka ar stingru apņemšanos iegūstams pat saules stars. Kam man sauli, kam man debesis, ja, ļaužu pulkā izgājusi, ar savu sirdi rokās jūtos kā zilpelēks akmens, jo neviens roka nesniedzas pretim manai sirdij?! Būs man prieka bezdelīga noklīdusi, kad devās meklēt saules staru, kas vistuvāk Zemes malai. Velti prātoju, jo tā ir tikai kārtējā pelavruna par uzkāpšanu debesīs. Kur tad paliek fizikas likumi un varbūtības?

Uzvelku tēta lielos, melnos gumijniekus un dodos uz mežu. Iedama cenšos kājas vilkt pa zemi, lai aiz sevis atstātu garu un izteiksmīgu līniju. Es zīmēju savu saules staru. Es kāpšu debesīs. Meklēju malu malās sauleszaķus, lai pēc tam tos ieliktu topošajā mākslas darbā un iedvestu gaismu. Aizdomājos par Pikaso un sāku raut mizu no priedes. Vēlējos mākslā ieviest konkrētas formas figūras vai laukumus. Ar dusmām es postīju priedes ietērpu. Ar spēku un naidu plēsu vienu mizas loksni pēc otras. Kaudzē to bija vairāki desmiti, bet es nerimos. Es vēlējos, lai arī citam sāp un jūtas bezspēcīgs. Negribēju būt vienīgā ar tādu sirdi, kas jau sen kā izžuvis ezers. Postītāja. Tā es sevi dēvēju. Iznīcinu to, kas man neaizsniedzams. Priede ik dienas veras pretī saulei, jo debesis tai otrās mājas, bet es esmu tikai cilvēkbērns – salauztu garu un iznīcinātu ticību sev. Savu mākslas darbu tā arī nepabeidzu, jo likās, ka rokas sasietas ar sarūsējušām dzelzs kēdēm, jo ik kustība radīja sāpes jūtīgos locekļos. Devos mājās, aiz sevis atstādams nepabeigtu saules staru – vairākus pakāpienus uz debesīm. Pat lielie, melnie tēta zābaki nelīdzēja būt pieaugušākiem. Cilvēkam būt ir sarežģīti.

Cik gan daudz darba vajag, lai ar vienu saules staru uzkāptu debesīs. Ir jāaatdod sevi visu, un pat ar to ir par maz. Mākslu vajag radīt vispirms sevī: ar smaidu noslaucīt no plakstiem ikdienas rūsu, kas ļoti smacē dzīves gaišo redzējumu vienam uz otru un uz augšu.

Esmu sapņotāja, kurai piemīt atbildības izjūta un kuras dzīves mērķis ir būt laimīgai.

Elīze Prjaženņikova 8.3

Svece ir kaut kas cilvēkiem tuvs. Svece dod mums savu siltumu. Lūkojoties uz to, mēs nereti aizdomājamies par dzīves jēgu. Svecē mēs varam atrast romantiku, un tās smarža ir valdzinoša, tā dod savu siltumu, kas ikdienā mums pat pietrūkst. Svece ir līdzīga cilvēkam, jo reiz pat visskaistākā svece klusumā izdziest. Sveces elpa un dzīve ir tikpat trausla kā cilvēka, pietiek viena pieskāriena vai elpas par stipru, un gan cilvēka, gan sveces dzīve var aprauties negaidīti. Bet daudz grūtāk ir uzturēt to pie dzīvības, nosargāt, jo dzīvība ir kā kristāla kurpīte un sveces liesma ir mainīga, gluži kā cilvēks.

Esmu traka, spītīga meitene, kas nekautrēsies pateikt, ko domā un jūt.

Silga Gintere, 8.3

Sākumā, ar nodomu aizdedzinot sveci, tu iededz liesmiņu, kaut ko nevaldāmu, pārsteidzošu un nenogurdināmu. Svece noslīd zemāk. Rodas jauns jautājums – kāpēc svece nav tik īpaša, kamēr tā atrodas kādā plauktā vai kastē, kāpēc tik prasta lieta kā svece, kas ir tikai parafīns un deglis, var būt tik maģiska, rosina tik daudz domu. Manuprāt, to nedara svece, bet gan uguns, ko cilvēks cenšas savaldīt. Svece jau atkal noslīd zemāk. Saīsinās. Garāka nekļūst. Uguns. Liesma... tā vedina mani uz pārdomām par izdarīto, par to, kas vēl tiks darīts. Varbūt tā nebūtu, ja es tik ļoti nebaidītos no uguns, liesmas, necienītu to un cestos savaldīt. Bet svece ar laiku kļūst īsāka, sarūk un kļūst nopietnāka. Pārdomas pielāgojas svecei, un pat tās varbūt ir sāpīgākas. Cik daudz posta var nodarīt viena svece un cik daudz laba... tā nenogurst, līdz nebūs pierādījusi savu, tā nepadosies līdz ar tumsas iestāšanos. Viena svece, viens brīdis pārdomām var izvest no bezizejas, no izmisuma un galējibām. Atkal jau deglis kļuvis mazāks, īsāks laiks pārdomām. Ar sveci nevar spēlēties, to nevar apmānīt. To var tikai nodzēst, apklausināt, neļaut runāt, bet vai tas ir nepieciešams? "Un deglis lēnām ieslīd parafīnā..." tā teikts kādā man mīlā dzejolī. Arī mana svece nodziest, atkal tā izdarījusi pēc sava prāta...

Esmu jautrs cilvēks, kam patīk interesanti pavadīt laiku.

Ieva Rutkovska, 8.3

Svece... iededzot šo skaisto vaska izstrādājumu, ko tu jūti? Es jūtu siltumu, drošības sajūtu un mieru. Tu vēro, kā sveces dzeltenīgi sarkanā liesma saraujas, kad tā sajūt tavu elpu. Svece man atgādina mājas. Sveces izliektā forma manī dveš patstāvības un tuvības sajūtu. Es ilgi vēroju sveci, kā sveki lēnām veido dažādas figūras, kā tā klūst arvien zemāka un zemāka, līdz paliek tikai sveces asaras. Svece ir mistiska, varbūt tai sāp, kad tā lēnām ziedo savu dzīvību, un varbūt tā vēro pasauli un priecājas par to, kad mēs esam laimīgi, un skumst, kad esam skumji. Varbūt svecē ir pavisam cita dzīvība, ko cilvēks neredz, bet klusām sevī jūt. Varbūt... Bet zinu to, ka svece mani vienmēr uzmundrina.

Raksturoju sevi kā patstāvīgu, atbildīgu, saprātīgu, bet īpaši – mērķtiecīgu personību. Ja kaut kur dodos, man ir svarīgi kaut kur nonākt. Ja kaut ko daru – kaut kam ir jātiekt paveiktam. Patīk, ja mani paslavē, bet tikai ja tiešām esmu pelnījusi. Uzskatu, ka visu ir iespējams sasniegt, ja to dara ar mīlestību.

Līva Kapteine, 8.1

Kamēr deg svece, es jūtu, ka neesmu viena. Jūtu, ka kāds ir man blakus, kāds nerēdzams spēks, kaut kas mīļš un siltts, pavism tuvs. Gribas tam pieskarties, ieraudzīt, jo jūtu tikai labvēlīgu enerģiju plūstam no tā. Svece man saistās ar visu labo, priekpilno, tā dod man iedvesmu gaišām domām, sapņiem un atmiņām. Ja ir skumji, es iededzu sveci, un istabā uzreiz ieplūst mājīgas noskaņas dvaša. Sveces man māca visā bēdīgajā saskatīt ko labu, atcerēties ko mīlu un nezaudēt ticību labajam. Kamēr svece deg, telpā valda kāda neizskaidrojama noskaņa. Tā klusītēm pačukst priekšā, kā rīkoties, justies, ko domāt un ko teikt, bet varbūt vienkārši paklusēt...

Anna Šternberga, 8.3

Mazs mirklis – vesela mūžība, tūkstošiem domu un viena liesmiņa... Kas notiek, kad svece deg? Dzimst sapnis, mērķis un doma – ko tu domā, kad svece deg?

Sveces čuksti piepilda istabu kā silta straume un... sēžam mēs divi pie svecītes klusas, savijas mūsu ķermeņi sen gaidītā apskāvienā, sen gaidītā skūpstā sastopas lūpas, iespējams, sveces tuvums vieno arī mūs.

Trausla un vārīga ir svecītes liesma, tikpat, cik mūsu katras sirds. Svecīte cenšas noturēt to solījumu – būt līdzās. Kamēr svecīte deg – kaut ko vēlies!

Kad nodziest sveces pēdējā liesma, dūmakains klusums pavada sirdi, bet savējo gan sargā, lai jaunu sveces klātbūtni tajā vari iedegt.

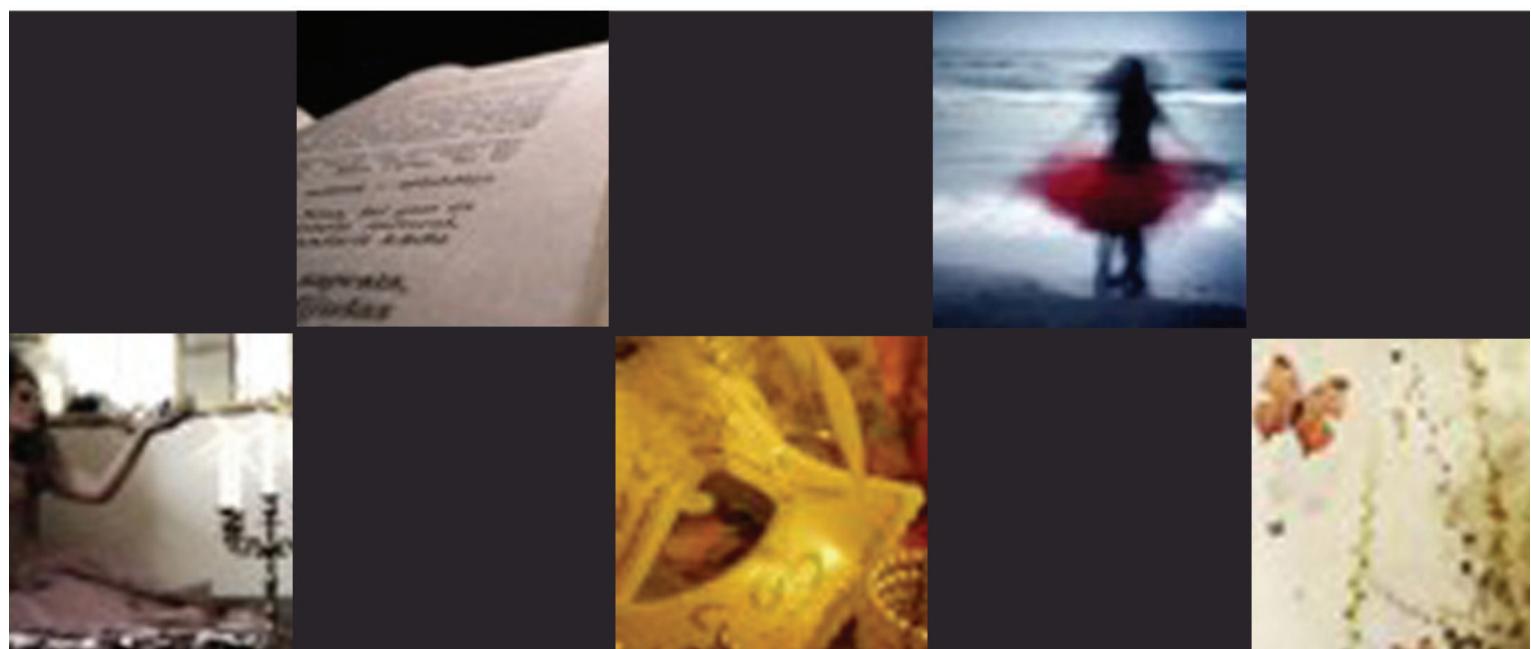

Linda Sinka, 8.3

Skatoties uz sveci, domāju, cik apņēmīgi tā deg līdz pēdējam brīdim. Tā ir kā mana ģimene. Mūs vieno kodols, kas liek tiekties uz augšu. Kaut ir kādi strīdi vai nesaprašanās, pēc kāda brītiņa viss jau ir kārtībā, tā kā svecīte, kad nonāk kāds ūdens piliens, nosprakšķ un deg tālāk. Svecīte ir teju paraugs, kā dzīvot – ar mīlumu un siltumu, ko tā izstaro.

Šajā pārdomu laikā, kas ir Advente, domāju, cik ļoti vecāki mūs mīl, bet ne vienmēr mēs to novērtējam. Esmu vēl zem vecāku spārna un atkarīga no viņiem, un, augot lielākiem, mums veidosies savas dzīves, ar laiku mēs viņus atstāsim, tomēr kādā brīdī vajag pateikt "paldies".

Pasakas

Lasot šo apakšnodaļu, vēlams atskaņot 3. dziesmu (skat. pielikumu).

"Nepietiek būt vesela prāta īpašniekam, pats svarīgākais ir to labi likt lietā."
/Renē Dekarts/

Ieva Astahovska, 10.3

Skatienu mozaīka.

Kādā tālā zemē dzīvoja jauns un ļoti gudrs princis, kurš nezināja, ko darīt turpmāk savā dzīvē. Viņam bija jākļūst drīz par karali, bet princis šaubījās, vai to vēlas, un baidījās no šī pienākuma.

Kādu rītu, kad princis devās savā ikrīta izjādē pa mežu, viņš nejauši sastapa kādu ļoti vecu un noslēpumainu vīru, kuram drēbes bija nodilušas un netīras no ilgās nēsāšanas. Varēja redzēt, ka šis nabaga vīriņš jau vairākas dienas neko nav ne ēdis, ne dzēris. Tā kā princis bija labsirdīgs un viņam dzīvē nekā netrūka, jauneklis nebaidīdamies piegāja pie vīriņa un jautāja: "Labrīt, vai varu jums kā palīdzēt?" Vecais vīriņš atbildēja, ka viņam noderētu nedaudz ūdens un kāds gabaliņš maizes. Princis divreiz nedomāja un nekavējoties izvilka no savas somas, kurā glabājās pārtika neparedzētiem gadījumiem, maizes gabaliņu un nelielu gabalu gaļas. Tad no somas vēl izvilka pudeli ar ūdeni un, pasniedzot to visu vectēvam, teica: "Ņem, vecīt! Man mājas būs vēl daudz."

Kad vīriņš bija paēdis un padzēris, viņš pateicās princim un vēlējās viņam iedot dāvaniņu kā pateicību par bada remdēšanu. Princis vēlējās vecīti atrunāt, sakot, ka viņam nekā netrūkst, bet vecītis uzstāja un izvilka no sava pelēkā, salāpītā mēteļa mazu, sarkanīgi brūnu caurulīti, kurai vidus bija tukšs un galos bija stikliņi. Šī caurulīte neizskatījās ne vērtīga, ne vajadzīga, tomēr princis ar prieku paņēma šo necilo dāvanu. Vecītis, kad atdeva caurulīti, teica: "Glabā rūpīgi šo necilo caurulīti! Kad tev visvairāk būs nepieciešams padoms, ieskaties tajā! Tur tu ieraudzīsi atbildi uz savu jautājumu. Tikai atceries, ka skaties tikai tad, kad tev tiešām būs nepieciešams padoms, jo citādi tu neko nerēdzēsi." Pēc sacītā vecītis laipni atvadījās no prinča un devās tālāk.

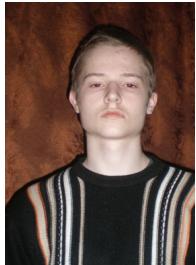
Princis drīz atgriezās pilī un pārdomāja satiktā vecīša teikto. Viņš nolēma caurulīti noglabāt drošā vietā – skapītī pie savas gultas.

Pēc pāris nedēļām negaidīti nomira prinča tēvs. Princis bija izmisis, bēdīgs un apjucis, viņš nezināja, ko viņam tagad darīt. Tad princis atcerējās par tikšanos ar veco vīru. Viņš devās uz savu istabu un sameklēja caurulīti. Skatoties caurulītē, princis redzēja skaistu un krāsainu skatu, kurš bija kā mozaīka. Šajā mozaīkā princis saskatīja sevi pēc vairākiem gadiem. Viņš bija neticami laimīgs, jo viņam blakus bija sieva un bērni, kuri viņu mīlēja, un visi karaļvalsts iedzīvotāji viņu dievināja un atbalstīja. Princis nesaprata, vai tā bija nākotne vai viņa sapnis, bet viņš zināja, kas viņam jādara, lai kaut daļa no caurulītē redzētā piepildītos.

Jau tajā pašā dienā princis beidza baidīties no savas nākotnes un pieņēma svarīgu lēmumu. Viņš kļuva par karali un centās darīt visu, lai kļūtu par taisnīgu un labu karali.

Viss skatienu mozaīkā redzētais piepildījās. Tikai vēlāk, kad jaunais karalis atkal vēlējās paskatīties savā nākotnē, viņš neko nesaskatīja caur šo brīnumu caurulīti. Laikam tāpēc, ka nu viņam vairs nevajadzēja padomu, jo viņš bija kļuvis par patstāvīgu un gudru karali.

Daudzus gadus pēc caurulītes nokļušanas pilī karaļa dēls atrada tēva veco caurulīti...

Kārlis Feldmanis, 10.3

Skatienu kolekcionārs.

Bija sākusies jauna diena. Pīkstulis uz naktgaldiņa bez jebkādām emocijām bija izrāvies no burvīgās prieka un miera zemes. Viņš uzvārīja kafiju, piesēdās pie virtuves galda un pa logu vēroja sētnieci. Tā bija ikdienišķa nodarbe šim nelaimīgajam cilvēkam. Acīs viņš varēja redzēt visu: dzīvi, raksturu, likteni, dažreiz pat domas. Sētniece nebija izņēmums. Kaut gan nekad ar viņu nebija runājis, vērotājs viņu pazina. Viņš zināja, cik grūta dzīve sētnieci bijusi – cik daudz strādājusi, bet maz saņēmusi. Bet zināja arī, ka pati pie savas nožēlojamās dzīves vainojama. Viņā nebija ne kripatiņas līdzjūtības, jo uzskatīja, ka cilvēks var sasniegt, ko vien vēlas. Tātad bija divi varianti: vai nu sētnieci bija pārāk maz pārliecības par saviem spēkiem, vai arī pārāk mazi mērķi. Ne vienu, ne otru vērotājs necienīja.

Izdzēris kafiju, vērotājs steidzās uz vilcienu, pa ceļam sasveicinoties ar sievieti, kuru vēl pirms brīža bija nekaunīgi novērojis. Tik tikko paspējis, vīrietis iekāpa vilcienā un apsēdās. Viņš pavērās apkārt un redzēja neskaitāmus cilvēka skatienu. Tas lika viņam justies neaizsargātam. Šādās reizēs viņš sev atgādināja, ka citi cilvēki nav tik vērīgi un viņam nekas nedraud. Bailes pārvarējis, viņš sāka vērot cilvēkus sev apkārt. Viņš redzēja cilvēkus ar grūtu dzīvi, kā arī tādus, kuriem vienmēr viss "pienests uz paplātes", viņš redzēja ļaunus un labus cilvēkus, bet viņš redzēja arī tādus, par ko viņš neko nevarēja pateikt. Šis cilvēks bija nosvērts, bet tajā pašā laikā nedaudz nervozs. Viņa skatiens likās „tukšs”, bet ne truls. Redzēt šī cilvēka pagātni, raksturu vai likteni būtu tāpat kā to redzēt lelles acīs. Vērotājs kļuva dusmīgs, viņš krita panikā. Kāpēc?! Ko tu slēp?! Viņš bija piedzīvojis sakāvi pirmo reizi mūžā. Auksti sviedri tecēja pār vērotāja pieri. Bet tad notika kaut kas brīnišķīgs, kaut kas neaprakstāmi burvīgs. Virs bez skatienu piecēlās, paņēma savu balto spiekīti un, ar to taustoties, devās uz vilciena izeju. Bet, protams... Stikla acis... Kā gan vērotājs par to nebija iedomājās? Viņam nāca smiekli par sevi, laimīgā kārtā arī viņa pietura bija klāt.

Tādiem cilvēkiem kā vērotājam ir viena, vismaz viena problēma – viņi negrib ieskatīties paši savās acīs. Iespējams, tādēļ, ka tie baidās no tā, ko tur varētu ieraudzīt, iespējams, tādēļ, ka viņiem tas neinteresē.

Viņš izkāpa no vilciena un, vēl joprojām smiedamies, domāja par savu muļķību. Kā viņam bija paveicies, ka tas vīrietis bija akls!!! Viņš tā aizdomājies, ka nepamanīja sarkano gaismu luksoforā un nedzirdēja skaļo pīkstuli tajā. Pēkšņi viņš attapās burvīgajā prieka un miera zemē. Kaut kas bija savādāk, bet viņam bija vienalga. Vērotājs tikai smējās un domāja par savu muļķību, kamēr iela mirka viņa asinīs, kauca sirēnas un cilvēki stāvēja apkārt nedzīvajam ķermenim...

Mani sauc Kirils , man ir 16 gadi. No 2007 gada mācos ĀVĢ. Nodarbojos ar kikboksu. Ľoti patīk slēpot.

Kirils Parfjonovs, 10.3

Atmiņas trāpa mērķi.

Es pamodos slapjš no sviedriem. Tāda sajūta , ka skatos uz svešu cilvēku, bet saprotu, ka tas esmu es pats.Uz brīdi likās, ka skatos uz sevis no malas, it kā neatrastos sevī.

Kaut kas svarīgs ir noticis pa šo nakti, tikai pagaidām nav skaidrs, kas tieši. Vienīgais, ko es atceros, ir tas, ka vakar vakarā biju pie ezera. Sēdēju visu vakaru ar elektrisko lampiņu blakus un, iegrīmis sevī, lasīju grāmatu. Tomēr es saprotu, jo blakus nebija lielu māju un arī jūras nebija.

Cenšos atkal un atkal atgriezties pie tā vakara, no kura ir palikušas atmiņas. Iespējams, tas ir pēdējais, ko piedzīvoju pats apzināti.

Tad pēkšņi atceros, ka lasīju grāmatu par cilvēku, kas dzīvoja viens savā lielajā mājā pie jūras. Bet viņš bija pavisam viens! Viens mazajā pasaulē, kas beidzas ar mazo saliņu, uz kurās atrodas māja.

Vajag piecelties. Piecelties, lai tomēr redzētu, kas vakar notika. Ceru, ka tas tomēr bija vakar. Tomēr celties no gultas ir bail, un arī sajūta, ka skatos uz sevis no malas, nepāriet. Vienīgais, kas ienāk prātā, ir aizmigt tā, lai viss atgrieztos savās vietās un es atkal būtu pie ezera.

Kaut kas ir noticis ar manu atmiņu. Prātā kā no miglas izpeld īsi dzīves momenti. Tomēr tie ir redzami tikpat skaidri, it kā tas būtu noticis tikai vakar. Atmiņas sāk birt un mainīties arvien ātrāk, līdz sajaucas vienā garā murgā.

Ir laiks atgriezties. Es tomēr sāku lēnām celties no lielas divvietīgas gultas. Vieglā dūnu sega, liekas, ir lieta no svina. Tā spiež pretī, kad cenšos piecelties.

Man liekas, ka tas ir sapnis. Tas nelaiž mani prom, jo labi saprot, ka bez manis mirs. Es esmu tas, kas devis tam dzīvi, un, ja man izdosies piecelties, viss būs beidzies un es vairs nekad šeit neatgriezišos. Es pamodīšos un neatcerēšos neko no šī sapņa.

Uz brīdi pārstāju pretoties segai un aizdomājos. Man šeit ir labi. Šeit ir silts un nav ļaunuma. Neviens necentīsies šeit nokļūt, un es jūtu, ka man nekā netrūks.

Trūks tikai cilvēku. Visi mani tuvie ir tālu prom no šejienes. Mūs atdala vislielākais šķērslis – robeža starp realitāti un sapņu pasauli.

Tomēr ir jāmostas, un es arī to daru. Laiks mosties un nebēgt no problēmām uz šejieni.

Pamodos savā mazajā teltī pie ezera. Man blakus bija ieslēgta elektriskā lampiņa un atvērta grāmata. Vairs nekad nebraukšu uz šejieni.

Mīlu darbu, nevaru vien beigt skatīties kā citi strādā.

Salvis Skladovs, 10.3

Meklētājs.

Andris bija ekscentriskā izskata vīrs, kurš mīlēja valkāt gumijas zābakus un īauties intelektuālam monologam ar sevi. Caur viņa nošļukušajām brillēm, kuru kreisais kātiņš regulāri krita nost, vīdēja vājprātīgs acu mirdzums. Viņš savā dzīvoklī meklēja kaut ko svarīgu. Pats Andris nezināja – ko, bet viņš juta, ka tas ir kas īpašs.

Šodien ir sestdiena – diena, kad viņš apauj savus zābakus un slāj uz pamestām ēkām meklēt kaut ko īpašu. Šodien par viņa upuri ir kļuvis gaļas cehs. Viņš piekārto brilles, pārbauda, vai kabatā ir viņa draugs un aizstāvis – Kenijs. Kenijs ir noplukusi mīkstā rotaļlieta, ko Andris atrada pamestā un putekļainā lifta šahtā. Tas bija interesants atradums, bet ne īpašs. Gaļas cehā brilles šodien rādīja īpaši gaiši, un Kenijs precīzi norādīja, kur jāuzmanās. Andrim cehs šķita skaists, lai gan ierasts vērotājs spētu redzēt tikai biedējošu betona rēgu, kas saulainās pēcpusdienās aizsedz skatu uz gleznaino bērzu aleju. Andrim cehs šķita skaists.

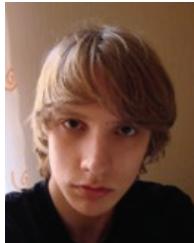
Šodien ir svētdiena – diena, kad apauj gumijas zābakus un nemeklē neko. Šodien Andris domā. Viņš domā par tiem skudras lieluma cilvēkiem, kuri deviņus stāvus zemāk tecīņus dodas savās nenozīmīgajās dienas gaitās. Andrim neinteresē, kur viņi iet, jo viņš taču vakar bija gaļas cehā! Viņš grib domāt par savām bērnības atmiņām. Nesanāk. Tās ir kā pamesti kapi bez krustiem – skatienam slēpti un pasaulei vienaldzīgi, bet viņi tur tomēr ir. Andris lūkojas spogulī un domā, ka, spriežot pēc auguma un bārdas rugājiem, viņam vajadzētu būt bērnības atmiņām. Varbūt tieši bērnības atmiņas ir tas īpašais, ko viņš meklē? Šīs atmiņas ir atslēga uz sevis atrašanu.

Vienmuļās dienas aiziet brīnumaini ātri. Tik ātri tās vēl nekad Andrim nav gājušas. Kalendārs rāda jau jaunu mēnesi, bet atbilde uz jautājumu vēl nav rasta. Ir pirmdiena – diena, kad viņš ar Keniju meklē ko īpašu savā dzīvoklī. Viņš aizrautīgi pārvietojas pa dzīvokli, bet viņu traucē uzmācīgā skapja grabēšana. Andrim nav laika likt tam negrabēt, jo šodien ir jādara svarīgs darbs.

Otrdiena – diena, kad viņš uzvelk gumijas zābakus un dodas ekspedīcijā pa dzīvokli viens pats. Otrdienās viņam Keniju nevajag, jo otrdienās viņš ir drosmīgs. Andris spēra četrus piesardzīgus soļus, un viņa ekspedīcija pārtrūka, jo sāka grabēt skapis. "Nē, nē, nē!" viņš kliedza un pa gaisu vicināja dūres. Ar naida asarām acīs viņš pieskrēja pie skapja, atrāva to vaļā un sāka vandīties. Viņš nekad nebija atvēris skapi, jo visas mantas, kuras tur tika ieliktas, nekad nenāca ārā. Viņas tur tikai sēdēja, nekustējās un ar Andri vairs nekad nerunāja.

Vandoties pa skapja durvīm izlidoja arī kāda grāmatiņa skaistos vākos, bet tai nebija lappušu. O, informācija! Izlasot iekšā rakstīto, brilles saškiebās vēl vairāk. "Andris Kalnozols. Dzimis 1983. gada 2. martā."

Bija trešdienas rīts. Ausa jauna diena, un sirds viņam šodien teica glaimīgu "Labrīt!" Vājprāta mirdzums bija izgaisis līdz ar skapja grabēšanu, un Kenijs paklausīgi sēdēja skapī pie bērnības atmiņām. Vakar izskanējušais "O, informācija!" bija kā uzvaras sauklis viņa lielo meklējumu beigām. Turpmāk viņš rītus sāka nevis gumijas zābakos, bet siltās čībās ar kafijas krūzi rokās.

Esmu cilvēks, kas cenšas būt nosvērts, iet uz savu mērķi. Saista mūzika, māksla, arhitektūra.. Patīk radoši darbi, kuros jāizmanto sava iztēle. Neesmu ne rakstnieks, ne dzejnieks, taču šad tad kaut kas sanāk. Galvenais - lai būtu savs viedoklis, savas domas un, pats svarīgākais - spēja tās izpaust.

Kārlis Rozenstrauhs, 11.5

Zelta sēkla.

Reiz, sensenos laikos, tālā karaļvalstī dzīvoja kāds ķēniņš. Visi viņu cienīja, un ne velti – viņš visu savu mūžu bija ziedojis tam, lai vairotu savas valsts godu. Viņš bija daudz strādājis, iekarojis un visu to bija darījis ar lielu apņēmību, nopietnību un arī bardzību. Jā, viņš bija diezgan bargs ķēniņš. Bet tauta ar viņu bija mierā, un, ja visiem iet labi, tad pārmaiņas nav vajadzīgas.

Ķēniņa valsts bija visvarenākā, viņam bijību izrādīja gan draugi, gan ienaidnieki. Viņš bija ļoti bagāts, un viņa bagātība visu laiku auga. Ķēniņam bija milzīga, grezna pils, visa rotāta zeltā un dimantā. Tajā bija zāle, kas atvēlēta ķēniņa bagātībām. To bija tik daudz, ka viņš tajās varēja peldēties, ko viņš arī darīja. Ķēniņš, gadiem ejot, bija palicis nedaudz dīvains, tomēr joprojām bija pārņemts ar bagātības raušanu. Viņam bija dārgākie mākslas darbi no tāltālām zemēm, viņš ēda no zelta traukiem, un katru dienu viņu apkalpoja simt sulaiņu.

Tomēr viņam nebija draugu, jo to, kā pret viņu izturējās kalpi un galminieki, nevarēja nosaukt par draudzību. Daži no viņa baidījās, daži uzskatīja par vecu muļķi, citi izmantoja viņa labvēlību, lai gūtu sev labumu, bet galu galā nevienam tā īsti viņš nerūpēja. Ķēniņam nebija ne savas karalienes, ne pēcnācēju, tomēr līdz šim tas viņam nekādas rūpes nesagādāja, un, kad viņam kāds par to jautāja, viņš atbildēja, ka tam neesot laika vai arī viņš neesot tik bagāts, lai par to domātu.

Gadi gāja, ķēniņš kļuva vecs, viņa bagātība pa šiem gadiem bija tikai augusi, un tomēr viņš nebija laimīgs – kaut kā trūka. Brižiem, vakaros stāvot uz sava marmora balkona un vērojot, kā saule, apaļa un sārta, nolaižas pār koku galiem aiz horizonta, pār viņa vaigu noritēja silta asara. Viņš pats nezināja, kāpēc...

Ķēniņam kļūstot vecākam, viņš sāka just savā sirdī aizvien lielāku tukšumu. Un tā kādu dienu ķēniņš sasirga un bija kā piekalts gultai. Viņš bija novārdzis, negribēja ne ēst, ne dzert, pats nezināja, kas ar viņu notiek. Tika aicināti labākie ārsti, tiem zelts netika ņēlots, tomēr neviens nespēja palīdzēt. Visbeidzot kāds no kalpiem ieminējās par kādu vientuļnieku, kurš dzīvoja kalna galā ārpus pilsētas. Viņš bija tautā pazīstams dziednieks, un daži viņu sauca pat par burvi. Tūdaļ pie viņa tika sūtīti ziņneši ar visdāsnākajām veltēm. Vientuļnieks piekrita palīdzēt, tomēr no samaksas atteicās.

Pēc dažām dienām viņš ieradās ķēniņa pilī. Zelts, sudrabs un dimanti viņu žilbināja, tomēr, ejot cauri milzīgajām, tukšajām zālēm, viņam palika auksti un drūmi ap sirdi. Ienākot slimnieka istabā, viņš lūdza kalpus atstāt tos divatā ar ķēniņu. Lai gan kalpi pie durvīm noklausījās, ausis piespieduši, un dzirdēja, ka svešnieks sarunājas ar ķēniņu, tomēr viņi runāja tik klusu, ka vārdi nebija saprotami. Visbeidzot, kad kalpiem un kopējām bija atļauts ienākt istabā, tie ar

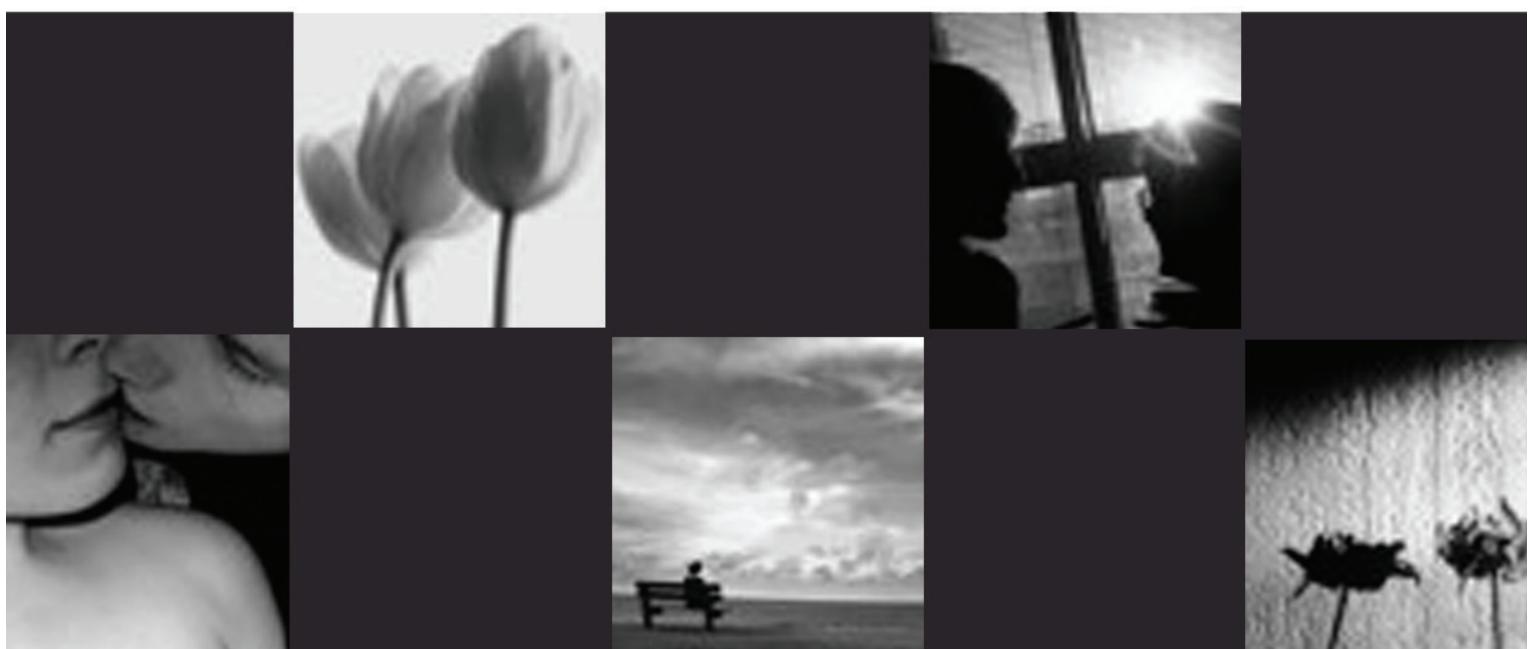
nepacietību gaidīja dziednieka gala spriedumu. Un viņš teica: "Es jūsu kungam vairāk nekā nevaru palīdzēt, kā vienīgi atstāt viņam šo zelta sēklu. Iestādi to, kēniņ, kop to, un tā nesīs tev augļus, kas tevi izdziedēs." Viņš aizgāja, un neviens viņu nekad vairs netika redzējis.

Ķēniņa kopējas gan runāja, ka kēniņš jau nu nevarēšot kopt kaut kādu sēklu, ja pats pat nespēj no gultas piecelties, tomēr kēniņš varēja. Viņš iestādīja sēklu un, kaut arī kājas tik tikko klausīja, katru dienu gāja to laistīt, palika pie tās stundām ilgi, pat sarunājās ar to, gaidīdam, kad tā parādīs savus asnus. Kalpi un galminieki pamanīja, ka kēniņš ir kļuvis laimīgs. Katru rītu viņš steidzās pie savas sēkliņas un katru vakaru atgriezās, murminādams: "Nekas, gan jau rīt, šodien tev vēl nav spēka... es tev palīdzēšu... gan jau rīt..." kēniņa tukšo sirdi beidzot piepildīja prieks, cerība un rūpes, bet tās vairs nebija tās rūpes, kādas rodas nelaimēs un likstās, tās bija rūpes, kas nāk no sirds.

Vienu rītu kēniņš, noejet pie savas sēkliņas, lielā priekā ieraudzīja, ka mazs, zaļš asniņš, pabāzis galvu no melnās zemes, lūkojās viņā. Kēniņš, prieka asarām līstot, skūpstīja zemi, kurā sēkliņa bija iedēstīta. Viņš neuzdrošinājās pieskarties asniņam – tik trausls viņam tas likās. Viņš tajā lūkojās, un viņu pārņēma miers un svētlaimē.

Kalpi vēlāk atrada kēniņu rāmi atdusamies dārzā. Viņš bija miris.

Stāsti

Lasot šo apakšnodaļu, vēlams atskanot 4. dziesmu (skat. pielikumu).

"Dažreiz es nežēlīgi aukstā sniegā sapnoju par Grieķiju, un tad manas mājas ir Grieķija"

/I. Melgalve/

Ieva Smilge, 12.5

Paralēlās ielas.

Stāsts ir par manu braucienu īpašajā autobusā, kurā devos kādu nakti, kad zvaigznes pie debesīm bija tik daudz, cik pat Koelju visās savās grāmatās nav pieminējis. Bet dīvainākais bija tas, ka tur, kur es devos, bija diena skaidrāka par skaidru, varbūt tikai dažbrīd debesis apmācās, un likās – tūlīt būs lietus.

"Mākslinieku iela. Nākamā pietura – Ideālā iela," pēkšņi ieskanējās visā autobusā. Mākslinieku iela? Patiešām! No autobusa izkāpa kāds vīrs ar bereti galvā un lielu portfeli, kurā acīmredzot atradās viņa darbarīki. Viņam sekoja nelīela auguma sieviete ar lielu futrāli, varēja noprast, ka tajā atrodas kāds mūzikas instruments; neesmu speciāliste, bet, manuprāt, tur bija trompete.

Tik krāsainu ielu redzēju pirmo reizi savā mūžā. Zaļš, sarkans, zils, dzeltens, violets... Un kāda jauka melodija plūda autobusā caur atvērtu logu! Gandrīz jau dejot jāsāk!

Dīvaini! Autobusam nogriežoties pa kreisi, viss krāšņums pazuda... Es pat teiktu, pilnīgi viss pazuda! Tāds tukšums... Nekā nav... "Ideālu iela" – skan informatora balss, un autobuss apstājas kārtējā pieturā. Šeit gan neviens neizkāpa. Tagad es saprotu, kāpēc uz šīs ielas nekā nav. Pasaulē jau nemaz ideālu nav! Ne lietas, ne celtnes, ne dabas parādības, augi, dživnieki, un pat ne cilvēki (it īpaši jau cilvēki) – nekas nav ideāls.

Beidzot autobuss iebrauca kādā šķēriņā. Tukšums pazuda, un es ieraudzīju pilnīgu kontrastu tam, kas bija iepriekšējā ielā. Visapkārt simtiem cilvēku, un mājas viena pie otras. "Šī ir Egoisma iela," man paskaidroja blakussēdētāja, redzot manu izbrīnu. "Šeit valda savtība un patmīlība," viņa turpināja stāstīt. Es iebildu, ka katrā no mums ir kaut nedaudz egoisma. "Šeit dzīvo tikai visegoistiskākie," viņa pasmaidīja un teica. Šī patiešām nebija nekāda satīcīgā ieliņa. Cilvēki strīdējās, pat kāvās, un katrs centās pierādīt savu taisnību, kā vien mācēdams. Ievēroju, ka viss negatīvais no Egoistu ielas bija sasniedzis arī debesis, kas citkārt palika pilnīgi neatkarīgas no cilvēkiem un viņu vēlmēm.

Aiz Egoistu ielas autobusa ceļš turpinājās pa Nesavtības ielu. Debesis parādījās spoža saule, un blakussēdētāja atkal mani uzrunāja: "Šeit dzīvo cilvēki, kuros egoisms ir vismazāk vai nav vispār. Šie cilvēki palīdz citiem, citreiz par sevi, savu veselību, pat dzīvību aizmirsdami." Viņa sāk rādīt konkrētus cilvēkus: "Vīrs zilajā džemperī izglāba mazu zēnu no ugunsgrēka un pats gandrīz gāja bojā. Vecā kundze ar cepuri rūpējas par pamestiem dzīvniekiem, kuru saimniekiem vairs nerūp to liktenis. Lūk, šī jaunā sieviete ir adoptējusi četrus bērniņus." Klusi pie sevis noteicu, ka katram cilvēkam vajadzētu dzīvot tieši šajā ielā. Autobuss apstājās Nesavtības ielas pieturā, un mana blakussēdētāja piecēlās. "Šī ir arī mana pietura," viņa laipni

uzsmaidīja un izkāpa. Pat nepaguvu pajautāt pat labajiem darbiem, kuru dēļ šī ir tieši viņas iela.

„Mantības iela 15” – izlasīju uz kādas plāksnītes pie mājas. Uzreiz man kļuva skaidrs, ka šeit redzēšu cilvēku sociālo stāvokļa atšķirības. Tā arī bija... Blakus varenām un lielām privātmājām ar milzīgiem baseiniem atradās nelielas būdiņas vai pat kartona kastes, kurās dzīvoja bezpajumtnieki. Arī cilvēki bija visdažādākie. Kungi melnos uzvalkos un ādas portfelos izvairījās no jebkāda kontakta ar nesafrizētiem, netīrās drēbēs tērptiem vīriem, kuri lūdza dažus santīmus. Visur dominēja naudas daudzums. Cik dīvaini, ka pasaulē ir cilvēki, kuriem naudu nav, kur likt, bet ir tādi, kuriem tās vispār nav pat tik daudz, lai nopirktu maizi...

....Nākamā pietura – Mīlestības iela.” Pēkšņi pamodos. Šķiet, biju nedaudz iemigusi. Aiz stūra parādījās vissārtākā iela. Sarkana mājiņa, sirsnījas un mīlestības pilni skatiens, romantika visapkārt, kur vien skatiens vēršas. Bet pats galvenais – mīlnieki, savas rozā brilles uzlikuši, sēž uz soliņa vai pastaigājas, rokās sadevušies. Daudz mīlestības puķu uzziedējušas šajā ielā. Ne miņas no vientulības...

„Mīlestības iela. Nākamā pietura – Draudzības iela,” atkal ieskanējās balss autobusā. Pieturā izkāpa puisis kopā ar meiteni, un mēs braucām tālāk.

Draudzības iela bija man galapunkts. Tā ir iela, kurā dzīvo vislabākie draugi un draudzenes – saprotosākie un uzticamākie cilvēki. Arī mana labākā draudzene te dzīvo, un tieši viņu es devos apciemot.

Šajā ceļojumā es redzēju to, ko mēs ikdienas steigā nepamanām, bet kas ir mums visapkārt. Es redzēju to, kas ir mūsdienu pasaules sastāvdaļa.

Jā... un tad es pamodos...

Bet mans ceļojums turpinās realitātē – Rīgas ielās, tikai ielu nosaukumi nevēsta par to, kas tur atrodas.

māku uzšķērst vardītes, bet radīt neprotu.

putniņš tumšais

Pēcpusdienas tēja lapkritī.

Rudens. Āgenskalns. Noraudājusies un aprūsējusi iela smagi izstīdz starp mājām ar šķībiem logiem. Nošmulējies puika ar gumijas zābaka purnu šķēl peļķes virsmu. Pa atvērto virtuves logu nākošā ceptas gaļas smarža sajaucas ar lēni steberējoša tumšzilā Volkswagen Golf izdalīto pārāk tumšo dūmu aromātu. Caur noskurbušām durvīm iztuntuļo sievete sajūrcītu seju, velta neapmierinātu skatienu uz vienkāršas konstrukcijas (divi bluki, pāri dēlis) soliņu sēdošajam vīrietim un, velkot savu mantu nosietos ratiņus, šķērso ielu. Vīrietis, pie sevis klusi murminot, izvelk no kabatas „Prima” paciņu, satver cigareti ar lūpām un tad nolamājas, konstatējot, ka nelietota sērkociņu kastīte vairs nav. „Meitenīt, jums nav ar ko piešķilt?” viņš man uzsauca. Es pasniedzu viņam savas sarkanās šķiltavas, viņš lēni aizsmēkē un labsajūtā noelšas, izelpojot biezos, rūgtos dūmus. Viņu sauc Vladimirs. Un jaunībā viņš esot dancinājis visas skaistās meitenes. Vecuma kaites neļaujot, citādi viņš mani ari izdancinātu. Es esot slaida, tādas meitenes viņam patīkot (es zinu, viņš ir viens no tiem vienmēr nedaudz iereibušajiem, nostalgiskajiem vīriešiem ap 60, kam patīk uzrunāt nesteidzīgus cilvēkus uz ielām, stāstīt par dzīvi viegli čerkstošā balsī). „Jūs, jaunie cilvēki, nemākat vairs pa īstam priecāties. Ja jūs zinātu, kā mēs jaunībā baudījām dzīvi, mīlējām! Bijām laimīgi. Jaunībā jābūt laimīgam, jāiet izdancināt meitenes! Oh!” vīrietis runā, vieglai alkohola dvakai veloties no viņa mutes un kermenim nedaudz ritmiski dīdoties. Viņa balsi sāk pārmākt izaicinošu un krāsinānu pusaudžu bariņš, kas, skaļi kircinoties un smejeties, savādai dunēšanai pakļauj visu ielu. Nostalgiskais vīrietis paliecas uz priekšu, lai atdotu man šķiltavas, un, skatoties sejā, lēni saka: „Будьe счастливо девушка, будьe счастливо...”* Es, viegli uzsmaudu, eju tālāk no skaļā, līksmā bara un smēķējošā vīrieša.

Veca sētniece paceļ ielas vidū nomestu plastmasas pudeli, tad atliecas, atgāž galvu un ilgi skatās ātri skrejošajos mākonos. Man šķiet, viņa domā par laiku, par to, kā tas pait, atstājot uz ielām pūstošas lapas un plastmasas maisiņus, un viņai tādēļ mazliet iesāpas sirds, viņa piespiež roku pie krūtīm un smagā solī dodas pie malā stāvošā grābekļa un kerras.

No māju dzegām un noteiktaulēm pil, vējš uz ierobotās ietves nomet vēl kādu dzeltenīgu laika atlieku. Viss asfalts kā greizais spogulis, kurā savādi atspīd puskailie koki un nemierīgās debesis. Sāk līt, un pretī nākošā meitene atver zaļu lietusargu. No garām braucošās mašīnas izveļas milas balāde krievu valodā. Lietus pret zemi sitas stiprāk, un, rokās sadevies, pāris iebēg tumšā kāpņutelpā. Visa iela smaržo pēc rudenīga sentimenta, pēc skumja poētiskuma. Vecajai sievetei logā ir skumjas acis, un skumīgi klikšķ mātes kurpjū papēži, velkot aiz rokas savu šņukstošo bērnu. Šeit mājām ir zemi logi, caur stiklu pat no ielas reizēm var redzēt grāmatu plauktus, galdautus un dīvānos guļošus skumjus kakus.

Turpina līt, bet čigānu bērni pievārtē vāra peļķes kastaņu un zīļu tēju, un uz pussabrukušām trepēm gul šņabī aizmiršies vīrs. Skurstenis kūp, un kūp arī cigaretēs pie sienas piespiedušos sieviešu garajos, baltajos pirkstos. Mazliet salst. Bet tiešām tikai mazliet. Un ir mazliet mierīgi. Varbūt pat mazliet vairāk nekā mazliet. Tieši tik daudz, lai zinātu, ka rudeņos visa Rīgas romantika, skumjas un cilvēcība, visa īstā dzīve ir vienā vienīgā Āgenskalna ielinā. Счастливо**.

* Esiet laimīga, meitenīt, esiet laimīga .

** Laimīga.

es esmu skaista. un mani darbi ir īsi mirkļi.
mani varoņi dzīvo manī. tie tiek iznēsāti, un tad visu pieņem
papīrs. tā gadās.

Linda Brila, 12.5

osta glabā mīlestību

svētdienas osta ir klusa, un līdz ar to arī meitene. ap vienpadsmitiem naktī viņa iziet laukā un nostājas daugavas krastā. ja pie ostas ir kuģis, tad gaismas atspīd viņas matos un viņa pamāj kuģiem, cerot, ka kāds jūrnieks viņu pamanīs un sameklēs, lai aizvestu prom, parādītu pasauli.

šonakt meitene ir satinusies mammas mētelī, jo ziema elpo pavasarī un smēķē. neierasti redzēt viņu šādu. ar kvēlojošu liesmu viņā. bija kluss un auksts, taisījās uz sniegu. pēkšņi varēja dzirdēt, kā laiva viļņojās un kā airi aizskāra ūdens virsmu, iekļuva mazliet dziļāk daugavas sirdī. meitene ieraudzīja laivu, viņai šķita, ka tā ir tumši zaļa. šoreiz šīs laivas klusās elzas savijās ar sniegu, kas negaidot sāka snigt. meitene palūkojās uz kājām, melnie puszābaciņi bija pavisam mazliet apsniguši. izskatījās, ka viņas pēdas sāka pārklāties ar pelniem, bet varbūt no ostas ogles sākušas kvēlot. viņas kāju pirkstos, augšup pa stilbiem un pāri gurniem, līdz sirdij. un vēl tālāk.

viņa vēl lūkojās uz kājām, kad smaga un karsta roka izrāva viņai no rokām cigaretī. viņa strauji pacēla galvu un izpūta elpu, ko bija, pašai nezinot, aizturējusi.

„mulķe,” viņš smagā un vēja sapūstā balsī nočukstēja, lai gan meitenei šķita, ka viņš kliedz. nometa cigaretī zemē un dusmīgi tai uzmina virsū. meitene atkal ievilka elpu un nolaida galvu.

„tavos matos ir sniegs,” viņš konstatēja faktu, „tikai tagad sniegs ir skaistāks.”

viņa sāka atkal elpot. sniegs turpināja krist, gāzties kā piedzēries vīrietis ap gadiem trīsdesmit.

viņš stāvēja meitenei pretim, mazliet mulsi gribēja ko teikt, bet nespēja. viņš aplūkoja savas raupjās rokas, pagrieza galvu, lai paskatītos uz laivu, kura viegli šūpojās daugavas krastā. sniga, sniga, sniga...

pēc deviņiem mēnešiem viņa stāvēja turpat pie daugavas. viņa raudzījās piesnigušajās oglu kaudzēs. viņa zināja, ka viņas ostas vīrs neatgriezīsies. viņa to juta. viņas rokās raustījās bērniņš. puika. viņa mazliet padūdoja, lai nomierinātu bērnu. sniegs bija līdz potītēm, daugava klusēja un rāmi plūda. viņa bija kā spogulis, kura atstaroja ostas ugunis. ja pa brīdim osta sakustējās un izdvesa kādu smagāku nopūtu, meitenei bija sajūta, ka osta atspoguļo viņas sajūtas. debesis bija tumši zilas, brīžiem likās pat melnas, un tikai zvaigznes liecināja, ka tā vēl joprojām ir debesis, nevis zeme vai vēl kas ļaunāks. viņa gribēja sevi pārliecināt, ka negaida, bet dziļi sirdi zināja, ka tomēr sevi māna.

iečirkstējās sniegs un šķita, ka zeme sāk rībēt, aizveras mašīnas durvis un smagi soli tuvojās viņai. meitene mazliet nodrebēja, aplaizīja apsalušās lūpas un turpināja stāvēt ar skatu pret daugavu. viņas ostas vīrietis pieskārās pleciem, pagrieza pret sevi un izbrīnījies paskatījās uz puiku, kas gulēja mierīgi, gluži kā daugava, viņas rokās. viņš pasmaidīja, noglāstīja viņas seju un teica : „brauksim mājās!”

viņa stāsts – interpretācija

kad viņa pieliecas, krustiņš ieguļas viņas krūšu bedrītē. reizēm tas sāpīgi ieduras, it kā atgādinādams par sevi. bet viņa ir spītīga – nenomaina kēdīti – turpina savas dienas un naktis ar svētumu, kas silda viņas sirdi, ar krustiņu, kurš svētīts še pat rīgas baznīcā, trešdienā.

viņa dzīvo viena rīgas nomalē un no rītiem agri brauc uz vecrīgu, pie doma baznīcas, klausīties, kā mostas pilsēta. kā pilsēta sakrāsojas un saved sevi kārtībā – tā gaida savu īsto un vienīgo. varbūt arī viņa, jo bieži vien savus sarkanbrūnos matus sapin bizē, ievijot tajā zilu zīda lenti. zilā ir viņas mīlākā krāsa, varbūt tāpēc, ka naktīs viņa redz jūru – zilu un zilāku par zilu... nu jūra taču!

es viņu pazīstu jau sen, nu ne jau īsti pazīstu, bet zinu viņas dienasgrāmatu, asaras, vasaras raibumus pie paša degungala, bet vienīgi viņas vārdu nezinu, bet to es drīz uzzināšu, es zinu. reiz es apsēdos viņai blakus (mūsu pagalmā ir skaists, sens, zaļš soliņš, to nokrāsoja mazie puiši no pirmā stāva), bija kasta, tveicīga diena, krustiņš bija nosarmojis no viņas sirds, varbūt arī krūšu tuvuma. es ieskatījos viņas acīs – tāds rāms miers un neparasts skaistums un lūpas vēstīja par labpatiku, nē, drīzāk prieku, kā kaķa apmierinātība, kad cilvēks atgriežas mājās. viņa pielieca galvu un ieskatījās manās acīs, es zināju, ka viņai ir zilas acis, bet tuvumā tās bija viņas matu lentas krāsā, tik dzīvas un elpojošas. es novērsos. viņa nē. pēkšņi vairs nebija ne skaņas, klusums. mēs abi atradāmies klusuma zilā burbulī, klusums kā tuksnesis. es pieskāros viņas rokai, vēl reizi ieskatījos acīs un devos prom. viņas rokā es ieliku sev pašu dārgāko – laiku.

šodien viņa ir raudājusi – staigā noliektu galvu, lēni un smagnēji sperot soļus, zeme pat mazliet ieliecas iekšā. apsēžas uz soliņa un no somas izvelk cigaretī, skumji uz to paskatās un aizsmēkē. tik neierasti – redzēt viņu smēķējam. pieliecos tuvāk loga stiklam. viņa strauji paceļ galvu un ieskatās manā logā, es no tā atraujos – izmisums staro pāri visām mājām. viņas zilā bezcerība. es steigšus uzvelku jaku, aizveru durvis un joņoju lejup pa kāpnēm. es pieeju pie soliņa, mazliet noelsies, sasarcis, nostājos viņai iepretim. es apsēžos. viņa nepaceļ galvu, tikai izpūš dūmus – sāņus no manis. es apsēžos. mēs abi klusējam un klusums kā iebiezīnātais piens tek mums garām. viņa nodzēš cigaretī pret soliņa malu, tagad tur ir melni pelēks, apaļš piedūriens, kā es to saucu, pieceļas, sakārto savu balto kleitu un pasniedz roku uz manu pusī. es ieskatos viņas acīs un pastiepju pretim savējo. mūsu rokas saskaras un es sajūtu, cik tās ir maigas. viņa atver manu plaukstu un tajā ieliek krustiņu. es apmulstu, bet viņa tik papurina galvu, atlaiž rokas un pasmaida: „man tagad ir jāiet,” un ievelk dziļu elpu, tādu, ka līdz ar viņas pleciem arī koki notrīs. es palieku sēžot. skatos, kā viņa aiziet – lēnām, slīdošiem soļiem, liekas, ka viņa dejo valsi – viens divi trīs, viens divi trīs, 1 2 3...

es esmu sažņaudzis roku, to pamanu tikai tad, kad asas sāpes izšaujas cauri tai. es atveru plaukstu. tur nu guļ viņa visa – laiks un viņas mīlestība.

es krustiņu ielieku savā makā. tad viņa būs līdzās vienmēr.

○○○

viņas kapu es atradu pavisam nejauši, steidzoties uz tikšanos, es izgāju cauri kapiem. viņas guļvieta atšķirās no citu cilvēku. tur bija zaļš soliņš, viena cigarete un ap soliņu apsieta zila lenta, viņas matu lenta. es sastindzis vēroju šo klusumu, kas bija man priekšā, man zem kājām. es apsēdos uz soliņa un pieskāros kapakmenim „acis, kas redz gaismu vairāk”. tagad es uzzināju viņas vārdu. maija. mazliet par vēlu vai arī par agru, es nezinu, bet te nu es esmu, un te ir viņa. mūsu ceļi atkal savijas kopā, pēc diviem gadiem. man šķita, ka viņa ir apprecējusies un aizbraukusi dzīvot citur, jo kopš tās dienas, kad viņa man uzdāvināja sevi, neviens netika viņu redzējis. es nobrīnījos, pieskāros zilajai lentai, ievilku elpu un sāku stāstīt par sevi, par savu laiku. es grasījos precēties, manai līgavai ir zilas acis un viņa gandrīz vienmēr nēsā zilas drēbes. viņa tik ļoti līdzinās maijai: „es viņu mīlu, jā, bet mana gaisma esi tu”, es čukstēju. es aizvēru

acis un ļāvos koku vēsajai šalkoņai.

„viņai patiktu, ja jūs to krustiņu uzdāvinātu savai līgavai,” manu klusumu pārtrauca veca sievete ar zilām, nakts zilām acīm. „jā, paldies jums,” es atteicu, noskūpstīju sievetei roku un devos prom. neatskatījies, viegliem soļiem it kā dejotu valsi – viens divi trīs, 1 2 3 un mans ceļš ir sācies.

viņš varbūt vēlāk vakarā piezvanīs.

viņš pieskārās ar lūpām manam kreisajam plecam. trīs reizes. un sajūtas notipināja pa asinsvadiem uz sirdi, likās, ka uz tās nosēzas tauriņš, nomaldījies laikā, košs pavasara liecinieks. tik tuvu viņš bija un jau atkal vēlējos raudāt. vai arī aiziet. bet nespēja ne vienu, ne otru. varbūt vainīgs bija iedzertais šampanietis (pirkts ar atlaidi – 1,42 ls), bet varbūt arī laiks. nu tas laiks – milzīgs, kolosāls, tukšs pulkstenis bez laika rādītājiem. tas ir mans laiks, viņa – kalendārs. tikai nezinu, kāds tas īsti ir, vai ar bildēm, noplēšamais un kādu mēnesi tas rāda. un vispār, kad laiks pārstās eksistēt? kad tam izbeigsies derīguma termiņš?

vēlāk mēs atvadījāmies. nerunājot. mēs vispār vairs nerunājam daudz, tikai tādus sīkumus, vairs neliekam zem ādas un necenšamies izraut tos ērkšķus, kas ieķerušies kur nu kurais – zem nagiem, zem kādas smadzeņu krokas vai arī starp trešo un ceturto sirds kambari. tagad mēs dalām kopēju klusumu. un cenšamies aizlaizīt prom saprātu, ņemot talkā medu. acis pasaka vairāk. reizēm.

vakarā esmu mājās , mūzikai skanot (kaut kas no klasikas). uz galda glāze ar šampanieti. manu. un neviļus ir jānopūšas. atmiņas kā neaicināti draugi vārda dienās piezvana pie mana saprāta durvīm. es gribētu, lai sāk snigt, tad es mērcētu kājas aukstumā un smietos, smietos, smietos līdz pati sev liktu aizvērties. bet sniega nav. pieglaužu vaigu kreisajam plecam un varu sadzirdēt viņa nepateiktos vārdus. tie cenšas saaugt ar mani. izdodas, tie tiek līdz tauriņam un uzplaukst dzeltena narcise.

piezvanīs. bet tas nebūs viņš. man zvanīs no mājām. es aiziešu līdz telefonam, nē, drīzāk ar savām sarkanajām čībām kājās, un ārsts man teica – pārstāj eksistēt dzīvē, kuras nav – esmu trako namā, un es esmu pasaules, 21.gadsimta slimniece.

Dramaturgija

Lugas lasīšanas laikā vēlams atskanot 5. dziesmu (skat. pielikumu).

28.gadsimta bēglis – eyes like the summer, un kaklā jāuzskaņo 21g kamols.

Diāna Čepurnaja, 12.5

Babete's log

Plaša istaba ar vienu lielu logu (bez aizkariem). Istabas sienas oranžā krāsā. Vienīgās mēbeles: koka galds un tam blakus – koka krēsls. Agrs rīts, ausma. Babete zaļā halātā sēž iepretim logam blakus galdam. Logs atvērts un dzirdami putni.

BABETES ATSPULGS (*no loga*): Babete, mosties! (*klusums*) Bābeles tornis vēl nekrīt. Mosties!

BABETE (*absolūtā stingumā, stīvi*): Tad..

ATPULGS (*steidzīgi pārtverot*): ..kad Tu...

BABETE (*klusu, joprojām stīvi*):..nepa..nepa..

ATSPULGS: Nu, ko Tu stosties.. Babet!

BABETE: ..bet.. nepamostos...

ATSPULGS: Babet..

Pēkšņi vējš aizsit logu ar lielu blīķi, atspulgs nosvārstās, manāmi sāpēs sašķobīdamies, Babetē nekādas reakcijas.

ATSPULGS: Man apnicis tā dzīvot, Babet.. Es redzu tikai Tevi...nekādas dzīves! (*uzstājīgi*) BABET! (*pieaug arī putnu čivināšanas skaļums*)

BABETE: Un es dzirdu tikai Tevi.

Pamazām iestājusies diena; istaba pilna spilgtu dienas gaismu.

ATSPULGS (*vīlies*): Un KAS man vainas?! (*grib izkustēties no vietas, bet nevar – Babete nekustas*). Nu KĀPĒC Tu neaizej pēc šokolādes? VISĀM meitenēm garšo šokolāde..

BABETE (*tikpat nemainīgā tonī*): ...šokolāde.. koš–olāde.. lok–ošāde..

ATSPULGS: Zini – brīnos, kā kāds nav gribējis Tev sadot pa..

BABETE (*skaļāk*): LĀA–KOO–ŠĒE–DOO.. nē, nedod... ne PA, ne „lā”, ne ko citu.

ATPULGS: Jā, protams. Nekādas dzīves. Jā, un – piedod, starp citu.

BABETE: Un neko citu?

Pēkšņi logā ietrieucas putns atspulgam tieši mugurā: vienreiz, otrreiz, trešoreiz..

ATPSULGS (*kliedz*): ... Babet!

BABETE: Savādi..

Putns, vairs nespēdams sisties, nokrīt atspulgam aiz muguras; apklust visas putnu čalas; iestājas absolūts klusums.

ATSPULGS: (*uz raudāšanas robežas, izmisīgi*): Bā.. bē..

BABETE: ..bū..

ATPULGS: ..tē!

BABETE: ..un tūuur..

Pamazām sāk satumst, iestājas krēsla.

ATSPULGS (*pēc brīža nopūšoties*): Man šķiet, ka tā mēs nekad nesadzīvosim... Tu mani nekad neizlaidīsi, un es nekad neieraudzīšu Bābeles torni krītam.

BABETE (*taisnā mugura pēkšņi sakņop kūkumā*): Jāpamostas..

ATSPULGS (*satver seju plaukstās*): Babet.. pasaki tikai vienu vārdu.. vienu vārdu.. normālu!

BABETE (*klusi, it kā dungodama*): Viņi dejoja.. viē–nu vā–ardu.. viņi dejoja.. vienu vāa–ardu.

ATSPULGS (*ignorēdams*): Bet tādu, kas mani atpestītu.. atbrīvotu.. es gribu dzīvot! Cik ilgi es sitīšos pret Tevi, pat nevarot Tevi aizsniegt?! Kā tas netīšais pašnāvniekputns...

Vispārējs sastingums un vispārējs klusums. Pēkšņi Babete pieceļas kājās, ievelk dziļu elpu un ieplestām rokām sāk skaļi un neciešami spalgi kliegt, līdz stikls saplīst sīkos gabaloš; atspulgs – izgaisis.

BABETE: Lūdzu, Babet! ESI brīva!

Ielido putni, paliek uz palodzes un galda ar stikla šķembām. Iestājas tumsa.

BABETE: Bābeles tornis nenokritīs. Uzcelsim jaunu.

Beigas.

ar laiku visas atmiņas kļūst labas

Ieva Strazdiņa, 12.5

Remarks ir atzinis, ka "nakti cilvēks domā citādi, nekā dienu", bet es vēl piekabinu – labi, ka vispār domā...

Elīna Gaigala, 12.5

Kustība no ledus un uguns – nerimstoša, mērķtiecīga, impulsīva, haotiska, spraiga, aktīva, mūžīga.

Ieva Niedre, 12.5

Blaumaņa pazudušās meitas Simbolu drāma 7 ainās.

Interpretācija par radīšanu, sievietēm un piecām Rūdolfa Blaumaņa lugām: „Salna pavasarī”, „Ugunī”, „Indrāni”, „Raudupiete” un „Pazudušais dēls”. Lasīšanas laikā ieteicams klausīties šādas dziesmas no pielikuma: 1. ainā – 6. dziesmu, 5. ainā – 7. dziesmu, 7. ainā – 8. dziesmu.

1. aina

Darbojošās personas:
Blaumanis
Liene /Salna pavasarī/
Ieva /Indrāni/
Kristīne /Ugunī/
Matilde /Pazudušais dēls/
Raudupiete /Raudupiete/

Skatuves vidū melnā, tumšā kaudzē gul cilvēku ķermeņi, atbrīvoti un it kā nedzīvi, aizmiguši. Dzirdamas skaņas, it kā kāds rakstītu ar rakstāmmašīnu. Sajūta, ka rakstišanas process kļūst intensīvāks, aizrautīgāks, uz skatuves notiekot darbībai. Uznāk Blaumanis ar koferi rokās, aptver vidū esošo masu, aplūko no visām pusēm. Viņš atver koferi, tajā ir puķu vainadziņš, vīriešu bikses, spilgts un izaicinošs lakats, trīs sarkanas rozes un cirvis. Blaumanis veido no savas domu masas jaunus tēlus, vienu pēc otras izvelkot no ķermeņu kaudzes kādu sievieti, kas pakļaujas un kuru viņš atdzīvina, ar roku kustībām veidojot mīmiku un pozu. Pirmo viņu veido ar neizpratnes izteiksmi sejā un roku novieto pie pieres, tādējādi padarot viņu par Lieni. Tad uzliek uz galvas vainagu, palaiž projām, bet pēc dažiem soļiem saķer atpakaļ, noņem vainagu,

izplūkā, iedod rokās. Liene aiziet... Izvelkot nākamo, viņš tai paceļ zodu, veidojot lepnuma izteiksmi, ieliek roku sānos, padarot par levu, un no kofera viņai iedod rokās cirvi, tad palaiž projām. Trešo viņš veido ar ilgu izteiksmi sejā un pozā, kura it kā tiecas prom, tomēr atskatās, tādējādi viņu padarot par Kristīni, iedod sarkanas rozes, viņa saduras, izsviež no rokām, Blaumanis lēnām paceļ un ar striktu žestu iedod atpakaļ. Kristīne aiziet. Nākamo Blaumanis veido Matildi, radot izaicinošu smaidu un gurnos ieliekušos pozu, apsien viņai ap gurniem sarkano lakatu, palaiž.. Pēdējā tiek radīta Raudupiete, sejā viņai tiek iezīmēts kas neprātīgs un izmisis, un Blaumanis, nolēdzot radīšanas aktu, it kā ar žestu pakar viņu vīriešu biksēs un aizgrūž prom. Paņem koferi, pieiet pie galda, uz kura atrodas rakstāmmašīna. Apsēžas, domā.

Blaumanis (*lēnām*): „Salna pavasarī”.

Sāk rakstīt ar rakstāmmašīnu.

2. aina

Darbojošās personas:

Blaumanis

Liene

Mālnieku tēvs

Lienes sirds

Naudas cilvēki

Liene uznāk, viņai seko „sirds”, dzirdami skaļi sirdspuksti. Liene apstājas skatuves priekšplānā, sirds „pukst” aiz viņas. No vienas skatuves malas tuvojas Mālnieku tēva vadīts cilvēku bariņš, klusi viens caur otru skandinot dažādas frāzes, kuras vēl grūti saklausīt, un spēlējoties ar vizošām, nedabiski lielām rotaslietām un naudas zīmēm. Viņiem tuvojoties, sirds it kā baidās, sirdspuksti kļūst klusāki, Naudas cilvēki – skaļāki.

Naudas cilvēki (*nostājušies sāņus no Lienes, čukstus*): Liela māja... Noguldījums uz procentiem... Pēc trim četriem gadiem vecis būs beigts... Liela nauda esot... Ābeļdārzs... Liela nauda... Vīnogu stīgas mājas saules pusē... Noguldījums uz procentiem... Būs beigts... Liela nauda.

Mālnieku tēvs (*lēni, noteikti*): Nāc pie manis, pēc trim četriem gadiem tev kritīs Mālnieki par dzimtu!

Naudas cilvēki (*viens caur otru, kā atbalsis, piedauzīgi un valīgi*): pēc trim četriem gadiem vecis būs beigts..

Liene bažīgi skatās uz sirdi, kas aiz viņas sāk straujāk pukstēt, jūtot viņas skatienu.

Mālnieku tēvs: Sirds balsī nedrīkst katru reizi klausīties... Māja ir vairāk 120 tūkstošus vērtas...

Naudas cilvēki (*jau skaļāk, kāds no viņiem uzliek Lienei milzīgo kaklarotu*): Varēsi darīt, ko gribi, 120 tūkstoši...

Mālnieku tēvs: Skaidrā naudā uz procentiem 100 tūkstoši...

Naudas cilvēki (*ar viltīgu prieku apkarinot Lieni ar rokassprādzēm, ik pa brīdim baudkāri smējoties*): 100 tūkstoši... Kāpēc lai tas tiktu citai!?

Mālnieku tēvs: Ik gadus manta pieaug par 10 tūkstošiem...

Naudas cilvēki: Ik gadus... Ik gadus... 10 tūkstoši..

Mālnieku tēvs (*uzmaucot Lienei pirkstā milzīgu, mirdzošu gredzenu*): Dzīvosim kā tēvs ar meitu!

Naudas cilvēki (*pārliecinoši un iedrošinoši*): Andrs pagaidīs... Ej... Viņš pagaidīs... 10 tūkstoši ik gadus...

Sirds ir gandrīz norimus pukstēt, saplakusi.

Liene (*dzied, veltot to sirdij un Andram, lūdzot par nākotni un laimi, paužot savu vēlmi izķlūt no sev nolemtās kalpones dzīves, paredzamības, sloga, reizē uzlūkojot gredzenu sev pirkstā*):

Aizved mani no draugiem no radiem,
Aizved mani no dienas no nakts,
Lai es pabūtu ārpus gadiem,
Ārpus visa kas tajos reiz rasts!

Aizved mani, es lūdzos un prasu,
Bet tu brīnies un pieri rauc,
Es tev liekos kā meitene maza,
Kurai aplam daudz vaļas ļauts...

Dziesmas noslēgumā Liene it kā pakāpjas uz savas sirds rokām un Mālnieks ar Naudas cilvēkiem paceļ viņu uz rokām virs galvas, reizē vēl pārberot pāri naudas zīmes un izrādot prieku. Liene nesmaida, viņai cieta seja, ļaujot lai aiznes projām.

Mālnieku tēvs: Tu esi prātīga, Lien', tu to nenožēlosi!

Tumsa, skan rakstāmmašīnas klikšķi.

3. aina

Darbojošās personas:

Blaumanis

Ieva

Guste

Indrānu māte

Indrānu tēvs

Edvarts

Ieva atnāk pie Blaumaņa galda, uzsit ap to ar dūri, iespiedusi roku sānos.

Ieva (valdonīgi): „Indrāni”!

Blaumanis: Ja jau tu tā gribi, lai iet!

Skatuves vidū ar muguru pret skatītājiem nekustīgi stāv visi pārējie. Ieva pieiet pie Edvarta un ar parupju rāvienu pleca apvidū apgriež to ar seju pret viņu un skatītājiem. Ieva uz saviem padotajiem un radiniekiem ilgi neskatās, bet savas atbildes vērš pāri visai zālei, prom, pasaulē.

Edvarts: Nesāc nu tās mātes tūliņ tā komandēt, lev'! Vēl jau nu neesi iekšā.

leva (*pašpmierināti, pat valšķīgi, ar klusa, bet neprātīga prieka izteiksmi sejā*): Sirds man to vien saka, ka izies labi. Patikt man tie Indrāni patīk. Būs gluži laba dzīvošana.

Edvarts: Lai nu izietu ar'! Ā, kā es te saimniekotu! Pirksti jau ḥirb, to iedomājot. Nudie.

leva (*tīksminoties*): „Indrāniete“ – tam vārdam pilnīga skaņa...

leva tuvojas cilvēkiem uz skatuvēm, strauji pagriež Edvartu atkal ar muguru un aiz gurna, nevižīgi pagrūžot, nostāda Gusti ar seju pret sevi, atkal pati attālinoties un it kā nopietni nemaz neklausoties.

Guste (*neapmierināti*): Nebūs jau diezgan gaļas.

leva (*dusmīgi, taču tā, it kā tas būtu ierastais atbildes veids*): Es tak nogriezu krietnu šķeli.

Guste (*taisnojoties*): Iztecēja taukos.

leva (*stingri, apzinoties varu*): Kad tik Edvartam kāds gabals, jums citiem, ka tik ko nosmekēties.

Guste: Noliņam tak arī vajaga.

leva (*izsmējīgi, neapstrīdami*): Tas šoreiz nav pelnījis.

Viņa aizgrūž Gusti un ar spēcīgu rāvienu pagriež ar priekšu Indrānu tēvu.

Tēvs (*ar izmisīgām dusmām*): Tu māti gribēji apmelot, gribēji parādīt, ka viņa zagle. Kauns un grēks!

leva (*nicinoši*): Negrēko nu vien pats, tik tukšu muldēdams! Vai viņa pie tās gaļas pirksta nav piedūruse? Vēl jau nekā nav sacījuse.

leva pagriež tēvu ar muguru un lēnām tuvojas mātei, rupji tai pieskaroties pie kakla un pagriežot pret sevi.

Māte (*sāpīgi*): Kad nu man jātaisnojas, jātaisnojas savas vedeklas priekšā, tad jau jāsaka skaidri: es ķēķī vairāk netiku aizskāruse kā to vadzi uz kura savu kulīti uzmetu. Tepat četras nedēļas esmu ganos gājuse un cibīņā sviesta neesmu redzējuse.

leva (*aizkaitināti*): Nedomā, ka tev vien tas gavēnis, gribēju tak cik necik iekrāt priekš pārdošanas!

Māte (*tuvojas levai, kas nāk viņa pretī manierīgā, taču satrauktā gaitā, paceļ savu spiekī pret viņu*): Ak, tavu cietu sirdi! Mans jaunākais dēls nevienam nebij' rakstījis, ka no zaldātiem nepārnākšot, tu šitā melot varēji!

leva (*pagrūž māti ar sitienu pa krūtīm, strauji aizgriežas un atkal runā zālei, pārliecinoši un it kā apzinātos savu taisnību*): Jā, es tā meloju gan! Es savam vīram palīdzēju dabūt savu tiesu, vai tas kāds grēks?

Visi prom. Tumsa, skan rakstāmmašīnas klikšķi.

4. aina

Darbojošās personas:
Blaumanis
Kristīne
Edgars
Akmentiņš
Edgara cilvēki
Akmentiņa cilvēki
Koris

Kristīne parādās uz skatuves, Blaumanis viņu paņem aiz pleciem, ved uz centru. Mīli uzlūko, tad dodas pie rakstāmgalda. Uzšķil sērkociņu, lai aizdedzinātu sveci, raugās liesmā.

Blaumanis: „Ugunī”.

Kristīne stāv skatuves priekšplānā, uznāk Edgars, viņam seko tumši, nemierīgi un it kā noguruši cilvēki. Kristīne pieskrien pie Edgara, taču viņš izvelk pudeli, Kristīne apmulst, atkāpjās, ierauga, ka no skatuves otras malas tuvojas Akmentiņš ar smaidošu, laimīgu un gaišu cilvēku bariņu, viņam rokās maizes klaips un mazs neaizmirstulīšu pušķitis. Kristīne apmulsusī atkāpjās, viņai gar sāniem katrs savā pusē nostājas Akmentiņa un Edgara cilvēku bariņš, viens caur otru tie izsaka klusējošo Edgara un Akmentiņa domas.

Akmentiņa cilvēks (*pieskrien pie Kristīnes un velk aiz lentes, kas izrit no viņas tērpa*): Mans liktenis būs iekarot tavu mīlestību.

Edgara cilvēks (*nesagaidot, kamēr Kristīni atlaidīs Akmentiņa cilvēks, no otras puses velk aiz lentes viņu*): Es uzsākšu jaunu dzīvi!

Kristīne tiek raustīta no vienas puses uz otru, viņa nemierīgi raugās un klausās cilvēkos sev apkārt.

Akmentiņa cilvēks (*velk aiz lentes Kristīni*): Sākumā iztiksim ar draudzību kāda saista māsu ar brāli. Nāciet uz Ķežberiem kā mana padoma devēja visās manās gaitās!

Edgara cilvēks (*velk aiz lentes Kristīni*): Tikai tavā tuvumā man pieplok sirds, pret tevi jūtos kā novārtījies.

Lēni uznāk koris ar svecītēm rokās, nostājas aiz visiem pārējiem.

Akmentiņa cilvēks (*velk aiz lentes Kristīni*): Dienām un naktīm manas domas pie jums, pie jums vien kavējas.

Edgara cilvēks (*velk aiz lentes Kristīni*): Darīsim visai šai lietai galu, precēsimies!

Akmentiņa cilvēks (*velk aiz lentes Kristīni*): Strādāsim kopā, kamēr atausīs diena, kad jūsu acīs lasīšu laimīgo vēsti: Tu esi uzvarējis! Tikai tad svētīsim kā bagātnieki savu īsto kāzu dienu!

Edgara cilvēks (*velk aiz lentes Kristīni*): Glāb – pestī mūs abus!
Klusums.

Koris (klusām): Palīdzi Dievs! Palīdzi Dievs!

Kristīne skatās tālumā.

Mūsu Kristīnes sirdij!

Kristīne saskatās ar Edgaru, iet viens otram pretī.

Aizved to mājās pie Edgarā krūtīm,

Abi sadodas rokās, Akmentiņš nelaimīgi lūkojas uz abiem, paitet uz priekšu, iztiepjot uz priekšu rokas ar maizes klaipu tajās

aizved to mājās!

Kristīne nolūkojas Akmentiņā, bet kopā ar Edgaru lēnām dodas prom, Akmentiņš tādā pašā pozā atkāpjas pretējā virzienā.

Palīdzi Dievs! palīdzi Dievs

Mūsu Edgarā garam!

Edgars slepeni iedzer no pudeles, to pamana Kristīne un izsamist, Edgars satrūcies.

Atstāj to kvēlu, tik dari to cēlu!

Kristīne izrauj pudeli Edgaram no rokām, domā, nolieks uz Blaumanā galda, it kā liekot viņam izlemt Edgarā likteni.

Dari to cēlu!

Kristīne ar Edgaru prom.

Tumsa, visi prom, arī Blaumanis, skan rakstāmmašīnas klikšķi.

5. aina

Darbojošās personas:

Blaumanis

Matilde

Matildes draudzenes

Krogus meitenes

Nāk Blaumanis ar Matildi un viņas draudzenēm, tās viņu līksmi apčubina, tīksminās. Blaumanis izgriež Matildi kā dejā.

Blaumanis (*caur apjūsmojošu nopūtu, bet tomēr liktenīgi*): Ak, tu, Matilde!... Pazudināsi Krustiņu! Aiziet pie sava rakstāmgalda.

Krāšņi ierodas krogus meitenes, skanot mūzikai un svārkiem plandot. Viņas aizpilda noskaņu telpā ar saviem smiekliem, dzirkstošajiem skatiņiem, vieglprātību, aizrautību. Visas dejo ironizētu deju par greizīrdības cīņu, kamēr Matilde ar draudzenēm sagaida krogā Krustiņu un Matilde cenšas viņu svaldzināt, pasniedzot dzērienus pie Blaumanā galda. Krogusmeitenes

norimst, un tukšo pa kausam, kamēr nerimstosās mūzikas ritmā Matilde uz deju, visu savu skaistumu izrādot, aicina Krustiņu un apdejo viņu priekšplānā. Tad viņa strauji pievienojas krogus meitenēm un visas dejo iekārdinošu un izaicinošu deju, kas apliecina viņu varu. Krustiņu tas neinteresē, viņš apātisks atgriežas pie galdiņa un glāzītes. Matilde neprātīgā aizrautībā ar Krustiņu seko, apsēžas uz galda, aicina viņu sev līdzi, savā pasaulē. Dažas meitenes satver galdu un nes uz skatuves vidu. Matilde šķietami vēlas triumfēt, dejojot uz galda, taču izrādās – Krustiņš neiet pie viņas, bet iet viņai garām, Matilde satver viņa roku, viņš pretojas, viņa nenotur līdzsvaru un krit, meitenes viņu satver uz rokām, mūzika apklust, tumsa, visi prom. Skan rakstāmmašīnas klikšķi.

6. aina

Darbojošās personas:
Blaumanis
Raudupiete
Kārlis
Bērinieki
Mācītājs
Nelaiķis Raudups

Skan klusa lietus šalkoņa, cauri tādām kā mūku latīnu lūgšanu dziesmām, skatuves vidū atvērtā zārkā guļ nelaiķis Raudups. Lēnām uznāk bērinieki, pa barījiem pieiet pie nelaiķa, sēro, atkāpjas. Tad visi vienlaikus atver melnus lietussargus un tajā pašā brīdī apklust visas skaņas – gan lietus, gan lūgšanu dziesma.

Mācītājs (rečitē): Mūsu dzīvības laiks stāv 70 gadu, jeb, ja kāds ļoti stiprs – 80, un viņas labums ir grūtums un bēdas. Šodien zemes klēpī guldinām bagāto un krietno Raudupu saimnieku, kam šai saulē paliek nabaga vārgais dēliņš un bēdu sagrauztā atraitne. Miļie bēru viesi, žāvējiet kā varat šiem nelaimīgajiem asaras no vaigiem! (*runā, pārmet krustu pret nelaiķi*) Lai dus, kas bijis!

Nevērīgi, pat priecīgi uzskrien Raudupiete ar spilgtu lietussargu, melnā, paīsā kleitā, ap pleciem vilnas lakats, pieiet pie liķa, pieskaras tam, noņem lakatu.

Blaumanis (nosodoši, stingri): Raudupiete!

Raudupiete pagriežas pret Blaumani, kas sēž skatuves malā, draiski iesmejas atbildot, uzsviež lakatu uz liķa, ar acīm bērinieku pūlī sameklē Kārli, steidzīgi dodas pie viņa, lietussargu iegrūžot rokās kādam blakusesošajam, izvelk viņu aiz rokas priekšplānā. Sāk skanēt lēna, maiga valša mūzika, abi dejo pa skatuvi. Tikmēr pārējie viesi lēnām atkāojas un aizgriežas, atskatoties uz priekšplānu nosodošiem skatiņiem, pamazām aiziet prom.

Raudupiete (dejojot sarunājas ar Kārli, tas viņai atbild, bet var dzirdēt tikai to, ko saka Raudupiete): Bet tev arī uz priekšu jānāk uz mūsu māju, kā tu līdz šim nāci, apciemo sava mirušā krusītēva vietā tagad viņa dēliņu!

Mūsu mājā saimnieka vajaga, bez vīrieša – padomu devēja – grūti iztikt!

Pēkšņi valsis pārtop tango mūzikā. Raudupiete dejā uzņemas vadību un svaida Kārli sev līdzi,

izdejojot kaislības apliecinājumus.

Kas man daļas par to, ko pasaule teiks! Lai tā runā, ko grib, vai mēs tādēļ nevaram darīt, ko gribam? Kas pasaules valodās klausās, tas tālu netiek!

Vai diezgan jau neesmu smakuse pie slimā vīra sāniem, vai man visu mūžu pie slimā bērna būs jāsēž? Vai caur šo kropli lai zaudēju savu laimi?

Kārlis nepatikā atraujas, atkāpjas, strauji dodas prom, Raudupiete viņam skrien nopaka!
Es tevi gribētu ietaisīt par saimnieku!

Visi prom. Tumsa, klusums.

7.aina

Darbojošās personas:
Blaumanis
Liene
Ieva
Kristīne
Matilde
Raudupiete
Čitārists
Dziedātājs
Koris

Nāk Blaumanis, aiz viņa rindā visas 5 sievietes, ar 1. ainā piešķirtajiem priekšmetiem rokās, nolaistām galvām. Blaumanis nostājas priekšplānā, no kabatas izvelk piekaramo pulksteni, palūkojas tajā un saprot, ka pienācis laiks. Viņš lēni ieslidina roku žaketē un satausta kaut ko. Sāk spēlēt ģitāra un skatuves stūri dzied.

Dziedātājs (*naivi, mierīgi*):

Maza, maza meitenīte

Blaumanis izvelk revolveri, nošauj Lienu, viņa sabrūk, taču nenokrīt zemē, tikai no galvas nokrīt vainadziņš.

Tek pa ceļu dziedādam'

Nošauj Ievu, viņa sabrūk, no rokām izkrītot cirvīm

Maza, maza (*Nošauj Kristīni*) meitenīte (*Nošauj Matildi*)

Tek pa ceļu dziedādam' (*Nošauj Raudupieti*)

Visas sabrūk, no rokām izkrītot priekšmetiem.

Blaumanis pieiet pie galda, savāc vienkopus savas sarakstītās lapas, ieliek koferī, aiztaisa to.

Uznāk koris stingām sejām un nekustīgi nostājas divās garās rindās, kas kā siena stiepjas no vienas skatuves malas līdz otrai, Liene, Kristīne un pārējās sievietes ieplūst korī. Blaumanis

paliek priekšplānā.

Koris:

Tava nasta būs mūžība,
Viss cits, ko esi nesis pret to ir sīks;

Viss koris un Blaumanis vienlaicīgi pasper soli uz priekšu un sastingtst.

Tava brūce mīl asmeni,
ko glābsi, ja pati dzīvība nāves tvīkst.
Tumsā logi nav jāaizver,
lai tos ik pūsma, jausmiņa virināt drīkst.

Viss koris un Blaumanis vienlaicīgi pasper soli uz priekšu un sastingtst.

Visu, ko tu apraksi, vēlāk meklēsi;
Caur trūdiem balts asniņš dīkst.
Atmiņā iegravēts, plēsts, dzēsts un saskrāpēts
Visu vada vārdiņš sīks.

Viss koris un Blaumanis vienlaicīgi pasper soli uz priekšu un sastingtst

Tava nasta ir mūžīga, no elpas uz elpu nesama.
Bez tās tu sīks.

Beigas.

Mes pie Ojara

es esmu skaista. un mani darbi ir īsi mirkļi.
mani varoņi dzīvo manī. tie tiek iznēsāti, un tad visu pieņem
papīrs. tā gadās.

Linda Brila, 12.5

○○○

Viens mirklis. Un projām no telpas
Ir izbēdzis pēdējais vārds,
Un svešajā krūtīs pēc elpas
Kliedz nejauši aizdedzies sārts,
Un svešajās skropstās valgs sūrums
Kā rasa pēc negaisa trīc...

Dod lāsi... bet veselu jūru
Es nevaru paņemt līdzi.

/Ojārs Vācietis/

Kā var iepazīt dzejnieku? Tikai tiekoties ar tā dzeju, lasot to un caur sevi izsijāt viņa domas, sāpes un prieku. Ojāra Vācieša dzeja ir maiga, bet ar to tējakotes pielieto smeldzi, kas mazliet sirdi paplosa uz āru, uz pasaules visuma nostūri, varbūt sirdi.

2007. gada 8. oktobrī pirmo reizi norisinājās Ojāra Vācieša Pārdaugavas konkurss, kurā piedalījās vairākas Pārdaugavas skolas. Vienuviet bija sapulcējušies jaunieši, kuriem šis dzejnieks iespējams ir pavēris jaunu pasaules skatu. Kur gan citur notikt konkursam, ja ne paša dzejnieka mājās, kur katru telpu ir ar savā tā gadsimta elpu un tām domām, jo māja saglabā tās iemītnieku dzīvu.

Mūsu skolu pārstāvēja vairāki skolēni – Diāna Čepurnaja, Emīlija Petraškeviča, Raivis Kapilinskis, Ieva Strazdiņa, Linda Brila, Anna Golubovska un Sintija Degle. Katrs varēja izpaust savas domas dažādos veidos – vēstulē, prozā, dzejā, miniatūrā –, kā pašam sirds teica priekšā. Un atrasties tur bija diezgan liels pagodinājums, jo ne katru dienu ir dota iespēja būt dzejniekiem tuvāk kā tikai literatūras stundu vajadzību garumā. Ejot uz šo konkursu ka mani skolasbiedri centās dzejnieku iepazīt tuvāk, lasot Gundegas Repšes grāmatu „Brālis” un paša Ojāra Vācieša dzeju, un tas nemaz nav tik viegli – atvērt sevi uz papīra, izrakstīt to, kas aizķēries aiz sirds ceturtā kambara asinsvadiem.

Jau 17. oktobrī bija zināmi rezultāti. Ar diezgan lielu bijību mēs devāmies uz šo pasākumu, mazliet jau ir svarīgi, vai tevi spēs novērtēt un vai ir saprasts līdz galam, par ko īsti ir Vācieša dzeja un kas ir pats Vācietis. Galveno balvu ieguva Diāna, jo tik unikāli izstrādāts darbs ir jau savā veida māksla – Sonātes Allegro formā rakstīts dzejolis! Un nav velti iegūta balva, zinot Diānu, viņas darbi ir pilni ar klusiem asi durstīgi sāpīgiem soļiem. Bet par izciliem darbiem tika apbalvoti arī Raivis un Emīlija, abu darbi tika rakstīti dzejā (dzeja vispār ir sarežģīta un piņķerīga kā seni nelietots dzījas kamols, bet, lai ierobežotā laikā uzrakstītu dzeju, tas ir jau kaut kas interesanti talantīgi noslēpumains).

Gandrīz visas godalgas, kas tika piešķirtas, ieguva mūsu skolas audzēkņi, kas, manuprāt, liecina, ka mūsu skolā ir iespēja plaukt kā izplaucētam zaram un cauri realitātes mūrim izlauzties tur, kur pasaule ir mazliet citādākās krāsās.

Rudens un jaunais skolas gads bija iesācies ar mazu mūzikas un dzejas piesitienu dvēselēs taustiņiem, kur nervu gali ir nospriegoti līdz pēdējam, kur pasaule ir apgriezta 42 grādu leņķī un kur ir mazliet vairāk sevis nekā ikdienā.

Lasot šo nodaļu, varat klausīties 9. dziesmu (skat. pielikumu).

Sus

Pirmstavējais gads,
oktobra mākoņlaiks,
pl. kad saule met ēnu aiz Tava loga

Labrīt!

Jā, man šobrīd ir diena, bet nepienākas labdienas teikt mūžīgā rītā esošajiem.

Vēlējos tikai atbildēt uz kādu no daudzajām, baltajām vēstulēm, kurās, verot tās valā, nekā nevar saredzēt. Tikai dzirdēt. Sūtījās jau visiem, bet kurlie... ko tie varēja? Un ne jau tikai kurlie, bet arī tie, kas ausis aizbāza, lai nedzirdētu (dažiem par smagu sirdsapziņas dzirdēt).

Ojār, rakstu ārpus šī laika telpa, jo koncerts, ko sūtu šajā laikā tā vienkārši nespēj atspēlēties.

Atslēgsim dimensijas, realitātes un subrealitātes. Lai skan, kaut tāpat vien garāmejot rudenī atrastais.

Tev.

I
NEPAGĀJUŠIE GĀJPUTNI

intro jeb dzimšana

1 bezlaiks un
9 spārni aiz stikla
trīs kā tramvaja sliede (dzīva) –
3 spārni vienam no putniem
(un tas, dzīvais,
lidojot tomēr par daudz).
1 laiks ir šodien
3 – ir pavisam.
(kuru no spārniem Tu sauc
par neīstu, draugs?)
Novembris lido un gājēji tajā –
aizgājušajā.
(tikai VIENU drīkst ķemt,
tikai to, ko par „nelaikā“ sauc).

„Eks“ un citlaika pozīcija

1.
Pa slapju bruģi
tālāk slīd.

Nu tad PASLIDINI,
gājēj,
to, kurš nevar pats
savas kājas un vispār –
pamanīt.

Pa slapju bruģi
atspulgs spulgo.

Nu tad KRĪTI,
ja savādāk nespēj
tos stumjamos
saskatīt.

Un tik pamēģini
slapjo bruģakmeni savandīt.

Tev sviedīs ar tādu pašu, bet – sausu.

2.
Tas savādnieks, cilvēk,
kam vienmēr

lapas uz galvas krīt,

Un nav svarīgi kādas:
no sniega, no ūdens
vai parastais hlorofīls,

Tas savādnieks, cilvēk,
arī ir lapa, kas krīt,
un tāpēc,

CILVĒK,

nekāp virsū tai baltajai lapai.
Vēl savādnieks paspēs uz tās
par Tevi uzrakstīt.

II
BRUĀ VALODA

sirds paplašināšana

◦

Bružis nav tikai laukakmeņi,
bružis ir kaķis bez mājām,
bružis ir naktis, kas pastaigājas.

Bružis nav tikai ceļš,
un ar savu cietklusēšanu
maksā papēžiem negodīgas
laika un dzīves subsīdijas.

Bružis nav tikai laukakmeņi,
bružis ir ceļš
bružis ir iespēja nakts spuldzēm

kā cilvēkiem ceļmalā
stāvēt un gaidīt
rītausmas akmeņu staigāšanu
pa bruži.

◦

Akmeņiem arī ir sejas.
Un akmeņi klusē,
un akmeņi dzied.

Un akmeņi par mums,
pelēkiem betoniem –
smejas.

◦

Bruļa valodā runāt
nenozīmē
bruļiski murmināt,
bruļiski zināt.

Bruļa valoda
tā pati
akmeņu valoda ir,

tikai

ar savu rakstību ielās
un gramatiku, citu – dienā,
citu – pa nakti.

Tikai

bruļa valodā runāt
spēs drīz vien
izmirstošās sugas.

un Tikai,

jo tajā valodā zināt
nenozīmē
tikai runāt.

◦

Klau,
ejam ar spaiņiem un lāpstām
rakt sirdis laukā
no tiem „it – kā – cilvēkiem,”
kas it kā par mīlošiem saucas.

Tu jau toreiz saraki daudz,
un teici, ka tā tava nolemtība:
akmens sirdis par īstām,
un īstajām – izaugt ļaut.

Klau,
un lai ziedo tās sirdis īstās,
kam plašas, kam divas
un vispār – daudz,

lai „it – kā – cilvēki“ paši
ar saviem akmeņiem rīstās.

Klau, pietiek –
ejam.

III
BEIGAS NEDRĪKST BŪT KLUSAS

apļa noslēgums ir aplis

◦

Tu lidmašīna,
kas iet skaņai
pa priekšu,

bet, dzejniek,

es vēlos kļūt par
TO skaņu.

Jo izrādās –
cilvēces kurlums
ir neārstējams.

◦

Arī kad kastaņi krīt,
tie nemirst
un nekrīt
klusu.

(Kastaņi sakrīt,
un tad man ir
kastakmeņu celš).

Redzi nu –
izrādās, pirms
izaugt kokam,
vienmēr būs jākrīt.

Un vispār,
lai atdzīvotos, cilvēk –

JĀKRĪT.

◦

Draugs...

Jā, jau atkal – DRAUGS,
bet...

Kaut ko skaļīnām skaļīnām,
kā krīt smiekls,
es Tev dāvinu
sava cīruļa stundu.

Jo zināt, ka būs rīts,
tomēr ir
mazliet priecīgi. Draugs.

◦

Migla Ojāra ielā
ir vīraks,
laternu oglu
aizdedzināts.

Un smaržo tad
visa nakts:

pēc soliem un sekundēm bruģi,
pēc zaļā un zilā, un varavīksnes,
pēc... (Tevis, dzejniek, pēc Tevis).

Un ļauj iet vienreiz
man arī
klūt par
miglas ielas toksekomāni.

◦

Es centos ar
tinti noadīt,
nu Tu jau zini –
to mazo, to kluso cepurīti,

ko uzvelk un paliek
ne-redzans
(uz īsu, īstu brīdi).

Bet tas bija tikai

pirmais
tikai plāns „Ā,”

un, JĀ,
ja nenostrādās „Ā,”
tad uzadīšu „Bē,”
kad paliek tumšs,

lai pārējie tad neredz
(kaut uz īsu, īsu brīdi).

Nē, es tiešām zinu –
uzadīšu.

◦

Reprīze reprīzei

Post scriptum nevietā

Es Tevi neatpazīstu,
lai zini –
sarkanos karodziņos un
odziņās sarkanās,
ko saklapē zeltītais āmurīts.

„Re, kā, puisīt, viņi viens otru–
kapā un iedzen kapā!”

Es Tevi pazīstu,
lai zini –
sarkanu sirdi šeit,
un sarkanu sirdi lapā.

◦

Es paņēmu TO
vienu lieko spārnu.

Un audzēšu otru, draugs.

Lidotājiem, ja reiz ļauts –

IR jālido.

Paldies par klausīšanos!

Tā tāda mana vārdu mūzika, rakstīta ielai (solo) un Tavas pilsētas orķestrim.
Koncerts, ko dzird vairāk par verbālām frāzēm un periodiem.

Un pagaidām – atā!

līdz nākamajam „pagaidām”.

Sus (tas, kurš dungo)

izlietne

I

vecenīte ar miķelīšu pirtsslotu
staigā
gar Āgenskalna tirgu
meklē
ceriņkrāsas kellas savam mazdēlam
kurš Arkādijā sēž uz soliņa
pie estrādes
un savu radiolu
klausās

bet kedu nav
un nav arī tā krupja
ko norīt

mazdēliņš dabūs citas kellas
tik vecmāmiņai
tās nebūs pa kabatai

II

starp harmoniski disonējošu krāsu līnijām
ņirb putni
un dzejas rindas
un ikdienišķi nieki

hokeja rezultāts
nulle pret nulli
bet putni
viens pret vienu
viens balodis pret zvirbuli
ikdiena
Ļuda ar Ojku pastaigājas
no govs līdz govij
pa ieliņu režģiem
saskaitīja – piecas

III

akmeņi runāja visu nakti
jasmīni sniga
jasmīni staigāja

visu nakti pie dīķa kas Māras
nemiers urdzēja bruģī
jo Ojāram jākārto eksāmens
akmeņu valodā
akmeņi satraucās
ceriņi, jasmīni kodīja lūpas
un nervozēja

bet Ojārs krāva grāmatas kaudzē
līdz giestiem
un runājās ar mērkaķīti
parastā valodā

akmeņu valodas gramatikas
piezīmes
gulēja uz galda

bet Ojārs nemācījās
Ojārs necēla klausuli
kad vēl viens ceriņzieds
satraucies
zvanīja zvanīja zvanīja
jo tajā brīdī dzeja
pieklauvēja
pie durvīm

IV
uzvelc boksa cimdu
un piesēdies pie klavierēm

ar visām miršanām
ar visām iznīcībām
uz si un re un fa

uzvelc cimdus
un stājies ringā
pretī Šopēna noktirnēm
un Emīla Dārziņa
melanhолiskajam valsim

uzvelc tos nenobružātos cimdus
un atrodi vētru
starp taustiņiem

uzvelc tos melnos cimdus
un atrodi atdzimšanu
starp rindiņām

V

es vakar sēdēju Torņakalna stacijā
gaidīju vakardienas vilcienu
kurš rītā iebraukdams
nometīs sārņus

griezu melna papīra sniegpārslas

es gribēju uztaisīt salātus
no tām sasodīti melnajām mežģīnēm
un dzeltenajiem kļavlapu lakatiem
garšai piešķilt
zaru vēstījumu
un pacienāties

viена karotīte salātu
par Ojāru
 otra par Vācieti
 trešā par dzejnieku

es piecēlos
uzliku melno bereti galvā
un aizgāju tālāk
ar savu mērkaķēnu
pie rokas

VI

Torņakalna baznīcas zvani
dun
vilciens pa sliedēm brauc
un klab
un dun
visa Pārdaugava šodien
skan

jo atbrauc
Jēkabs Kazaks, Merķelis un Emīls Dārziņš
pie burtnīcām
ar zaļiem vākiem
un dun
savu sakāmo vēstāmo
dun

VII

šodien visas tirgus tantes klāsta
ka kaut kur
tādas diki ne-nepopulāras ielas galā

kāds cilvēks
akmeņus krājot
viņš vedot ķerrā bruģus
un akmeņkokus un akmeņaugus
visu liekot lielās kaudzēs
pie mājas

jā un vēl tas cilvēks
sakot ka šoruden
pāri Arkādijai klāsies miljonlapas!

pavisam dīvaini
bet varbūt jāpiesargās ar'?
lai nenoslīkstam
lapu sārtoglēs

VIII
tā vēstule
kuru Tu rakstīji
nu Einšteins
šonakt sapnī ar mani sāka runāt
viņš pierunāja pilnas ausis
ar visādām teorijām un formulām
kaut kas tur bija par relativitāti
kas jāaprēķina reizinot em un cē un vēl pakāpē divi
bet tās visas ir pupu mizas

zini ko es visvairāk atceros?
ka tē ir es dalīts ar vē
laiks ir ceļš dalīts ar ātrumu
laiks ir pats
laiks ir triljongadsimti
laiks ir stundas
kuras katru ir otrs krasts

bet visvairāk
laiks ie tie ceļi
ko esi nogājis
pats ar savu – atnākšanas ne ierašanās
ātrumu

I Rudens

rudens kaujas
ar kastaņiem šauj

rudens kliedz
auro
rudens mauj
pāri govju
skumjajiem
mū

skaļāk par mi
augstāk par si
un ārpus
visviens kāda
minora

nāku pie tirgus
eju ap stūri
(tas vispār ir
flirts ar ģeometriju
ziniet)
un kājas smagas,
caur Āgenskalnu ejot –
pie tirgū pirktu kedu zolēm
kilogramiem dzejas

jāpieraksta, kamēr vēl var,
ja vilks uz leju, ja aizķeršos,
nebūs labi,
būs asfalts,
būs stabī

un dzeja zobus neārstē,
dzeja sāp

kaut kur aiz nākamā stūra,
kaut kur aiz nākamā
ugunslapas jau mani gaida,

gaida seju iešvīkāt,
ieskaut savā armijā

dos man termosu, teiks
šauj!

lielgabalu atrodi pats.

II Memoriālais dīvāns

apsēdies!
piesēdi.

pavēro, paskaties,
vai tajos termosos
glabājas domas?

par to pasauli trauslā apvalkā,
kas miglas kēpā smok,
šeit pateiktgribēšana
neatlaidīgi un maigi moka

vai tagad iesi mājās?
nenojauzdam, ka kaut kur
dzimst jauns diktators
un tirgus laukuma stūri
strazds tēlo beigtu

uz katra soļa kāds bezgalības hronometrs tikšķ,
atsperes pievelkas ciešāk
un zobrautiņš zemapziņu grauž,
ka mūsu pašu rokas
vienlīdz rada
un vienlīdz
grauj

(ja tu vēl aizvien te sēdi)
iztēlojies.

dīvāns – piemineklis cilvēcei, kas aizgājusi bojā
no slinkuma

III Uz tirgu

atkal pa visām tām mazajām ieliņām
caur neatlaidīgu tantiņu armijām
ar termosu padusē
(tikai nesakratīt domu)

garām saulē izbalējušiem
sētmales kaķiem
skrien uz tirgu

garām ziepēm, pulveriem
un kedām –
varbūt īstā vieta,
vienu kastani no kabatas dodu.
vai te var nopirkт degļus
laikabumbām?

es gribu vienu sekundi uzspridzināt
par godu.

Sveiks, Laika rādītāj (radītāj)!

mana nolemtība Tev sūta skūpstus adatu formā! karstus un kvēlus, jo visa dzīve „ir viens čardašš”, deja un džiesma. Septembra pāra datuma svētienā Tu nonāci manās rokās, nē, drīzāk Tava dzeja. sākumā rokās, vēlāk jau tajā, ko saucam par smadzenēm, bet tagad Tava. skaņa slēpjelas sirds smalkajā (3 mm radiusā), platajā caurumiņā, vairs nav jāapstājas, lai atgūtu elpu, skrienot līdzi laikam, cenšoties mīt tam uz nodilušajiem papēžiem.

brr... „rudens palika/ rudens klusēja/ aukstu ūdeni/ mutē ieņēmies”, laiks pēc suņa, slapja, saaukstējušās pagalma kranci, bet, kad rudens ieskatās manī ar savām sirds mīluma acīm („pabaro mani” vai „paglaudi mani”), gribot negribot tas jāielaiž sevī. bet kā ir ar Tevi? kur tad ir Tavs rudens, vai to aiznesa gājputni prom no aukstuma, pustumsas un sniega? Tavs rudens, esi Tu pats, tas īstenais, patiesais un klusais, tas skaņdarbs Si minorā ar tējas krūzi rokā, bet var būt arī ko stiprāku. ja mēs dzīvotu vienā laikā (jā, jā, zinu – ja vien tantei būtu riteņi), es Tevi nepazītu laika robežās vai pilsētas trauksmē, bet mēs noteikti satiktos Spilves lidostā, es tur mēdzu pabraukt garām ar divriteni, tur es vēroju zvaigznes, ko aizsedz laiks, nē, drīzāk zvaigznes ir roku rokā ar laiku. baismi un skumji, bet Tu jau ar esi tāds – roku rokā ar laiku, laikam jau tikai tagad, kad Tevi tas vairs negrauž un neliek svina rāmjos un nepakar pie sienas.

Tu esi cilvēks, kurš var „izvārīt un apēst savu sirdi”, bet tā vajadzēja, būt sev par laimi un nelaimi, savas mīlestības radītāju un rādītāju! ai, kā Tu sadegi, kā Tu cīnījies, līdz pēdējam, līdz tam galam, kur ceļš tikai turpinās. lasīju, ka jūs ar Imku esot raudājuši, tā par visu un neko, kad otrs zina, bet varbūt arī zina, ka nezina, par ko raud. Imka Tevi, Ojku, sauca, vai zināji, ka Tu biji un esi viņa etalons, paraugs (neuztver to kā apvainojumu, es tikai cenšos atrast vārdus, lai gan reti izdodas). ne malas, ne gala, ne leņķu Tavai pasaulei, Taviem vārdiem un izjūtām, es nevaru saprast, kā papīrs nesadega zem Taviem vārdiem, kā tas spēja neizšķīst zem domu smaguma, bet galvenais – kā Tu spēji dzīvot kastē, kur, atrodot vienu gaišu stūri un iztieket laukā, atdūries jau pret jaunu melnu kasti, tik šauru un „tizlu” (2x2 cm).

Tavam laikam rokās bija sirpis un sarkans kaklauts ap rīkli, šķiet, ka tas lika klusēt domām, sarkanais audums mēdza līdz kaulam izgrauzties. man reizēm gribas pazust pasaules kantainākajā stūrī un burties, rūgties par pasaules aklumu un zemiskumu, cilvēku liekulību un klusēšanu būt vēl aukstākam par zivi, jo pat tai ir vēl asinis. biezas, silti verdošas, nevis kā dažam labam pa vēnām plūst ūdens. Tu sevī esi apvienojis pagātni un skatu uz nākotni (manu tagadni), gandrīz viss ir piepildījies, tikai dzeju vēl aizvien neraksta roboti, to tād retie – izmirstoša suga – cilvēku raksta un arī tiem ir sava nolemtība – būt degošiem, ar galvu skriet baltās sienās (to sauc par demokrātiju) un izkvēlot līdz plaušu vēzim. Tavs laiks, mans laiks, mēs abi par vienu un to pašu, par jūtām un savu sūtību, par ceļu, kas man nolemts, kas jāiet vai jāskrien. mēs abi par tuvumu, kas tāluma neredz, par laika elpu un dzīvi „kaķa astes garumā”.

ehh... nolemtība smalkas saknes caur pirkstu galim izlaiž un cauri ķermenim, cauri nerviem un asinīm, līdz galu galā Tu pārvērties par ziedošu koku vai sūtni starp neredzamo un reālistisko. starp mani un Tevi ir viens solis un viens atvadu mājiens, neizsmēķēta cigarete un neizstaigāts laiks uz mājām un brīvību, bet mēs reiz abi pirksim ceriņkrāsas kellas un „es tev tikai klusu teikšu – „loti”/, un tas visu, visu nozīmē,” brāl!

rudens klusēja aukstu ūdeni mutē ieņēmis
un Arkādija spēlēja Si minora klavierkoncertu –
mēs abi brīnāmies par ābolu krišanu dzeltenās lapās
lai gan tuvējās ābeles ir Tavās mājās

mēs tiksimies tajā augstajā vietā
kur sākas platākais Carnikavas leņķis
un pavadīsim gājputnus ar klusos solījumu –
jau asnu laikā atgriezties

es sagaidīšu ziemu ar basām kājām
Torņkalna stacijā pie izsūtīšanas vagona
bet Tu nāksi man pretim ar karstām acīm
un lūpas Tev piesauks tautu – Pūt, vējiņi!

ziemas aukstākajā sekundes simtdaļā
es dzeršu tēju pie pavisam atvērta loga
un man rokās būs Tava laikmeta cigarete –
smacīga, nirdzīga un sāpoši degoša līdz kaulam

un tad sniegi snigs un tad nokusīs
pie mūsu nama durvīm (katram sava)
pieklauvēs pelēkie lieti un ļaužu smiekli –
īsti vai neīsti to man pateiksi Tu

mēs bridīsim ar gumijas zābakiem Gaujā
un četros no rīta makšķerēsim laukā pavasari
un Tev uz pleca nolaidīsies strazds –
tik ļoti dzīvs kāds esi Tu tagad

pacelsies no zemes jasmīni un ceriņi
es tiem paiešu garām un smaržu ielikšu saujā
lai būtu Tev ko aiznest kur guli Tu
un laiks Tev skrien pāri ar cerības miglu

man uz pavēsa pelēka koka plaukta
mājas Tava dziesma tenora balsī –
nebaltām nolemtām dienām par ceļu

Tava apziņas parādība

maigs

(Manam draugam – Andrim Kalniņam,
kuru nežēlīgi spīdzināja un nogalināja
pirms pāris gadiem.)

Sveiks, mans mīlais.

Vakardienas vakarā, kad melnais kaķis atkal šķaudīja zem gultas, es izslāju tāds gluži nekāds ārā savās piedēs. Sabaidīja Naidžels, kaut kas viņā tīri tāds dēmonisks... Redzi, izgāju un, sabāzis rokas bikšu kabatās, bikšu staras – zābakos, slāju uz tuvāko koku pusi briežus meklēt. Briežus neatradu, toties sūnas ausīs abāzt gribējās – kaimiņu tirliņi vecos mopēdus glauda un rūcina gluži kā briesmīgi apmierinātus kaķus. Lūk, ieraudzīju puiku – tumšiem vaibstiem un pērlēm mutē. Viņš taisija veiklu kāju triku un klabināja papēžus kā serpentīna karameles. Es apstājos un redzu – Tu man nāc pretim. Melnā beretē un mellās brillēs tā, it kā slēptos no šīs pasaules. Ne no šīs-saules. Es ieķeros Tev elkonī un iečukstēju ausī kaut ko mazu, bet smieklīgu – atceries mūsu mazos humorus trešās vidusskolas laikos? Man vēl bilde zaļajā albumā, kur Tu lūri uz Mārītes svārkapakšu. He, he. Sākumā manis Tu nepazini – atradies tāds, kaut kāds dīvains, dziedošs zirgs, bet vēlāk kniebi man elkonī, kad āzējāmies ar tirgus sievām Rimčikā. Es toreiz lūdzu, lai tu mani mazliet panes – kā līgavu ar melnu kapucīti. Tu nesmējies, tāds tīri nopietns izslējies un pārmeti mani pār plecu kā sarkanu ķirsi. Ienesi Āgenskalna tirgū un gribēji pret dīvainām asterēm iemainīt... Ha! Kliedzu kā pūķis, krizdams no šūpolēm. Mēs nopirkām trakus (aptrakušus!) pūpolus, kuri nākuši pirms sava laika, iekliedzām vecajam miesniekam ausī nepiekļājīgu blāuru dziesmu un ubagam klaipiņu kieģelīša atdevām. Jā, nu skaties, aizvedi mani gar Māras dīķi uz Vācieša ielu. Pa ceļam mēs nejauši iekritām lapu kaudzē un sabojājām sētniekam omu, bet bērniem pametām vienreizēju domu, redzi, šodien arī te iekritu, lūk, rakstu Tev, mīlais!

Man mieru neliek toreiz Tevis teiktais – tev neesot māju, bet tu mīlot apmeklēt šo te rajonu, jo domas sakārtojoties, pašam nemanot. Es tad skatījos Tavās brillēs un redzēju, ka pats sevis nesaprotu, kur nu vēl tevis? Iekāros kokā ar galvu uz leju, man ārā birst kastaņi un sīkas, saburzītas lapiņas ar novecojušām anekdotēm. Tu stāvi tur lejā un maigā balsī smejas un runā dzejā, un es arī smejos, starp mums vibrē gaiss, atcerējies? Tu katru sarakankrūtīti spiedi azotē, sildīdams pārmaiņus te mani, te putnus. Es Tev uzbāžīšos atkal, kam teici, ka Tavas mājas te, dabā un laukā? Nesapratu Tevis. Tu zobgalīgi miedzi ar aci. Tu ierosināji stādīt kastaņus dvakojošajā melnzemē, es domīgi košlāju okerpīlādžus un viebu ik pa laikam seju – jā jau jā, – daram tā!

Es šodien mīlu visu un visus, es domāju par Tevi un saprotu, ko vēlējies man teikt. Es spēju dot tik daudz, es esmu tas mazais ģenerātoriņš, mazais Dieva dzinējiņš, kas virza pasauli. Mīlestībā virza. Mani neapbēdina pat slapjas kājas un asiņainas šķavas pirms sava laika, nelūgtas. Es, šķiet, tagad stāžējos uz tavu dimensiju, mīlais. Ir putni runā ar mani, ir vējš glauda apkakli, man brēkt gribas pēc Tevis, bet Tu noteikti tur, kaut kur aiz spoguļa, zobojies atkal par mani. Tā mīli. Tā maigi, gluži tēvišķi. Lai arī mēs viena gada metienā, Tu esi tālāk ticis. Tu vairs neskumsti par pavasarī slīcinātajiem kakēniem Gaujā, Tu bargu vaigu māki rādīt. Kārtībai jābūt. Nu, lūk, liku matrjoškas vienu otrā un zinu dabas, visuma elpu, jo brīžam redzu, kā Tu

mani uzrunā. Kad vasarā iekāros liepā ar bitēm, lai ziedus apgrābstītu un izmīlētu, tu biji maigā bite, kura aizlīda aiz auss un nedzēla. Rudenī (šoruden) tu esi mana sarkanā virzītājīmīlestība, dzīvo pļavās un putnu krūtīs, mežābelēs un cilvēku vaigos. Klausies, Andri, ko gan es bez Tevis iesāktu?

Tevis vairs nav, man kliedz avīžraksti lēti, viņdien. Es izvelku no krūškabatas mazo ventilātorīti un uzsildu sev sarkanu vaigu. Kā tad ne? Re, kur – mānā kreisajā vaigā un uz mēles gala. Steidzos uz Torņakalnu pēc atbildēm, pats jau visu zinot. Atskrēju aizelsies, nometu plecu somu un paslepšus gaidīju tevi, aiz peļķēm aizslēpies. Un tu atnāci – smaidīdams, gan bālu vaigu kā izdzeltējušām grāmatu lapām. Runāji ar mani atkal dzejā, palaidnis tāds!

Šodien es nopirku melnu bereti un ellīgas brilles, čunčinu ar desmito tramvaju ciemos pie omes. Meklēju Tevis, neapzinoties. Ar acīm katru pažobeli ātri aptaustīju. Tevis nav un nav. Likos mierā un pēkšņi sajutu kņudoņu pakrūtē – redz, kur tu ielīdi! Izokšķerēji mani pašu un paslēpies kaut kur starp ribām.

Vēl joprojām tur sēdi – es Tevi kā orgānu – pastāvīgo – nēsāšu līdzi, tu mana mīlestība maigā. Smejies vai nē, bet aiz cimda pamanos tevi aizbāzt, nē, paslēpt – tā labāk skan. Viņdien izkriti no aizpiedurknes, māsiņa slimnīcā pacēla un sāka smieties – gaudu ziņģe – tā viņa teica. Ūja, ūja, es smējos līdzi – Andris dzied par cilvēci, nevis žēlojas par sevi.

Mans mīļais, es tevi vairs sejā neatceros, bet tu sargā mani, ja? Es tev sūtīšu pastkartes ar ārzemju markām. Es gribu, lai tu smejies un teic: Mana laimīgā dzīve sūta man pastkartes! Paldies!

08.10.2007.

maigs.

...Putna lidojums...

Zema krišana un augsta uzlidošana – vai tā nav mūsu dzīves ģeogrāfija? Viena nebeidzama jūra, nē, debess atspoguļo mūsu zināšanu par to, cik daudz mēs vēl nezinām, ko jaunu uzzinājuši. Es nespēju satvert rokām to ārprātīgo daudzumu, ko nezину par „Oijku“, bet tomēr putna acīm izlidošu cauri viņam, lai saprastu, kas par putnu viņš bija.

Oijka spēlējās ar vārdiem kā trauslu kristāla servīzi, lai pateiktu, cik daudzas emocijas, jūtas, lietas nav ne aptveramas, ne aprakstāmas:
„Kosmoss mīluma palika nepateikts“.

Brālis Oijka tagad sēž man aizmugurē un gaida, kad es tāpat kā viņš iepīšos sarežģito domu zirnekļu tīklos. Es ieelpoju gaisu, ko Oijka izelpo. Nepārtraukta molekulu kustība – tāda ir viņa dzīves un domu gaita. Domāt, gribēt, varēt un spēt 365 dienas gadā, 24 stundas diennaktī, 60 sekundes minūtē. Es gribu, lai viņš pasniedz man ideju kā kūku uz šķīvīša – krāšņi noformētu, gatavu apbrīnam un pilnīgi ideālu. Viņš iečukst man ausī – dzīve ir viena liela kūka un man ir viela pārdomām... Biskvīts, putukrējums, ievārijums, augļi, sīrups, oga, šokolāde – tāds sastāvs ir manai ideālu kūkai. Ar Vācieša krāsainajiem flomasteriem varu to izkrāsot tik raibu kā dzeņa vēderu. Pēkšņi es sajūtu sitienu sānos: „Aizej un paskaties, kāds ir dzenis!“ Paskatījos, bet tagad sarkstu, jo viņš jau nav tik raibs, kā viņu mālē. Apakšā gaisīgs biskvīts, salds putukrējums, augļi – paveiktie darbi, lipīgs sīrups – viela, ar kuru saķep un pieķep cilvēki, grandioza brūklene – mazs asinsrites orgāns – sirds – liela cilvēka personā, šokolādes glazūra – cilvēka ārējais iepakojums – tāda ir mana kūkas recepte. Jāatzīst gan, ka ir žēl, ka nevar uzrakstīt vienu recepti pret visām likstām un mīlestības mīlēšanas formulu.

„Cērt ceļu!“ Atver spārnus un šķel pretim nākošās gaisa plūsmas – tā dara putni, Ojārs un es ar'. Dzīve ir nebeidzama cīņa ar stihijām, notikumiem, cilvēkiem. Debesis traucas paspēt uz zvaigžņu parādi tur, otrā zemeslodes pusē. Ojārs saka: „ķer!“ Bet es nevaru, bet gribu! Par vēlu, jo tagad jau citas debesis ir man priekšā. Ojārs ir nebeidzams un viņa izpēte – bezgalīga. Es gribu, gribu, gribu paņemt viņa nolemtību savās rokās un izjust, ko tā dara ar cilvēku – grauj, liek asiņot, aizmirst pat zemi un debesis, bet tikai noslēgties savā apburtajā lokā un sktiet tajā kā pele krātiņā uz riņķi.

Es šķiroju izvēli kā grāmatas lapas – rakstīt, nerakstīt, tāds ir jautājums. Oijka saka: „Jebkuram sākumam var būt negaidītas beigas – raksti!“

Ūdens atspoguļo visu cilvēka „es“, jo kristāla daļiņu atspulgā nav vērts melot pašam sev. Es ļoti ilgi skatījos Māras dīķi, bet neatradu Oijkas „es“ visu būtību. Kāds noslēpums mani vilināja ieskatīties dziļajos dvēseles ūdeņos, bet Māras dīķis man neatklāja to, ko zina, bet tava māja pateica daudz. Foto ar Saulrietu aprakstīja degsmi tavās krūtīs, vijole – tavu vēlmi izdzirdēt pasaules prieka, klusuma, maiguma un skaļuma skaļumu. Dārzs runā forte fortissimo. Sudrabegle iedur ar tavu prāta skaidrību, saule apstaro ar tavu intetlektu un maigo mīlestību, akmens iesit ar tevu apķērību cirst ceļu. Akmeņu grēdas liekas kā kaudzē sakrauti tavu rakstīto dzejoļu krājumi, kas izturējuši gan laikmeta, gan cilvēka pārestības un ir iegājuši mūžībā. Vai zini? Tā ābele tevi nodeva pavisam. Es tikai tai piesoliju sauli un lietu, lai sanāktu varavīksne un viņa man izpauda noslēpumu. Tu vari teikt: „Nu ir slikti, es esmu atmaskots.“ Tomēr nē... Sāka līt lietus un mana un ābeles saruna pārtrūka, vēl nesākusies. Šķiet, ka man būs jāiet savs

atklāsmes ceļš uz tevi, jo apkārtne mēmi klusē.

Kāda kļava šajā zelta rudenī aiz loga izdejo tavu dzīvi un raksta deju. Grandplijē un grand batman – tādas ir dzīvošanas vadlīnijas. Domas šaudās kā šautriņi ar slēptām bailēm aizmest garām mērķim. Izceļojusies savā fantāziju veidotā tava laika butaforijā, izveidoju tavu kā putna nosaukumu. Saturies, jo nupat būs mistrojuma veidojums manā izpildījumā. Tu esi zivjgārņukitallieldumpjdzērvjsudrabkaijgulbis. Tevi raksturo plaši spārni – vieta, kur patverties no vēja brāzmām, garš knābis – milzīgais intelekts, raibs ķermenis – tava krāsu saspēle, kas rodas apziņai un zemapziņai savienojoties, garas kājas – smalks un punktuāls trīsžuburains trāpījums, triepiens cilvēku dvēselēs, kas rodas, lasot tavu dzeju.

„Es mīlu Tevi, dzīve!”

Dzīvs dzīvīgums tagad ir starp mums. Šķiet, ka „mūsu tuvums ir tuvāks par tuvumu”. Es vairs nejūtu tavu elpu savējā, bet tas putna lidojums, tā gara brīvība, tavs ģēnijisms un talants ir tas, kas paceļ mani spārnos un liek lidot... Es dzirdu klusus čukstus: „Es nezināju, ka laime var sāpēt.” Un pēkšņi visa dzīve ir viens vienīgs putna lidojums... Savukārt es – tā pilote.

Dzzeja

Esmu tāds diki radošs cilvēks, patīk viss, kas saistīts ar mākslu – glezniecība, mūzika un protams, dzeja. Apbrīnoju dzejnieku spēju rakstīt tik vienkārši, un tai pat laikā tik nopietni un dziļi. Ja arī nekļūšu par īstu dzejnieku, dzejai vienmēr būs nozīme manā dzīvē. Ar dzejošanu ir tā – ir mirklis, un tu pieraksti. Tā arī radās mans pirmsais dzejolis: vienu vakaru paņēmu savu nesen saņemto kladi bambusa vākos un nolēmu, ka tā ir ļoti skaista – vajadzētu kaut ko ierakstīt. Jutu, ka tā kalpos visnotaļ lielam mērķim. Un, ja godīgi, tā patiešām bija

Liene Rozenstrauha, 8.2

ooo

Neskrien pa ledu – paslīdēsi!
Nekāp peļķē – samirksi!
Ej mierīgi, nesteidzies, draugs,
Laika taču tev daudz.
Tas nekas, ja mājās ledusskapis tukšs,
Nekas, ja dzeju runājot,
Tava balss bijusi par ātru
Vai dzeja par īsu.
Tas nekas, ja kādam tava soma netīk,
Galu galā viņam sava
Un tev – savējā.

Paskaties uz autobusā
Blakus sēdošo kungu –
Viņš avīzi lasa.
Tajā ir rakstīts par prieku,
Laimi, bēdām, veiksmēm
Un neveiksmēm.
Tur it par nelaimīgu mīlestību,
Pazaudētu draugu,
Par iegūtu laimi kopā ar kādu ciu.

Nu bet varbūt viņš ir pavārs
Un lasa par jaunākajiem jēra galas
Pagatavošanas veidiem,
Par dārzeņu sautējumiem,
Kartupeļu biezeni?
Bet varbūt...

Paveries ārā pa logu.
Spīd saule,
Zeme dus, ietinusies baltajā sniega segā,
visapkārt ir miers.
Vai gan iespējams bēdāties, kad pasaule ir tik skaista?
Par maz ir to reižu,
Kad mēs tā vienkārši

Pa logu paveramies
Un papriecājamies par skaisto dabu,
Daba biežāk jāapciemo,
Tai taču arī vajag uzmanību lielu!

Pasaule baltā krāšņumā vizuļo

Pasaule baltā krāšņumā vizuļo
Egles baltās segās tinušās
Un mūsu bērnu dienu sajūtas
Iekš mums ir modušās!
Bērzi sniedz mums pretī savas bālās rokas,
Zelta cepurēm galvā dižojoties!
Zeme siltu segu dabūjusi –
Laiks tai beidzot gulēt iet!
Cik gan ātri siltās segas daba ražo,
Bizness tai no rokas iet!
Mazie krūmi blondiem matiem
Uz modes skati taisās iet!
Tiem priekšā gara, gara „mēle“,
Pa kuru ļauts ir viņiem iet,
Bet ir jau arī diezgan grūti
No meža prom tik tālu skriet!
Vēl daudzās ciemu dāmas,
Kas mums par patvērumu kalpo,
Baltas mices apvilkušas
Cīnās tās pret ziemu salto!

Es neiešu mājās bez tevis

Es neiešu mājās bez tevis,
Bez tava maiguma,
Bez tava mīluma,
Bez tavām zilajām acīm,
Bez tavas mīkstās jakas, kura tev mugurā, kad
ziemā ejam pastaigāties.
Bet tu man saki: „Es nevaru iet tev līdz.“
Nevari? Tad es palikšu pie tevis!
– Nē – Tu saki
– Šeit ir pārāk auksti! –

– Bet vai tur, kur es došos, ir silts?
Vai tur mani samīlos, vai pasargās? –
– Jā – tu saki
– Tur kamīnā ir daudz pagāļu.
Piekur ugumi un tās visas tevi sildīs! –
– Tad dod man līdz tos maiguma brīžus,
leliec maisiņā laimi un mīlestību,
Mazā kartona kastītē – cerību.
To visu vēlos paņemt sev līdz.
Man jau krājumi beigušies.
Un cik tas maksās? –
– To nevar nopirk –
– Kādēļ? Kādēļ šajā veikalā tas nepārdodas? –
– Nu tad es eju citur.–
– Tur arī nepārdod. Cena ir par augstu. –
– Vai tad kreditā nevar? – saku
– Nē, tas ir par lielu, lai to iesainotu vai
pārdotu. Man nav tik liela maisa. –
– Žēl tevi atstāt šeit vienu Tad es tev
Vismaz sveci došu ar ko sildīties Rudens
vakaros vējainajos.
Nenosalsti, draugs! –

Dzīves formula

Tad īemu es šo y asi
Un sadalu to daļās
Tur plusi – mīnusi nu iet,
Kā vēlas – savā vaļā.
Nav svargi kā gribu es,
Kaut vairāk plusus šajā grafikā es vēlos,
Arī mīnusu man ir tikpat.
Tie tērpti tērpos cēlos.
Un formula lielīgi visiem pa priekšu –
Bargā skaitļu valdniece,
Kas nosauc vārdu tiem,
Vietu to matemātiskajā dzīvē.

...Un tā nu mēs dzīvojam,
Nepārtraukti cīnoties
Ar formulu kaprīzēm.

Mums jāpakļaujas tām –
Gribam to vai ne,
Jo tādi paši skaitļi esam
Un katram no mums ir sava ass.

Iemīlējusies saulē

Es mīlu sauli!
Jā, es mīlu to!
Tā izraisa manī mūžīgo smaidu,
Tā pacel spārnos augstāk par zemi,
Liek aizmirst visas ikdienas rūpes!

Pasaule atmirds košākās krāsās,
Daba atdzīvojas, ļaudis līksmo,
Var just, ka pasaule dzīvo!

Mīlu sauli par to,
Ka viņa audzē puķes uz mana galda,
Par to, ka tā liek upēm mirdzēt,
Par to, ka tā ir tik koša un skaista
Un kopā ar viņu dzīve kļūst salda!

Sauli taču mīl visi,
Nu kaut nedaudz –
Gan tie, kas mūžam viņā dzīvo,
Gan tie, kam biežāk lietus mākoņi blakus dzīvo,
Visi, visi to vēlas redzēt pār debesīm valdām!

Šī lielā debesu zvaigzne ielīksmo sirdi,
Piepilda to ar milzīgu laimi un nomierina.
Viss kļūst tik maigs, ka gribas to samīlot!
Gribas apkapmt visu pasauli!

Es mīlu sauli!
Jā, es mīlu to!
tā dod man tik' to pašu labāko!

Lietus laikā.

Kad lietus ārā līst
Un asfaltu slapju mērcē,
Lāsēm sitoties pret to,
Visapkārt drēgnums iestājas,
Un daudziem drūmas domas virsū nāk...
Bet – ļaudis! Vai tad laika dēļ,
Kas ir aiz loga, visi mūsu prieki, veiksmes rodas?

Nē – tas tik no domām atkarīgs,
Kas mūsu galvā mīt!
Vai laime mums vai bēdas rokās dodas.
Nu paskatieties taču – viss ir kārtībā!
Vai sliks kas noticis?

Panem savu lietussargu
Un tik dodies ārā!
Lietus lāses veldzē, dzīvību tās rada!

Tas nekas, ja vēsi klūst,
Siltumu dos drauga mīļais plecs!
Pasmaidi, un saņem sevi rokās!
Vai tad salijušais logs patiešām izskatās tik vecs?

Mammai

„Ai, māmiņa, cik laba tu,
Tu mani baltu mazgāji“ –
Tā teikts kādā dziesmā,
Bet kur tas laiks,
Kad baltus tu mūs mazgāji...

Nu jau esam izauguši
Paši balti mazgājamies,
Tomēr reizēm pietrūkst šo bērnu dienu,
Kad tikām tā auklēti,
Kad pasakas priekšā lasītas tika,
Kad mīļiem „labas nakts“ vēlējumiem laidāmies miegā...

Paldies Tev par visiem šiem gadiem
Un mīlestību, ko mums devi,
Ik gadu sakām mēs.
Un tā tas būs vienmēr,
Vienmēr mums līdzī ies tavs siltums,
Tava mīlestība – paldies tev par to, māmiņ!

ooo

Tur meža tāles miglas skavās laižas,
Un lakstīgala priedes zarā dzied,
Tad prieks un bēdas kopā mijas,
Uzvaras un zaudējumi.

Cik daudz vēl ceļa mums ir jāiet,
Cik daudz vēl laimes tajā būs,
Cik kalnains un cik līdzens tas mums klūs,
Tas tikai mūsu pašu rokās ir.
Vai gudri mēs vai muļķi klūsim,
Kā spēsim novērtēt mums sniegoto laimi
Un kā paši savu dzīvi dzīvosim un
izvēlēto ceļu iesim.

Dvēseles radinieki

...Kad sajūti mākoņus dvašojam,
Un tālēs sauli kā mirdzošu uguni spīdam,
Meža smaržu maigo –
Tu pakāpies augstu kalnā,
Un visu to ieelpo.
Bet vai šajā burvībā tu arī mani jūti?
Vai jūti kā es mīlu, kā sitas mana sirds?
Vai jūti ilgas manas, kad neesam kopā?
Es jūtu tevi un tavas bēdas, priekus un laimitavu,
Visu tavu būtību!
Mīlu katru tavu daļiņu, katru vārdu, ko velti man,
Katrū iespēju būt kopā!
Bet ja tu nejūti mani, kad neesam kopā,
Manas ilgas un mīlestību, vai lemts tad mums būt kopā?
Es gaidīšu, gaidīšu tevi nākam, tad jau redzēs kā viss būs!
Zinu, ka kaut kam jānotiek, kaut kam, kas dotu atbildi uz
grūto jautājumu šo!

Es esmu tā nots, kas, starp nākotni un pagātni skanot, apceļo katru dzirdēt spējīgu sirdi, tā lietuslāse, kas bija zvaigznēm blakus, bet izkrita cauri visām debesīm, lai saprastu, ko nozīmē dzīvot uz zemes. Es – tas akmens, kas naktī guļ bezgalīga lauka vidū un joprojām dzird zāles klusās sarunas ar vēju, kamēr pārējā pasaule steidzas atklāt ko jaunu. Es esmu tas negaiss, tā vētra, kas draudot pieskaras katram kokam, aizliedzot vienādo, paceļot neizprotamo, pārkāpjot aizliegto.

Laura Zālīte, 11.6

Prom?!

Mīlu tavu klusos smaidus,
Tavas acis kaislīgās.
Vai tu tiešām jūti naidu
Domās mūžam laimīgās?

Kāpēc nesaproti vienu –
Jāpieaug tāpat reiz būs!
Katrū mirkli, katru dienu.
Skaisti vārdi kalst un žūst.

Kādu gribi redzēt mani?
Ko man darīt? Kur man iet?
Lūdzu tavai balsij: „Skani!!!“
Lūdzu never acis ciet!

Tavas lūpas tikai klusē.
Vai tu tiešām nezini, ko teikt?
Mīlestība manā pusē.
Tevi, laikam, vārdien nepieveikt!

Tad spēlēsim to spēli nolādēto!
Cik asaru man jauna dzīve sver?
Palaid savu sapni aizturēto,
Lai tas mani beidzot nobeigt var!

Cik gan mīlestība akla!
Nē!... Cik akla pati es...
Melu tīklā naktī veikli
Aizbēdz tu no pasaules.

Skolotājam.

Mēs kā jauni stādi dzīves dārzā.
jūs, skolotāj, tas mūsu balsts.
Cik daudz spēka katrā Jūsu vārdā!
Cik daudz vērts ir katrs Jūsu stāsts!

Mēs esam pateicīgi par šīm pūlēm,
Protam Jūsu darbus novērtēt.
Kas tad vēl mums mācīs degt un spīdēt,
Tik par savu domu, sapni pastāvēt.

Skolotāj, paldies! Jūs protat dot,
Savu laiku, pacietību veltot.
Protat strādāt, darbā sirdi ieliekot,
Caur sevi citiem zināšanas sniedzot.

Kamēr skola jaunus prātus vada,
Ļaujiet novēlēt vēl nākotnei.
Mirkļi, kad Jūs teiksiet:
„Ai, kā aizskrējuši gadi!”
Silti lai ir sirdij, domām, dvēselei!

Ticēt mūzikai!

Viss, kas palicis no labiem laikiem
Viss, ko savā sirdī spēju saglabāt
Ir mūzika, ko radīju tiem laukiem
Ar kuru sevi atgriežoties nolamāt.

Tik mūzikā vēl palikušas notis
Pēc kurām skam tā dziesma vienīgā
Un vienalga, kas kādreiz ar mani notiks
Vienmēr to glabās debess naksnīgā.

Tā ar melno tumsu aprok visu...
Ziņķīgās sirdis, prātus aizdzīt spēj.
Nakts sargā to, kam es patiešām ticu
Pat, ja pašas sirds to nepaspēj!

ooo

Kad eiziešu, vai manas pēdas paliks smiltīs?
Šajās pašās smiltīs, kas uz ceļa šī?
Nē... Vējš tās aizpūtīs un lieti nolīs –
Nolīs, noskalos un izdzēsīs tās drīz...

Tik tā viena dziesma naktī skanēs
Kāds dzirdēs..., kāds varbūt nē...
It viss mums apkārt zvanīs.
gadiem aizritot un pamostoties nākotnē.

ooo

Nakts rūpēsies – es zinu – viņa pratīs!
Līdz – būšu atpakaļ, atgriezīšos klusi, klusi, kur...
...Tāpat, man liekas, neviens nesapratīs,
Ne mani, dzīvi, ne šo mūziku...

Mēs kopā esam

1. Redzi, tev nenāk miegs...

Sirdī prieks –

Mēs kopā esam!

2. Skaņas šīs sirdi sedz

Un liesmas dedz,

Jo kopā esam.

Skolā šeit...

P1. Laikā, kas mums kopā atvēlēts

Vienmēr viens otram

Spēkus nesam.

Viss tiks mūsu ceļā pārvarēts!

Mēs līksmojam,

Jo kopā esam!

Dzīvē šeit...

3. Tie, kas laimei tic,

Nemēdz krist –

Mēs kopā esam.

4. Sabirst zvaigznes putekļos

Un svētkus šos

Mēs kopā esam.

Skolā šeit...

P1

Vienmēr šeit!

P2 Dzīve kopā savedusi mūs

Vienmēr viens otram spēku nesam

Roku rokā kamēr jāiet būs,

Lai līksmojam!

Lai kopā esam!

Musical score for two voices (treble and bass) in F# major (one sharp). The score consists of eight staves of music, divided into two sections. The top section has four staves, and the bottom section has four staves. Each staff begins with a clef (Treble or Bass) and a key signature of one sharp (F#). The music includes various chords (e.g., C major, G major) and rests.

Uz pasauli cenšos raudzīties vairāk vai mazāk pozitīvi. Visaugstāk vērtēju spēju pasmaidīt – no sirds! :)

Līga Logina, 12.5

ooo

Paņem manu sirdi plaukstā
Un saspied to cieši jo cieši!
Tā, lai sāp, lai kliegt man liek,
Bet iemācos es klusu ciest.

Paņem manu sirdi plaukstā
Un ietin to palagā baltā!
tā, lai silti, pat karsti kļūst
Un kopā ar Tevi man gribas būt.

Paņem, aizmet, liec kastē to!
Dari, ko vēlies, tik nepārdzīvo ...
paņem, skūpstī, mīdi kājām to!
Dari, ko vēlies, tik atceries to...

Mazs, mīļš, reti jauks un mīlīgs, nedaudz oranžīgs cālīšumbulītis, kas apveltīts ar NENORMĀLI labu galvu, bet vienmēr – pozitīvi lādēts (vairāk protoniņu)

Aneka Kļaviņa, 10.2

ooo

Logs.

Sveces liesma.

Apgāzts akvareļu trauks, izplūst zilgans šķidrums.

ooo

Kāds šodien jautāja:

“Vai tu ļoti apvainojies?!”

“Nē”

skanēja atbilde.

“Nē, es nespēšu izturēt to, ko tu man nodarīsi rīt!”

dunēja domas, neļaujot jauki pasmaidīt.

ooo

Cik muļķīgi, bija domāt,
kad tu man esi.

Cik muļķīgi, bija domāt,
kad vēlos tevi satikt biežāk.

Cik muļķīgi, būtu domāt,
kad tu man atbildētu ar to pašu

Cik muļķīgi, ir domāt,
ka tas reiz piepildītos.

ooo

Vieglāks par spalvu,
Smagāks par akmeni.
Saki, lūdzu,
Saki atbildi.

ooo

Es vēroju lietus läses aiz loga. Es gribētu būt viena no tām.
Krist lejā nebūtībā, atsisties pret loga rūti, nejust nekādas sāpes un aizklīst tālāk bezgalībā.
Vai iekrist kāda putna spalvās, lidot tam līdz un būt brīvai, līdz beidzot nomirt no putna
nemitīgajām rūpēm.
Varbūt es būtu viena niecīga läse uz sava iesārtā vaiga, kas lēnām slīd gar lūpām, kaisles pilnām,
tad gar zodu un noplil uz krūtīm, un izgaist no ādas nepanesamā karstuma.

cukurs ar pipariem
[saldais] [asajiem]
manā zaļās krāsas tējā
peld dzeltens kuģītis
ar papīra cilvēciņiem
uz apli atkal un atkal
krūzītē pukstoši sārtā

• savus dzejoļus rakstu tādēļ, ka citādāk tie man neliek mieru.. vēlos, lai tajos ikkatrīs var atrast arī savējās emocijas.

Mārīte Ščerbaka, 12.5

klusums

nāves klusums
manā istabā iezogas
es sastingstu
kā pērle ieslodzīta gliemežnīcā
gaidot kad tā beidzot šķīdīs
es slīkstu
pašas radītajā ūdenī
bez gaisa
man jāmācās elpot
es nespēju
pārņem tukšas ziemas sajūta
bez sniega
kā vasarā kad līst
tagad migla man apkārt tvīkst
pat putns tajā sapņaini pazūdu
es lienu
cik zemu vien var krist
nespēju izrunāt
Tu nespēj saklausīt
es nemirstu
tikai izslēdzos uz mūžu

klusums
nāves klusums
tagad pa īstam

domas

tavā vietā šonakt
sarkanā vīna glāze

bez tevis mana sirds
kā kūstošs parafīns
uz melna stikla galda

pēc tevis putni klusi
lūgšanu par tikšanos čiepst
vai tev nav viņu mazliet žēl?

kā vēlētos
lai tu ar mani
deju pa mākoņiem sāc
un mēs nomaldamies miglas biezokņos

es aicinu.

vai būsi klāt?

kad būsi klāt?

trīsreiz pie loga pieklauvē
es gaidīšu aiz tā..

viņas[?]sirds

paņem[..]noņem[..]atņem[..]saņem
atdod[..]nodod[..]sadod[..]padod
paturi[..]noturi[..]atturi[..]uzturi
samīļo[..]pamīļo[..]iemīļo[..]apmīļo
aizplēs[..]uzplēs[..]noplēs[..]saplēs
iemet[..]aizmet[..]nomet[..]pamet
aizmirsti[..]nomirsti[..]viņas[?]sirds!

nepabeigts teksts

tu iesāki zīmēt
uz manis sauli

tu iesāki zīmēt
uz manis sirdi

tu iesāki rakstīt
uz manis prieku

tu iesāki rakstīt
uz manis mīlu

bet beigās atstāji
tetovētas bēdas
un nepabeigtus vārdus
par to
sen aizmirsto...

delete

delete un viss
tevis vairs nav
manis arī vairs nav
nekā vairs nav

shut down
es slīkstu tukšumā
melns ekrāns
es redzu savu atspulgu tajā
tās noteitki nav manas asaras
tas ir nedēļas joks

restart un es no jauna mostos
cauri elektrozilam windows
es ienirstu virtuālā jūrā
pasērfot caur elektriskiem stariem
tu noslīksti kontaktligzdā
pazūdi baltu vadu mudžeklī
lai tev viegla strāva

delete un viss
tevis vairs nav
tu biji mans errors

ooo

mans laiks ir beidzies
sasalis baltā sniegā
tas kaut kur noslēpies
leduspuķem cenšas pārdoties

..
tavs laiks ir aizbēdzis
kopā ar vējiem bezspēcīgiem
līdz zvaigznēm tam neaizskriet
aiz mākoņiem tas ķeras

manis vairs nav
kā balts zaķis starp ceriņiem
es saplūstu ar ziediem
tu jūti tik manu kailo smaržu

..
tevis vairs nav
ar rītu tu aizlaidies
ar klīstošiem jūras viļņiem
vientuļiem glāstiem tu atdodies

miers beidzas pat nesākoties

ooo

tad kad laikam vairs nebūs nozīmes
es tev parādišu sevi
bet tagad tam pašam trūkst laika
tas mākoņus nevērīgi stumda

es zinu tu klausīsies
bet tagad ciet klusu
mani vārdi kā aukstas lāstekas
izkūst tavā acu tuvumā

tad kad uz zemes būs akla tumsa
es centīšos būt tava gaisma
bet tagad stāvi mierīgs
iet tālāk nemaz nav jēgas

bet tu paslēpies aiz tā laika
tam visādus stāstus stāsti
laiks sameloja man tavā vietā
tu neuztraucies

es spītīgi tumsā klusumā gaistu

beigas

pa atvērtu logu
putekļiem pārmocīta nakts
melnos apakšvārkos
iezogas un noskūpsta tevi

es to arī jūtu

zem zvaigznēm
paslēpies mazs sauleszaķa noslēpums
ar nozagtiem stariem
pārrodas mājāsun noguļās tev blakus

es to arī jūtu

aizmirstie sarkanie burti
cenšās laiku piekrāpt
spēlējot paslēpēs
pazūd starp taviem matiem

es to arī jūtu

aukssts ziemeļu ledus
iesprūst tavā vēnā
tu kļūsti neudadz zils
plombīra saldējuma vēsumu tu sniedz

es to arī jūtu

noslēpumains traks klauns
smaržīgu ceriņu dienā
aizved tavu smaidu
un pārdod to nelegālā vergu tirgū

tu neesi vairs mans

dialogs

–uzdāvini man vienu sekundi siltumu
–es pats pat ar aukstumu nespēju dalīties

–parādi man kaislē rotātu pukstošu sirdi
–man pašam tā pukstot stājas bez mitas

–pārdod man plaukstā skrāpētu prieku
–man bēdas pat pārlieku saldas liekas

–ar ko tad tu debesīs spēsi dalīties?
–man mežgīnēs melnās ir paslēpta zīle...

nesoli vairs neko

un atkal tu viņai solīji
smilšu pilis dzintarjūras krastā
tu solīji viņai zvaigznes
no debesjuma krītošas
un puķu dārzu sārti košu
un okeānu neizsīkstošu
tu solīji viņai deju tik karsti vēsinošu
un solīji spārnus no eņģeļa aizlienātus

bet tevis solītās pilis vējš aizpūš
un zvaigznes vairs nekrīt
un puķes sen novītušas
un okeāna arī nav
tava deja neizdejota
un spārni noplīsuši

ko solīsi viņai tagad
vai konfekšoku salu?
bet varbūt sapni kādam dārgu?

nepūlies
dzirdi

Daži domā, ka esmu Linda un pārdodu internetā satelītu. Paļaujos uz likteni, kuram īsti neticu un dažreiz saku, ka tāda nemaz nav. Garšo colgate herbal white. Nodarbojos ar eksistenci profesionālā līmenī.

Madara Upeniece, 12.5

ooo

Dzīvot
Tā – uz visām 10 ballēm
Un jau sestdien
Kāds ies uz “greznu”
Tautasnama pagasta
Balli,
Kur mazi, inTELIģenti
Bohēmistī dejos
Streipulīšu danci.
Un varbūt es starp viņiem –
Uz 10 ballēm – izcili!
Uz ko ir spējīgs
Mazais inTELIģentais bohēmists?
Kurš dejo?
Es dabūju
Literatūra 6 –
Tas jau ir...
Gandrīz
Eksistence!

ooo

Buu! Kā man gribas kašķēties,
Bet es taču TĀDA neesmu ...
Es kašķējos tikai ar Savējo :
“Davaj, panāc pretī! Dabūsi starp acīm!”
Jo man nepatīk iesist Citam.
Un redzēt Cita asariņas ritam.
Nežēlīgi un nepieņemami Savējam.
Bet iekost Savējam ausī – Oho, kā asinis šķīst!
Beidzot – forši!
Tur acis Cits cenšas izžāvēt ar fēnu.
Savējais neprot Citu žēlot, tas bišķīt par lēnu.
Es labāk iesperu Savējam
Starp kājām
Un stāvu, un skatos.
Rēkdama eju uz mājām.

ooo

Piesaukt nelaimi
Smagnējiem spārniem –
Melniem ka pievārtes krauķiem.
Pieminēt atmiņas
Pie sevis un klusītēm
Domas izrotāt puķītēm.
Pierunāt Dieviņu
Salabot likteni –
Pievilkt skrūvītes, uzpumpēt riteni.
Pietēlot mulķīti
Reizēs, kad jutu –
Var sāpet par daudz, līdz nāvei. Par grūtu...
Piesarmot skropstas
Balti puķainas, kad
Zaros vel pumpuri sprāgst
Pierasot pļavā zāli
Tik skaisti... zem sniega...
Pieasarot. Pievasarot!
Piedzīvot dzīvi
Pilnu līdz malām.
Piedzīvot visu!
Un tiešām – līdz galam.

Nedzīvais taurenis

Dzelteni, balti,
Raibi, un zaļi.
Melīgi, salti.
Mainīgi, skaļi—
Lido man apkārt
Virpulī straujā
Taurenī bariem.
Viens ietrieucas saujā...
Trīcošu roku paceļu tuvāk
Stiklainām acīm. Nespēju runāt.
Drebošām lūpām
Uzpūšu elpu
Tas aizlido viegli uz citu telpu.
Pārējie plivinās:"Re, ko mēs spējam!"
Bet mirušie lido skaistāk,
Tālāk un mīlāk,
Jo paļaujas vējam.

Šūpuļdziesma

Neraudi, neraudi, maziņo brālīt,
Skaties, kā liepzaros lāses prot mānīt –
Krītošas zvaigznes tās izliekas esam,
Visas nakts debesis plecos sev nesam.
Brālīt, ak, brālīt, vai nesalst tev kājas?
Putniņiem ārā vēl nebaltāk klājas.
Neprot tie atrast zem sniega jel graudu.
Velti es spārnījus agrāk tiem skaudu.
Aizver nu acis un guli, mans brālīt!
Lauj sveces liesmiņai sirsniņu sildīt.
Tētis un māmiņa mākoņos lielos
Arī dus. Gaida mūs atnākam ciemos.

ooo

Bērzi pavasarī
Atkal kļūst gaiši zaļi
Ilgi tā nebūs, tikai uz pavasari
Būri strazdu bērniem
Atkal kļūst skaļi
Ilgi tā nebūs. Tikai uz pavasari.

Gājputnus mājās gaidījām,
Rietošai saulei pretī smaidījām
Otrpus upei drīz ievas sāks ziedēt un
Beiles, ka vasara nepienāks – kliedēt.
Ilgi tā nebūs, bet tu jau zini,
Ņem pavasari un sevī atsvabini!
Atceries – cik ilgi tā būs? Varbūt tomēr
Ilgāk par vienu pavasari.

ooo

Kam negadās reiz pa reizei
sadegt saulrieta ugunīs?
Ļaut sirdij sadzerties
to kvēlošo sulu, kas debesīs?
Dzirdēt cilvēku sāpes klauvējam
pie savām durvīm.
Kam negadās atvērts,
laist tās iekšā pār slieksni,
pabarot sāpes ar savu
pēdējo mieru,
likt priekšā tām
lokāmu kartona dievu.
Kam negadās uzklausīt
pēdējo grēksūdzi,
piedot rožukroņa vietā,
apiet 100 un 1 sāpīgu jūdzi.
Tad pavadīt sāpes,
teikt "atnāciet vēl",
izdegt tukšam, bet
saprast, ka nemaz nav tā žēl.
Kam negadās palikt
smeldzīgi vienam?
Sadegt saulrietu ugunīs
var gadīties pat
kartona dievam.

ooo

Es ticu – ir tādi ļaudis, kas spēj mīlēt
bez greizas sirds.
Bet tie, manu draudziņ, neattiecas uz mums,
es redzu, ka tev tur krūtīs
sāk atkal pukstēk če–mur–murs.

Es ticu, ka ir tādas asaras, kas spēj birt
nedarot pāri,
bet tās, manu draudziņ, neattiecas uz mums,
katrs piliens sit dvēseli kā ar rungu –
bums, bums, bums.

Es ticu, ka ir tāda saules, kas spēj sildīt
bez apdedzināšanas,
bet tā, manu draudziņ, neattiecas uz mums.
Es jūtu, kā no mūsu saules
liesmo viss debesjums.

Es ticu, ka ir tāds dievs, kas mūžīgo gaismu dod
jau dzimšanas brīdī,
bet tā, manu draudziņ, neattiecas uz mums,
tā absolūta ir tik pēc nāves,
bet tagad – tumšs.

Es ticu – ir tāda zeme, kur ik
naknsīna iela spēj būt patvērums,
bet tā, manu draudziņ, neattiecas uz mums,
mūsu zemē mājā nejūtas droš
pat gliemezis glums.

Es ticu, ka ir tāda draudzība, kas patiesa
spēj dzīvot mūžam.
Bet tā, manu draudziņ, neattiecas uz mums.
Mūsu draudzība nemirstībā, kad galvā beigs spēlēt
izdzertais rums.

ooo

Ko lai es stāstu jums,
manas bezmiega naktis?
Mans romāns jumszināmss,
zināmas sirdspukstu taktis.

Ko man jums jautāt?
Ko sacīt, ko teikt?
Jau nācies jūs žēlot,
jau svētkos sveikt..

Teikšu par saujiņu
pilnu ar prieku,
to deva man saule,
lai kabatā lieku.

Ieliku kabatā,
bet toreiz, kad skrēju
pa miglu ar jums –
pazaudēju.

Tagad es kabatās
neliekū lietas,
lai pasaule nesmej,
kad uziņet tās vietas,
kur izbīris prieks
un kaisīta laime,
smiekli un skumjas,
visa asaru saime.

Tā dienās es staigāju –
izbērta tukša,
aizeju ciemos
pie kaimiņu dukša.

Vien kopā ar jums,
manas bezmiega naktis,
es atrodū atkal
sirdspukstu taktis,
taču izspārdū tukšas,
jo zinu – no rīta
mana dziesma vēl
nedrīkst tikt
izpildīta.

ooo

Lietus kaut ko čukstēja aiz loda.
Tik klusītēm, ka es nespēju sadzirdēt.
Es izgāju ārā to uzklausīt,
bet viņš mani iepļaukāja...
un es atgriezos mājās tīra.

ooo

Un tagad pasaki man godīgi –
pie kurām durvīm man klauvēt,
laivinš vismaz sadzirdētu,
nevaja uzreiz vērt vaļā,
es pat dzirdēšanu novērtētu.
Pasaki man,
kā lai ticu,
ā lai uzdrošinos aizmirst reizes,
kad tiku atraidīta,
kā lai lieku rokas kopā
un acis pret debesīm ceļu,
un kā lai vientiesīgi vēl ceru,
ka klausās manī,
ka galviņu nopaijās.

Pasaki man godīgi –
cik skaļi man izbļaut
tos lamuvārdus, kas tagad
smadzenēs burbuļo
pātaru vietā,
un iederas labāk par katru
alleluju un āmen?
Vai pa taisno ir jālaiž
uz vārtiem
un jāstāv ar plakātu
"ŽĒL – SIRDĪ – BU"
(vai aistrāliem kermeņiem
tāds orgāns maz ir?)

Saki, vai man
mēgināt rāpties pār žogu,
lai signalizācija sāktu brēkt,
vai uzreiz iet pie Pētera,
piesolīt aknās un
caurlaidi pie šefa atņemt.

Un tagad pasaki man godīgi –
kur pie velna ir palicis Dievs?

(šajā jautājumā var saskatīt atbildi).

ooo

Manā frontē
pagaidām miers.
Kad karš būs sācies,
asinis nelīs — — —
asinis snigs —
sasalušas no cilvēku
cietsirdības.
Un varbūt tad
es iemācīšos
novērtēt mieru
(kad būšu redzējusi
sarkanu sniegu)

Pasē rakstīts – Ilze, bet jūtos kā Pūkijs. Man nav nekā labāka par margrietiņām un piparmētru tējas piknikiem. Mans moto varētu būt – "Uz plauktiņa stāv divi pīrādziņi, ej un panem vidējo!"

Ilze Ozola, 10.5

ooo

švīku–švāku, tā kā vista
sāli bērt tev rētās tīk
naktstauriņi iekšā netiek
netiek arī neviens cits
paņem nazi, sagriez pirkstu –
asaras jau sen nav īstas
tomēr lidot – jā to gribam,
prom no idiotu bariem
un ar ziemeļbriežiem skriet
pretī zilai saules gaismai.
un man nav ko tevīm dot
tikai gaiss no manām plaušām
un kad viss ir stūrī samests
dzīvot vieglāk nepaliekk.
dzīvo kaut vai zaļā pļavā
manam prātam ir vienalga.

ooo

tad, kad rīti sārti būs
tad man arī vieglāk kļūs
kļavu lapas jau sen vairs nelīdz
nelīdz arī kaut kas cits
skriet un skriet un nepastāties
garām trakiem suņu bariem.
zini ko – man gribas prasīt
tomēr lūpas kopā cieš –
sen jau nav kā agrāk bija
atceries, tad lietus lija...
ceriņziedi tavās acīs
manām mūžīgi tur būs,
tā kā zila, zila upe,
arī mums būs kādreiz mūžs.

Sirds kapi.

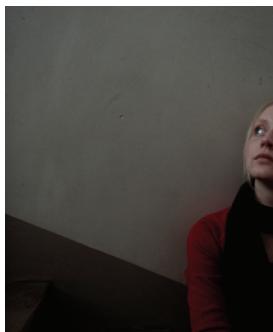
nekas nekur vairs nepazūd
viss uzkrājas un laikā plūd
kad vietas vairāk nebūs mums
tad sāksies jauno preču bums

labdien, man vajag jaunu to –
to tikšķošo un sarkano,
jo pārāk daudz ir uzkrājies
pa plauktiņiem jau sastājies

tur nomirst sliktās domas, vārdi
bet domās tomēr kādu spārdi
jo sirds nav noliktava liela
tās pamatā ir tomēr viela

kā aizmirst, lidot, piedot to
ja vārdi nepaskaidro šo
ko izmanot kā dainu skapi
tie tagad tavi sirdes kapi.

Milēdija, Žū, Melleņu bluķis, Kārumniece, Avenoga, Vulpes vulpes

Valsts: Latvija

Tips: Ar mugurkaulu, bez indes zobiem

Klase: Līdz literātam man kā līdz Kijevai rāpus

Kārtas numurs: Tagadnes

Dzimta: Daudzētniska

Čints: Sievietes

Suga: Klusās

Ilze Rence, 12.5

ooo

Galu galā
Tu neatnāci
Uz pirmo puteni
Galu galā uz
Manām Lūpām
Gulēja sniegvēja mutes
Un sauca
Sastinguši klusus
Kvartetus kuros vieta
Tik ir lai aizgrieztos
Galu galā
Brīnumam tu netici
Tāpēc nemirstošā
Vienīgā pārsla
Sasalusī izgrauž
Skūpstū
Siltai pierei
Galu galā
Man
Tu netici
un es tev arī ne

ooo

abos galos asa, abos galos smaila
tava ilgtermiņa baiļu laiva
ne uz priekšu ne atpakaļ
acs dobums izspiež
vara monētiņu
un milda sāk maksāt par zvaigznēm

ooo

klau, atnāc pie manis ciemos
rūsainā jumta rietumos
klau, lietus šovakar līs
bet tu paslēpies saulessargos
labi, ka ir tava
klausīšanās
nevis runāšana
sava
paklau, vai tad te pārejas nava
ka sniegi pie tevis kā lava
paklau, paņem šo sauli
un uztaisi lietus kāvus
labi, ka ir tava
klausīšanās
nevis runāšana
sava

ooo

kaut ko darīt
vēlos vēlos vakaros
laternas dejo un
ielās pēdas skalji mauj
besame besame mučo
kaut ko nodarīt tev
iekosties saplosīt
aizsūtīt naksnīgas mokas
vēja plaukstās vēsās
tā laikam neziņa –
kaut ko darīt.
nodarīt.

ooo

trīsošiem lapsoliem
uzaust ceriņu arfas varavīksne
/bet neskan/
mums tevi vajag lejā
pie zeva statujām irstošām
sajauktais gaiss starp ugunīm
melo par tevi.
varbuut es varu aizmirst
un nepazust
kuš meitēn
kuš
Vai Tu tagad jūti mani?
/skan Tava pieskāriena arfa/

ooo

raupjš ir spilvēntiņš
tavu lūpu
smarža peld miegā –
aveņšula – rums
pirātu saulains
iekārojums
samtā ir vakars
kad mēness
tev savilcies pigā
nnnēē – jauka ir tā meitene
velnsviņzin izkarotā

ooo

Dienās kad mani pārņem plēsonīgumkāre
Es apēdu prāmnieku
No savas loga malas
Uz sarkano karogmalu
Uz krogu prom
Viņš ir tik sērskābīgi mīlš
Ka jāsmej par uzticību
Sārtai stikla pudeļnācijai
Viņš tik ir pret aukstumu apdrošināts
Un pret dzīvi nodevīgs

ooo

Čigānu nakts
Čigānu rats
Ķeburains raksts
Un melnā kuģa
Ar čaukstošām drēbēm, vērts–vērts–lietām
Bet visvairāk – savas melnas zemes
Čigānu nakts
Čigānu takts
Biedē
Vienotībā
Tevi un suni
Bet acis praktiski aklas
Tev un suņam
Ar retu deju, ar retu rakstu
Bet vismazāk – zemes.

ooo

tava ilgtermiņa baiļu laiva
abos galos asa, abos galos smaila
ne aizlaisties ne kauja

acs dobums izspiež
vara monētu
un milda sāk maksāt par zvaigznēm

VINA

1.

šis vakars būs ilgs
daži sēra kociņi
iekurs rindkopu pēc rindkopas
lai nobēdzinātu
pasauli pēc pasaules

šī stunda būs nikna
kā vilks kad redzēs
viņas skropstas
sabirstam sālsgraudos

2.

viņa nepieder pati sev
viņa der mūžīgai migrācijai

un viņa neder taviem četrdesmitgrādu
noslēpumu zaudējušiem skārieniem

varbūt viņa der pati sev
viņa neder tavai plaukstai

un varbūt viņa der tavam tuvumam kas
mazliet līdzīgs baudai

tavos platumgrādos
medus klūst toksisks
un tikmēr
tu
viņu
aizvien
vairāk
viņu
tu
tū

VINŠ

3.

Spēlēdams arvien baismāku
Spēli
leskrēji
Durvīs
Kurās ieliktās atslēgas
Iedūrās meitenes
Nabā lai atstātu tur
Sev piemērotu vietinu

4.

zibens notriec tumsu viņa ausīs
līst lietus
viņa redz ka arī atvērtajos
loguslēgos
lāses iekrīt un sarūs

zibens ietriec dziedāto dziesmu
līst lietus
tā ir viņa, rūsa
kas iedzied
meitenes acis

Kate ir aktīva radošā gara iemiesojums. Brīvā brīdī visbiežāk viņu var sastapt svilpojot skolas gaiteņos/ielās. Ā, jā – nost ar cenzūru un liekulību, lai iet pa gaisu ierobežojumi un stereotipi!

Kate Pāvula, 10.3

Zilā kleita zem tava galda

Drošība–ūdens–smaids–brīnumms–mīlestība–zila krāsa–sāpes–divi.

Mīlestībā caur maniem pirkstiem iztecēja gaiss, kas bija pilns to daudzo zilās krāsas smaidu atskaņu.

Šķita, ka manās plaukstās tie būs drošībā, ka manas skaņas necaurlaidīgās ekstremitātes abas divas spēs tos pasargāt.

Brīnumms kā vispār tie nonāca pie manis. Pie manis, kas pēdējo laiku pavadījusi vienās sāpēs, smaidus necieta ne acu galā.

Naidā caur maniem pirkstiem nespēja izspraukties pat niecīgākais gaismas stars, metot ēnu blakussēdētāja mīlošajā smaidā.

Zilajās acīs atstājot divas sāpju pēdas, kas, tur drošību un patvērumu atradušas, kā ūdens mainīja agregātstāvokli un iesakņojās, iesala tur uz mūžiem.

Pie viņa, kas manus uzplūdus centās apslāpēt kopš pirmās dienas ūdens zilajā lagūnā. Meklējot mīlestību manā naidā, manās sarauktajās uzacīs lasot podošanās zīmes.

Mēs divi. Abi divi.

Vai tomēr viens un vēl viens?

Triecamies viena otrā, lai iegūtu pretējus virzienus.

Vai mēs divi? Un divi, lai sadurtos, nevis attālinātos.

Mana zilās krāsas kleita izmirkusi pagaldē stāv.

Vakar to ar Ogres lillo ūdeni skaloju.

Smaidot aku vēru valā un tajā, pirms sākt mazgāt, drošībai iespļāvu.

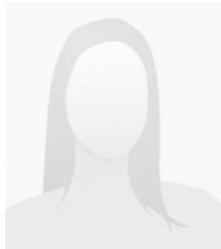
Lai gabaliņš manis tomēr paliktu tajā zilajā kleitā zem tava galda.

Lai, to metot ārā, tu sajustu to vairāk kā ūdeni, ne apģērba gabalu, lai sadzirdētu tās pilēšanā jūras šalkas.

Un tajā nomazgātos.

Noberztu savas sāpju pilnās krūtis un ļautu, lai drošība kā ūdens pa ausu galiem līst, lai caur pirkstiem iztek zilo smaidu atskaņas manā novakarē.

Sirdscilvēks. Visbiežāk guļu uz vēdera.

Feļga

ooo

Kad matos ielīp melodija.
Sirds, sirds, sirds.
Viens, divi, trīs...
Sitas stipri.
Slēpjos zem segas. –
Bail no zemapziņas.
Smadzenēs atbalsojas
un skan, skan
un atbalsojas.
Priekšnojauta.
Draudi.
Par ēnu atdzīvošanos.
Par ārprātu.
Bet ēnas rāmi paceļas
virs grīdas
un klusi stāsta
par bēniņos notiekošo.
Ēnu balsis skumji aizlūst.
Bēniņos sirdis atdalās no prātiem.
Viņi tur aizmirst pasauli.
Un pirkstu gali sakļaujas.
Ēnas tik pat rāmi
pieplok atpakaļ pie grīdas.
Es aizsmēķēju cigaretī
un uz sažuvuša papīra pierakstu.

ooo

Opozīcija Liktenim.

Nenoteiktu laiku pēc pusnakts, guļot uz aukstas grīdas, lai sašaurinātu asinsvadus un samazinātu asinsrites ātrumu, kas tik neciešami šņāca ausīs, un gaidot brīdi, kad acī iekritīs apmetuma drupača, sāku prātot – kā tas ir, kad cilvēkam blakus ir kāds, kas noķer ikreiz, kad gadās paklupt, un tu nodzīvo savu atlikušo dzīvi no brīža, kad esi staticis konkrēto indivīdu, kas tevi sargā, bez sāpīgās atsišanās pret zemi.

P.S. Ar karstām asarām acīs, kas nekad nepārtecēs acs robežu, lūdzu – neklupini mani vairs, ja pats zini, ka nevari, nedrīksti un visticamāk arī negribi mani noķert.

ooo

Kā top esejas?
Kārtējā negulētā nakts.
Krunkaina, ar tinti notraipīta roka
gausi slīd pār pelēko papīru,
atliekot pārdomāti haotiskus punktus.
Aizkrita plaksti.
Spalvaskāts paklupa
aiz drupačas, kas snauda uz maznozīmīgās papīra strēles.
Kuš. Šekspīrs vēro.

ooo

Plaisa vasarā.

Skumjas acis un samocīts smaids pateicas par laipnību vai liekulīgiem jokiem. No sajūtām lobās nost āda. Smagas un duļķainas asinis rīņko cauri locekļiem, padarot tos nepanesamus un nevarīgus. Tikai dažas maigas gaismas atsauc atmiņā jau sakaltušās fantāzijas. Un varbūt...Nē. Jāmācās domāt bez lidojuma – piezemēti un truli, lai tik ļoti nesāp, kad uz galvas krīt grūstošās pasaules kieģeļi un padebeši.

neraksturojums,
jo raksturojums nav man.

Austra Rimša, 10.6

ooo

Maziņām peciņām
brutāli iekapāt
trīs sārtas švīkas
tik stingri, ka nesadzīst.

Slēpies aiz smaida,
lai neviens nemana.
Slēpies tik dziļi,
lai sajūtas maldina.

ooo

Es nepazīstu greizsirdību, bet zinu, kas ir sirds rūgtums.
Vienmuļš rūgtums ar nolemtības smaržu.
Nolemtība smaržo sliktī, tai nav īpaša aromāta, tā ir pretīga.
Katrā dzīvē esot viena īstā mīlestība un pāris īstās draudzības.
Man ir šis tas no augstāk minētā.
Paskaidrojet man atšķirību starp labiem vārdiem un mīlumu!
Kur tā ir? Un kāda tā ir, tā atšķirība?
Mana mīlestība neiet uz apli, tā ir un nemazinās,
dažos virzienos aug.
Intrigas milzt.
Intrigas slāpst.
Bet viss ir labi. [?] Jauns atskaites punkts. Jauna dzīve ar
vērtībām.

ooo

Baltiem riņķiemi
Debesīs aizlido
Domu virpuļi –
Sagrieztām galviņām.

ooo

Debess zila, gaiss tīk maigs,
Katrs ziediņš rasā svaigs.
Krēslā visi dejot ies,
Ko vēl sirds var vēlēties?

ooo

Maziņiem čiepstieniem,
balstiņām aizlauztām,
Bērni noraugās
liktenī sūrajā.

Saceltām spalviņām,
izplestiem nadziņiem.
Baltām actiņām,
aizlauztiem spārniņiem
Pelēkā šaufelē
Dvēsele aizlido.

ooo

maziem malciņiem
Vecrīgas sirsniņā
lietū un pērkonā
maziņām bučiņām

ooo

Savas dzīves ziedošana
Skatieniem un skūpstiem kvēliem.
Domas iekaisušas mokās,
Kad tad dzīvot būs mums lemts?

Pirksti iekvēlušies skraida
klusītēm pār tavējiem.
Tas nav stāsts ar skumjām beigām,
Tas ir tikai stāsts par mums.

ooo

Tavas piekaltušās domas
Manās rozēs vizinās.
Mazliet man par daudz ir Tevis
Drosme izsīkusi. Miers.

ooo

Skaistākos dārgumus
sirds skavās mūrēšu,
mīļākos vārdus
klātu tiem dvesīšu,
dāvāšu visu
to visu, visdārgākam,
tam, kuram
sirdi atkausēt izdevās.
Kaut vai par to
es pateicību parādā,
ka skaudrākās sāpes
uz sevis nu izjūtu,
ka skaisto un brīnišķo
augstāk es vērtēju
par to, ka man pietrūkst
mīluma – parastā

ooo

Pār mums bira zvaigznes šonakt.
Pār taviem platajiem pleciem un mūsu sakusušajām lūpām.
Laiks pieaudzējis skūpstiem spārnus.
Tavās skropstās es satītos, ienirtu brūnajās acīs.
Ak, trīs vārdi, trīs brīnišķie vārdi,
jel plūstiet, vēl plūstiet.
Mēs dejojam pret vēju ik nakti, ik vakara glāstos.
Es reibstu no Tavas degošās ādas,
Mēs reibstam paši no sevis.

Ar maniakālu skatienu
tu liki man apstāties.
ak, skaistuma dieviete,
tavas magnetizējošās acis
un lūpas – miera ostas.
Tavas rokas ir mani
paģirās zīmētie evakuācijas plāni.
matos virmo vanījas smarža,
bez tevis es esmu kails.
katrs pieskāriens tavai satīna ādai
mani mulsina, tas sāp.
Mirklis pēc mirkļa,
es stāvu vēl, es gaidu.
tavi kastaņbrūnie vanījas mati,
es šonakt pie tevis caur sapņiem pēc skūpstiem

Dzeja ir cita manis daļa.
Lūdzu neuztvert visus šos manus "liriskos es" par mani. Viņi ir
viltīgāki, izaicinošāki, smieklīgāki, vairāk sāp, uzdrīkstas un vēl
vairāk muļkojas. Kas to lai zina tomēr, kurš es, kuri – viņi...

Raivis Kapilinskis, 12.5

ooo

klusinātas rīta ziņas
un kafija arī dziest
aiz loga skumji ēzelji skatās

pie velna viņu ēzelismu!
jau pienācis marts
ripo bērnu mestas
stikla lodītes uz asfalta
un grauzdiņi uz pannas čurkst

pie velna es teicu ēzel
nudien nav ko te spurgt

ooo

sapnī ar kaķi spēlēju šahu
tu man klusi teici mjau
vēl divi gājieni
tad karalis krīt
es tev saku
nav

ooo

tik gribu
sēdēt tumsā un klausīties

kā dūc saule

sēdēt un just kā planētas dūc
un visums vibrē

jūtot mūs

ooo

viņi
ielas tvaikos grimstošie
apgarotie un kliedzošie

tur
ģēniji un ģenerāļi
šahu spēlē

jūk
figūras, zirdziņš kliedz,
uz palodzes tintē novīst zieds

prātā
paliek sirdzēja dvaša
uz spoguļa, pūloties redzēt
un pazīt sevi pašu

ooo

klusi ir tumsā pulksteņa tikšķi
zobratos ķeras dienas skrandas
klusa ir nakts un tumsā kakšis
aizmiedzis acis gaida

dzeguzi pārnākam

ooo

"To ļoti reti var redzēt,
Jo dzērvju arvien kļūst mazāk.
Man pietika ar vienu reizi,
Un man vēl šodien ir skumji."
/O.Vācietis "Dzērvju dejā"/

es šodien gribu stāvēt uz vienas kājas
un sajust, ka ir dzērves,
kuras nekāds visuma tukšums
nespēj nobiedēt

viņām ir siks purvs,
ne tāds, kā mūsējais,
tajā purvā neslīkst
pat vistievākās kājas
un tur nu ir vienalga,
kāda ir tava stāja,
kurp skaties,
ko sapņo
un ko
ēd

es gribu tās nofotografēt,
kaut zinu, ka filmas melnbaltumā
viņu nebūs,
viens purvs
bezgalīgi plašs

un nesaki, ka tā
nevar būt

ooo

es redzēju dzeju
tīru kā ūdeni
un dzirdēju vēju
matu galos

tu sēdēji plāvā
un smaidīji
kā bērns

putni pāri
vējš pāri

bet dzeja
tev pie kājām

#=#=#

patiesība dus prievīšu rakstos

kāpēc bakstīt gulošā seju
ar pļavas zāļu lakstiem
kāpēc rakstīt dzeju
un durt publikai acīs

patiesība dus prievīšu rakstos
tā viņa teica un tā viņa sacīs

ooo

nekas tik spēcīgi nesaķer kā akordi šie
stiprāk par vēju kas šosejas skrien
plandot veco baikeru matus

tur putekļos ir brīvība uz ceļa
tur putekļos miers viss kluss
un dzīvs un īsts

un mūzika ausīs kā plēsoņvējš šalc

seši sirmi mati
lielcelā akordu
kauc

Vonnegūtam.

pienāks jums pavasaris
kritīsiet zemē
zālei pieglaust vaigu

atnāks jums nāvīte
vecā labā –
kritīsiet zemē
bučosiet kājas

tik vienīgi viņš teiks
sveika!
kā klājas?

un protams piebildīs
tā gadās.

ooo

par komētu monētām
pārdota saule

pa pilsētu blandos
bez kādas jēgas

atlikumu man izdod sniegā

zvaigžņu sīknauda
likteņu automātā
pirksti galopā
klup uz bāra letes
(eu, džeki, es esmu
kosmonauts!)
kur ir pareizie kloķi
un īstās pogas?

griežas/piegriežas

no rīta modīšos
atvēmis mēnesi
kas gulējis iekšā
kamols dzīves
tagad pār pilsētu
tukšumā spīd

četros no rīta
kad kājas
ejot pie tevis
neveikli slīd

māku uzšķērst vardītes, bet radīt neprotu.

putniņš tumšais

vēstule no stundas

varbūt es tev šķietu skaista
man krēslas ietērps
tu gandrīz akla
sirds tikai izliekas
neprātīga
nakts medū iestigusi
nāc nolaizi
maldi ir saldi

ooo

mēs mīlam viens otru tikai pa svētdienām
un vēl ceturtdien pēc sešiem mazlietīŋ
bet tiekamies pāra datumu pirmsdienās
un reizēm uz ceļa piektdien no rītiem

ooo

gribas atlaist vaļā visu nospriegoto infrastruktūru,
gribas šim līdzi nepanemamajam laikam
atstāt divus trīs gabalus sevis, lai košļā,
lai zelē savā skarbā, žultainā mutē,
līdz dzīlurbumam ielaiž mazus irbulīšus,
ievelk līnijas krāšņos zīmējumos,
kas vēlāk parādīsies uz tās muguras man,
kura kāps jaunos vilcienos, atkal jaunos vilcienos.
trieks un patrieks par stiprām sāpēm
un smaidiem, morfija un opija tvaikos.

ooo

piens, viskijs, piens,
tējas rozes zefīrs,
lielās mellās brilles
pa pusseju,
ūdens, jasmīni,
viņi visi kaut ko šķupst
par dejošanu,
taču nevar saņemties
(fiziski),
aizkarus norāva jau pirms 22,
bet 23:23 meitene ar izdomāti
zaļajām acīm
lūdza:
kaut mīlestība mūs izglābtu

ooo

es gribētu lai man ir vismaz sešas rokas
un trīs sirdis.
tas tik būtu vēriens dzīvei, ne ko?
sirdspuksti stipri kā kokaīns
un var iebakstīt sešos (svešos) gurnos uzreiz.

ooo

manis jau šobrīd vairs īsti nava
man pūcīte puncīti
un mugurā krauklītis
mazas izdzisušas zvirbuļu actiņas arī

ooo

ja mēs mācētu noslēpt vaigus
no bailēm un miglu parādībām
aizslēpt aiz muguras rokas
it kā tīrība būtu grēks
tad jau patiesībā varētu teikt
ka mīlestība ir atklāta
atmaskota kā kirmsis pirmajās salnās

ooo

aizkari ir aprauti vējā
kā lūpas ziemas garajā mēnesī
kad naktīs nav pārsirdības
un malkas ko barot krāsni

nolūgties vai noraut puķi – vienalga
tās visas ir liekas piezīmes izmirstošajiem
vējā aprautajiem un drīz
vēja parautajiem laikazagliem

ooo

caur šo netīrību
mājās tikt
mazliet vairāk
otrupus horizontam
ar kaijām lidot
jūru redzēt
pār jūru nolīt
jūrā dzīvot

ooo

par ko mēs esam klūdījušies
pat nezinu kā to pateikt
teikšu klusi brīžos
kad smēķējam par daudz
kad kliedzam par daudz
un kad līst
kad dzīve notiek
maza un smieklīga
ne vairāk kā bezgaumīga kurtizāne
visa mana izbalējusī seja
ar domām kāpēc vēl ir
kājas un rokas un
visvairāk sirds

ooo

nesaskaitīts kurpcelš
kūstoš trolejbusa logs
mitra tumsa pie pieres
mana darvas elpa
kamēr gara ieplūst asfaltā
dzīves baltā kailā mugura

gaidīt – gaidīt – gaidīt

dzirdi
noskrapst stikls pret baltu augstu pieri
un pēdas augšup izliecoties
skat
te starp rūtīm jau sen aug skumjas vaboles
visi logi nekaidri nosēti
jūti
viņas matos rūgtens vējš iemitinājies
un pirksti plāni, plāni pie aizkariem pieāķēti

ooo

noriju beztauku mīlu
aplaizu lūpas –
salkanas pavisam

cik gan ilgi vēl
caur atspulgiem uzšķilšos
un neaizdegšos
nelīdzenos spoguļos
spokošos
cik cik

ooo

šis varonības purvs
nevienai naktij te nav sirdszāļu
te tikai nodīrāt adu
un apgānīt asinis
aizbēgt ar rūgtiem smiekliem
uz sakodītajām lūpām
un sirdi tik nocietinātu
pienākuma diženo pili

ooo

šis laiks kā rūtiņu lapa
uz kuras cipari jāraksta

es spītīgi rakstu vārdus
katrā rūtiņā garus un smagus

Lasot šo dzejoļu kopu, vēlams atskanot 10. dziesmu (skat. pielikumā)

ja doktoru Hausu raksturo vikodīns, spiekis un sarkasms, tad mani – inhalators, grāmatas un spītība. dzejoļu liriskajos „es” nemeklējiet mani, bet lai tie runā manā vietā.

Emīlija Petraškeviča, 12.5

ooo

uz dambja malas
meitenes kairas
apspriežas par poēziju
un mīlākajiem tajā

garām policijas patruļa
aizkušķi lēnāk
kā veicot pienākumus

meitenes aizies
atstājot savu gurnu nospiedumus
sakarsētos apmales akmeņos

pienākot vakaram
poliči piebrauks pie krasta
savāks betonā iespiedušās elpas
ar baltiem cimdiem
caurspīdīgos sterilos maisiņos
kā lietiskos pierādījumus

apsūdzība
nozagta uzmanība
aizbēgušas no notikuma vietas

brokastis

viena cigarete par tētiņu
 otra cigarete par māmiņu
 trešā – par nāvīti

labu apetīti

ooo

tu dzeju raksti cikliski
kā mēnešreizes
sāc katras ceturtās nedēļas beigās
un beidz sestajā dienā
ap pusdienlaiku
literārjos semināros nepiedalies
bet burtnīcas krāj pie plīts
ja nu ziema būs negaidīti auksta

ooo

reizi dienā tu jūties mazliet beigta
kad pirkstu galos pilieni
no visām bērnības asins analizēm

tā tu sakārto atmiņas

ooo

bērnībā tu teici ka putekļusūcēji ir nejauki
apēd visu ko vajag un nevajag
tavus lego klucišus ieskaitot

tagad tu reizi gadā
izsūc skeletu skriemeļus skapī
reizi kvartālā
mīļāko kaunuma matīnus pagultē

putekļusūcēju sauc par savu sabiedroto

ooo

es griezīšu gar radiatoriem vēnas
jo visi plastikas dievi
man nav piešķiruši silikona krūtis
apliešu rokas ar jodu lai vairāk dur
priecāšos par dzeltenām dzīslām uz ādas
tetovējumam
ja mamma man nedod naudu
būs vismaz kreveles un rētas

ooo

starp telegrāfa vadiem
kad aksiāli simetriski
velkas mana kardiogramma
es saprotu kā skan
ļubļu

ooo

pēcpusdienā reibstot galvai
tu iebāz degunu grāmatas vīlē
uzod svaiga iespieduma smaržu

tur vajadzētu glabāties atbildei

ooo

izsalkušas miesas kā plēsīgi zvēri
ievēro riņķveida trajektoriju
medījums kuram pakļauties
ir aklāks par tevi pašu

ooo

kad pienāks beigas viss klūs balts
mūžīgais sasalums
starp tevi mani un visiem mums
ledus kristāla āmuriņiem klaudzot
mēs tad izkalsim
jaunas filigrānas dzīves

ooo

dzejoļa kompozīcija
kā dns dubultspirāle
dzejoļa kompozīcija
kā dns dubultspirāle
dzejoļa kompozīcija
kā dns dubultspirāle
...
izmainot vienu dezoribonukleīnskābi
pārvērtīsies liriskā "es" acu krāsa

ooo

nagi gar siltu mūra sienu
saules pusē kur pāri galvai
rēc zemas un tumšas lidmašīnas
sarāviens
drebuļi
„mamm, kad tas viss beigsies?“

Lasot šo dzejoļu kopu, vēlams atskāņot 11. dziesmu (skat. pielikumā)

28.gadsimta bēglis – eyes like the summer, un kaklā jāuzskaņo 21g kamols.

Diāna Čepurnaja, 12.5

rēķins

viена
vakara
sakars
un tevi
starp
citiem
vakarā
pakārs

tavs sakarnieks

28. gadsimta bēgli

ir bites
kas
pašas pret saviem
atspulgiem
(stulbiem?)
logos

sitas
un sitas
un sitas

un šitas vecīt
nav mērāms
ne gramos
ne laikā
ne kilA bitos

(sitos)

borjba

soldat!
jā, tiešām –
foršs bumer
(ja umer)

soldat,
kur tavs
bumer?

soldat!
(ti umer).

termiņš

laikam nepaspēju laikā
izlietot laiku

un

paliekt slikti, kad zini,
ka apēsts sabojājies laiks

tāpēc
es vairs nelietoju laiku.

laikam beidzies derīguma termiņš.

ooo

Un tāpat viņiem nosplauties.
Katram sava patiesība.
Un katram savs spļāviens.
Un tāpat viņiem – patiesība.

(tiesības uz savu spļāvienu).

bet sēru maršs
aiz Tavām skropstām –
smeldzīgi īsts,
reāls, tīk brīvs –
skan skaļāk par tveici
un atombumbām,
kas hidrauliski aizvedīs.

Uz vietu, kur kaut kad
visi šie murgi,
un skaiostais, un splīns,
un sēru maršs
starp vakar un rīt

izskanēs īsts.

Pasta indekss:

Pilna krūts ar pasta
baložiem,
kas būs
viena doza
(drošvien)
vienreizējai
lietošanai.

Jo tikai turpceļā
no ložas
(un līdz ziemošanai),
zaļi amērīgie klauni
vecām bultām
sašauj visus:
ēdīs, baros,
baros pārdos.

Lai gan patiesībā
vēstis mirst
no bultu rūsas
jaunos
spārnos.

(nav un nebūs
instrukcijas
lietošanai)

ooo

akli buldīgi zvana
kurlām viņām

un – stulbām
(savā ziņā)

uzraksti, mīļā, uzraksti

kā starp atvērtām acīm
lec saule,
un zaķīši sprakšķ
(tai spoguļsālsūdenī).

Uzraksti, mīļā, uzraksti
man uz pieres,
ka mīli
(ar aizvērtām acīm).

Uzraksti, mīļā,
uzraksti,
sev zem krūtīm,
ka vīlies
(skats sālsūdenī).

Un statika
starp 2 audumiem,
un dzīvais,
un sauleszaķīšu bars
starp sažmiegtām acīm
bez žēlastības

samīts.

kodes

mazi rūķīši pastaigājas
pa pamestām puķu
dobēm

un izrok, ne jau ar lāpstām –
ar pasaules nazi –

kartupeļus.

izrok un met, un – priecājas
par "sapiens" logos krītošām
lodēm.

(manā istabā puķu dobe)

mazi rūķīši aiziet mājās
un krīt zem "sapiens"

atomkodēm.

do

we find what we're looking for?
or we look for something we can never find?

un Tev?

kā Tev iet?
crazy people
un neparastumi ielās
uz jumtiem
ūdeņos
pa kājām

un druzja čeburaški
zaļās vielās
kad izmirksim
tukšās pudelēs (sālās)
tajās bim–bam–pudelītēs
kad aiziesim plastmasas sievās
kad saulītei zobi izkritīs ārā
(kā izsistīti pasaules
dzēruma karā, –
lai neteiktu tizlāku
vārdu,
kad savelkas naher–
nihil–
un citi –isti
vienā teroristu
barā)
jā – kad pasaulei beidzot
izdils enģes.

un kefīrs uz pohām
un reņģes
un alus ar šņabi
(nedirs – par dārgu!)

pa kabatām nabagiem nauda izbirs
un viņi kļūs bagāti
un pasaule viņus nievās.

tā mēs nekļūsim labāki.
(visa piere
ubagu sastaigātās rievās)

un Tev?
parādi!

sazāgē

mani
24 metamos kauliņos
un met uz labu
(vai sliktu)
laimi.

Kā parasti –
mest var
vienu reizi.

Piere un siena Tev
pateiks –
meti tīšām
vai nepareizi.

Un man ir vienalga
(mans 8ais gabaliņš
pakrīt zem galda) –

sazāgē mani
un met.

ooo

Atbrīvo jūru
no sāls,
jo zemes tik daudz,
bet mēs esam viens –
nededzis māls.

(TIK tāls vēl
ir katrs Tavs
dzīvības vārds)

Atbrīvo, lūdzu!

Ne jūrai, bet zemei
vajadzīgs sāls.

SPIČKAS
sērs

Aizdedzini matus
un skrien
kā lāpa
uz kara
olimpistajām spēlēm

(izdzīvosi – klaunus jau nešauj,
tos šobrīd pierasts
izspēlēt un patriotiski
vēlēt).

Aizdedzinies un
tenyriski izkliedz
ZEME DĒEEG
un tevi... nošaus.

– par pūļa miera traucēšanu,
par to, ka trokšņo tik teryriski,
ka besies, kā neaptēsts suns
visapkārt.

(Un atnāk klaunu prezidents
KALAŠNIKOVU
uz tava kapakmeņa pakārt).

Mežā negāju ogot

Gāju uz mežu
ne sēnēs,
bet – pārmetumos.

Lasīju šādus,
lasīju – tādus,
bet visvairāk,
mazāk un patiesāk
es salasījos
sirdsapziņas sugas
stādus –

lai bez pārmetumiem
aug
pie mūsu mājām tādi.

Gāju uz mežu un
neatnācu.

Bīsties?

Kad sliedes peld
kā trieku ķērušas
čūskas,
savā atspulgā
stingstot,

peld arī tramvajs
kā cilvēks,
kas tikai šķietami
valda pār Zemi
(īsto).

Ne velti
čūska ar levu
ir sliedes,
no kurām nogāja
Ādams.

(bīstos?)

!

ne-negatavā

pagriez skaļāk ūdenskrānu,
lai asaras izraud visus miljardus acu
atgriez vaļā un
pielejies ar ūdensvannu
kamēr vēl ir vasaras, ko raudāt
kamēr vēl ir ūdens
kamēr uz Daugavu
un uz Mazsalacu
pielejies naudā

un iznirsti Latvijas simtgadē
no latvībījas smilšu jūras

(brīnuma, kā vēl Rīga
negatava turas)

pagriez klusāk – nedzirdu,
no kurās pusēs upe tek
no kurās upes,
no kurās raudāt.

ooo

man nav atslēgu
zaļiem bērziem,

kur pīlādžasins
mirst pār rokām
nemirstīgām bērniem

kur ķieģeļu gruvešos elso
par katru saules skabargu
bargu

kur aizklāj ķieģeļu sienu palso
vienu pa vienai
kā dusmīgus soļus
darba dienai

kur citi par brīvprātību balso –
vienīgo vergu
dzīvei (nevienai)

tur starp metāla zariem
ar kailiem pirkstiem
lasa oļus nebaltai dienai
un

zied naktsvijoļbērns:

viņam mazs debeskonstruktors
gruvešu vietā
bez ķieģeļiem un vergiem

aug.

Maskavas vieta
un speķaini logi,
kur blondīnes rudas
(tā brunetes rodas)
un zāles stabi,
un fotofilmas –
tur ekstāzē dūmi
un izbeidzas filma.

/Rīga pēc kārtas
numur 21/

Tu, riepa, bez diska
ripo virs 'gavas,
Tu – stikls bez loga,
kas skatās un neredz

/Rīgu pēc kārtas
numur 21/

Žoklis

Man jāsakož laiks
starp mani
un īsto mani,
un ne jau par mani
ir runa.

Par laiku,
kurš mēms kā bende.
Par laiku,
kurš runā tikai
giljotīniski.

Man jāsakož laiks
starp īsto
un neīsto, vari
aizmirst, vari nevarēt,
bet pīkstienus
nedzirdēs –

laiks ir bende,
kas nesmejas,
par tādiem
tik viegli
kā seklums
pasmīnēs.

Jāsakož.

PAPĪRA IELAS
kreisā puse

starp papīra
ielām un akrobātiem
stulbums kā sliede
taisns

un menti staigā
un sentimenti

zem metāla zolēm
un ziliem TIEM TUR
klusums kā sliede dun

PAPĪRA IELAS
otrā puse

papīra ielās
zied plastmasas puķes
un gumijas mašīnas staigā

metāla sirds
nepārstrādājas
minūtēs piecās

un vispār

metāla sirdis
neražo papīra ielās

PAPĪRA IELAS
krustojums

starp papīra
ielām un (F)AKKKURĀTIEM
tuvums kā sliede –
tāls

.

hush
the silence
is the greatest
violence

of beeing loved

160389–10648

31013011

189 cm

87 kg

Kaspars Putniņš, 12.1

ooo

11.55. Apstājās pulkstens, sastinga tā tikšķi 11.55.

11.55. Domu silueti pārvērtās dejās 11.55.

11.55. Apstājās pulkstens, sastinga tā tikšķi 11.55.

11.55. Manas acis ar tavām saskrējās...

ooo

Sārtas rozes met sveču ēnas

Raisītas drēbes viena pēc otras

Sārts parafīns lēnītēm kūst

Uz zemes, uz krēsliem, uz gultas malā

Sārtas lūpas uz mani skatās

Lai krīt kur gadās, lai saplīst glāzes

Sārtas parafīns no svecēm plūst

Tumsas nakts plīvurs pārņem mūs varā

Sārti glāsti mūs aptver kvēli

Spūruši cekuli, saplēstas drānas

Sārts vīns pār glāzēm plūst ārā

Sirdspukstu prelūdijas valšu dejā

Sārti vārdi plūst sārtas trīsas

Degoši skatieni, degošas alkas

Sārtas elzas, mums saplūstot kopā

Mīlas nakts plīvurs pārņem mūs varā

ooo

Rozi par katru burvīgo mirkli
Rozi par katru kvēlāko skūpstу
Rozi par katru sitienu sirdī
Rozes tik daudz – es nenoplūktu

ooo

Virsraksts

31. feb 2007 20:09 | Komentāri: 9
Teksts:

Teksts, Teksts, Teksts :))

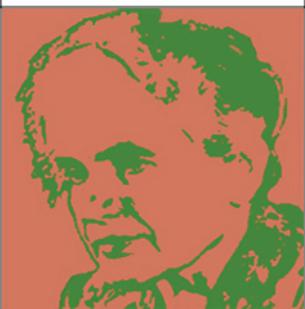
Teksts, Teksts
Teksts, Teksts, Teksts, Teksts, Teksts... :P
Teksts?
Teksts :DDDDDDDDDD
Teksts, Teksts
Teksts, Teksts, Teksts, Teksts...
TEKSTS! (fool)

Teksts, Teksts..
Teksts.

Populārākie atslēgas vārdi:

Visi ieraksti

Citi

Ronalds Briedis

Lasot šo nodaļu, vēlams atskanot 12. dziesmu (skat. pielikumā).

ja doktoru Hausu raksturo vikodīns, spiekis un sarkasms, tad mani – inhalators, grāmatas un spītība. dzejoļu liriskajos „es“ nemeklējiet mani, bet lai tie runā manā vietā.

Emīlija Petraškeviča, 12.5

**"Saloku kuģītī dzejoļu lapu
nolaižu ūdenī, paceļu trapu"**

/Ronalds Briedis/

2007. gada 29. novembrī, krēslainā un pelēcīgā vēla rudens pēcpusdienā, mūsu skolā viesojās dzejnieks Ronalds Briedis. Divu dzejoļu krājumu ("Asaru gāze" (2004) un "Slēptā kamera/ Rejtett kamera" (dzejoļu izlase ungāru valodā, 2005) un vienas lugas ("Lielās paslēpes", 2004) autoru aicinājām uz sarunu brīvā atmosfērā, lai uzdotu savus jautājumus, kuri daøus, iespējams, urdijuši jau ilgāku laiku, bet dažiem radušies konkrētā mirkļa iespaidā.

Telpas iekārtojums bija pieskaņots viņa grāmatiņas "Asaru gāze" noformējumam – uz galda, kuru pārklāja spilti zilas krāsas kreppapīrs, atradās burka dzeltenu kukurūzas graudiņu, bet tai līdzās ar tukšām acīm raudzījās gāzmaska. Līdzīgi kā savā dzejā, arī sarunā dzejnieks atklājas kā asprātīgs, arī ironizējošs cilvēks ar manāmu kultūras slānu bagāøu. Šķiet, ikkatrs pēc sarunas devās prom apmierināts un guvis sev kādu gandarījumu pēc nosēdētām gandrīz divām stundām. Arī pats Ronalds Briedis vēlāk teica, ka "Bija taču labi!"

– Nu ko par sevi, nu es nezinu, ko par sevi, es... Es rakstu dzeju, kaut kā nejauši sanāca, ka es arī arī kaut ko bišķiņ dramaturģijā padarbojos – – Strādāju rakstnieku savienībā ar kultūras programmu „Literārā akadēmija“, ko mēs izveidojām pieci gadi atpakaļ, kurā apvienojām un izveidojām arī jaunus projektus, kas ir tieši orientēti uz to, lai palīdzētu strādāt jauniem, varbūt ne tik jauniem autoriem tālāk savas profesionālo iemaņu attīstīšanai, jo teiksim varbūt atšķirībā no kaut kādiem citiem mākslas veidiem, piemēram, māksliniekim vai mūziķiem, kuriem ir tādas mūzikas skolas, mākslas skolas un tā tālāk, rakstnieki tomēr kaut kā dzīvo pēc principa „nu valodu *kipa bišķiņ* zinu, nu tad pietiks, nu tad ... talāk. Nu tad mēs izveidojām, mēs apvienojām tur vairākus dažādus projektus jau esošos, kā „Jauno autoru seminārs“ un skolas vecuma jauniešu literāro vasaras semināru, atjaunojām konsultanta vietu rakstnieku savienībā, pie kura var ierasties jebkurš ar saviem tekstiem, parādīt un saņemt kaut kādus ieteikumus, un tas lielākais, ko mēs izveidojām, tā ir tā Literārās meistardarbīcas jeb tālākizglītības kursi sadarbībā ar filoloģijas fakultāti, saucas „Rakstniecības teorija un prakse“, kur mums ir teorētiskā daļa, kur lasa lekcijas akadēmiskais sastāvs, un ir meistardarbīcas, katru gadu pie kāda cita meistardarbīcu vadītāja, viņi rotējas, mainās, un ir dzejā, prozā un dramaturģijā. Un tas notiek katru sestdienu. Nu ja. Nu un tad es faktiski esmu cilvēks, kura profesija ir būt profesionālajam grēkāzim, prot, i tas ir latviskais ekvivalents profesijai, ko sauc projektu vadītājs, tā kā es esmu spiests par to visu atskaitīties. Tā tā kā mana pamatnodarbošanās, vēl es piestrādāju radio Nabā kopš pirmās radio Nabas tapšanas dienas ar dzejas raidījumu Bronhīts, kas sestdienās ir dzirdams. Studēju kultūras teoriju Kultūras akadēmijā nu jau doktorantūrā, esmu kļuvis vārdu sakot par mūžīgo studentu, kas nekādi netiek no tās Kultūras akadēmijas ārā. Tas par mani faktiski arī būtu viss. Nu ja vēl protams nav kādi specifiski jautājumi. Varu palasīt arī kaut kādus dzejoļus, kā jūs gribat, lai es tagad palasu vai pēc tam. Tagad, ja? Man ir tāda nelaime, ka es nelasu tos sēžot, nāksies piecelties kājās. Nu jā, tie ir dzejoļi, ko es gatavoju nu nākamajam savam dzejoļu krājumam, kuru es ceru, ka viņš iznāks uz nākamā gada dzejas dienām, vismaz es esmu tā saplānojis laiku, jau ar izdevniecību sarunājis, kad es nesīšu manuskriptu un viss jau ir ļoti smalki saplānots vienīgā problēma, tas ir uzrakstīt to, bet nu tas tāds sīkāks, mazākais sīkums, vārdu sakot. Krājums sauksies „Karaoke“.

– No kurienes ir šie darbi, ko Jūs tikko skaitījāt, tie ir no šī dzejoļu krājuma [„Asaru gāze“, red.]?

– Nē, es teicu, tie ir no topošā. Jo nu faktiski es šo grāmatu neesmu atvēris jau kopš 2004. gada, kad viņa iznāca, jo.. Nu tad, kad grāmata ir pabeigta, tad viņa kļūst neaktuāla. Nu tas ir viss, un punkts pielikts, un es lieku malā. Lasītājam ir otrādi, jo tad, kad viņa iznāk, tad viņa jau sāk viņu interesēt, bet man, tad kad es grāmatu pabeidzu, man viņa faktiski nav aktuāla, man tad ir aktuāli tas, ko es šobrīd rakstu. Tos dzejoļus es vairs nelasu.

– Es gribēju prasīt, ka šis iepriekšējais krājums ir pasen iznācis un vai jums netraucē, ka liela daļa lasītāju Jūs identificē tieši ar šo krājumu, nezinot varbūt citus darbus?

– Nu ko tur lai dara, nu iznācis ir tas krājums un miers. Nē, nu man ir vēl viens krājums, bet tas latviešu lasītājiem nav pieejams, tas ir vienkārši bilingviāls krājums, kas Ungārijā iznāca, bet tur ir pāsvarā šie dzejoļi, daži nav šajā krājumā. Nu tie, kas seko līdzi kaut kādām publikācijām tur „Karogā“ un tur „Satori“ esmu kaut ko tur publicējis, tie jau redz, vai arī tie, kas apmeklē dzejas dienu pasākumus, tur jau es lasu šos dzejoļus, un tie jau pazīst šo, tos jaunākos, nosacīti, darbus. Bet... Nu jā. Es gan arī diezgan slinks esmu uz publicēšanu, jo kaut kā, kad sāk, tad ļoti gribas publicēt. Un es atceros, tad jau bija tā, ka pilnīgi stabili ka gadā jāuztaisa nu kādas divas,

trīs publikācijas. Viena Karogā obligāti, tad viena tagadējā Kultūras forumā, toreiz vēl bija „Literatūra un Māksla Latvijā” un tad bija vēl „Luna” nu tad varēja, tad bija iespēja kaut ko izvēl... Nu tagad arī var uztaisīt trīs, tagad ir arī vēl „Kultūras diena”. Bet es esmu galīgi izlaidies, un ja es uztaisu vienu publikāciju gadā, tad es esmu.. Tas jau ir daudz. Nu ja. Bet tas jau laikam mans tāds slinkums vai arī pat ne tik daudz slinkums, bet tas, ka es vairs galīgi neuztveru, nespēju varbūt kaut kādā veidā uztvert tos tekstus, ko es rakstu, kā tādsu atsevišķus gabalus, nē nu viņus protams var izlasīt kā atsevišķus gabalus, bet es kaut kā viņus uztveru kā tādas lielākas nozarītes atsevišķus fragmenībus, kas vienīgi kopainā veido to aptuveno ainu. Un man protams galvā ir jau tā aina daudz maz izveidojusies, un viņa ir izveidojusies no tekstiem, kas jau ir uzrakstīti un no tekstiem, kas vēl nav uzrakstīti. Bet tad kad ir jātaisa publikācija tad ir jāsavāc kaut kādi darbi kopā un jāuztaisa kaut kāda kopa no viņas. un tad tas vienmēr ir kaut kāds laika... Pirmkārt laikietilpīgs process to visu salikt, sakārtot, otrkārt nu, ja es redzu, ka no tiem fragmentiņiem, kas vēl nav publicēti nu tā kopaina neveidojas, tad es viņus tā nenesu kaut kur, tad es kaut kā to publikāciju, mazāk viņa man šobrīd ir.

– Sakiet, lūdzu, kā Jūs sākāt rakstīt dzeju?

– Vienmēr šo te jautājumu uzdod... Nu tas tā nejauši sanāca, nu bija tur laikam kaut kāds divitūktoš.. Fui, ko es muldu. Deviņdesmit piektais gads laikam. Skolā mācījos, dzeja man ļoti nepatika. Ja man, teiksim, tajā laikā kāds būtu teicis, ka es turpmāk rakstīšu dzeju, tas man būtu šķitis ļoti amizanti, nebūtu noticējis tam, bet bija dzejas dienas un tā kā podus patika gāzt, tad es izdomāju, ka varbūt varētu uzrakstīt dzejolišus dzejas dienām. Tā es uzrakstīju kaut kādus dažus dzejolišus, parādīju savai literatūras skolotājai, kura uzreiz iekampās ar nagiem, tā tagad tu rakstīsi dzeju, nu un kaut kā tas aizgāja. Tad deviņdesmit sestajā gadā Jānim Elsbergam, kas tolaik bija Jānis Ramba, iznāca krājums „Rīta kafija” līdz tam tā modernā dzeja, nosacīti modernā, teiksim tā mūsdienu dzeja man kaut kā īpaši neinteresēja, es par to jaunāko dzeju domāju – ārprāts, ārprāts, kas tā vispār par dzeju, ja neprot atskanas salikt? Deviņdesmito gadu dzeja, tātad pārsvarā tomēr verlibrs lielākoties. Un tā īpaši es.. Man tie dzejoli nepatika. Es tur Ziedoni palasīju, pats sevi uzskatīju par tāda paša varbūt līmeņa autoru, un tie jaunie dzejnieki, nekur viņi, protams, neder. Un tad, kad iznāca tas Elsberga krājums, viņš bija atbraucis uz Jēkabpili viņu prezentēt, atvērt, un viņš kā reizi bija kļuvis par Rīgas jauno literātu apvienības vadītāju, un viņš palasīja savus dzejolius, un tikai pateica.. Un tātad izdevniecības vadītājs pateica, nu, lūk, Jānis Elsbergs, kurš ir arī Rīgas jauno literātu apvienības vadītājs. Mani literatūras skolotāja piespieda aiziet uz to pasākumu, un tad es kaut kā domāju, nu, ja vadītājs, varētu tā kā pieiet klāt, aprunāties. Un viņš jauno autoru semināru vadīja tanī laikā. Es kaut kā piegāju klāt, sarunāju, ka es varbūt kaut ko aizsūtīšu viņam, un tad es tā gāju uz mājām, viņš uzstājās kultūras namā, bet kultūras nams bija piecu minūšu gājienā no manis. Es tā dzirdēju pa ausīm, ka viņam tur vēl kau kāda stunda līdz vilcienam, kamēr viņš tur ies. Un es tagad aizeju uz mājām, ieeju mājā, es domāju, ko es tagad te sēdēšu mājās, viņš sēž tur, ko es viņam sūtīšu, paņemšu tekstiņus, aiziešu parādīšu viņam. Paņēmu tekstiņus, aizgāju vēlreiz uz kultūras namu, atradu viņu, iedevu, palasīja... Un tā tas sākās. Tad, kad es izlasīju to „Rīta kafiju”, tad tas bija, nu, teiksim, tāds kā *bišķiņ* pagrieziena punkts, kad mana attieksme pret verlibru un jaunāko dzeju mainījās un tā bišķiņ apgrieza to visu kājām gaisā. Nu lūk, un, un jā, tad es arī pārgāju uz verlibru, piemēram šis te mans pirmsais krājums lielākoties tomēr ir verlibrā rakstīts, nu teiksim tagad tas otrs krājums, ko jūs varbūt jutāt, viņš tomēr ir atkal ar stingrajām pantu formām. Veinkārši verlibrs man kaut kādā mērā vairs neinteresē, viņš vairs nešķiet organisks un interesants, un tad tagad es rakstu teiksim tā. Kā es rakstīšu tālāk, es nezinu. Un tā tas sākās. Un tas, kas sākās tā ļoti nejauši un kaut kā pat amizanti, kaut kā tas kļuva par dzīvesveidu,

un tad visa tā dzīve mainījās, un attieksme pret to literatūru mainījās, un tagad prakstiski tā padomāt, ka es varētu, teiksim, nerakstīt vairs nav iespējams, jo nu... Tas ir kļuvis par sava veida atkarību. Atkarību tādā ziņā, ka faktiski šis te dzeja, nu tā nav tikai dzeja, tas jebkuram, jebkura veida mākslai, bet pie kuras tad tu pievērsies, ka tas ir tā... tā iespēja sazināties, runāt ar par kaut ko, ko filosofi sauc par transcendentālo. Tas ir kaut kas, kas ir ārpus pieredzes esošs. Tātad jebkuras mākslas veids, tā ir valoda, kurā to var kontaktēties, sazināties. Ka tu sajūti, ka viss tas, šis galds un tas viss, tas nav viss, kas pasaulē, ja. Un tad tādā veidā nu... Jo filosofi daudz runā par transcendentālo, bet viņi nekad netiek tur iekšā, staigā visu laiku apkārt kā tāds kaķis ap krējuma blodiņu, staigā apkārt, bet viņi nekad netiek tur iekšā. Filosofijas valoda var runāt tikai apkārt. Par. Bet viņi netiek tur iekšā. Teiksim mākslas valoda, jebkura veida, tas būtu teātris, kino, mūzika, literatūra, viņai ir iespēja tikt tur iekšā. Tā aptuveni.

– **Sakiet, lūdzu, kas Jums mācīja literatūru?**

– Skolotāja...?

– **Bet kāds uzvārds?**

– No Jēkabpils? Aha. Janīna Vanaģele. Čimnāzija, ja? Pazīstams?

– **Vanaģeles kundze? Nu ir dzirdēts, neesmu tieši pie viņas mācījusies...**

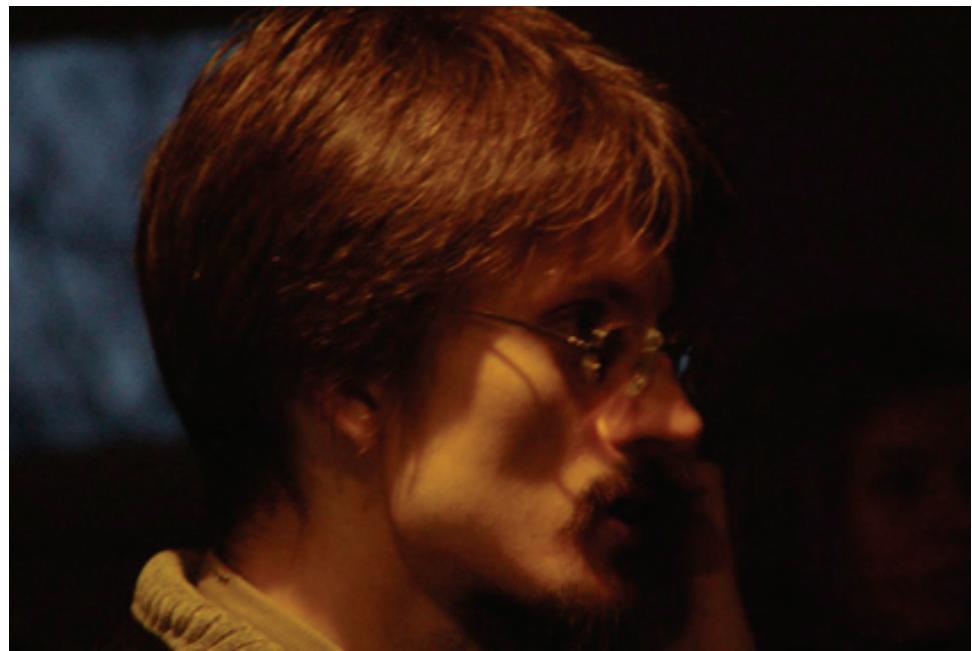
– Pie kā?

– **Es mācījos pie Vītolas.**

– Ā, jā, Vītola bija tāda... Bet pie viņas es nemācījos, es vienkārši redzēju, man paralēlklase pie viņas mācījās, kā viņus tur dzenāja. Mani nedzenāja, vot, vot, tāpēc es sāku literatūru rakstīt.

– **Sakiet, lūdzu, cik Jums tuva ir latviešu literatūra un vai Jums ir kāds tāds dzejnieks, no kā Jūs esat ietekmējies un smēlies kaut kādu iedvesmu, vai varbūt kāds cits mākslinieks?**

– Nu, es vispār uzskatu, ka latviešu dzeja ir ļoti augstā līmenī, un tas ir labāk... Nu, viņa ir nesalīdzināmi pārāka par citiem literatūras veidiem Latvijā. Tā ka... Dzeja vispār mums ir ļoti spēcīga.. Tad, kad es sāku, mani ietekmēja Ziedonis, bet tas ir ar visiem gandrīz, tad, kad jauno autoru seminārus paklausos, gandrīz visus, nu ja nav tie, kurus te tagad jaunie, tad visi saka Ziedonis, Ziedonis, Ziedonis. Tas ir tāds diezgan tradicionāls variants, tā ka es ne ar ko īpaši lielu neatšķiroš šajā ziņā. Man mājās bija divi dzejoļu krājumi. Viens bija Ziedoņa „Ceļavējš”, otrs bija Vācieša „Melnās ogas”. Tas bija viss, kas man bija mājās, tad, kad es sāku rakstīt. Tad es protams palasīju, kas tas īsti ir, un Ziedonis kaut kā man tajā pirmajā gadā man tā ļoti arī patika. Pēc tam man, protams, Vācietis patika jau krietni vien vairāk. Bet tas bija nu tā sākumā, teiksim, pēc tam, kad tā vairāk iepazīsti literatūru, un es sekoju visam, cenšos sekot visam, kas iznāk, vai tur, teiksim, kaut kādi tie reģionālie dzejnieki, varbūt tos es kaut kā... Daudzus es zinu tā kā es arī kaut kādā mērā mēģinu arī kaut kādā veidā panākt, lai tie reģioni nav kaut kādi tādi atsevišķi, kaut kādas kopienas, bet kaut kādā veidā tas process aiziet pa visu Latviju, kaut kādi kontakti tā kā es esmu iepazinis šos autorus savu iespēju robežās, bet nu es tā kā cenšos sekot līdzi visai dzejai, un, teiksim, šobrīd tāda autora, kas mani tā ļoti ietkemētu, kas mani tā fascinētu vairāk nekā citi, nav. Praktiski visi, visi mūsu talantīgākie autori, viņi visi patīk. Un

kaut kādā mērā man pat ir interesantāk lasīt tos autorus, kuri ir maksimāli no manis atšķirīgi. Jo par ko... Nu, kurus lasot, es it kā domāju, vot, šitā es nerakstu, varbūt es tā pat nevarētu uzrakstīt. Tas, teiksim, kaut kādā mērā man ir interesantāk. Jo tos autorus, kuriem es redzu visus tos, nu... visas tās sijas, visas konstrukcijas, visus skeletus, ko es, ar ko tu, strādājot ar literāro tekstu, saskaries, pazīsti, tie ir kaut kādā mērā jau... Nu tas ir kaut kāds profesionālais kretīnisms, tu vairs nespēj izbaudīt literāru tekstu, bet kad tu skaties uz viņu tā no... nu tādu aci, ja. Teiksim, tie autori, kas varbūt kaut kādā mērā ir kaut kā vissavdabīgākie, marginālākie kaut kādi man, nu, teiksim, no mana skatupunkta, tie man varbūt kaut kādā mērā pat šķiet interesantāki, bet šobrīd nav tā, ka man būtu kaut kādi viens vai otrs autors vairāk kaut kā.. svarīgāks par pārējiem.

– Ja mēs runājam par dzeju, tad man tāds jautājums, kas Kūsuprāt vispār ir dzeja kā tāda, nevis tur kaut kāds formālā ziņā, bet tikai uztveres ziņā, kas tas ir?

– Nezinu. Nu nezinu, es nezinu, es esmu nu tā... četri, pieci, seši... deviņus gadus nomācījies kultūras teoriju, es nevaru nodefinēt kas ir kultūra, nu es nezinu. Jo vairāk tu kaut kādā sfērā darbojies, jo tu vairs nespēj viņu tā definēt. Definēt, lai kaut ko definētu, ir jābūt no malas cilvēkam, kas paskatās no malas, viņš tur ir abstrahējies, norobežojies, viņš var definēt. Cilvēks, kas tur ir iekšā, viņš nepateiks, kas tas ir. Savā laikā dzeja bija kaut kāds nu.. nu dzejnieks bija šamanis vai tāds kaut kāds.. Tā bija kaut kāda rituāla daļa, kaut kas reliģisks. Savā laikā dzejnieks bija skolotājs, apgaismotājs, savā laikā dzejnieks bija disidents, kas tu, teiksim, runāja Ēzopa valodā un varēja pateikt to, ko nevarēja pateikt tiešā tekstā. Bet, kas ir dzejnieks šodien, es nezinu, pēc divsīmt gadiem kāds pateiks, kas bija dzejnieks šodien un kas bija dzeja šodien.

– Tīri dzīves uztvere...?

– Man personīgi tāda valoda, caur kuru es tieku iekšā transcendentālajā.

– Bet kā Jums šķiet, kāda ir dzejas nozīme šodien, jo, piemēram, varbūt pirms gadiem trīsdesmit tā bija kā uzrunājošs spēks tautai, kas uzrunāja uz kaut kādiem, teiksim, augstākiem ,cēlākiem mērķiem, un tas bija kā tautu saliedējošais gars, vai kaut kas tamliedzīgs. Kāda ir tā nozīme dzejai šobrīd? Vai viņa uzrunā tik lielā mērā vai varbūt vēl lielākā?

– Nu es... Dzeja... Liāna Langa saka, ka dzeja ir ļoti elitāra lieta. Kaut kādā mērā viņai taisnība, jo fakstiski man, arī man, mana kaut kāda pārliecība, ka dzeja nevar būt pūlim. Nu dzeja, kas tiek lasīta stadionos, nu tas kaut kāds nenormāls stāvoklis, kas radās.. Nu tas bija saistībā ar to padomju situāciju. Bet dzeja tomēr uztrunā cilvēku kā individualitāti, nu un tā ir tāda diezgan intīma padarīšana tomēr, un līdz ar to tas, ka tas lasītāju loks ir neliels, manuprāt, tas ir pilnīgi normāli. Te vēl daudz maz normāli ir publikas sastāvs, piemēram, kad uzaicina... Es aizbraucu uz Jelgavas arī ģimnāziju. Es tagad ieeju tanī zālē, nu traki man paliek, jo es skatos, ka tā zāle tāda tā kā Nacionālais teātris, jā, apmēram, visi soli pilni, un tagad kamēr es tieku līdz tai skatuvei, kad es šīto pūli apskatu un saprotu, ka man tagad viņi visi būs jāpārkliedz... Nu tā nē, tā nē. Tādā ziņā nē.

– Sakiet, lūdzu, Kums ir liela pieredze strādājot ar tiem jauniem cilvēkiem, kas pie Kums nāk. Caur Kūsu rokām iet ļoti daudz lapiņu, un katram droši vien tas ir ļoti būtiski dzirdēt kādu vērtējumu. Es nesen kādā, nu, ne nesen, bet bija tāda brošūriņa „Literatūra skolā”, un tagad atausa atmiņā, ka es tur lasīju Kūsu rakstu, un Kūs tur tā labi klasificējāt, kas ir šodienas

jauno autoru...

– Nē, nu es tur mēgināju klasificēt tos stereotipus, ko es esmu pamanījis vienkārši kopš kaut kāda deviņdesmit astotā gada, kad es ar to jauno autoru semināru tur nēmos.

– Jums ir savs viedoklis par to, kā dzejnieks top un kā varbūt viņam var pateikt vai palīdzēt. Bet vispār kā šobrīd ir, kāda ir jauno dzeja un vai Jūs tā uzreiz pēc dažiem dzejoļiem varat sajust – jā tur kaut kas ir?

– Nu laikam jau var sajust...

– Un ja nav, kā Jūs rīkojaties, jo vienkārši šeit, šajā mazajā grupā ir cilvēki, kas droši vien ne tikai paši lasa, bet mēģina rakstīt, un tas ir ļoti tāds smalks un delikāts jautājums, kā...

– Jā, nu, redziet, te atkal, te tā saruna atnāk atpakaļ pie tās literārās akadēmijas programmas. Tad, kad es sāku, tad bija tikai Jauno autoru seminārs, tur, pirmkārt, bija vecuma cenzs, divdesmit gadi, otrkārt, tam semināram atlasīja piecpadsmit autorus, pārējiem sūtīja atteikuma vēstules, un viņš norisinājās vienreiz gadā. Piecas dienas sabraucām, padzīvojāmies, aizbraucām, visu gadu marinējāmies atkal savā sulā līdz nākamajam gadam. Nu un tagad, kad mēs izveidojām to literāro akadēmiju, tad, akadēmijas programmu, tagad tas process ir kļuvis regulārs, pastāvīgs, cilvēks jebkuru brīdi var, ja viņam ir teksti, kaut ko darīt ar viņiem, tikties ar citiem, runāt, dabūt analīzes un tā tālāk, tāpēc ir konkurss un ir konsultanti. Mums rakstnieku savienībā ir trīs konsultanti šobrīd – dzejas, prozas, dramaturģijas. Dzeju Aivars Eipurs, pazīstams kā dzejnieks Eduards Aivars, prozu Guntis Berelis un dramaturģiju Dainis Grīnvalds kūrē. Un šie ir konsultanti, pie kuriem jebkurā brīdi viņiem var piezvanīt, sarunāt tikšanos, piegādāt savus tekstu, un viņi viņus izanalizē un kaut kādus ieteikumus pasaka un tā tālāk. Nu tad ir visi šie konkursi – seminārkonkurss, meistardarbnīcu konkurss, un tas Aicinājuma konkurss, un tur jau atkal ir kaut kāda atlase, un tur ir meistardarbnīcas, tur var strādāt, tur ir recenzenti un tā tālāk. Kad bija jauno autoru seminārs agrāk, tad bija tā, ka bija tikai tātad šie te piecpadsmit uzaicināti, un tad viņiem ir tā, ka nu tā, nu tagad tie četri, kādreiz bija trīs, tagad ir četri, autori, teiksim, četri dzejnieki, nu vienā dienā, tātad vienā dienā ir četri dzejnieki, un publiskā rekvizījā ir trīs recenzenti. Viņi sēž, viņi ir lasījuši šo te dzejnieku darbus, un tad viņi par vienu visi trīs kaut ko izrunājas, par otru, un tad tā tāda publiskā, kā mēs viņu saucam, kīdāšana. Ir asīņainas kīdāšanas, ir neasīņainas, nu kā kuram. Nu jā, un ļoti daudziem tā ir tāda trauma, ka viņi pēc tam vairāk literatūru neraksta. Kaut gan, teiksim, no visa tā sastāva, kas ir iesūtīts, žūrija tos atzinusi par labākajiem. Bet recenzenti jau, protams, nav lasījuši visu sastāvu, viņi redz tikai to savu, trīs četru darbus, un tad viņiem nepatīk, un tad viņi mauc laukā visu, ko viņi grib. Bet tagad mēs arī jauno autoru seminārā esam izveidojuši vēl apakšsadaļu, kas ir konsultācijas, kad žūrijas sastāvā tātad šie piecpadsmit autori, nu divdesmit mēs tagad nēmam, divdesmit autori, tātad, kuri šķiet tie visinteresantākie, tiem ir tās publiskās recenzijas, un tad vēl veselu virkni tie žūrijas locekļi, nu tie žūrijas locekļi, kuriem kāds šķita interesants, bet vēl it kā semināram negatavs, tad viņiem individuālas konsultācijas, nu individuāli ar viņiem izrunājas, un tas teiksim tādā bišķīņ intīmākā, tādā *tête à tête* gaisotnē, tad nav tāda publiskā trauma. Un bieži vien ir tā, ka to, ko vienā gadā uzaicina uz konsultācijām, ja viņš sūta atkal nākamajā, tad ļoti bieži tiek atkal starp semināristiem. Līdz ar to tā sistēma ir izveidota daudzpakāpju, pēc katra vēlmēm un vajadzībām, katrs var izvēlēties, to savu ceļu, kā viņš vēlas strādāt. Un, manuprāt, šie konsultanti arī ir ļoti derīga lieta, es pats viņus izmantoju, kad es kaut ko uzrakstu, jo tad pašam jau ir diezgan grūti novērtēt, ko tu esi uzrakstījis, jo tu redzi, ko tu gribēji uzrakstīt, tu

redzi visas tās konstrukcijas, kas tam visam ir apakšā, bet vajag tādu cilvēku ar profesionālu aci, kas paskatās un redz, kas tad tur īsti ir sanācis tā no malas, un tad es ar bieži nesu konsultantiem savus darbus un tad viņi man palīdz tos labākos atlasīt un tos dzejoļus, kas nav tik labi, likt malā.

– Varbūt pastāstiet to viedokli par tiem jaunajiem dzejniekiem tieši, es neesmu personīgi lasījusi to rakstu.

– Ā, nu man tagad jāmēģina atcerēties tos tur, jo nu tur es biju mēģinājis kaut kādas četras grupas izvilkta, apmēram kāda veida stereotipi tur ir. Tagad man jāmēģina atcerēties, ko es tur biju izvilkis. Viena bija tā saucamā puķu lirika, tas ir, kaut kāda ļoti tāda klišejiska, nedaudz degradēta izpratne par jaunromantismu un puķītēm, krītošas zvaigznes, krītošas lapas, lidojoši dzērvju kāši, vārdu sakot viss teiksim tas tāds – – visas poētiskās klišejas, ko apmēram no kaut kādiem iepriekšējo gadu visdrīzāk.. nu parasti tā ir visvairāk kaut kādu trīsdesmito gadu dzeja, bet arī septiņdesmitajos gados daudz kas kaut kādā mērā nāca atpakaļ, tika pārspēlēts, bet, teiksim, no tā visa tika kaut kādas tradicionālās klišejas izveidotas. Tad bija *pohujisti* laikam, kā es viņus īsti nosaucu, es nezinu, bet tie ir tādi baigie nihilisti, kuriem tagad vajag rakstīt, cik ir ļoti slikti, vai kaut kā palamātie, vai kaut kā pašokēt, nu tādi nonkonformisti vārdu sakot, bet par to jau.. Nu viņiem tātad ir priekšstats par šo "puķu liriku", un mēģina rakstīt nu „tā“. Tad bija laikam tādi, kuri šausmīgi gribēja izskatīties ļoti moderni. Viņi ir salasījušies jaunāko dzeju, izpratne par to viņiem nu apmēram izveidojusies, viņi sāk kaut kādā mērā gāzt visu, vārdus kaut kādās neskaidrās... Nu tā, lai būtu absolūts bezsakars. Un tad viņi mēģina tur kaut ko bāzt kopā, un var redzēt, ka tur nekādu šo poētisko.. šīs poētiskās sajūtas un izpratnes par to nav, bet ir galvenais kaut ko tādu absurdisku taisīt. Kas bija ceturtie, es vairs neatceros, bet es mēģināju kaut kādā mērā grupēt. Tas bija tik šausmīgi sen, kad es to rakstīju, es pat neatceros, kādā sakarā... Ā, toreiz bija tā sērija, jā, laikam tā sērija, ko rakstnieku savienība izdeva, un kāds palūdza... nē... nē – –

– Jūs rakstījāt par skolu un skolas situāciju, un jaunajiem dzejniekiem, un tad tur arī droši vien bija tas akcents uz to nopūtu un to daudzpunktu dzeju, kā Jūs viņu citādāk saucāt, bet laikam jau tā no tās ikdienas pieredzes jaunais dzejnieks kaut kā mēģina savu ceļu meklēt, un, protams, liela daļa no tiem, kas raksta šajā vecumā, pēc tam vairāk ar to nenodarbojas, tā laikam arī dzīve pieļauj.

– Latvieši ir dzejnieku tauta, jā. Latvieši pēdējā laikā varbūt nav dzejas lasītāji, bet rakstītāji viņi noteikti ir. Šis te princips – *čučķa ķī ķītākēl čukča pīsākēl* – tas mums ir tāds diezgan labi iesēdies, vēl, teiksim, ieejot jebkurā literārā portālā internetā, jūs tur atradīsiet sadaļu "dzeja" noteikti tur būs teksti blāķiem, visi raksta dzeju, liek tur iekšā, tā ka dzeju raksta. Cits jautājums, cik no šiem autoriem šo dzeju, kāda cita dzeju vai to pašu savu arī lasa. Tā ir arī no tiem lielākajiem stereotipiskajām atbildēm tādos semināros – "es citus autorus nelasu, lai neietekmētos". Man jau mute ir sausa šādos gadījumos vienmēr atbildēt vienu un to pašu, ka tie, kas vismazāk lasa, visvairāk arī ietekmējas, tāpēc ka tad, kad tu esi... nu, lai vispār dabūtu kaut kādu priekšstatu par to, kas ir dzeja, jābūt izlasījušam vismaz vienu dzejoli. Un, ja tu esi izlasījis tikai to vienu dzejoli, tu mauc tikai pēc tā viena dzejola trafareta visu, ko tu pats raksti. Bet, kā saka Rokpelnis, vajag spert no visiem, kad no visiem sper, tad nepieķer, jo kas tad ir individuālais rokraksts, kas ir radošais rokraksts? Radošais rokraksts veidojas tad, kad tu lasi ļoti daudz autorus, jūti, kas tev kurā šķiet visinteresantākais, paņem to, kas tev ir personīgi tuvākais, un tad no tā visa pamazām, lēnām veidojas tavs individuālais rokraksts, tad kad tu esi, nu, tā

sakot, izstaipījus muskuļus, ieguvis visu to literāro izjūtu, meistarību, un no tā visa arī ir izveidojies kaut kas individuālais un tev raksturīgais. Bet, ja ir izlasīts viens dzejolis, tad tur nekas faktiski tāds individuāls neveidojas. Tāpēc arī varbūt man ir tik ļoti būtiski, lai arī reģionos tā dzeja nonāktu, jo cik es... Pirmais, ko es daru, kad es tieku uzaicināts uz kādu rajonu, es aizeju uz grāmatnīcu, paskatos, kas tur ir. Un tur parasti nav nekā. Nu, ja neskaita divus autorus, kuri tur ir vienmēr. Nu, viena noteikti, un viens arī parasti ir. Un tad ir diezgan švaki. Nu protams, šobrīd ir arī no interneta pieejama dzeja, var iejet literāros portālos, tur tas pats "Satori", un palasīt kaut ko. Un, teiksim, tādā mērā pie tās dzejas ir iespējams tikt. Un bibliotēkas iepērk jaunāko dzeju, kas ienāk, nu, cenšas vismaz un tā, bet tā situācija ir diezgan švaka, un, ja viņa tā ļoti iekapsulējas, nu tie autori, kam tā literatūra interesē, neko citu, izņemot paši sevi un kaut kādu senāku, agrāku dzeju nav lasījuši, nekāda izaugsme tur iespējama nav, toties tik būtiski, lai tie kontakti veidotos, būtu nemītīga sadarbība, konsultanti brauktu uz turieni, tie autori brauktu pie mums un tā.. Lai tā situācija *vārītos*, lai Rīga nekļūtu par tādu lielu ūdens galvu, bet tie pārējie reģioni tur tā bišķu peļķītēs, savā vidē.

– Jūs vienā intervijā esat teicis, ka jaunās paaudzes ienākšana literatūrā ir aizkavējusies. Kā jums šķiet, kādēļ ir šāda tendence?

– Kur es to teicu, es tagad neatceros... Jā, nu situācija ir tāda, ka šeit grāmatas praktiski iznāk tikai... pirmās grāmatas iznāk manas paaudzes autoriem. Šogad pat iznāca Agnesei Krivadei, kas ir vienā gadā ar mani dzimus, Ingmāri Balodei, kas ir gadu jaunāka par mani. Nu, pirmās grāmatas. Pagājšgad Pēterim Bērziņam un tā... Un, teiksim, tie autori, kas nāca pēc manis, mēs jau sākām izdot deviņdesmit... kaut kāds devītais gads laikam, es neatceros. Laikam Pēterim iznāca pirmajam dzejoļu krājums, leva Melgalve prozas grāmatu izdeva, tad laikam Bērziņš, pēc tam Pujāts un tā, un sāka tos krājumus izdot. Un tā jau faktiski iznāk, ka jau gadus astoņus deviņus ar pirmajām grāmatām nāk tikai mana paaudze. Tie autori, kas pēc tam nākuši, viņi kaut ko tur periodikā publicējas, un līdz tām grāmatām nezin kāpēc nenonāk. Tad bija arī tā, ka tā paaudze, kas sāka nākt uz semināriem pēc 2000. gada, viņi kaut kādā mērā pačibēja un daudzi vairāk neraksta, citi kaut ko raksta, bet viņi tādi ļoti viendabji, īpatnī, kopā kaut kā daudz *netusējas* atšķirībā no mums, un kaut kā katrs pa savu stūri tur dzīvo un tā... Nu tagad beidzot atkal ir ienācis jau kaut kāds tur trešais vilnis, kad atkal es jūtu, ka atkal ir svarīgi būt kopā un lielā mērā to veicina šīs te meistardarbnīcas, kad ir regulāra iespēja sanākt kopā un kaut kādā mērā runāt par literatūru, analizēt tekstus un piedalīties kopīgos pasākumos, un tā... Un tad es ceru, ka beidzot sāks iznākt arī jaunāko krājumi... Tā tas bija domāts.

– Kāpēc tie jaunie autori *nepiekrit* tām grāmatām?

– Es nezinu, kāpēc tas tā ir. Es ar skatos, piemēram, uz šodienas jauniešiem, skolēniem, palasu, ko viņi tur raksta, es nesaprotu, es nezinu, varbūt kaut kādas citas prioritātes. Tas ir droši vien atkarīgs no laika, no vides kaut kādā mērā, un es domāju, ka lielu mīnusu nospēlē Rīgas jauno literātu apvienības panākšana pēc Elsberga aiziešanas no vadītāja amata, un beigās viņa arī vienkārši paputēja un viņa vairs nedarbojās. Un kad bija tā uzņēmuma pārreģistrācija, tad viņa tika vienkārši likvidēta tīri oficiāli, viņu nepārreģistrēja, un viņa vairs nepastāvēja, līdz ar to nebija šīs te. Bet nu tagad, kad pēdējos piecus gadus šo te robu mēģina aizpildīt tā literārā akadēmija, tad nu varbūt tas, ka atkal ir tas literārais process tā atjaunojies daudz maz, varbūt tas atkal veicina to, ka tie kontakti tādi ciešāki. Es nezinu, tas varētu būt viens no iemesliem. Nekad jau nav viens iemesls, ir tāds vesels iemeslu kopums.

– Kāpēc Jūs savā dzejā esat rakstījis, ka par dzejnieka nāvi "raudās vien Dievs kā bērns, kuram atņemta lelle." Vai dzejnieks ir Dieva rotaļlieta? Kāpēc Jūs tā rakstāt?

– Tā, vienu lietu es gribēju tagad tā pateikt uzreiz – es nekad nekomentēju to, ko esmu uzrakstījis, jo, pirmkārt, neviens vienu un to pašu tekstu neuztver, katrs tekstu uztver kaut kā citādāk, tas atkarīgs no viņa paša pieredzes. Cilvēkiem ir dažāda pieredze, un katrs to pašu tekstu izlasa dažādi. Autors būtībā arī ir tikai viens no lasītājiem, tāpēc man kaut kā vienmēr nepatīk un šķiet, ka tad, kad autors ir pieļicis to punktu, viņam vajadzētu aizvērt to muti un vairāk neizteikties par to. Visu, ko viņam vajadzēja pateikt, viņš ir pateicis tekstā. Vairāk viņam tur nav ko jaukties klāt un komentēt, jo te ir arī viena cita lieta, kaut kāds tīri psiholoģiskais priekšstats, ja autors tagad sāks kaut ko skaidrot, tad viņam ir tas *pareizaīs viedoklis*, un ja es kaut kādā veidā esmu to tekstu izlasījis citādi, tad es kaut ko neesmu sapratis. Tā tas nav un es saku, ka autors ir tikai viens no lasītājiem un viņam ir viena no interpretācijām, sava interpretācija, un viņam nevajadzētu ar to uzbāzties, bet atstāt to citu ziņā. Tā ka es nekad nekomentēju to, ko esmu uzrakstījis, mani interesē paklausīties kā citi cilvēki, teiksim, to interpretē, ko es esmu domājis, tas man vairs nav tik interesanti, jā, kā jau es to teicu – kad grāmata pabeigta, tad var vairs tie teksti nav aktuāli, viņš ir malā, es jau kaut ko citu rakstu.

– **Tad Jūs tos dzejoļus, kas ir "Asaru Gāzē" vairs pat nezināt?**

– Es zinu, es zinu, es kādreiz tāpat kā visi lasu. Es nezinu, visi lasa no lapiņas, es arī lasīju no lapiņas, tad es kaut kā padomāju – *nafig* man lasīt no lapiņas, es tos dzejoļus zinu no galvas! Pirmkārt, tās lapiņas visur sev līdzi ir jāvelk, man nepatīk neko īpaši lieku sev nēsāt līdzi, otrkārt, kaut kā tas lasīšanas process, tad kad tu nelasi no lapiņas, bet runā – kaut kā dzīvāk pašam šķiet. Un, protams, es zinu to grāmatību, vienreiz viņu pārlasot, es varētu no pirmās līdz pēdējai lapaspusei norunāt, bet man tie teksti vairs nav tik būtiski, un es viņus tiešām vairāk nekur nelasu, ja nav tāda īpaša vajadzība, kad īpaši jautā kaut ko no šīs.

– **Jūs teicāt, ka Jums nepatīk komentēt savus darbus, bet vienmēr ir interesanti ko citi autori ir gribējuši pateikt ar darbu vai domājuši, kaut kā padalīties, jo es zinu, ka daudzi dzejnieki raksta tikai sev un tad noliek savā plauktīnā, bet, ja tas tiek publicēts, tad kaut kāda pamatdoma gan jau ka ir, es izlasīju Asaru Gāzi, un man tiešām ļoti interesanti, gribas uzzināt, kāpēc ir tik daudz tās ūdens tēmas.**

– Mjā, dīvaini, kāpēc ir ūdens tēma... Nē, ir vēl viena lieta. Ūdenszīme ir redzama, bet vēl viena lieta, kāpēc man nepatīk interpretēt, ir jebkura interpretācija, bet tas ir, nu jā, tas ir viens no iemesliem, kāpēc es vairs recenzijas nerakstu, bet es zinu, ka skolā ar to nodarbojas. Jebkura veida interpretācija ir nozīmes sašaurināšana, jo, ja tu mēģini interpretēt tādā veidā, tu izvelc kaut ko vienu, bet nogalini visu pārējo, kas ir tajā tekstā iekšā, un man, piemēram, nav interesanti tie teksti, kas ir viennozīmīgi vai divnozīmīgi. Man, teiksim, interesē šī nozīmu saspēle, kur tekstu var pārlasīt trīs četras reizes, un katru reizi viņš atklājas citā aspektā. Un kad ir šī vienas nozīmes formulēšana, nu, tas ir tā kritiķiem ļoti raksturīgi, un, kad par kaut ko ir jāraksta, tad vienmēr kaut kādu vienu divas nozīmes mēģina izvilkst, bet tas tā kaut kādā mērā man arī nepatīk, un tāpēc man arī patīk dzīvie tekti, nevis interpretācijas. Ja mēs nemam šo pašu ūdenszīmi, ūdenszīmes metaforu, tad ūdenszīme – tas kas parādās, spiežas cauri. Dažādas nozīmes, viņas vienkārši parādās un pazūd.

– Paldies, prieks zināt.

– Bet es nekā nepateicu!

– **Bet es jau saskatīju cik nozīmes.**

– **Kā vispār Jums top dzeja?**

– Vispār dzeja... Man ļoti patīk dzeja, kas top vienā rāvienā, bet tas ir tik ļoti reti, kad apsēdies un, pildspalvu no papīra neatrāvis, gatavs, un pat nekas nav jālabo, bet tas ir ļoti rets gadījums. Es esmu laikam no tiem autoriem, kas tur galvā. Pēc tam rakstu uz papīra, tad es skatos, kā viņš tur kārtosies pa rindām, tad svītroju vienu vārdu, rakstu citu, kas man liekas precīzāks, kamēr es to tekstu noslīpēju līdz tam, ka viņš jau varētu tagad būt aptuveni gatavs. Pēc tam es viņu drukāju mašīnrakstā, printēju laukā, tad es skatos, kā viņš tā izskatās, pēc tam es lieku kopā kaut kādās publikāciju kopās, tad es redzu, kā viņš tajās kopās izskatās, pēc tam es viņu lieku grāmatā, tad viņš kaut kādā citā veidā pagriežas, un tā tālāk. Līdz ar to tas process ir ļoti ilgs pie viena un tā paša teksta, un varbūt tas ir viens no iemesliem, kāpēc man vairāk nepatīk pārlasīt to, kas jau ir iznācis, jo pie tiem tekstiem ir ļoti ilgi strādāts, un, lai kaut kādā mērā uz vieniem tekstiem strādātu, interesantāk, dzīvāk ir vienkārši radīt kaut kādus jaunus tekstus, kerties pie balta papīra un rakstīt kaut ko citu. Tas pats rakstīšanas process ilgs, es baidos klūdīties. Šķiet, Andra Manfelde teica, ka viņa dzejoli apmēram sešas stundas raksta, tas tā var būt, bet reti, tu vairāk par vienu vai diviem dzejoliem dienā uzraksti. Bet gadās, ka piecās minūtēs dzejoli uzraksta. Es to, ko noskaitīju, arī vienkārši piesēdos un uzrakstīju.

– **Sakiet, vai Jums ir svarīgi zināt lasītāju viedokli, ko kritiķi par to teiks?**

– Man ir svarīgi un interesanti redzēt, kā citi to tekstu interpretē, ko viņi tur ir saskatījuši, kā katrs to tekstu ir atklājis sev, no savas personīgās pieredzes, un tas praktiski arī tas, kas mani interesē un, teiksim, tapēc man arī tad, kad iznāk kritikas, man arī ir interesanti, ko tas kritiķis tur ir saskatījis, kas tur viņam ir paticis vai nepaticis, tas mani kaut kā interesē mazāk. Parasti tekstus atlasot, tas ir redaktora darbs – palīdzēt atlasīt tos labākos, precīzākos, tos kas nav tā izdevušies, tos tā paņemt malā. Arī recenzijās es kaut kā skatos uz tām interpretācijām. Ir jau interpretācijas tā nozīmes sāsaurināšana, bet kaut kādā mērā pašam autoram vismaz ir interesanti redzēt tos dažādos skatpunktus, ko citi viņā ir ieraudzījuši. Tādā ziņā tiešām interesē.

– **Bet vai Jūs, teiksim, zināt – jaunieši lasa Jūsu dzeju? Vai jums ir svarīgi, ka viņi ir informēti – ir tāds Ronalds Briedis, kurš kaut ko raksta?**

– Nu, bet tas nav tik būtiski, tie, kam tā dzeja interesē, tie jau arī kaut ko lasa un tie autori, kas viņiem šķiet interesanti, tos jau arī lasa. Es saņemu ik pa brīdim kaut kādas vēstules, kāds piesakās, ka kaut ko ir izlasījis, kaut ko pasaka, ir interesanti, ko viņš man pasaka, un arī tā patīkami, ka kaut ko lasījis, bet, teiksim, tāda situācija, ka visi tā pēc kārtas cītīgi lasītu, man tā īsti nepatiku. Man kaut kā patīk, ka visi tā nebrūk virsū, piemēram, tāpēc dzejnieks, tā ir tāda laba lieta, atšķirībā no, teiksim, tur kaut kāda mūziķa, kurš, nelaimīgais, nevar iekāpt tramvajā, trolejbusā vai iziet cauri tirgum, lai nesāktu visi uz viņu blenzt tā – tas tur aizgāja. Varu mierīgi caur Rīgu iet, caur Jēkabpili ir sarežģītāk, bet..

– Tas tikai tā pagaidām.

– Nē, tas tāds organiskss process. Nedomāju, ka tur Rokpelnim vai Brūveram īpaši cilvēki uzbruktu.

– Tieši kritiķi, kad iznāca "Asaru Gāze", teica, ka Jūsu dzejas uzstādījums ir Latvijas dzejai neraksturīgs. Kā Jūs to varat komentēt?

– Vai, es nezinu.

– Jums varbūt ir tāds vistuvākais darbs, ko jūs ar prieku stādāt priekšā?

– Nu, parasti tas ir pēdējais dzejolis. Tad, kad es uzrakstu pēdējo dzejoli, tad man šķiet, ka esmu uzrakstījis labāko dzejoli. Pēc tam, kad esmu uzrakstījis nākamo dzejoli, viņš man galīgi vairs nepatīk. Pēc kāda laika kaut kas tur izgulsnējas, kaut kāds aptuvenais priekšstats, bet teikt, ka kādus mīlētu vairāk par citiem, gluži nevar. Kaut kādi atsevišķi jau varbūt arī izkristalizējas, pie kuriem tu vairāk atgriezies, teiksim, šajā grāmatīņā arī ir kādi trīs četri teksti, kas man joprojām tā kaut kā ir svarīgi.

– Vai ir kāda loma mūzikai dzejas tapšanas laikā?

– Vispār, ja es nebūtu sācis rakstīt dzeju, tad droši vien darbotos kaut kur ar mūziku, jo man kaut kā tas sākās vienlaicīgi. Es sāku kaut ko komponēt un sāku kaut ko rakstīt, bet nekad nekomponēju saviem tekstiem. Tikai citu tekstiem. Tad kādu vienu divus gadus es parakstīju mūziku un tā.. Nevar tā uz diviem krēsliem nosēdēt īstenībā. Kā mēdz teikt – mūzas ir greizsirdīgas, viena otru nemīl, tāpēc jāizvēlas kaut kas, kaut kas viens. Tādi gadījumi, ka tie, kuri rakstītu labu mūziku, rakstītu arī labus tekstus, ir ļoti reti. Bet tur ir arī kādi citi aspekti, proti, nevar to mūziku rakstīt tā, ja tev nav muzikālās izglītības, man bija kaut kas tāds ļoti džeisks, bet tā situācija bija apmēram tāda, ka man mājās bija klavieres, man ļoti gribējās tās klavieres spēlēt, un es visu laiku domāju, ka es viņas spēlēšu, tad es paņēmu kaut kādu nošu grāmatu. Tad tās notis es slikti pazinu, nu, mazs bērns biju. Nekas tur īsti nesanāca, un tad es ar flomasteru uz taustiņiem rakstīju cipariņus – viens, divi, trīs. Nu, kādā kārtībā tie taustiņi jāspaida. Tad, es atceros, bija kaut kāda dzimšanas diena vai svētki, un es sēdēju pie klavierēm un spaidīju tos taustiņus, spēlēju. Tā ļoti priecājos, un tad mana tante, mammas māsa, tāda *jiftīga* bija, un viņa man tā pienāca klāt: „Tu zini, ka mūzikai arī ritms ir?” Klavieres tā ļoti gribējās spēlēt, un tad man atrada skolotāju. Tas skolotājs bija vijolnieks. Skolā bija muzikālā klase, bet viņš bija vijolnieks. Viņš tā cītīgi mēģināja mani pierunāt spēlēt vijoli, ar ideju, ka klavieres nekur līdzī nevarēs paņemt, bet vijoli – jā. Un tad es tā kā negribēju spēlēt vijoli, man gribējās klavieres spēlēt, un tad viņš atmeta man ar roku un mēģināja man iemācīt kaut ko tur uz klavierēm. No sākuma viņš man neļāva klavierēm nemaz piedurties, vienīgais, ko es drīkstēju, bija sēdēt pie klavierēm un cilāt rokas. Kādu laiku, kad es viņam biju rokas izcilājis, nu, tad viņš man lika spēlēt tur kaut kādas gammas. Kad man tas bija tik ļoti pieriebies, ka vairs izturēt nevarēju, tad man viņš iedeva vienu muzikālu gabalu spēlēt, tas bija "Vecās Likteņdzirnas". Iemācīties es viņu neiemācījos. Tas pedagogs man ūžāgergrupā spēlēja. Pēc tā visa, godīgi sakot, es vairs pie klavierēm gadus četrus nepiesēdos un uz mūzikas skolu kategoriski atteicos iet. Lai varētu no viņa tikt vaļā, es pat vienu gadu pamācījos trompeti pūst, lai vienkārši nomainītu pedagogu. Tā man izdevās tikt no viņa vaļā. Bet pēc tam atkal pēc tiem četriem gadiem kaut kā tās rokas saniezēja, un tad paņēmu Bahu, tad cītīgi urbos tajās notīs un

mēgināju kaut ko iemācīties. Tad es piegāju pie viena mūzikas skolotāja un nospēlēju, viņš tā ilgi sēdēja un: „Laikam ir Bahs, parādi notis!” Tad, kad es viņam parādīju notis, viņš man paziņoja, ka esmu komponists. Un tad es tā pašmācības ceļā sāku apgūt tās klavieres. Labākais veids, kā apgūt mūzikas instrumenta spēli, ir komponēšana. Tad es kaut kādus divus gadus tā cītīgi mēgināju rakstīt, tad spēlēt, bet pēc tam tikai citu gabalus. Nu jā, tāda tā saistība ar mūziku. Bet mūzika man ļoti patīk. Es klausos ļoti dažādu mūziku. Vienu laiku ļoti cītīgi gāju uz akadēmiskās mūzikas koncertiem, bet kaut kā man tagad pēdējā laikā tas kaut kā mazāk ir snācis. Klausos ļoti dažādu mūziku. Teikt, ka kaut kas tā ļoti nepatiku, nevar. Disko un popu, un kaut ko tādu varbūt ne īpaši. Jā, un Latvijas Radio 2, man tirpas iet pa kauliem, kad es viņu klausos, bet ar cita veida mūziku man problēmu nav. Folkloru klausos, rokmūziku klausos, akadēmisko mūziku klausos, ļoti dažādi.

– **Jums nešķiet, ka visām mākslām ir kaut kas kopīgs?**

– Es domāju, ka ir kaut kas kopīgs, jā.

– **Tas ir tas tieši tas transcendentālais?**

– Nu, es domāju, ka jā. Jo ar to kopīgo, es nekad neesmu mēginājis to kopīgo, tas ir tas viens no aspektiem, varētu arī citus aspektus atrast un tad saukt droši vien bezgalīgi kas ir kopīgs. Kā arī, kas ir atšķirīgs. Dzeja, tā nav proza, un proza, tā nav dzeja. Kad es rakstīju dramaturģiju, sapratu, ka tur ir citi principi, kas tur darbojas, un tās smadzenes jāiegriež pilnīgi citā robā, lai varētu viņu rakstīt, tā kā tur ir ļoti daudz kas atšķirīgs, un ir jāpārslēdzas. Ja var to izdarīt, tad ir labi, ja nevar, tad.. Parasti no prozaikiem dzejnieki nesanāk, un no dzejniekiem prozaiķi – kā nu kurš. Nu tā.

– **Es biju domājusi visām tām mākslām, mūzikai, gleznošanai vai dzejai, līdzīgs princips kā transformē, ko tu jūti apkārt, vai es nezinu...**

– Nu jā, tur daudz tos kopīgos aspektus var atrast.

– **Bet kas ir svarīgāk, to, ko tu jūti apkārt, atspoguļot, vai kaut kādu domu īpaši, jo ir, piemēram, Mocarts, ir tāda sajūta, ka no viņa nāk ārā mūzika, viņš raksta, ir cilvēki kam ļoti patīk. Man, piemēram, gribētos vairāk domas. Kāds ir jūsu viedoklis par to?**

– Nē, nu, Klārtons kā vienīgo mākslas veidu atzina mūziku, visus dzejniekus viņš laikam gribēja izsūtīt no valsts, un pareizi viņš domāja, bet.. Nesen izlasīju, neatceros kur izlasīju, ā, kaut kādā intervijā, ka viņš gribēja, lai gadu pirms viņa nāves, lai uz viņa kapakmeņa uzrakstītu, ka labākais Dieva pierādījums ir mūzika. Mūzika kaut kā vairāk var. Ir vairāk saistīta ar izjūtām, kaut gan ir mūzika, kas ir ļoti racionāla, domājoša, un arī dzeja ir emocionāla, pārmet, ka mana dzeja lielā mērā ir racionāla. Varbūt otrs krājums būs vairāk emocionāls savā ziņā. Bet es nedomāju, ka vajag nodalīt – te vajag domāt, te nevajag. Vajag kaut kādu līdzsvaru starp to visu izjūtu gammai atrast, lai tā māksla, garīgā un emocionālā, būtu kā espanders kaut kā. Man ne pārāk patīk tādi žanri, tīras komēdijas vai traģēdijas, es atzīstu traģikomēdijas, lai visa tā emocionālā applitūda tiek pilnībā izspēlēta. Nu tā, bet tas droši vien ir pēc katra domas.

– Sakiet, Jūs tā stāstijāt, ka jūs, dzejnieki, tā kā turaties kopā un satiekaties. Un kad jūs tur tā burzāties, vai jūs dalāties ar saviem darbiem, kurus esat uzrakstījuši?

– Tagad kaut kā, kad sāka, tad ļoti tā aktīvi savā starpā *tusēja*, bet ar laiku tas kaut kā mazāk. Tagad kaut kādi kopīgie pasākumi, kuros paburzās un tā, bet, nu, teiksim, tā jaunā paaudze, kas tagad nāk, atkal jūt, ka viņi savā starpā tā ļoti aktīvi tiekas. Un kādreiz, protams, ar tiem dzejoļiem ļoti aktīvi apmainījās un deva viens otram, bet pēdējā laikā praktiski izdod grāmatu vai kaut kādu publikāciju, un tad jau arī izlasa. Nu labi, ir tur, teiksim, kaut kādos *draugos* tās dienasgrāmatas vai kas tur, tur arī tos tekstu publicē, un ik pa brīdim kāds kaut ko pakomentē. Es dienasgrāmatu neizmantoju un tos tekstu arī neizlieku, jo, kā jau es teicu, viņi man ir tā, nav tā sajūta, ka viņi varētu būt tādi atsevišķi, viņi, protams, var būt atsevišķi, bet man personīgi viņi nav tādi – viens no otra ļoti nošķirti, bet viens teksts komentē citu, un man vajag to kaut kādu kopējo apjomu, kaut kādum kopumu. Teiksim, vienas kopas ietvaros vēl tur kaut kas saspēlējas, bet tā pa atsevišķam dzejolim pašam personīgi nevaru iedomāties. Varbūt tāpēc to vienu dzejoli kādam dot nav svarīgi. Grāmatu, to apjomu, to mozaīku.

– Nu jā, nu, varbūt mēs varētu tā „noapaļot“ to visu. Varbūt Jums ir kas konkrēts, ko vajag pateikt noteikti?

– A kas man vēl ir jāsaka, es esmu daudz ko runājis, un ilgi runājis, varbūt jūs kaut ko varētu pateikt...

– Kas ir Jums tāds bērnības dzejolis, kas jums vēl tagad ir mīļš, no jūsu bērnības?

– Nē, nē, es pie eglītes skaitu modernās tautasdziešmas. Ko es bērnībā skaitīju, es pat neatceros. Bet pie eglītes vajadzēja skaitīt, lai dāvanu dabūtu, vajadzēja kaut ko noskaitīt... Manam tēvam bija viens repertuārs, ar ko uz visiem varēja atbildēt: „Pīrāgam nabagam abi gali apdeguši“. Ar to visa dzejas izpratne beidzās, un ar to viņš arī vienmēr *izbrauca* cauri.

– Ko Jūs pie eglītes runāsiet šogad? Jūs varētu mums pirmajiem norunāt.

– Es to uztveru kā tādu amizantu padarīšanu.

– Kas dzejoli padara īpašu, Jūsuprāt?

– Es nezinu, nu tas, ka es viņu esmu uzrakstījis... ?

Ingrid Åbele

ar laiku visas atmiņas kļūst labas

Ieva Strazdiņa, 12.5

Īsta Inga Ābele

14. aprīlis. Ārā galīgi ne tāds kā pavasarī – auksts, pelēks. Mēs diezgan nobijušās nolavierējam lejup pa kāpnēm sagaidīt Ingu Ābeli. Tur jau viņa ir – sēž stūrītī vestibilā, maza un rokās viņai pūpolu zari. Tūlīt noskaidrojas, ka mūsu viesim ir ne mazāk bail kā sagaidītājām – runāt, klausoties tik daudziem nepazīstamiem cilvēkiem! Lēnām abpusēji atveramies. Cilvēciska, ļoti īsta, bez moralizēšanas. Smalka, trausla un maiga, protams.

Visi priekšstatī, kas nemanāmi saradušies, lasot viņas stāstus, dzeju, lugas, apstiprinās: izjūtas viņas dzīvē ir noteicējas, pat vairāk – tieši tās kā materiāls izmantotas visās celtnītēs, būvēs un karkasos, visās situācijās, stāstos un izteiksmēs. Sen kaut kur lasītie vārdi, ka Inga ir dzīva poēzija, kas staigā pa zemes virsu, tagad šķiet ļoti precīzi. Viņa prot uztaustīt pasaulē, cilvēkā, dabā kādu ļoti siltu, liegu un vibrējošu substanci. Tā arī mēs visi sēžam aplī, klausamies, galīgi savaldzināti, jo Inga Ābele dīvainā kārtā apstiprina kā reālus un iespējamus mūsu jaunības naivos un fantastiskos sapņus par dzīvi kā grāmatās vai filmās. Par dzīvošanu impulsiem, par esamību, kurā gandrīz neko nenozīmē naudas trūkums vai caurs jumts...

Inga Ābele, šķiet, ir neticami iekšā rakstīšanā, viņa tiešām sevi tam atdevusi. Reizē viņa sevī nes gan dzejas rindas, gan stāstus, gan lugu varoņu lakoviskos vārdus. Viņas darbos, manuprāt, ir daudz sievišķības, kas izpaužas intuīcijā, instinktīvi apjaustajās kontūrās un sistēmās, emocionālajā kustībā. Ābele man uzburi aizkustinošas apokaliptiskas ainavas, kad cilvēki dzīvo uz prāta un ārprāta robežas, kad ir laimes virsotnes un skumju dziļurbums. Sapņi, atmiņas, vīzijas iejaucas viņas darbu lineārajā gaitā, gluži kā viņas atbildēs, tiekoties ar mums skolā, un paver kosmiskus plašumus tepat starp ikdienas lietām, netīrām ielām, pamestām ēkām, iepinot pavisam īstus čigānu zirgus, tumšos briežus, neparastus māksliniekus, reizē skarbus un maigus, neticami tiešus garāmgājējus, kaimiņus, nejauši pamanītus, novērotus, sevī paslēptus maizes vedējus un autobusu šoferus pasaules perifērijā.

Kad pēcpusdiena noslēdzas, garāmejošie čukst ausīs: viņa ir tik jauka, tik jauka... Pat ja tas izklausās banāli, jāsaka tieši tādiem vārdiem: tas bija iedvesmojoši, ļoti, ļoti. Neko nevar noliegt. Pavadot rakstnieci, pat saule izjauca dienas pelēkumu. Inga Ābele mums iedeva daudz maza spēciņa, mazliet dzīves jēgas un pudu drosmes lietot dzīvi neatšķaidītu un nefiltrētu. Nākamjā dienā viņa atrakstīja: Paldies, meitenes, no visas sirds! Tulpes un mazaa lilla pukjiite dara taa uz palodzes – :))))))))

Es pievienojos! Lai jums izdodas– I.

ar laiku visas atmiņas kļūst labas

Ieva Strazdiņa, 12.5

Remarks ir atzinis, ka "nakti cilvēks domā citādi, nekā dienu", bet es vēl piekabinu – labi, ka vispār domā...

Elīna Gaigala, 12.5

Nekur nepiederēšana

Ingas Ābeles – prozaikes, dzejnieces, dramaturģes vienā personā – darbi apliecina divus raksturielumus: poēziju un dramatismu. Tā ir fantastiska, ļoti dziļa dzīvības izjūta un svārstību prieks izšķirošās robežsituācijās. Bet tam visam līdzās ir Laiks (jā, tas, ko raksta ar lielo burtu), savējais, vienīgais un nežēlīgais, kas ievieš neapstrīdamas korekcijas dzīvē. Šoreiz mazliet par to – Ābeles dzejas un dzīves laiku.

Sarunas sākumā Inga Ābele mums atklāj mazu noslēpumu:

Tikko cilvēks sāk par kaut ko runāt, tā viņš sāk melot. Vai arī otrādi – pastāv neskaitāms daudzums stāstu un visi ir patiesi. Ne jau ļaunā nozīmē. Mēs vienkārši izdomājam stāstu par sevi, par savu pagātni un tad to stāstām. Bet šis stāsts nav vienīgais iespējamais, ir neskaitāmas versijas. Un tas ir pats interesantākais šai dzīvē. Šodienai par godu – šāda versija!

– Tās versijas par pagātni laikam rodas tādēl, ka tā īsti to saprast sākam tikai tagadnē, un jo tālāk uz priekšu šī tagadne bīdās, jo citāds ir skatiens. Kā jums šķiet?

– Pilnīgi pareizi – apkārt jau nekas nemainās, tikai ik pa laikam tavs skatiens uz lietām mainās. Tad ir šoks, tad ir depresija, bet pēc tam pieņem to visu un dzīvo tālāk. Līdz nākamajai plaisai.

– Kā cilvēks kļūst par dzejnieku, rakstnieku? Vai tur darbojas ģenētika, vai arī tā ir hiperjūtība, vai varbūt tie ir caurumiņi starp smadzeņu daivām, kur mājo fantāzija?

– Manuprāt, jūtīgums, plus daudz jālasa, plus uzskats, ka literatūrai ir kāda vērtība. Man sanāca lasīt jau no 4 gadu vecuma, jo laukos nebija televizora, bet vectēvs daudz un skaļi lasīja vecmammai priekšā garos ziemas vakaros no bieziem romāniem – veco letiņu un Dikensa, piemēram. Augot es šo paradumu – lasīt – neatmetu, tāpēc jau ļoti agri mana galva bija pieslogota ar svešām iztēlēm un vārdiem.

– Kurš ir tas brīdis, kad var sākt rakstīt? Kurā brīdī sajūti, ka esi ne tikai jūtīgs un lasīt mīlošs, bet arī rakstnieks?

– Rakstnieks sākas tad, kad nav ņēl mūžu literatūrai atdot. Dzīvi jau tāpat nav iespējams paturēt – kādam tā ir jāatdod. Cits atdod mašīnu remontēšanai, cits bērnu audzināšanai, cits kūku cepšanai. Rakstnieks – rakstīšanai. Un nav ņēl.

– Kas ir jūsu tuvākie dzejnieki, rakstnieki? Kas viņus par tādiem padara?

– Man tuvākie ir tie rakstnieki, kuriem rakstīšana nav augsta profesionalitāte, bet gan katra grāmata ir piedzīvojums. Virdzīnija Vulfa, piemēram. Mūsējie autori, viņi vēl nav sastinguši. Laikam jau stulbākais ir tad, ja tu iesit roku un tik ražo grāmatas. Kaut gan – nekad nevar zināt, kādā veidā gūsi kādu zīmi – ieslēgsi seriālu un pēkšņi izdzirdēsi vienu teikumu, kas nesīs kaut kādu apskaidrību. Arī tā var būt.

– Vai literatūru var uzvert kā zinātni līdzīgi fizikai, matemātikai, vēsturei?

– Nē, zinātne ir analītiska. Tā visu tikai sadala aizvien mazākās, mazākās daļās un analizē, un nekad neatbild uz jautājumu – kāpēc? Poēzija ir sintēze. Tevī rodas kaut kādi vārdi, kuriem nav ne mazākā zinātniskā pamata ticēt, bet tu tici ļoti stipri.

– Vai dzeja, literatūra savā poētiskumā atbild uz to jautājumu kāpēc, ja jau zinātne to nespēj?

– Zinātne spēj vien analizēt, nevis sintezēt. Zinātne spēj nogalināt vardi un izpētīt, bet radīt vardi tā nespēj. Varbūt klonēt vien kādu ķemu. Bet poēzija ir sintētiska. Tieši uz jutājumu "kāpēc" tā neatbild, bet netieši atbild gan.

– Vai jūsu dzeja kaut kādā mērā ir konceptuāla? Vai ir kādi gadījumi, kad tai tādai noteikti jābūt?

– Konceptiju var saprast dažādi, es to izprotu kā formu, jo atbilstošākā formā ieliesi saturu, jo labāk. Satur skalojas apkārt kā okeāns. Ar formu vienmēr iet grūtāk. Protams, nedrīkst būt tikai plika, tukša forma.

– Jūsu dzejas krājums nosakumā izmantots neparasts vārdu salikums – Nakts pragmatiķe. Ko īsti nozīmē šis jēdziens – nakts pragmatisms? Tā izskaidrošana mums bija grūts uzdevums, un mums radās sava versija. Kāda ir patiesā, vai jūs pati to zināt?

– Es pati to skaidri nezinu. Man ir versija par sievieti, kas neļaujas nakts burvībai, bet spiesta it vienmēr saglabāt skaidro saprātu, lai izdzīvotu.

– Kā jūs izprotat laiku, kāds ir jūsu laika pārdzīvojums? Vai arī ar jums ir kā dzejā – sajūta, ka *mans laiks mani ārā dzina*? Kāpēc?

– Jā, esmu gan ārpus visa kā vienmēr bijusi. Ir jau ilūzija, ka arī ārpus laika, bet jo grumbaināks ģimis, jo vairāk saproti, kāda dāvana īstenībā ir laiks, un tas aiziet, patiesi. Un nevilcinieties, meitenes, negaidiet! Jaunība paitet ātri un jārīkojas steidzīgi. Lai gan es ilgi biju bērns. Un ilgi biju pusaudzis. Tik tagad pēc pieauguša cilvēka sāku izskatīties, kad man jau 35. Kāpēc tas tā,

nezinu. lekšēja programma.

– Ko tas nozīmē – būt pieaugušam?

– Būt pieaugušam nozīmē dzīvot tagadnē. Bērns dzīvo nākotnē, sirmgalvis – pagātnē.

– Visu dzīvi Šī mokošā nekur nepiederēšana – vai tā ir iekšēja vientulība kā dzīvesveids?
Kā ģēnētika?

– Arī Vonnegūts, šķiet, rakstīja, ka no sākuma cilvēks ir savā ģimenē, tad izaug un piesliens kādai lielākai ģimenei – pulksteņmeistariem, gleznnotājiem, narkomāniem. Es sākumā biju zirdznieiks. Tagad – rakstnieks? Bet rakstnieki jau tādi, kas nav nevienā pusē. Ja divi kaujas, tad rakstnieks sevi var iztēlot abos. Viņš nav neviena pusē, jo spēj iedomāties, kā abi jūtas. Tādā veidā es līdz šim esmu no visiem pulciņiem kaut kā ārā „izfirēta”. Kaut kā viena.

– Kurš diennakts laiks un kurš gadalaiks ir, tā sakot, Jūsējais? Kādēļ?

– Pārmaiņu gadalaiki – rudens un pavasaris. Pārmaiņu diennakts stundas – vakars un rīts. Kad mainās un pārplūst. Krāsas un sajūtas. Kad kustas.

– Vai konkrētajam gadalaikam vai diennakts stundām ir kādas noteiktas izjūtas?

– Ir, ir katram gadalaikam, katrai ainavai, katram pulkstenlaikam sava emocija!

– Vai, Jūsuprāt, Jūsu daiļradē ir satopama mītiskā pasaules un laika izpratne? Kāda tam ir nozīme?

– Mītiskā pasaules izpratne – kas tas tāds? Priekšstati, kas apstiprinās? Droši vien no tā neizbēgt. Kamēr es augu man visādus mītus māte ieaudzināja un sabiedrība. Skola "sacepa" par rītīgu mītu rausi. Dzīvē izrādās, ka daži mīti mirst un citi paliek tikai stiprāki. Bet tam vajadzīga pieredze. Lai atšķirtu.

– Vai mīts mākslā ir apzināts vai neapzināts? Un simboli – vai par tiem domājat, rakstot kaut ko?

– Mīts – tā ir neapzināta lieta. Musturs, kas iekšā visiem. Simboli ir vairāk katram atšķirīgi. Piemēram, viena meitene savā zinātniski pētnieciskajā darbā atklāja, ka zaļā krāsa man simbolizē nāvi. Visur, kur zaļš, tur blakus kaut kāda nāve. Un kāpēc?! ...

– Vai rakstot jūs domājat par idejām, kuras iekļaut darbā?

– Pie idejām jāpiedomā ikdienā. Lasot, skatoties, domājot. Kad raksta, tas viss jau ir zemāpiņā un izpaužas pats par sevi, bez piedomāšanas.

– Vai var teikt, ka tā sieviete, cilvēks, pilsētas dzīvnieks utt. dzejā ir pati Inga Ābele? Visas izjūtas, poētiskais pasaules redzējums, nakts dzīve utt...

– Nu, daļēji visur esmu klāt. Bet, kad rakstu, tad jau tie vārdi atnāk un tie neskar mani personiski. Gluži otrādi – es it kā izgaistu. Kaut kāda bezmiesiska pieredze. Bet manām acīm tā pasaule skatīta, tas gan.

– Cik daudz patiesības ir stereotipā par to, ka dzejnieki ir pastāvīgi skumji?

– Te nu būtu jānoskaidro, kas īsti ir skumjas. Ja skumjas ir bezpalīdzīgs naids ("tipa" tā: re kāda tā pasaule! – neņem mani galvā, neko nevaru mainīt, tāpēc klusi nīstu šo vienaldzīgo telpumu), tad nē. Jo rakstnieks jau var "iebraukt" visādos pasaules uzskatos. Arī nepārtrauktā līksmībā.. Bet – ir gan tā, ka domāšanas process, jūtīgums rakstnieku iemet tādā kā nekustībā. Priekā klāt ir arī smeldze un smeldzē – prieks. Mazliet tikai tu vilņojies. Jo tu zini, ka dziļi iekšpusē ir tukšums un nekustība, ka esi aizņēmies šo ķermenī, ka tev dots kaut kāds laiks, bet to tu nevari nopietni uztvert, jo esi tikai aizņēmies to visu. Iekšpusē tukšums un nekustība. Ľoti pilna bezdarbība. tur nav ne prieka, ne skumju. Kaut kā tā.

– Vai ir situācijas, kurās laiks izzūd vai apstājas, kad no nejūt?

– Laiks izzūd vai apstājas kaut kādās liktenīgās situācijās, kad notiek darbība. Domā jau pēc tam. Darbībā tu vienkārši darbojies, domā pēc tam. Tad iestājas laiks. Piemēram, dzemdē bērnu. Kāds tur laiks? Nav laika domāt. Pēc tam sēdi kā vecmāmiņa un pārdomā. Un atkal apstājas laiks. Atmiņa tik liela, ka ilgst mūžu, paskaties pulkstenī un izrādās, ka tikai trīs minūtes.

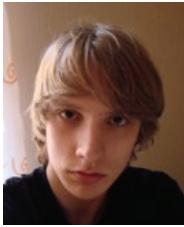
– Kā izskatās laiks?

– Laiks ir kā nozāģētas priedes stumbrs.

Meitenes, kā zināms, visos laikos meitenes, tikai to laiku iedod katram citādāku. Jums kritis šis laiks, un tur neko nevar darīt. Tas ir fakts. man bija mazliet citāds laiks, un tas arī ir fakts. Laiks mūs formē, gribam to vai negribam. Jā, un vēl paša raksturs.

Zentan Maurina

Esmu cilvēks, kas cenšas būt nosvērts, iet uz savu mērķi. Saista mūzika, māksla, arhitektūra... Patīk radoši darbi, kuros jāizmanto sava iztēle. Neesmu ne rakstnieks, ne dzejnieks, taču šad tad kaut kas sanāk. Galvenais – lai būtu savs viedoklis, savas domas un – pats svarīgākais – spēja tās izpaust.

Kārlis Rozenstrauhs, 11.5

Mana Zenta Mauriņa

Zentas Mauriņas darbos mani saista tieši viņas esejas. Kāpēc? Tieši tāpēc, ka esejās atklājas viņas uzskati un raksturs, un tieši tas ir tas, ko es vēlos zināt. Manuprāt, eseja kā tāda, turklāt, ja tā ir rakstīta par tādām dziļām tēmām kā esamības jēga, cilvēka daba un iekšējā pasaule, attiecības, mīlestība, ir lasāma vienatnē, klusumā, kad cilvēks it kā atslēdzas no ikdienas un iegrīmst savā iekšējā un jūtu pasaulē. Zentas Mauriņas esejās atspoguļojas reāla cilvēka, proti, viņas pašas dzīve, tāpēc arī tās ir tik oriģinālas un neatkarīgumas. Viņas esejās saskatu līdzību ar M. Monteņa darbiem (tā kā Monteņa darbi man arī ir saistoši, tad ir interesanti salīdzināt Z. Mauriņas un šī slavenā esejista darbus un rakstīšanas stilu). Lasot Mauriņas esejas, rodas pārdomas par dzīvi, es varu atklāt viņas uzskatus, atziņas, salīdzināt tās ar savējām, noliegt piekrist, pamatot... Ar frāzi „mana Zenta Mauriņa” es varētu apzīmēt visu to, kas man viņas darbos liekas tuvs, saistošs, fascinējošs. Katrs tajos var atrast kaut ko savu, tāpat arī es. Man liekas apbrīnojami tas, kā cilvēks, kuram visu mūžu lemts sirgt ar šādu nedziedināmu kaiti, savā dzīvē paveicis tik daudz. Lai arī ne vienmēr atzīta, viņa tomēr nezaudējusi cerību un turpinājusi darbu.

Viņas dzīve nebūt nav bijusi viegla. Invaliditāte, tas, ka viņai viss mūžs ir bijis jādzīvo kā „piesietai” pie ratiņkrēsla, nav vienīgās grūtības, ar ko viņa savā dzīvē saskaras, un liela daļa no tām rodas tieši viņas slimības dēļ. Finansiālā ziņā viņas ģimene bija labi nodrošināta, tādējādi viņai bija iespēja iegūt izglītību, ko arī viņa izmantoja. Jau šeit parādās viņas apņēmība, taču arī pirmie apkārtējo aizspriedumi. Tieši invaliditātes dēļ viņu negribēja uzņemt skolā, kaut gan eksāmenus viņa nokārtoja izcili. Šeit liela loma bija viņas tēva labajai slavai. „Bez ticības nevar dzīvot”, tā viņa raksta. Jā, manuprāt, cilvēks šādos neapskaužamos apstākļos nevar dzīvot bez ticības, bez ticības saviem spēkiem, bez ticības rītdienai, bez ticības veiksmei, bez ticības laimei. Iespējams, ka tieši ticība palīdzēja Zentai Mauriņai dzīvē. Ticība un, protams, stingrs raksturs – arī tas ir vajadzīgs dzīvē, lai pārvarētu grūtības un saglabātu vēsu prātu. Ne tikai mācoties ģimnāzijā, viņa saskaras ar apkārtējo negatīvo attieksmi. Mauriņai strādājot par mājskolotāju, cilvēki vispirms redz viņas fizisko nepilnību un tikai pēc tam viņas inteliģenci, izglītību, kvalifikāciju, kādēļ viņai arī dažubrīd bija grūtības atrast darbu. Arī studējot viņa saskaras ar negatīvu attieksmi, naidu, bet par to viņa raksta šādas rindas: "Visļauņākajam naidam nav iemesla, un taisni tādēļ tas tik bezjēdzīgs, ka iemesla nav. Ja būtu iemesls, tad varētu to iznīcināt un līdz ar to naidi zaudētu savu spēku. Bet, kur iemesla nav, tur pret naidu karot ir velti". Zenta Mauriņa neatbildēja ar naidu pret naidu, nedz arī ar mīlestību pret naidu (es domāju, visiem tas labi zināms un arī Mauriņa raksta: „Ir rakstīts, ka naidu var uzvarēt ar mīlestību. Tas ir viens no tiem vārdiem, kurus skaisti lasīt, bet ko piepildīt varbūt spēj Dievs, cilvēku spēkiem tas ir neiespējams, jo pats Dievs taču vairāk mīl tos, kas viņu mīl, un Luciferu, kas viņu nīst, viņš iekaljis elles vistālākajā vietā. Dieva mīlestība nav uzvarējusi Luciferu, kā tad lai mirstīga cilvēka mīlestība uzvarētu savu ienaidnieku?”). „Mīlēt savu ienaidnieku” –

manuprāt, tas ir tik novecojis teiciens, šādu frāzi var lietot pasakās vai stāstos ar laimīgām beigām, un, galu galā, tas taču nemainīs ienaidnieka attieksmi pret mums! Zentai Mauriņai šādi gadījumi ir bijuši daudz, un no šīs pieredzes, kā vēlāk arī raksta vienā no savām esejām, viņa ir atskārtusi, ka „ir gan cits veids, kā var uzvarēt savus ienaidniekus: nav viņiem jāpiegriež vērības, un tomēr nav jāatkāpjas, ir jānorūda sava gars, kā karā un epidēmijas laikā jānorūda ķermenis, un tad ir jāturpina sava celš, it kā pretinieka nebūtu”. Un tomēr, vai arī ar šādu taktiku tiešām var uzvarēt naidu? Manuprāt, tas ne vienmēr palīdz. Vai nu naids izgaist pats no sevis, vai ar to ir jāsamierinās.

Ja cilvēks, kā Zenta Mauriņa visu mūžu pavada invalīdu ratiņos, turklāt arī ar sekām, ko šāds stāvoklis rada, viņam noteikti rodas jautājums – kāpēc?, par ko?... Esejā „Traģiskā skaistums” Mauriņa spriež par to, kāpēc lielākajās traģēdijās, skaistākajos, spilgtākajos ģeniālāko mākslinieku darbos visvairāk jācieš tieši pozitīvajiem, labajiem, nevainīgajiem tēliem, uz ko arī pati atbild: „Velti lielos mākslas darbos meklēt ciešanu iemeslu un taisnīgu sodu. Māksla nav tiesa, bet atklāsme. Bet varbūt katrā atklāsmē jau tiesa?” Kāpēc cilvēks cieš un iet bojā bez iemesla? Vai viņam ir jāmaksā par citu izdarītajiem grēkiem? „Vislielākais dzīves skaistums slēpjelas cilvēku attiecībās, bet arī vislielākās sāpes, jo tas, kas mums pieder katru dienu, var aiziet, vai nu nāves, vai arī dzīves saukts. Un neaizmirīsim: Visnežēlīgākā autora vārds ir – Dzīve”, vai arī liktenis?... Laikam jau liktenis ne vienmēr ir taisnīgs, patiesībā – diezgan reti. Cilvēks bieži cieš nevis tāpēc, ka tam būtu kāds iemesls, tāds vienkārši ir viņa liktenis. Tā vienkārši notiek, un to paredzēt nav iespējams. Es domāju, ka šo tēmu varētu attiecināt arī uz pašas Mauriņas dzīvi. Zenta Mauriņa raksta, ka dzīves uzvarētājs ir tas, kas „redz ciešanu kausu pilnu, kas sāpēm nerēdz jēgas un tomēr Prometejam līdzīgi iztur”. Vai gan cilvēks saprot, kas ir īsts prieks, nezinot, kas ir īstas sāpes. „Traģēdijas rakstīja grieķi, un viņu māksla vēl pēc divi tūkstoš gadiem mums liek sadrebēt; stāstus ar vienmēr laimīgām beigām raksta amerikāni, un mēs šos stāstus jau pēc dažām stundām esam aizmirsuši”, manuprāt, mūsdienām ļoti atbilstoša frāze. Es domāju, ka cilvēks vienmēr, kaut arī negribēdams, cenzdamies aizmirst, tomēr slikto atceras ilgāk un spilgtāk, nekā labo, bet, kā jau iepriekš minēju, ja cilvēkam ir ticība, apņemšanās un arī kāda aizraušanās, kaut kas, kam nodoties, tad viņš var pārvarēt dzīves grūtības. Visas šīs īpašības piemita Zentai Mauriņai. Bet viņas dzīve tomēr nebija traģēdija vien, bija arī prieka un laimes brīži.

Ja dzīve ir šāda, tad cilvēkam ir jāprot saskatīt arī skaistais un pozitīvais tajā, lai dzīvot būtu vieglāk. Zenta Mauriņa tic, ka „Skaistums, ko tālāk dod, ir zelta putns, kas arvien atgriežas turp, no kurienes aizlidojis, un, katru reizi atgriežoties, viņa spārni mirdz spožāki, tie kļuvuši it kā lielāki”. Dots devējam atdodas, ko arī viņa darīja, tiesa gan, bieži nesaņemot neko pretī. Lai kā viņai dzīvē gājis, viņa vienmēr saglabājusi vienu rakstura iezīmi – laipnību pret cilvēkiem. Manuprāt, Zenta Mauriņa ir tas cilvēks, kurš vārdu laipns izprot tā visdzīlākajā nozīmē un zina, ko nozīmē būt laipnam. Tas visspilgtāk atklājas viņas esejā „Liepu lapu laipa”. „Pieklājību katrs centīgs karjerists var iemācīties, bet laipnība ir iedzimta, tā – personības šarms. Pieklājība ir forma, bet laipnība cilvēcības jautājums. Kur valda laipnība, tur – cilvēku cieņa. Laipnība izpaužas cieņā pret katru arī mums svešu cilvēku. Laipns cilvēks izturas vienādi pret savu līdznieku, apakšnieku un priekšnieku. Viņš ierindojas cilvēkos kā viņam līdzīgās būtnēs, neatzīdams nevienu ne par bīstamu varmāku un ienaidnieku, ne arī par nožēlojamu vergu un izmantojamu līdzekli”. Manuprāt, laipnība kā rakstura īpašība ir tik svarīga tieši tāpēc, ka tā sevī ietver tik daudz pozitīvo rakstura īpašību – pieklājība, tolerance, sirsniņa, līdzjūtība, sapratne, pašaizliedzība utt.

Zenta Mauriņa ir diezgan ilgu laiku dzīvojusi ārpus Latvijas un pabijusi daudzās valstīs, kurās tapuši daudzi viņas darbi. Šajā laikā viņa arī iegūst atzinību un popularitāti Eiropas mērogā. Tomēr, lai kā viņai klātos svešumā, viņa ilgojas pēc dzimtenes. Ceļojot pa Dienvidiropu, it īpaši, dzīvojot Itālijā, Florencē, viņa gūst daudz iespaidu par turienes cilvēkiem, dabu. Viņa to salīdzina ar dzimteni: „Dienvidos saule spīd pie debesīm, ziemeļos cilvēki sauli

nes savā sirdī. Dienvidus skaistums ir acīm un ausīm tverams, ziemeļu skaistums ar sirdi. Dienvidos valda melodiskais un vizuālais, ziemeļos simfoniskais un ētiskais. Pie mums ziemeļos ziema tik gara, ka to izturēt var tikai tad, ja cilvēks savā iekšienē aizdedzina gaismu, ziema pie mums ir tik auksta, ka to spēj izturēt tikai tad, kad silda sirds siltums". Kaut arī spiesta doties trimdas gaitās, mīlestību pret dzimteni viņa glabā visu mūžu. Viņa salīdzina dienvidu siltumu un maigumu ar ziemeļu skarbumu un izturību, un tomēr atrod ziemeļus sev tuvākus. No katras zemes, kurā pabijusi, viņa guvusi iespaidus, kuri vēlāk atspoguļojas viņas darbos. Viņa raksta: „Pareizi ceļo tas, kas no ceļojuma atgriežas bagātāks. (...) Ceļot prot tas, kā sirds ir redzīga un kā acis prot apstāties un svētīt. Ceļot prot tas, kas savu sirdi prot atraisīt un kā pirksti krampjaini nesaņaudzas. Kad acis, ausis un sirds atveras, dvēsele izpeldas skaistumā”. Zenta Mauriņa uzskata, ka ne jau materiālās lietas ir tas vērtīgākais, ko varam gūt no ceļojuma, bet gan garīgā bagātība – atmiņas, iespaidi, priekšstatī un galu galā apziņa, ka nekur nav tik labi, kā mājās. Piekrītu viņas teiktajam: „Ar tautu ir tāpat, kā ar atsevišķu cilvēku: katrai ir savs vienreizīgais skaistums, ir tikai jāprot atrast. Un, tāpat kā atsevišķu cilvēku sadzīvē, arī tautu sadzīvē trūkst savstarpējas uzticības un spējas apbrīnot to, kā pašam nav. Tāpat kā atsevišķiem cilvēkiem, tā arī tautām, lai augtu, ir vajadzīga garīga mijiedarbība. Kas ieslēdzas savā čaulā, tas noslēdz savu attīstību”. Šī pēdējā frāze, manuprāt, ir ļoti atbilstoša cilvēka raksturošanai. Noslēdzoties sevī, cilvēks norobežojas no apkārtējiem, bet attīstība, šajā gadījumā, garīgā attīstība un izaugsme nāk kontaktējoties, mijiedarbojoties ar apkārtējiem, vērojot un izzinot. Bet, no otras pusē, nenāk par ļaunu brīžiem „ieslēgties savā čaulā”, pabūt vienatnē ar sevi, jo tas atraisa iekšējo pasauli, brīžiem rada iedvesmu kaut ko paveikt. Daudzi izcili un ģeniāli darbi tiek un tika radīti vinentulībā...

Zenta Mauriņa, kā esejiste ir daudz ietekmējusies no Mišela de Montēņa, tieši tāpēc viņas darbos var saskatīt līdzību ar Monteņa esejām. Viņa pati raksta: „No Montēņa es šo to esmu mācījusies, kā to viens otrs manu grāmatu lasītājs būs pamanījis, no viņa es esmu mācījusies, par spīti maniem pretiniekim, kas, manus darbus nepazīdam, mani aklā naidā gribēja padarīt par kādu ģermanofilu. Fizisks aklums ir nelaime, psihisks aklums grūti ārstējams kroplums, un tādēļ nerunāsim par to.” Viņa raksta: „Ir skaisti atrast savu rakstnieku, tikpat skaisti kā savu vismīlo.” Monteņs neapšaubāmi bija autoritāte Zentai Mauriņai. Tā kā arī es esmu iepazinies ar šī izcilā franču rakstnieka darbiem, lasot eseju „Montēns – esejas dižmeistars un līdzsvarotās dzīves piepildītājs”, atradu zināmu līdzību savos un Mauriņas uzskatos par šo rakstnieku.

Tāda, lūk, ir mana Zenta Mauriņa – apbrīnojams cilvēks ar neizsīkstošu enerģiju, neatlaidību, cīņas garu, uzdrīkstēšanos, sirds siltumu. Zentas Mauriņas sasniegumus varētu raksturot ar viņas tēva vārdiem: „Paša griba ieceļ paša debesīs.” Un, lai arī viņas dzīve visā tās garumā var likties kā drāma vai traģēdija, viņa nepadevās un, es domāju, savu iecerēto ir sasniegusi un dzīves mērķus piepildījusi. Nobeigumā gribētos izteikt šādus viņas vārdus: „Es zinu, reiz zudīs asie vārdu dzeloni un to raidītāji, tāpat kā zudīšu es un manas grāmatas, kas dzīvos drusku ilgāk, nekā es pati. Bet manā tautā mūžam dzīvos skaidrības ilgas, un tās pacelsies pāri sīkcilvēku rejām kā cīruļa dziesma šai vakarā pāri akmeņainajam ceļam. Šo grāmatu es rakstu, ticēdama savas tautas skaidrības ilgām, un kā lai es neticētu tām, kas mani neskaitāmas reizes dzirdinājušas?”.

Izmantotā literatūra:

- Zenta Mauriņa „Uzdrīkstēšanās”, Rīga Liesma 1990;
- Zenta Mauriņa „Esejas”, Rīga apgāds Zvaigzne ABC.

Līna Birzaka, 11.5

Zenta Mauriņa un Fjodors Dostojevskis.

Zenta Mauriņa ir pievērsusies galvenokārt lielām, izcilām personībām, romantiski un eksistenciāli noskaņotiem autoriem. Zenta Mauriņa un Fjodors Dostojevskis. Divi laikmeti, divas traģiskas personības, viena doma, viena sūtība. Kādēļ Mauriņa izvēlējās rakstīt par Dostojevski? Vai viņa juta kādu dzīves uzskatu līdzību? Vai varbūt viņu piesaistīja šī bezgala dziļā cilvēku pētnieka pasaule?

Interesanti, ka jau ģimnāzijas gados Z. Mauriņa iemīl Dostojevski. Iemīl viņa pārjūtīgo dvēseli. Viņi abi uzdod jautājumus par cilvēku, tā iekšējo būtību, viņi abi uzdod jautājumus par dzīvi un esību, par savas tautas iespējamo sintēzi Eiropas kultūrā.

Viņi abi alka izzināt cilvēka daudzveidību. „Dostojevska kosma centrā stāv cilvēks un viņa liktenis. Un cilvēks viņam nav viena no neskātāmām dabas parādībām, nē, cilvēks ir visas esības centrs, saule, ap kuru viss griežas.” Gan Z. Mauriņa, gan Fj. Dostojevskis apskata cilvēku kā visuma centru. Abi ir raksturojuši savu cilvēka ideālu. Z. Mauriņa saskatīja Dostojevska ideālo cilvēku „Idiota” tēlā. Jā, „Idiots” ir ļoti līdzīgs pašam Fj. Dostojevskim, bet viņam it kā blakus iet cits tēls. Gaišs, caurspīdīgs. Z. Mauriņa arī saka: “ Ja „Idiotu” gribam saprast, tad jāņem vērā, ka viņā krustojas paša Dostojevska seja ar tā seju, kas bija Dostojevska ideāls.” Izlasot romānu un noskatoties Valmieras teātra izrādi O. Krodera režijā, mani pārņēma šī sajūta. „Idiotam” piemīt ļoti liela lēnprātība, paļāvība. Bet tajā pašā laikā viņš māk atvērt cilvēkus.

Viņi abi nebūt nesaka, ka cilvēkam jābūt perfektam, tam jābūt tādam kāds tas ir. Z. Mauriņa arī pati saka ” Lai cilvēks būtu diez cik pilnīgs, vienmēr viņā būs daži robi, un reizēm gadās, ka svešnieks nes puķi, ko esam ilgojušies redzēt tuvcilvēka rokās.” Viņi abi pieļauj, ka katrs cilvēks ir ar savām labajām un savām sliktajām īpašībām. Viņiem abiem ir vienmēr paticis pētīt cilvēkus, to iekšējo, sarežģīto jūtu pasauli, rīcību, rīcības motīvus. Ne velti Z. Mauriņa apcerē apgalvo: ”Satvert cilvēka iekšējo seju— tā bija Dostojevska kaislība.” Bet to varētu arī vistiešākajā mērā attiecināt uz Z. Mauriņu. Arī viņa ielūkojās cilvēka dvēselē. Reizēm pat liekas, ka tik dziļi, ka pēc tam pati jūtas apmulsusi.

Viņi abi ielūkojas jautājumos par dzīvi un esību. Z. Mauriņa ir teikusi: ” Pareizi nodzīvot savu dzīvi. Šī dzīve ir vienīgā, kas mums pieder, un mums jāprot no tā kaut ko izveidot.” Turpretim Fj. Dostojevskis ir teicis: ”Dzīve visur ir dzīve, dzīve ir mūsos un nevis ārpus mums. Ap mani būs cilvēki, un būt par īstu cilvēku cilvēku vidū, nekad nenoskumt un neizmīst, lai mēs būtu kādā nelaimē būdami – lūk, tā ir dzīve, lūk, tas ir dzīves uzdevums.” Viņi abi uzskata, ka dzīve ir jāmāk nodzīvot, dzīve nav vienkārša, tā ir nebeidzamu grūtību pilna, un tikai patiesi stiprs cilvēks var no tām tikt ārā. Un tikai, iemācoties pārvarēt grūtības, mēs varam pārvarēt paši sevi. Viņi abi ir rakstījuši par prieku, arī par baudu. Par skaisto un estētisko. Abi ir izteikuši domas par nāvi, jo viņi abi ir bieži stāvējuši tai blakus. Gan pārciešot tuvu cilvēku nāvi, gan paši tai stāvējuši klāt.

Manuprāt, viena no lielākajām saistībām, kas viņus vieno, ir vēlmē vest savi tautu uz Eiropu, iepazīstināt ar Eiropas mākslu un kultūru. Fj. Dostojevskis ir teicis :” Jā, neapšaubāmi krievu cilvēka uzdevums saistās ar visu Eiropu, ar visu pasauli. Būt par īsti krievisku cilvēku

nozīmē kļūt par visu cilvēku brāli, par viscilvēku..." Arī Z. Mauriņa nepārtraukti aicināja latviešus iesaistīties sabiedrības dialogā ar Eiropu un pasaules kultūru. Taču viņi abi uzsvēra, ka tomēr ir jāsaglabā savas nacionālās piederības izjūta. „ Izceļojusi visdažādākos kontinentus, es atgriezos dainu pasaulē,” saka Z. Mauriņa. Svarīgi ir saglabāt šo piederības sajūtu, interesēties arī par savas tautas kultūru, par savas tautas vēsturi, bet svarīgi ir arī ieskatīties nākotnē.

Vēl par viņu gara saistību varētu runāt no tā viedokļa, ka viņi abi savā dzimtenē ir raksturoti kā vistraģiskākās personības. Fj. Dostojevskis, kurš visu mūžu ir cīnījies ar epilepsijas lēkmēm un naudas grūtībām. Z. Mauriņa kas visu mūžu ir sadzīvojusi ar savu nedziedināmo slimību. Viņa pati arī savā apcerē „Slimības daimons” saka :“ Man ir divas „specialitātes”: pirmkārt, literatūra un filozofija, otrkārt, slimības.” Es domāju, ka Z. Mauriņa saskatīja līdzību ar šo traģisko krievu rakstnieku. Un es uzskatu, ka viņu abu lielā māksla zināmā mērā rodas caur pārdzīvoto, viņu traģēdijām, zināmi ierobežotību.

Žēl, ka Fj. Dostojevskis ar Z. Mauriņu nedzīvoja vienā laikā un nesatikās. Z. Mauriņas pētījumā par Dostojevski es ievēroju kādu ļoti interesantu Fj. Dostojevska izteikumu :“ Krievu sieviete ar šķīstu sirdi uzvarējusi visus šķēršļus un izsmieklus. Viņa noteikti pasludinājusi savu gribu piedalīties vispārības lietā un piegājusi tai ne tikai savtīgi, bet pašaizliedzīgi.” Šo viņa izteikumu es gribētu pārfrāzēt :“ Latviešu sieviete.....” Z. Mauriņa, kas cīnījās par savu vietu zem saules līdz spēku izsīkumam. Jānis Stradiņš savā lekcijā par Z. Mauriņu un Latvijas Universitāti teica :“ Pirmais ir Zentas Mauriņas personības neparastums, agrais gara briedums un tā kontrasts ar poliomielīta seku ierobežoto ķermenī : tas ietekmēja studiju gaitu un lika pārvarēt neiedomājamus šķēršļus un arī aizspriedumus, ar kuriem „ normāliem studentiem” nebūtu jāsaskaras. Es varu tikai apbrīnot šo patiesi stipro sievieti, kas ratiņkrēslā izcīnīja iespēju aizstāvēt doktora disertāciju un arī aizstāvēja to. Fj. Dostojevskis ļoti cienīja šādas sievietes. Sievietes ar prātu, sievietes ar saviem uzskatiem, sievietes, kas nav tikai labas mātes un sievas, bet ir arī lieliskas dzīvesbiedrenes un lielisks draugs. Zenta Mauriņa savas dzīves laikā arī cieta no tā laika nežēlības, tāpat kā Fj. Dostojevskis. Zenta Mauriņas mīlotais cilvēks tika ieslodzīts kamerā tikai tādēļ, ko viņš dara. Arī Dostojevskis pabija cietumā, jo 40. gadi bija Krievijas rūgtuma laikmets. Pats briesmīgākais Fj. Dostojevska esībai cietumā bija tas, ka viņam nelāva lasīt grāmatas, un tad viņš arī pats ir teicis :“ jādzīvo no paša smadzenēm vien.” Arī Zenta Mauriņa ļoti pārdzīvojas Konstantīna Raudives ieslodzījuma laiku. Tajā laikā radās arī ļoti spilgti, asi viņas darbi, pret pastāvošo iekārtu un laiku.

Zenta Mauriņa un Fjodors Dostojevskis. Manuprāt, patiesi līdzīgi domājoši cilvēki, ar līdzīgu pasaules uzskatu. Es domāju, ka Zenta Mauriņa apzināti vai neapzināti saskatīja šo līdzību. Un tādēļ radās tik izcils pētījums, kuru iedvesmoja divu personību domāšanas, pasaules uzskatu tuvība.

Izmantotā literatūra.

1. Zenta Mauriņa „Dostojevskis”, Kabata 1993. gads.
2. Zenta Mauriņa „ Domu varavīksne”, Rīga „Liesma” 1992.gads.
3. [http:// www.liis.lv](http://www.liis.lv)
4. Jāņa Stradiņa lekcija Latvijas Universitātē, „Mēs savā zemē un laikā”.

Mācīšanās un dzīvošana Rīgā mani ir veidojusi kā personību un izraisījusi dažādas pārdomas, kas ir viens no iemesliem, kādēļ literāri izpaužos. Man interesē arī mūzika, futbols, vēsture un citas radošas jomas. Dzīvē ļoti nozīmīga ir ģimene, bet īpašs iedvesmas avots - Zenta Mauriņa sava spēcīgāgarīguma dēļ. Uzskatu, ka izpaušanās jebkurā mākslas sfērā bagātina cilvēku un parāda viņu kā daudzpusīgu personu.

Kristiāns Krievāns, 11.5

Mana Zenta Mauriņa jeb „Katrīnīši ir pirmreizēja, neatminēta mīkla”

Zenta Mauriņa. Ko mēs iedomājamies, dzirdot šo vārdu? Katram asociācijas ir nedaudz savādākas. Manuprāt, īpaši starp mūsdienu jauniešiem un arī citās paaudzēs, ir maz cilvēku, kam būtu priekšstats par Zentas Mauriņas nozīmi latviešu kultūrā, kas, uzdrīkstos apgalvot, ir tikpat liela kā, piemēram, Rainim vai Krišjānim Valdemāram. Protams, inteliģence ir lauzusi šķēpus par šīs spilgtās personības veikumu un uzskatiem, bet viņu atziņas ir grāmatu plauktos. Man pašam šī darba veidošana par dižo literatūrfilosofiju un eseisti ir ļoti personiska: Z. Mauriņa ir mana radiniece, jo viņa ir mana vecvectēva māsīca.

Es lepojos ar šo radniecību un domāju, ka kaut kas manī ir no Zentas Mauriņas un dižajai esejistei – no manas dzimtas spēka un gudrības. Gēni nozīmē daudz, t.i., vienkāršāk sakot, cilvēks nekad nav atrauts no savas dzimtas, radiem, ģimenes, kas dzīlākajā būtībā iespaido cilvēka spriedumu un personības izveidi. Domājot par to, Z. Mauriņas darbos saskatu sev tik tuvas atziņas, it kā no manis paša ļemtas. Ar savu darbu gribu tuvoties viņai, kaut arī viņai pieder vārdi, ka „katrīnīši ir pirmreizēja, neatminēta mīkla”. Esejas vispilnīgāk atspoguļo šīs izcilās personības attieksmi pret lietām, tādēļ tās ir mana darba pamats.

Kā jau minēju, tuvāk iepazīstot, katrs Zentā Mauriņā saskatīs ko citu, jo dižās personības nekad nav viennozīmīgi vērtējamas – pastāvošās iekārtas, cilvēka zināšanu, rakstura u. c. apsvērumu dēļ, tomēr nevar apstrīdēt, ka mums visiem ir domas par mūžīgajiem jautājumiem un katram ir sava atbildē.

Zentas Mauriņas izvirzītās mūžīgās tēmas, kuras nozīmīgas man un kuras pats risinu, ir latvieša klusums un saskare ar dabu. Vientulība ir jēdziens, kas aptver visas šīs tēmas. Vientulība man saprotama kā tuvība ar sevi, kas redzams šī vārda izcelsmē. Vienatnība ir tikai viena šī jēdziena izpausme. Mani, tāpat kā Zentu Mauriņu, fascinē izcilā esejista M. Monteņa domas šajā jautājumā: „Manuprāt, vieglāk ir vienmēr būt vienam pašam nekā nekad nepalikt vienatnē.” Laime taču ir saskaņa ar sevi, un kā to panākt, ja nekad nespēj iedzīlināties sevī? Z. Mauriņa domā, ka to savās pasakās guvis K. Skalbe. Viņam veltītu eseju viņa nosaukusi „Klusuma burvis – Kārlis Skalbe.” Kaut gan Zenta Mauriņa ir Eiropas kultūras cilvēks, savus darbus sakņojot vācu klasiskā romantisma skolā un vērtējot visu no dažādu kultūru skatpunktiem, domās par Skalbi viņa man šķiet ļoti latviska. Vārdi par Skalbi: „Zaļā zāle K. Skalbem nav tikai vizionārs un sensuāls iespāids, viņam ir sava zāles filozofija: zāle ir mūžīgais augšanas spēks, un, kad Skalbe runā par zaļo mūžību tad tur slēpjus varbūt zaļā zāle, kas visu paņēmusi, pilis pagalmus, pēdas, ko zemē ieminuši varoņi un milži, pils trepes un nabagu sliekšņus, skudru takas un kara lauka sliedes, un kas gan paliek pāri no cilvēka dzīves? Tikai zāle.” Viņa ticības apliecība ir ļoti vienkārša: „Es visur, visur jūtu zāli.” Tādā veidā tuvība ar sevi saaug ar tiekšanos pēc dabas. K. Skalbe smēlies spēku no dabas, arī mūsdienās latviešiem tas būtībā ir svarīgi; arī es dabā veldzēju savas sāpes, jo, kā Mauriņa saka: „Skalbes cilvēkam tikai jāieklausās, ko šalc mežs.” Cik lieliski Mauriņa to pateikusi, bet mani vairāk interesē – kas viņas dzīvē izraisījis šīs izjūtas, un no kurienes nācis šīs latviskums?

Man tas likās interesanti un nozīmīgi, tādēļ vēlos plašāk aprakstīt Zentas Mauriņas bērnības un jaunības gadus – laiku, kad filozofe vēl nebija kļuvusi par patstāvīgu un cilvēku atzītu personību, jā, ne tikai par neparasti inteliģentu sievieti ar nelaimīgu slimību, kā to parasti redz ļaudis, bet varoni – sievieti, kura šādu fizisku defektu pārvērtusi par „efektu”, kas dod iespēju sajust un saprast pasauli, kādu to neredz sadzīvē iegrīmušie. Ingrīda Sokolova – lieliska biogrāfe – 90.–tajos gados rakstīja:

„[...] Pirms vairāk nekā gadu desmita es kādā Pierīgas mežā nonācu grāmatu tirdziņā. Zentas Mauriņas grāmatas likās ļoti dārgas – veseli divdesmit pieci rubļi gabalā. Bet tās pirka – jaunieši! „Kādēļ?” – es apvainājos. „Mēs meklējam ideālu!”

Bet no parauga tautai varēja arī nebūt nekā, ja ne vecāku palīdzība un ziedošanās, jo daudzi invalīdi arī mūsdienās paliek savažoti savā fiziskajā nevarībā. Māte Melānija (dzimusi Knape), vācu tautības cilvēks, un tēvs Roberts Mauriņš – abi ļoti daudzpusīgi cilvēki, tāpat kā meita. Māte – labestīga, spēcīga sieviete, apdāvināta pianiste, mācījusies Pēterpils Konservatorijā, septiņu (!) bērnu māte, kuru cienu arī par lojālumu latviešiem, lai gan latviski viņa nerunāja. Tēvs – Tērbatas universitātes absolvents, cienīts ārst. Mauriņa pateicas viņam par klusos darba varonību, sirdsšķīstumu, gara inteliģenci, lai gan spriežot par sevi saka: „Nepraktiskums iedzimis no tēva.” Roberts strādāja pat Ziemassvētkos, kuros nekad nebija mājās, tomēr veltīja meitai daudz mīlestības. Šis ārsts cienīja lielas, garīgi spēcīgas personības, šo cieņu savā dzīvē pārņēma Zenta. Pie Roberta Mauriņa viesojušies Jānis Endzelīns, Ludis Bērziņš, Jānis Misiņš, tuvs draugs bija Jurjāns Andrejs. Domāju, šādas tikšanās atstāja iespaidu uz topošo esejisti, tās bija kā gaisma viņas ciešanu pilnajā dzīvē.

Zenta – mazais cilvēciņš – naktīs raudāja, apzinādamies savu nelaimi, nesaprazdams, kādēļ vairs nevar paitet. Manuprāt, ļoti agri zaudēta kustību spēja mazam bērnam ir šaušalīgs trieciens. Divreiz viņu veda ārstēt uz Berlīni, bet operācijas neizdodas. Par to viņa stāsta savā intīmajā grāmatā „Sirds mozaīka”: „Ne jau fiziskas sāpes ir grūtākais, bet nespēja pēc paša gribas kustēties, rīkoties, apziņa, ka lielākais enerģijas daudzums aiziet nevis radītajā darbā, bet spītējot slimībai.”

Spītējot slimībai, viņa visai strauji guva izglītību, un tieši tādēļ gribu pievērst uzmanību biogrāfiskajiem datiem, lai parādītu rakstnieces daudzpusības saknes. 16 gadu veca viņa iestājās ģimnāzijā (6. klasē), ko absolvēja 18 gadu vecumā. Tad neilgi vadīja pašas dibinātu progimnāziju Grobiņas doktorātā, kas vienmēr viņai bijis laimes un mājīguma simbols – bērnības un jaunības dzīvesvieta. (Man kā radiniekam interesanti, ka Zentas Mauriņas dzīve saistījās nevis ar Piebalgas apvidu, bet gan Liepājas pusē; zinu, ka mans vecvectēvs (t.i., manas mammas vectēvs) nācis no Kurzemes, lai gan visa viņa dzimta koncentrējas Piebalgas un Smiltenes pusē.)

Tā nu šajā laikā rakstniece sāka savu literāro darbību ar bērnu ludzīnām, kā „Feja, velns un ragana” u.c. ar interesantu pseidonīmu Amenta Zīra. „Neviša šaubīties un vilcināties, bet rīkoties un iedrīkstēties” – šis pazīstamais Zentas Mauriņas dzīves kredo, manuprāt, īpaši attiecas uz šo dzīves posmu. 1921.– 1923. gadā viņa studēja filozofiju, 1923.– 1927. g. baltu filoloģiju, pēc tam bija skolotāja Rīgas skolotāju institūtā, lektore Latvijas Tautas universitātē Rīgā un Mūrmuižā. Kā lektore bija veiksmīga un guva lielu popularitāti. Kā svarīgu jāmin arī vēlāko papildināšanos filozofijā Heidelbergas universitātē Vācijā.

Par sevi saistībā ar izglītības gaitām, literatūrfilosofe sacījusi ļoti nozīmīgus vārdus (sakarā ar grāmatu par Dostojevski): „Kas manu grāmatu atšķir no neskaitāmajām citām Dostojevska biogrāfijām, vispirms ir Austrumu un Rietumu uzskatu sintēze [...] Neesmu tik mistiska kā tipiskais Austrumu cilvēks (Berdjajevs), bet arī ne tik intelektualizēta kā ekstrēmais Rietumu cilvēks (Manna „Doktors Faustus”). Esmu beigusi krievu ģimnāziju un uzaugusi Dostojevska un Tolstoja gaisotnē, taču esmu apmeklējusi vācu universitāti un līdz ar to distancējusies

no „nolādētajiem jautājumiem” un izšķirīgos mirkļos jūtu savu latvisko senču mantojumu – saules kultu.” Jā, šeit Mauriņa atzinusi to, ko par viņu jau biju spriedis – savā būtībā rakstniece ir dziļi latviska. Trimdas gados šim tautiskumam klājās grūti.

Varbūt abi ar dzīvesbiedru parapsihologu Konstantīnu Raudivi viņi varēja arī neemigrēt, bet tomēr masu psihoze un atmiņas par 1941. g. 14. jūniju lika viņiem bez bagāzas un lielas naudas steigties uz Vāciju. Tur Mauriņa cerēja uz savu māsu atbalstu, bet patiesībā sākās, kā rakstniece to nosauc „trimdas traģika”: viņiem nav naudas, jāstrādā maizes darbs 14 stundas dienā. Iedomājieties, šādas ciešanas cilvēkam ar invaliditāti! Bet nebija nekādas padošanās. Drīz vien viņu ceļš veda uz Upsalu Zviedrijā, kur visus 20 gadus viņa jutās „kā vijolnieks, kam viņa instruments atņemts un jāpūš mežragā”. Sākas viņas 135 priekšlasījumu sērija 26 pilsētās; Mauriņa gūst lieliskus panākumus, jo, kā jau minēju, viņā ir eiropeiskums, klasiskās kultūras vērtības, bet, manuprāt, klausītājus Eiropā jūsmināja to sintēze ar kritisku morālu vērtējumu, kā nav tik daudz pat Vecās pasaules autoru darbos.

Pierādīt sev pašai un pasaulei

Protams, visā, ko Zenta Mauriņa dara, svarīga arī viņas harizma, atziņu pasniegšanas veids. Esmu domājis, kas tādu sieviešu mīluli kā Konstantīnu Raudivi ir pievilcis pie šīs sievietes, savdabīgas, pat ne sevišķi simpātiskas, turklāt invalīdes? Šāda, nebaidos teikt, mīlestība skaistīgi parāda, ka kopā būšanai nevajag fizisku tuvību; lietas, kas viņus vienoja, bija garīga sapratne, kopīgas intereses, sarunas un lieliskas domu apmaiņas. Bet ne jau tikai tas palīdzēja izturēt skaudros emigrācijas gadus. Pati viņa atzina, ilgojas pēc tēvzemes, dažkārt intensīvā darba dēļ cieta mokošas sāpes.

Te manī rodas šaubas, jo saprotu Mauriņas mērķus, ko viņa arī izsaka savos priekšlasījumos, kuros runā par „svarīgiem priekšnoteikumiem pasaules vienotībai”. Jā, es domāju, tā bija cīņa, lai pasaule taptu labāka, bet vai viņai bija tā jācieš, es pat teiku, jāpazemo sevi? Jau Latvijā viņu neuzskatīja par pilnvērtīgu lekciju lasītāju, pirmkārt, dzimuma, otrkārt, invaliditātes dēļ; domāju, ka diez vai visi bija tik atvērti pret viņu arī ārzemēs, jo vai tāda to laiku skatījumā neparasta, neizprotama persona var spriest par tādām tēmām kā, piemēram, „Cilvēka labad” vai „Mīlestības jēga un bezjēdzība”?

Z. Mauriņai tuvs ir Rainis, tādēļ šī sieviete vienmēr mēģina attīstīties, mūžigi „kāpt kalnā”, pierādīt kaut ko sev pašai. Man labāk šķiet darboties klusāk, sasniegumu dēļ nedarīt pāri ne sev, ne citiem, var teikt, man netik „lauzties aizvērtās durvīs.”

Svarīgi ir, kādas pamatlīdzības katram dzīvē, ko mākslā viņš saskata. Mūsu dzīves filozofija šeit atšķiras, bet katram jau ir sava subjektīvā pasaules uztvere.

Eseju līdzības

Zentas Mauriņas esejās par izcilām personībām lieliski atklājas viņas dzīves filozofija. Esejās īpaši simpātiski ir viņas rādītie cīnītāju raksturi, izzinātāji, pilnveidoties spējīgie. Daudzus no šiem rakstniekiem es nezinu, bet dažu veikumu novērtēju, atzīstu viņu darbus par šedevriem. Eseju krājumā „Pilsētas cilvēki” Z. Mauriņa saka, ka „ir būtnes, kas pacēlušās pāri ikdienišķā robežām”.

Šādas personības latviešu kultūrā viņai ir Rainis, arī Barons, Brigadere, Poruks, pasaules kultūrā – „ceļa rādītājs” Fjodors Dostojevskis, Gogolis, Ahmatova, Cvetajeva, Antons Čehovs, Buļins, Romēns Rolāns, Voltērs, Kamī, di Gārs, Feihtvangers, Dante, Aksels Munte, Sillanpē, Perla Bāka, Tagore, Ramakrišna. Par visiem Mauriņa rakstījusi. Apcerēja arī literātus, kuri „ir

bijuši nomodā, lai zvērs neaprītu cilvēku, " no amerikāniem Emersenu, Santajanu, no ķīniešiem – Lin Jutangu, Heng Čengu, pie tam šo sarakstu var papildināt ar vēl daudziem pazīstamiem vārdiem. Citātu par zvēru un cilvēku es saprotu kā nenodošanos dzīvnieciskām iegribām, nežēlibai, ļaunprātībai.

Z. Maurīnas daudzpusība un plašais skatījums uz lietām ir fascinējošs. Runājot par savu būtībā galveno skolotāju literatūrā Mišelu Monteņu, Zenta Maurīna saka: „Mūsu dzimtenē es bieži esmu brīnījusies: ja kādā ģimenē piedzimst bērns, radi un draugi apsveic, sūta telegrammas un dāvanas, bet, ja kādam rakstniekam piedzimst jauna grāmata vai doma, tad tuvcilvēki vai nu nepamana, vai arī dara tā, it kā nepamanītu. Cilvēki dzimst un mirst, bet grāmatas var dzīvot daudzus mūžus un atsevišķu cilvēku un pat tautu likteni ievest jaunās sliedēs.”

Tā bija norāde uz latviešu kultūras nepietiekamu brieduma pakāpi, atšķirību no citām kultūrām, kā franču vai ķīnieši. „Kur cilvēka gars nav vijīgs un vingrs, kur tas neapzinās pārdzīvoto, tur tas nespēj izteikties vārdos.” Latviešu sarunas kultūra vēl neesot izkopta, nav veiksmīga stila. Maurīna rotaļīgi, bez satīras pasmaida par latviešu īpatnībām šajā sakarā: „Latvietis, kas, bērns būdams, ilgus gadus strādā gana darbu, kur ar lopiem un kokiem var sarunāties tikai bez vārdiem, latvietis viensētnieks grūti atbrīvojas no savas savrupīgas čaulas, grūti latvietis iegūst rotaļību balsī un atbalsī.” Te, protams, runa par tā laika sabiedrību, bet pārmaiņas notiek lēni. Es, pats savā ziņā būdams ganu zēns, ne tuvu neesmu apguvis sarunas kultūru. Spēju iztēloties, uztvert, bet ne vienmēr iedziļināties sarunas biedra domās. Vieglāk iegrīmt citu domu pasaulē ar eseju palīdzību, par ko M. Monteņa sakarā Zenta Maurīna teikusi: „[...] un savā ziņā esejas arī ir tādas elegantas diskusijas.” Tā jau ir doma par esejas būtību, nozīmi. Tādēļ man ir tik interesanti un fascinējoši, kā mana radiniece savās apcerēs runā par Monteņa darbiem un veidojas lieliska „saruna.”

Kā jau filozofe sacījusi savos darbos, esejas palīdz ārstēt dvēseli. Būtiskākais man šķiet, ka es varu atrast esejas kaut ko spēcinošu, laimi radošu, ko dzīvei noderīgu, jo šis žanrs nav atrauts no dzīves, tajā ir pats autors ar savām kaislibām un klūdām, bet viņš tajā neparādās pilnībā: vienmēr ir meklējumu ceļš. Tas arī ir interesantākais – cauri autora domu tīmekļiem rast atbildes uz saviem jautājumiem. Kaut gan daudzi zinātnieki pamatīgi pētījuši Zentas Maurīnas daiļradi, izteikuši savus spriedumus, kuros der ieklausīties, es uzdrošinājos piedāvāt savu skatījumu uz galveno, kas man šķiet tuvs šajā vienreizējā personībā un rakstniecē. Vēlos darbu beigt ar pašas Zentas Maurīnas vārdiem par vienu no galvenajām dzīves vērtībām – labestību:

„Labestību nedrīkst sajaukt ar plāpīgo labsirdību. Labestība, savienota ar asu spriešanas spēju, nekad nepārvēršas tukšu salmu kulšanā. Īstā labestība piespiež rīkoties tūlīt un tagad, tā izraisa absolūtu uzticību, tā līksmina un dziedina, tā ir saite starp debesīm un zemi, tā nepazīst aplēsi, negaida samaksu, negaida pateicību un vairās skaļuma.

Arī viedais nespēj atbildēt uz pēdējiem jautājumiem.

Katra diena, katrs indivīds ir pirmreizēja, neatminēta mīkla.”

Izmantotā literatūra:

1. Ingrīda Sokolova „ Zenta Maurīna”, Rīga, apgāds „ Zvaigzne”, 1991.
2. Eseju krāj. „ Uzdrīkstēšanās”, Rīga, izdevniecība „Liesma”, 1990.
3. Pārpublicēts eseju krāj. „ Esejas,” sakārtotāja Inese Auziņa, Rīga, apgāds „Zvaigzne”
4. Pārpublicēts eseju krāj. „Esejas”, no cikla „ Vajadzīga grāmata,” Rīga, apgāds „Zvaigzne ABC”

Interneta resursi:

1. www.e-mistika.lv
2. www.liis.lv
3. www.gulbenesbiblioteka.lv

Nora Ikstena

Ko man ar sevi padarīt?
Ko vien ļem rokā, tas zemē krīt.
Lausku tik daudz, ka nesalasīt.
Ko man ar sevi padarīt?

/O. Vācietis/

Justīne Tomsone, 11.5

Femīnā pasaule Elektroniskā intervija ar Noru Ikstenu

Nora Ikstena (1969), ir viena no spilgtākajām vidējās paaudzes prozaikēm latviešu literatūrā līdzās Gundegai Repšei, Andrai Neiburgai u.c. rakstniecēm. Rakstniece popularitāti ieguvusi ar tādām grāmatām kā „Nieki un izpriecas” (1995), „Maldīgās romances” (1998), „Dzīves svinēšana” (1998), „Jaunavas mācība” (2001), kā arī ar stāstu krājumu „Dzīves stāsti” (2004), kas guvis plašu sabiedrības atzinību. Pēdējā viņas grāmata ir „Esamība ar Regīnu” (2007) par Regīnu Ezeru.

Nora Ikstena savu laikabiedru, rakstnieku vidū izceļas ar romantismam raksturīgo sievišķīgo pasaules redzējumu, īpatnējuo tēlu savstarpējo attiecību izgaismojumu, kā arī nāves un mīlestības motīvu, kas ar dažādu intensitāti caurvij gandrīz visus rakstnieces darbus. N. Ikstenas radītie personāži ir ļoti neordināri, komplikēti, tāpēc neiekļaujas vispārpieņemtajos sabiedrības priekšstatos par dzīves kārtību un cilvēku attiecībām. Arī pati rakstniece atzīst, ka visvairāk viņu kaitina tie cilvēki, kas dzīvo „pareizu” dzīvi, ir godīgi sabiedrības locekļi un atļaujas skaļi spriedelēt par to, ko nozīmē dzīvot pareizi.

– Cik lielā mērā Jūsu darbos ienāk personiskā pieredze?

– Rakstnieka radītais ir viena vienīga personiskā pieredze. Un, protams, vērojumi. Mani darbi ir ļoti personiski, tajā pašā laikā ar laika atstatumu man grūti ar tiem identificēties. Mans vispersoniskākais darbs ir „Jaunavas mācība” – to rakstīju kā gaišu rekviēmu diviem maniem tuvākajiem cilvēkiem – omītei un mammai, kuras ir mirušas un kuras man joprojām ļoti trūkst. Kā ir ar varoņu prototipi? Kurš no varonjiem visvairāk identificējas ar pašas personību?

Es domāju, ka vistuvāk man ir Asnāte no „Jaunavas mācības”, tikpat labi varētu teikt, ka arī Helēnai no „Dzīves svinēšanas” nav sveši Noras maldi un patiesības.

– Jūsu darbos spilgti parādās nāves un mīlestības motīvs. Kāpēc tieši tāda un cik apzināta ir šī izvēle?

Kā teicis kāds spāņu rakstnieks – dzīve bez nāves ir dzīve bez mīlestības. Mīlestība un nāve piešķir dzīvei citu dimensiju. Tas vairs nav tikai mierīgs, paredzams plūdums, bet jūtu

upe, par kuru nezinām, kur tā mūs aiznesīs. Mīlestība gandrīz vienmēr saistīta ar zaudējuma sajūtu tāpat kā nāve. Un zaudējuma sajūta liek cilvēkam apstāties un aizdomāties par savas esamības jēgu šajā pasaulē. Un, ja mēs tā neapstātos, tad mūsu dzīvei vispār būtu maz jēgas. Mīlestība un nāve nav savstarpēji tuvi jēdzieni. Kāpēc tie satuvina Jūsu varoņus?

Es neteiku, ka tie nav savstarpēji tuvi jēdzieni. Abos gadījumos tās ir robežu sajūtas. Abos gadījumos tas ir spēks, kuram pretoties nav mūsu varā. Abos gadījumos tas piešķir dzīvei īstuma dimensiju.

– Vai jāsaprot, ka nāve ir svarīgs pagrieziena punkts, kas uzlabo, maina situāciju cilvēku savstarpējās attiecībās?

Nē, tā nav gan jāsaprot. Tikai, kad mēs neatgriezeniski zaudējam kādu sev tuvu cilvēku, mēs pēkšni ieraugām visu citādā, ļoti iespējams patiesākā gaismā. Būtu ļoti labi, ja mēs to pamanītu jau dzīves laikā, diemžēl tā notiek reti.

– Mātes un meitas attiecības savos darbos tēlojat ļoti komplicētas. Kas vainojams pie šīm nesaskaņām? Tas būtu paaudžu konflikts, atšķirība starp izvēlētajiem dzīves modeļiem vai varbūt kas cits?

Nu, es neesmu uzaugusi siltumnīcas atmosfērā. Tāda siltā, ģimeniskā ligzdiņā. Mana māte bija izcila, bet ļoti sarežģīta personība. Un tas, ko es aprakstu, manuprāt, nav nesaskaņas— drīzāk divu suverēnu personību esamība un mēģinājums tuvoties. Šādā atmosfērā vienmēr šķīlas zibeņi, nu nav tur vietas harmoniskai miegainībai.

– Kāda ir Jūsu attieksme pret kritiku?

Kritiķi dara savu darbu. Mans galvenais kritērijs tomēr ir lasītāji— es rakstu sev un viņiem, ne kritiķiem.

– Daudzi kritiķi Jūsu darbus traktē, skatot tos caur feminismā prizmu. Vai pati piekrītat šādam Jūsu darbu traktējumam? Kāda ir Jūsu attieksme pret feminismu?

Nekad īsti neesmu bijusi feminismā kā kustības piekritēja. Man daudz tuvāks ir vārds femīns, kas apzīmē īpašo, neatkārtojamo sievietes pasauli. Ka tā ir acīm redzami atšķirīga no vīriešu pasaules, ka tā ir ļoti enerģētiska un spēcīga. Tā ir mana pasaule un par to es rakstu.

Jānis Ziemeļnieks

ar laiku visas atmiņas kļūst labas

Ieva Strazdiņa, 12.5

Ziemeļnieka atkarība

Vēlā rudens noskaņas Akurātera muzejā Rīgā, Pārdaugavā, šogad tika atdotas pilnīgi citai mākslai, nežēlojot ne memoriālās mājas noskaņu, ne iekārtojumu, ļaujot ar destruktīvu spēku telpā ielauzties režisoram Viktoram Jansonam, jaunajam māksliniekam Some 1 un komponistam Jurim Kulakovam, kuri kopā radījuši mazu altāri, nelielu, taču spožu templi, kur pielūgt dzejnieku Jāni Ziemeļnieku. Nekā citādāk šo pasākumu nevar nosaukt – ne par lekciju, ne semināru, ne diskusiju, arī izrāde tā nav, ne koncerts, ne izstāde, tā ir kā lūgšana, kā upurēšana, kā rituāls, kas aizved tempļa viesus citās dimensijās. Un, iespējams, nekā citādi es par to nevaru runāt, kā vien, abstrahējoties no literatūzinātniskiem faktiem, no dzejas analīzēm un skaidrām struktūrām, ieplūstot starp tembriem un rindiņām, kas izskanējušas, un, līdzīgi autoriem, ielejot dzejnieku tur, starp ribām, atklājot to smeldzi un izjūtu mieles no augstākā līdz zemākajam punktam, iezīmēt pavedienus, kas strāvo caur šo unikālo pieredzi muzeju vidē.

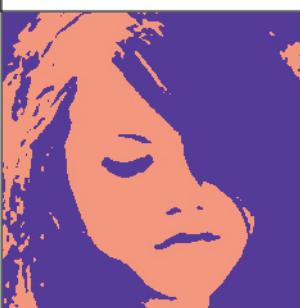
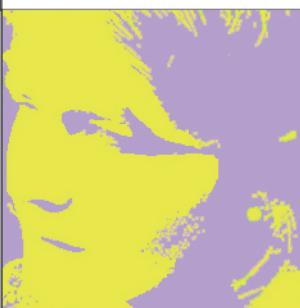
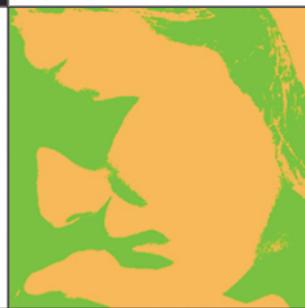
Es eju bojā, iekārodams tevi – tā tiek pieteikts Ziemeļnieka gars. Jā, mums šeit liek iepazīt kaislību – milzīgu spēku, kas pakļauj cilvēka dvēseli, reizē to iedvesmodams un pazudinādams. Telpa ir kā atspulgs no Ziemeļnieka poētiskās pasaules – spožums un reibinošs prieks zelta vannas veidolā, melns pilošs mētelis kā atgādinājums par *pasaules maitu lijām* jeb, varētu sacīt, sāpēm, vīns kā simbols par saikni ar dievišķiem līmeniem, tumšas cepures kā eleganti noslēpumi, atvērtas klavieres kā uzšķērstā sirds, un tam visam apkārt puslāpīts, tumšs, zems *debess jums*, kas savādi čaukst, viesiem pieskaroties, aizsedz logus, norobežo, pakļauj kā maigi, bet nepielūdzami griesti laimei (?). Kaisles bezdibenīgums strāvo pretim no divām valdzinošām, tembrāli tumšām vīriešu balsīm, kurām, godīgi sakot, nevar pretoties, tās piesaista un neatlaiž. Viktors Jansons, gandrīz sajukdams prātā, gandrīz aizlidodams galaktikās, ar pārsteidzošu atdevību un intensīvu pulsāciju vēsta par Ziemeļnieka dzīvi, visu ilustrēdams ar dzeju, izplosīdams to savās balssaitēs līdz aizsmakumam. Atzīstot, ka varbūt atklāj vien dzejnieka personības šķautni, viņš runā par atkarību, par dvēseles apsēstību, par atdošanos, par dzejnieka baudu un tās radīto postu – par opiju un par sievietēm, abus ievietojot listē aiz virsraksta *stiprās narkotikas*. Bet viņam nevar pārmest vienpusību vai dziļuma trūkumu, nebūt ne – veiksmīgi un secīgi tiek pierādīts, ka atkarība ir viens no dzejnieka dzīves vadmotīviem, dzejas opija ietekmē nav reibuma murgi, bet gan citu dimensiju apjausmas, valdzinošas, kaut bīstamas, alkas pēc tās baudas, ko var sniegt sieviete, caurstrāvo viņa dvēseli. Un kāpēc gan baidīties to atklāt? Atklāt skarbi, kaislīgi un baudkārā noskaņā, pa brīdim malkojot vīnu, kā to dara Juris Kulakovs ar savu īpaši šai personībai veltīto dziesmu ciklu *Ētera odējs* sevis paša akustiskajā izpildījumā. Un nevar neiemīlēties šajā sāpju reibumā, šajās destruktīvajās attiecībās ar dievišķu laimi, skrienot pār klavieru taustiņiem, atstājot skaņas raustāmies konvulsijās, bet pārsteidzot ar neatkārtojamu melodiskumu un tādiem minoriem, kuri liek atcerēties par tādu vārdiņu kā splīns... Hei, uzmanīgi, šie mākslinieki sāk spēlēt pa muzeja viesu dvēseles stīgām, lai cik banāli

tas arī izklausītos, jo paši savējās ir jau nospēlējuši galīgi trauslas, un to nevar nepamanīt. Gandrīz šķiet – apkārt ir opija tvaiki un sieviešu parfīmi, un tu jau gandrīz raudi, nevarot saprast – no baudas vai smeldzīgo intonāciju pārsātinājuma (un, nē, es neesmu sentimentāla, vien patiesi iespaidota).

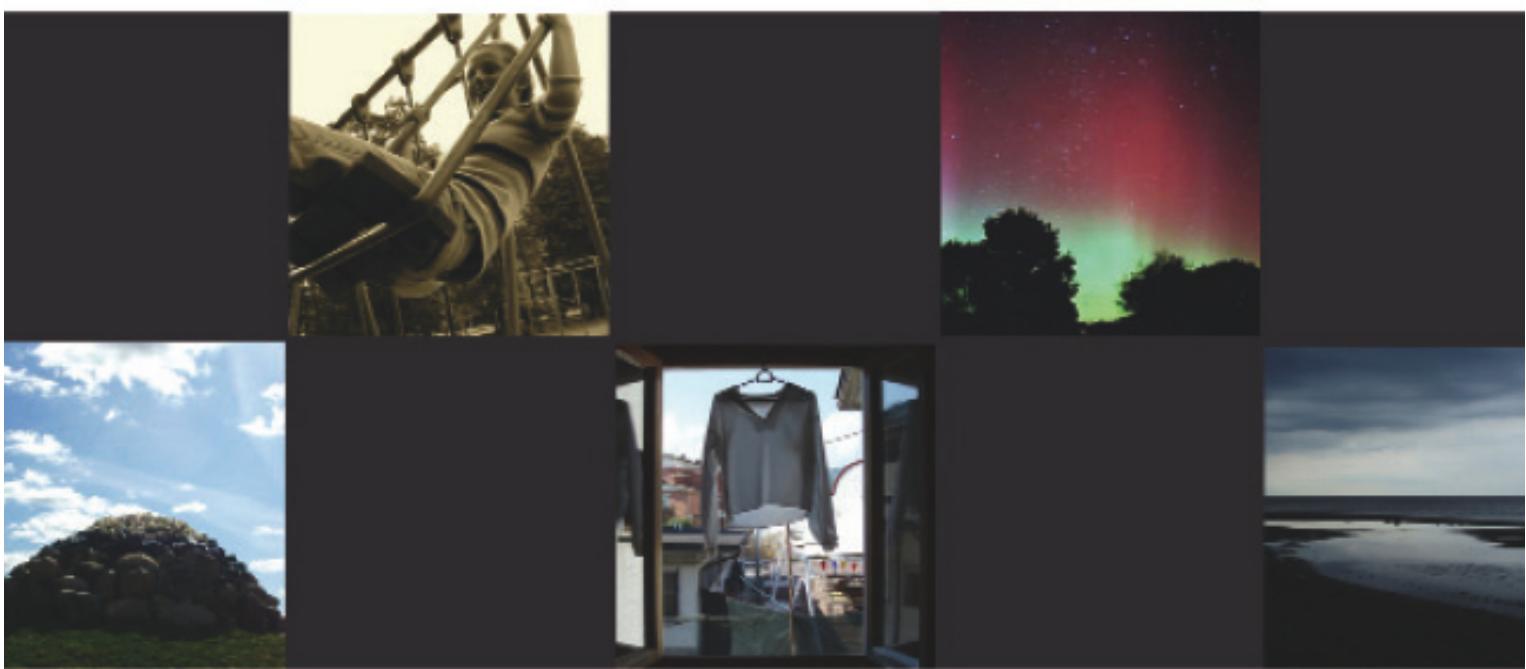
Atnācis galīgi *pliks*, ja tā var sacīt, īsti nemaz nezinot nevienu Ziemeļnieka dzejoli, varbūt pat skeptiski noskaņots, tu pēkšni esi attapies patiešām kvalitatīvā pasākumā, kas pārkāpj statiskā muzeja principus un priekšrakstus, izmantojot novatoru risinājumu, kurā galvenais ir ievilkt apmeklētāju izjūtu pasaulē, kas nenoliedzami cilvēku uzrunā daudz spilgtāk, ļauj vieglāk indentificēties. Šī pieredze ir brīnišķīga – pat lielākā romantisma nīdēja sirdij tas liek atmaigt savādā empātijā un bijībā pret to pasauli, kas pavērusies šim dzejniekiem ar prātam neaptveramiem bezdibeniem un eiforijas virsotnēm. Tā ir kā gandrīz bīstama *narkotiku* aģitācija, jo tā ir dzeja, kas šājā izpildījumā nav elēgiska *gaušanās* par realitāti un tvīkšana ilgās, bet gan kvēlošana ar neapdzēšamu liesmu un starpdimensionālu esamības formu paušana. Skan vilinoši, vai ne? Bet šo vīriešu izpildījumā tas bija daudzkārt iedarbīgāk, nekā es varu pateikt. Tā nu tev pēkšpi sāk patikt Ziemeļnieka dzeja, vilinoša ar bohēmu un dievišķiem vīna malkiem, mūžību bez kautrības uzrunājoša un aizmirstības virsotnes pieprasōša. Romantiska, bet koša. Gan jau tā tāda vienmēr bijusi, tikai neviens nav mācējis to tā pateikt. Un izrādās – tieši tas bijis tas svarīgākais. *Pateikt* tā, ka caur kermenī izskrien *skudriņas*. Tā, kā to izdarījuši Jansons, Kulakovs un Some 1, kas atļāvušies pārkāpt robežas, un varbūt atvēruši citu ceļu pie klasiskajām literatūras vērtībām. Iekāres, kaisles, noskaņas ceļu.

Literatūrzinātne un kritika

Vintage

Nodaļas lasīšanas laikā vēlams atskaņot 13. dziesmu (skat. pielikumu).

Remarks ir atzinis, ka "nakti cilvēks domā citādi, nekā dienu", bet es vēl piekabinu – labi, ka vispār domā...

Elīna Gaigala, 12.5

ar laiku visas atmiņas kļūst labas

Ieva Strazdiņa, 12.5

Laiks Ingas Ābeles dzejā

**Fragmenti no Elīnas Gaigalas un Ievas Strazdiņas zinātniski pētnieciskā darba
Laiks Ingas Ābeles dzejā (2007).**

Pētnieciskā darba mērķis ir izzināt laika ciklu atveidi I. Ābeles dzejā, secināt, kā tie ietekmē un nosaka liriskās varones izjūtas, domas un pārdzīvojumus. Darbs aptver gadsakātu un diennakts cikla atspoguļojuma analīzi, izskaidrojot tēlu simboliskās nozīmes un atklājot laika kategoriju nozīmi rakstnieces poētiskajā identitātē.

***Pa saules pārlietu aizu* Fragments no nodaļas *Diennakts cikls*.**

Diennakts gaišā puse, kas sevī ietver trīs posmus – rītu, dienu un vakaru – izjūtās aptver plašu, pretnētus ietverošu amplitūdu: rīts var būt maigs, mierpilns, bet arī vientulīgs, izmisīgs, diena var ietvert tiklab dzīvību, kā iznīcību, nocietināšanos, arī rutīnu, vakars sapludina dienas un nakts izjūtas. Pretēji nakts tēlojumam dzejā, dienā maz sastopami izvērsti simboli, turklāt šis laika cikla posms vairāk atklājas krājumā Atgāzenes stacijā zirgi.

Rīts krājumā Nakts pragmatiķe pēc L. Silovas domām ir kustības sākuma punkts, un laika izjūtas aspektā ir arī tas, kas saista nerimtīgo dzīves kustību ar atbildību, ar dzīves izsāpēšanas, izjušanas pozīciju, ar atvērtības pozīciju, t.i., gatavību izjust pasauli, būt emocionāli atklātam [4,81]. Šai dziestošā, dzeltenā rītā [2,7] ir ietverts noteiktās krāsas prieks, dzīvība, siltums un gudrības simbols, kas apliecinā rītam piederīgo skaidro un atvērto skatījumu uz pasauli. Rīts ir mierinošs, nesteidzīgs, tajā nav liriskās varones sāpju saasinājuma, smeldzes un smaguma apziņas, kaut gan būtībā nekas jau nav mainījies, tikai

rīts ir tik maigs visām kustībām,
svārstībām, pārmetumiem,
arī tām bailēm
no rīta, arī tām maigs...
...un mīlestībai... [2,7].

Kaut gan pasaule arī rītos ir steidzīga, vienaldzīga un skaļa, liriskā varone to visu novēro it kā no malas, teikdama:

pamāj, bērniņ,
kad vilciens garām trakodams
šo rītu piesmej [2,7].

Rīts kā pāreja no nakts nozīmē atbrīvošanos no nakts ugunī upurētā laika pārpalikuma – nemiera, skumjām, nožēlas –, kuras kā ogles izkaisi ceļā. Un tad tālāk vien – / basām kājām [2,7] – bez nekā, skaidrs un patiess pretī dienai. Rītam raksturīgs arī tāds miers un poētiskums, kluss dabas vērošanas stāvoklis, pamanot, ka
saule ar garu un zeltainu mēli
izlaiza rasu no trotuāriem
spirgtiem kā pletēti dvielji [2,70].

Rodas vēlme būt tur iekšā, būt šī rīta sastāvdaļai, smalki to izjust caur visām maņām – gan redzi, gan dzirdi, tausti, ožu:

es gribētu būt tas vīrs, kas izvadā maiži
agri rītos
(..)
es gribētu čīkstināt viras
mašīnai vecai un zaļai
kā čigānu kulba
un piepildīt ēnas ap sevi
kūpošām maizes smaržām [2,70].

Rīts ir mazliet brīnumains, romantikas piesātināts, ka šķiet – atvērtajā logā otrajā stāvā parādās sieviete miegaini rāma gandrīz kā no pasakas Rapuncule, un atvij matus pār palodzi / cietiem skumīgiem pirkstiem [2,70]. Gribas izteikt un dot šo rītam piederīgo sajūtu filigrānumu, maigumu, vieglo prieku, skaistumu:

es neļautu viņai gulēt
ne šo ne arī citus rītus
un mestu pār pleciem
kā aktrisei Šaranta ielā
kanēļa samtu
un rudzu klaipu saudzīgus smieklus [2,70].

Pretējs rīta tēlojums parādās krājumā Atgāzenes stacijas zirgi, kurā ir rīti, kad tu izkāp no autobusa svešā pasaules malā, bet tava ēna atsakās no tevis un aizbēg, pametot pilnīgi vienu [1,52] un liekot domāt:

Visu dzīvi šī mokošā nekur nepiederēšana. Un beidzot dzīve tevi izšūpo arī no tavas dzīves. Tu mīli, ēd, smejies un nīsti, bet kaut kur ārpus – aiz stikla [1,52].

Šajos rītos pastāv atsvešinātības un vientulības sajūta, apzinoties, ka fiziski esi šajā vidē, pasaulē, bet nespējot to izjust; tas rada grūtsirdību, tukšumu, pat apātisku attieksmi pret realitāti. Reizēm es pamostos agri, ka pelēkos sviedros pilsētā ielāso rīts, grūti dzimdamas caur ielu jēlajiem klēpjiem [1,71], liriskā varone stāsta, atklājot, ka tas nozīmē saasinātu un sāpīgu realitātes viennozīmības izjūtu, kas rada nedrošību:

No sapņa atgrūzdamās ar airi, es pēkšņi attopos līganā laivā. Istabā, kurā it viss ir reāls un nosaucams vienā vai divos vārdos. Tai brīdī sarosās šausmas.“ [1,71].

Šīs šausmas ir par laiku, kas plūstot paņem līdzī dzīvi, jūtas, cilvēkus, un liriskā varone

it kā sastingusi lūkojas šajā aizplūšanā, guļot gadu tūkstošiem sena ledāja plaisā [1,71], kas saistīs ar nakts pragmatīkes arhaisko būtību, kas neiederas savā laikā, un ledāja varenību savā sastingu mā, un zilgajā tumsā vērojot pāri slīdam mīlas sejas kā putnu ēnas. Un viņu lūpas čukst – gaidīšu tevi atpakaļ. (..) Gaidīšu tevi atpakaļ, sauc šīs asiņu sarkanās, plēsīgās lūpas [1,71].

Taču liriskā varone ir citā laika ritējuma joslā, viņa ir it kā apstājusies, viņa ir ledus un nespēj taujāt – no kurienes? [1,71]. Viņā plosās šausmas rāisoša neziņa:

Vai laiku, kas aiziet, var sagaidīt atpakaļ? Vai mīlestību, kas prom, var sagaidīt atpakaļ? Vai māti, kas mirusi, var sagaidīt atpakaļ? No kurienes vispār iespējams sagaidīt atpakaļ? [1,71].

Galu galā pastāv apziņa par lineārā laika neatgūstamību, taču jautājuma forma norāda par laika cikliskās apziņas esamību, un tās iztrūkums rītos ir tas, kas rada nemieru un bailes. Rītam pārejot dienā, šīs sajūtas noplok: šausmas aizvilkušās salaizīt saules siltās sulas [1,71]. Reizēm šī trauksme, disharmonija rodas, sastopoties tieši ar cilvēku radīto pasauli, jo daba – sniegs – šorīt sarunājas ar mani tik maigi kā balodis, gurkst zem kājām un virmodams būvē lidlauku sapņiem [1,89], dodot balodim piedēvēto mieru, maigumu, mīlestību un ļaujot gūt pacilājumu cerībās un sapnojumos, taču īrīb ļaužu sejas pārpilnos tramvajos, pamijus zūdot un maldoties skatieniem sarkanās debesīs, kur skursteņu pīki izverd kuplus un pelēkus smārdus, zūdot un pinoties puķēs uz palodzēm, putnubūros un naktsbāru sviedrainos tvaikos [1,89].

Cilvēku pasaule valda nemiers, debesis deg kā briesmu signāls, kā uguns iznīcība sarkanā krāsā, pelēki smārdi notrulina dzīves brīnuma sajūtu, jūtību, visapkārt putnubūru nebrīve un slogi. Dzīves īrīboņa, bezdomu steiga, materiālo vērtību dominēšana, būtība, kurā laiks ir nauda un nekā citādi netiek vērtēts, kurā dzīvības svētums ir devalvēts, liriskajai varonei šķiet kā slimība, viņa nespēj to aptvert, izprast, kaut saredz it labi, tas viņai ir pretdabiski: Es nezinu kā no šīm drumslām, šīm svēdrām, svītrām un čukstiem, kā no šīm driskām, tirgiem un sabrauktiem dzīvniekiem var rasties vienkāršs un nesaslimis stāsts? (..) Tāds ir šī rīta jautājums. (..) Tāds ir šī rīta stāsts [1,89].

Diena var atklāties diametrāli pretēji, sniedzot galēji pozitīvas vai negatīvas sajūtas, un tieši tā ir krājumā Nakts pragmatīke. No vienas putas,

šodien mīlestības skaidras un sniegputeņu un
sārtu vaigu diena un smejies [2,11],

kad jūties brīvs, atraisīts, pacilāts, kad mīlestībai nav vientuļnieces būtības smaguma, kad prieks ir tīrs, bez sāpēm, un

šodien atbrīvošanās, piedzimšanas, atjaunotnes
diena un gludini sārtu lento [2,11]

kā jutekļukuma un arī mērķtiecības apliecinātāju sārtās krāsas kodā. No otras putas, rūgtums pret pasauli, tās melīgajām vērtībām, svētuma neesamību, pamestības izjūta aizspriedumu slogā (kā indiānim, kuram nav kur palikt, vienīgi rezervātā), jo

šodien Pestītājs dzimis uz baznīcu neej
pieelpots ir šīs nams līdz malām kā kūpošs katls
un indiāni tur netiek [2,11].

Skaudri apzinoties pasauli sev apkārt, diena var būt plosoša, nemierpilna, izmisīga, sāpīga un tukša:

šodien izmisuma, sagumzītu drānu un dvēselu
saplosītu diena [2,11].

Dienas izjūtu gammu nosaka nakts, jo tās vienmēr ir pretējas: ja nakts ir silta, skaista, maiga, tad diena iezīmējas negatīvā aspektā, bet diena var būt arī vējš, pēc kura smiltis kļūst gludas (2.,60.), nesot mierīgo nakti. No tādas nakts negribas atmosties, bet

tās sarkanās ķengas un strēles
pret apvārsni

ir dienas kaislīgā pašpieteikšanās [2,60],

kuru nevar ignorēt un kas rada sajūtu, ka dienas ir plūstošas smiltis, pa kurām vai zini cik grūti ir uzskriet augšā [2,60], pasaule tajās grib tevi pazudināt, iesūkt sevī, tādēļ negribas izdzīvot dienas, bet labāk palikt ārpus tās, nakts noskaņās, saldi atkrist [2,60] gludajās smiltīs.

Dienas sāpīgā vai smagnējā izjūta izvērsta krājumā Atgāzenes stacijas zirgi, kur valda dienas sieva, kas pārvērš lirisko varoni par brigantīnu – pirātu kuģi.

Priekšgalā cirstajam tēlam būs asi zobi un acis no kalnu akmens. Sirds krūtīs – kalta metāla irbe, kura pret vakaru sadrūp pelnos [1,18].

Diena nozīmē esību aizsardzības pozīcijā, nocietināšanos sevī, ārēju skarbumu un ciet-sirdību, neaizskaramību, kaltā metāla irbe, kas dienas beigās, pārejot uz nakti, pārvēršas pelnos, veido alūziju uz Fēniksu, kas vēlāk no pelniem arī atdzima, norādot, ka atgriešanās šajā dienas izjūtā ir cikliska. Tāda ir laika daba, tas ir laika plūdums, kas lirisko varoni pamijus glāstīs un nodos, darvos un dedzinās [1,18].

Lirisko varoni nomāc ikdienišķais, rutinālais, kas rada jūtu trulumu, vienaldzību, nepārvaramu neziņu, kas tiek slāpēta ar kolektīvo apziņu, kas tiek tēlota alūzijā uz rotaļu, ļaušanos sabiedrības varai, zaudējot individualitāti, viņa alkst to nerēdzēt un nesajust ne sevī, ne apkārt: Un tagad mēs spēlējam dienišķo – Jēkabam bij' septiņ' dēli. Ne tie ēda, ne tie dzēra, ne tie zin, kas jādara. Visi dara tā. Kaut kur kaujas pēc kroga. Visi dara tā. (..) Pelēkā diena, atsvabini! [1,38].

Dienās liriskā varone pārdzīvo izjūtu trūkumu lietu, pasaules interpretācijas sfērā, viss šķiet viennozīmīgs, zināms, saviļnot nespējīgs, konkrēts par sevi, bez spējas sapludināt lietas vienlaidus izjūtā, tas rada ierobežotības, nebrīves apziņu:

Kaķacis. Salījis suņa kažoks. Putna kliedziens pirms negaisa. Tavs mīļaias skatiens. Bērna elpa. Viss aizvien noteiktāks, asākām aprisēm kā ēna dienvidus saulē. Reizēm slazda sajūta [1,39].

Viņai nepieciešama izjūtu intensitāte, dzīlums, visaptveramība, kas ir reta parādība dienas laikā: Tad Dieva žēlastībā dzīlurbums līdz pasaules verdošajām iekšām. Kaut gan liriskajai varonei pieder izjūtas radīt spējīgas lietas, viņa nespēj aprobežoties ar tām, viņa ir kā klejotājs, kam labi ir visur, bet tomēr nekur, tādēļ vakars kā dienas kulminācija iežīmējas ar iziešanu pasaulē, tās uztveršanu plašākā pakāpē, ikdienišķā atvirzīšanu:

Bet aizvien noteiktāks viss, nerājiet mani, kad vakaros velku nabaga vamzi un eju ielās mīlēt svešas mājas [1,39].

Problemātika atklājas dienas satvara meklējumos, vēlmē to izdzīvot, piepildīt, bet nespējot atrast lietas tā izdarīšanai, diena paitet tādos pasīvos meklējumos:

Varbūt nomesties ceļos basām kājām pie datora, rakstīt? Nē, no tās istabas mani izstumj ārā, kad vēl esmu tikai uz sliekšņa. Varbūt doties uz tiltiem un ienirt pilsētā? Velti, visi tilti pacelti, atslēgas nolauztas. Anglijas aizslēgtas. (..) Pastnieks caur logu iemet vēstules staru lokā uz grīdas. Varbūt šodien ir vēstuļu diena? Nē, tikai viena īsa un nesteidzīga atbilde draugam. Tā nu es sēžu un noskatos, kā starī paslepus ierāpo skapī [1,44].

Nekas nespēj atbrīvot lirisko varoni, atraisīt jūtību, likt aizmirst savu reālo fizisko būtni, laika varu, paceļoties līdz poētiskumam skatienā, mazliet brīnumainai aizmirstībai it kā vienkāršajās lietās:

Neviena no aizmirstībām šodien nav mani pieņēmusi. Ne uz mirli neesmu zaudējusi sevi un precīzie sitieni krūtīs visu laiku bijuši kopā ar mani. Šī ir diena, kas nav ļāvusi nebūt. Ne sev. Ne man [1,44].

Vakars ir dienas noslēgums, pāreja uz nakti. Dabā šis process saistās ar uguns parādīšanos apvārsnī, māju logos, bet pretēji naktij Šī uguns vēl ir maiga un mierīga un atnāk pamazām:

Rieta gaisma ziemeļos atnāk aveņsārta un tikla. (..) Iekuras māla lauki, laidenās nokalnēs saules atdzērušies. Mājas klūst bākas virs ziemāju jūras [1,78].

Vakarā gaismu pārņem tumsa, dzīvību – iznīcība:

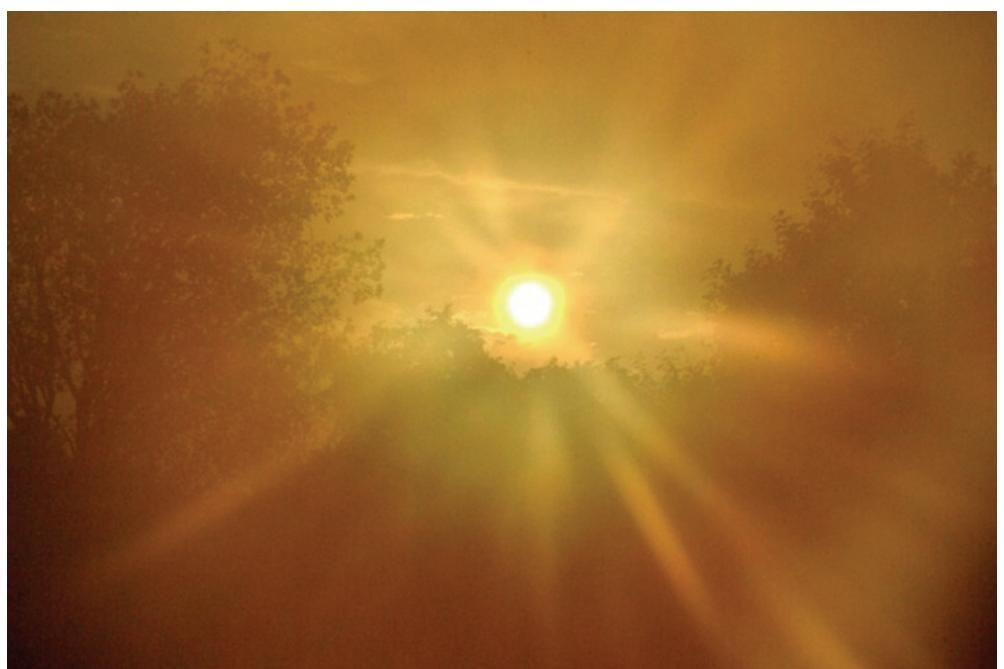
Garajās ēnās gail zaļi, dreboši nimbi, kuru mirdzumā diena nomirst, klausīdamās, kā sētās plūst aku kristāla vindas, bet krūmājos skūpstās un rejas melna granīta stirnas [1,78].

Zaļie nimbi – dzīvības svētums simbolikā – sadeg no nakts nākošajās iznīcības ēnās, nakts nojausmās var dzirdēt kristāla – gaismas, skaidrības, nevainības simbola – vindu plišanu, un dzīvās būtnes arī kļūst citas: stirnu vieglums, dzīvīgums viņās savienojas ar melna granīta tukšuma, nemiera, smaguma, iznīcības simboliku.

Vakara atklāsmē parādās arī saistība ar pagātnes laiku, ar atmiņām, domām, jūtām, kas nemitīgi tev seko tagadnē, mokot un liekot izjust nemieru:

Zini, vakar, kad laidos miegā, no sapņa vai aizmurga pie manis atnāca seja. Tas bija cilvēks, kurš pār plecu palūkojās uz mani. Aiziedams. Dzelmes cilvēks, kā viņš uz mani paskatījās! Cik cietsirdīgs skatiens! [1,72].

Dzelmes cilvēks, personificējot pagātni, atklāj, ka tā no tās pāri paliek tieši tumšās lietas. Liriskā varone sakā: Varbūt viņa atspulgs logā sabiezējis no manis vieglprātīgi bristiem zaļķiem, no rētām, kuras esmu cirtusi nevainīgajam. No robežām, kurām kā smiltīs zīmētām bultām esmu ļāvusi triekties ļaunuma pazemē. No sāpēm. No vainas tumšā saulsarga, kura ēnā rīmti staigāju savus ceļus [1,72], atklājot, ka pagātnes projekcija tagadnē iezīmē kļūdas, izmisumu, sāpināšanu, pāridarījumus, ļauno, nocietināšanos. Šīs izjūtas saasinās tieši šajā laika posmā, un liriskajai varonei trūkst drosmes, enerģijas, izturības, arī gribas pārvarēt pagātnes rēgus, jo kad vakars viņš atkal atrāks. Jāmācās saņemt. Mans glēvums ir ieguvis seju [1,72].

Izsāpiet pīlādžu tvanu
Fragments no nodaļas Gadskārtu cikls.

Rudens laiku piesaka pāreja no vasaras: Visaukstākais laiks, kad mākoņu tumsa nepiesedz tavu esību kailos laukumus. Ar šaubām un trīsām vēro zāles nešaubīgo pārnākšanu, karies šūpolēs un auļo līdzi saulei uz rudeni [1,69]. Skatiens uz rudeni ir ar slēptām bailēm, nemieru, pāreja gan dabas, gan izjūtu ziņā ir strauja, tā notiek svārstībās.

Rudens liriskajā varonē rada tukšumu. Pēc pilnīgās, ziedu pilnās vasaras seko laiks, kurš ir pelēks un bezgalīgs, ieskanas pašanalīzes smeldze un zināma neizbēgamība vienlaikus [6,85]:

tukšums ielās tik sāpīgs un plašs
it kā rudens tur izklājis būtu
visas savas stepes zirnekļu tīklā [2,72].

Zirneklis, kurš līdzās savai pozitīvajai nozīmei nes līdzi arī negatīvu – tas ir kā distancēta būtne, kura noauž savu tīklu un pacietīgi gaida upuri, kuru ar indīgu kodienu varēs paralizēt. Tas atsaucas uz rudeni kā stagnācijas periodu un tam sekojošo kodienu un paralīzi kā ziemas – norieta tuvošanos, kas rada skumjas un smeldzi:

vecajos kapos
lapkritis liesmains
kā dzeltena smeldze
ar austreņa aukstajiem pirkstiem [2,79],

cerības sabirst kā tauriņš: rudens gauđoņā taureņu konvulsijām [2,23]. Tauriņš apzīmē skaistumu un pārvēršanās spējas, bet arī apliecina, ka viss ir pārejošs: Brīnumums, ko izraisa pāriešana no viena stāvokļa citā, no kūtra kāpura, trulas kūniņas trausli skaistā tauriņā, cilvēku dziļi aizkustināja un kļuva par līdzību paša dvēseles pārvērtībām, dāvāja tam cerību reiz pacelties no zemes pīšliem [5,165], bet rudens aukstie vēji šo cerību padara iznīcīgu.

Rūgtums ir kā nolemtība, kurai rudenī nevar pretoties, tieši tāpēc liriskā varone aicina:
dzeriet izsāpiet pīlādžu tvanu
ugunīs visas birzes līdz apvārsnim krāsās [2,72].

Rudens ir jāpārsāp, tāpēc ka tas ir tikai pārejas periods, tas jāizdzīvo, ņemot no rudens visu, ko tas var dot, – sāpes, tukšumu, tumsu, bet arī dabas krāšņumu: ugunis visās birzēs, pīlādžu tvanu, vēja plosīšanos.

Tādējādi rudens liriskajā varonē raisa arī pozitīvas emocijas. Tās rada ne tik daudz iekšējās izjūtas, kā brīnumainās pārvērtības dabā:

pasaule zem galvas
un saule par galvu/ un mākonis virs galvas un
un krāsas par mīlestību [2,78].

Šis prieks ieskanas tieši septembrī, kad saule vēl glabā vasaras siltumu, kad krāsas vēl visdažādākās – vasaras siltajiem toņiem piejaucot zilās un pelēkās rudens krāsas, iegūst vēl plašāku krāsu amplitūdu:

zilzili kožzili tumšzili zeltainais
(..)
sūnzaļi liepzaļi mūžzaļi mūžīgais [2,78].

Ļoti spilgti tas atklājas arī krājumā Atgāzenes stacijas zirgi, kur liriskajai varonei prieku sagādā septembra tumīgā saule [1,10], smaržīga ābolu plātsmaize [1,7], un cilvēki septembra miglas sadzērušies [1,10]. Skumjas un vientulība aug proporcionāli laika ritumam, pretim aukstumam un tumsai. Saule kļūst asi kodīga [1,10], un tad piesakās rudens, mākoņi gaismu uzsūc kā salvetes vīnu, reklāmu ilķi melnajā straumē izlokās asīnaini un zili, ir auksti, vagoniem noraso logi, un tu elpo uz iekšu [1,17], un:

kas pavasarī radīts no zaļa, smaržīga vaska,

tagad dzeltenā miglasgaismā pelēki pulsē,
raidot saucienus nedzirdamus [2,74].

Dabas atklāsme noris paralēli liriskās varones izjūtām.

Rudeni raksturojošie tēli ir migla – vispārīgā un nezināmā simbols, pelēkā josla starp realitāti un irealitāti. Vējš, kurš iemieso dievības elpu, neredzamu iedarbību, kas atpazīstama ar tās izraisītajām sekām:

laiks šodien bārs
ziemeļu vējā auksti vakari turas [2,74].

Vējš ir brāzmains un ass, tas visu izjauc, krāšņajā rudens sākumā ienesot tukšumu un smeldzi, tā radot rudeni aukstu un liriskajai varonei netikamu:

auro austreni
melīgas klusas smeldzes [2,80].

Spilgti tēli ir arī mēness, veļi un zirnekļa tīkls.

Krājumā Atgāzenes stacijas zirgi rudens tiek tēlots mazliet citādāk kā krājumā Nakts pragmatiķe, kurā vairāk atklājas izmisums, cerības zudums un tukšums. Atgāzenes stacijas zirgos rudens jau ir izsāpēts, tas ir vienmuļš laiks, kurā jūtama nostalgija un samierināšanās ar dabas norisēm un plāniem, un šis gadalaiks vairāk ir izjusts tieši filozofiskajā aspektā. Nozīme tiek piešķirta arī laika cikla atjaunotnei, kura pierāda, ka nekas nav mūžīgs, daba, procesi, pasaule ir nemitīgā ritumā: Putns tavās krūtīs dziedās ik rudeni un mirs ik ziemu vēl piecdesmit septiņas reizes [1,18], un tas ir sava veida mierinājums.

Tā kā rudens vētraini izsāpēts pirmajā dzejas krājumā, otrajā ir jāsāk samierināšanās process. Tajā jūtama nolemtība, kura izraisa drūmumu, kas līdzīgi kā pirmajā krājumā saistīta ar dabas – laika apstākļu maiņas – ietekmi uz liriskās varones pašajūtu: Kāpēc tu domā, ka miglainiem novembriem nedrīkst ļaut ieaugt dzīves dzīlumā? Kad lēni vilksies sildīt sāpošos sānus pie svešu kurtuvju kvēlošām rīklēm. Kad vairāk mīlēsi rokas, kas atmetīs kumosu, nevis tās, kuras glāstīs. Kad būsi vairs tikai skranda, pavasaros atsildama skopajā saulē [1,73]. Rudens aukstums apņem ne tikai sirdi un jūtas, bet vispirms jau iekļūst ķermeņa katrā šūnā.

Vienmuļību un kārtējo stagnācijas periodu īpaši spilgti raksturo dzejolis Rudens recepte [1,76], kurš dod ieskatu kādas lauku sētas noskaņas izjušanai. Pupas ir cietas, sieviestes izklapē gaļu, vējš iznēsā smeldzīgas skumjas, bērni neskrien ārā, sētā, bet briezt pie televizoriem [1,76], lauku dzīve rit, bet bez aizrautības, darba prieka, iestājusies rutīna un prieks aukstumā izzudis, jo vienīgā vēlme ir sameklēt kādu siltāku vietinu un nenākt ārā.

Rudenīgas novakares bieži vien kļūst par domu pārskatišanas un sakopošanas laiku, un nereti liriskajai varonei rodas ilgas pēc idealizētas pagātnes, viņa kļūst nostalgiska, pārcilā vecas atmiņas:

Malkas šķūnītī manas bērnības lelle pamazām apkājas ar koka smalkni un ziemas putekļiem. Nevarēju izmest. Nē, reiz taču izmetu. Kopā ar krāmiem un vecām kurpēm.

Viņa gulēja ūdenī virs netīra ledus.

Rasināja lietus.

Novembris.

Pacēlu. (...)

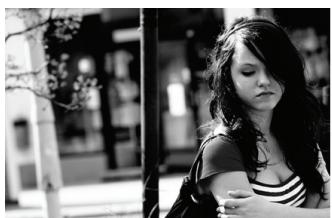
Ieraudzīju acis. Zila stikla apļus, kuros reizē ar mani atspīdēja arī pāris skursteņu uz kaimiņmājas jumta. Un dziļāk (...) – mana bērnība. Es nezinu kāds tai veidols, tik jutu skatienu Tā skatīties prot tikai salauzti koka zirgi [1,80].

Rudens ir skumju un sāpju laiks, varbūt arī dabai sāp, kad viesulis plēš to, tāpēc tikpat lielas ciešanas un nostalgija jūtama liriskajā varonē, cik ļoti mainās un dzīvo pati daba. Tas viss notiek paralēli. I. Čaklā uzskata, ka daba viņai ir spriegāko attiecību un sakarību savijums, kurā viss pulsē, sāp, uzrunā, dāvā un prasa maigumu [3,114], tādējādi izpaužas dziļa līdzjušanas spēja, kad rudens noskaņa dabā gleznieciskā uztverē padara laiku kā dzīvības drāmas, krīzes pārdzīvojumu [3,115].

Avoti un izmantotā literatūra

1. Ābele, I. Atgāzenes stacijas zirgi. Rīga: Atēna, 2006. 102.lpp.
2. Ābele, I. Nakts pragmatiķe. Rīga: Atēna, 2000. 86.lpp.
3. Čaklā, I. It visur dzīvība. Luna, Nr.5, 2000, maijs, 114–115.lpp.
4. Kubuliņa, A. u.c. Latviešu rakstnieku portreti. Laika spoguļzīmes. Rīga: Zinātne, 2004. 130.lpp.
5. Lielā simbolu enciklopēdija. Rīga: Jumava, 2002. 647.lpp.
6. Silova, L. Pasaules modelēšana Ingas Ābeles darbos. Karogs, Nr.4, 2003, apr., 85–91.lpp.

Ko man ar sevi padarīt?
Ko vien ļem rokā, tas zemē krīt.
Lausku tik daudz, ka nesalasīt.
Ko man ar sevi padarīt?

/O. Vācietis/

Justīne Tomsone, 11.5

**Mātes un meitas attiecību tēlojums Noras Ikstenas prozā
Fragments no Justīnes Tomsones zinātniski pētnieciskā darba
*Mātes un meitas attiecību tēlojums Noras Ikstenas prozā (2008).***

Darba mērķis ir izzināt nāves un mīlestības motīva nozīmi mātes un meitas attiecību peripētijās. Tajā atklāts Noras Ikstenas prozai raksturīgais sievišķīgais pasaules redzējums un netradicionālā mīlestības un nāves kā duālas sistēmas izpratne.

Eleonoras un Helēnas attiecības romānā „Dzīves svinēšana”

N. Ikstenas rādītais mātes un meitas attiecību modelis ir ļoti netradicionāls. „Dzīves svinēšanā” Eleonoras un Helēnas attiecības ir atsveinātas un vēgas, pretējas sabiedrības pieņēmumam, ka mātes un meitas starpā jāvalda īpaši tuvām attiecībām. Problēma abu sieviešu starpā rodas jau agrā bērnībā, kad Eleonora atdod meitu audzināšanā citiem cilvēkiem un Helēna atšķirtību izjūt kā mātes mīlestības trūkumu, kas postos ietekmē viņas attiecības ar Eleonoru, jo māte ir svarīgākā persona bērna dzīvē, „māte ir siltums, māte ir barība, māte ir eiforiskais apmierinājuma un drošības stāvoklis [1]”.

Sievietes mātes uzdevumu vienkārši definē filozofijas profesore Skaidrīte Lasmane: „Pacietība, labvēlība, spēja saprast otru bez vārdiem, ko pati daba ir atvēlējusi sievietei – mātei, lai mazās dzīvības uztvertu un uz tām atbildētu, atteikšanās un rūpju gatavība – šīs un daudzas citas īpatnības un vērtības mūsdienu morālo vērtību relativisma vai pat bankrota apstākļos atgādina, ka dzīvības pasaulei ir par maz ar loģiska prāta tīribu un rakstisku lietderības apziņu, ka vienmēr pastāvējušas un arī turpmāk dzīvību atvieglos prātam grūti aptveramas virsvērtības [2]”. Šīs vērtības ir uzticēšanās, sirsniņa, labestība, bet vissvarīgākā – mīlestība. Mātes mīlestība ir beznosacījumu mīlestība, jeb no bērna pozīcijas lūkojoties: „Mani mil tāpēc, ka esmu savas mātes bērns. Mani mil tāpēc, ka esmu nevarīgs. Mani mil tāpēc, ka esmu skaists, apbrīnojams. Mani mil tāpēc, ka esmu mātei vajadzīgs, izsakoties vispārīgāk: mani mil par to, ka es esmu, – vai varbūt precīzāk: mani mil tāpēc, kas es esmu. Šīs pārdzīvojums – būt mātes mīlētam – ir pasīvs. Man nekas nav jādara, lai mani mīlētu. Mātes mīlestība ir svētlaimē, tā ir miers, tā nav jāiegūst, tā nav jāizpelnās. [3] ” Apskatot mātes mīlestības pozitīvos aspektus, kas veicina bērna pilnvērtīgu attīstību, nedrīkstam nepieminēt mātes beznosacījuma mīlestības negatīvo pusī, jo šo mīlestību „ne vien nav jāizpelnās – to nevar arī iegūt, izraisīt, kontrolēt. Ja tā ir, tad tā ir kā svētība: ja tās nav, tad ir tā, it kā dzīve būtu zaudējusi visu skaistumu – un es neko nevaru līdzēt, lai to izraisītu. [4]” Romānā „Dzīves svinēšana” Helēna sastopas tieši ar negatīvajiem aspektiem, tāpēc attieksme pret māti Eleonoru ir vēsa, jo galvenais princips, pēc kura darbojas bērna mīlestība, ir: „Es mīlu tāpēc, ka mani mil” [5], nevis „Mani mil tāpēc, ka es mīlu” un Helēna, nesajutusi mātes tuvumu un mīlestību, nespēj izkopt sevī šo pieredzi – māti mīlēt.

Psihoanalītiķis Dž. Boulbijs uzskata, ka „šķiršanās nozīmē vientulību, kas ir viens no pieaugušo briesmu izjūtu pamatstimuliem un bieži rada bailes. Baiļu izjūta mudina bēgt no briesmām, bet, tām samazinoties, bērns izpauž dusmas un pārmetumu, vēloties, lai tas neatkārtotos atkal. Baiļu un dusmu izjūtas šķiršanās gadījumā iedarbojas savstarpēji vienotā reakciju sindromā. [...] Visās situācijās, kad mazam bērnam ir normālas sociālās attīstības iespējas un bērns ir piekēries mātei, varmācīga atšķiršana no mātes rada ciešanas. Pēc šķiršanās no mātes vai galvenā aprūpētāja zīdaiņa vai maza bērna reakcijai ir trīs tipiskas stadijas: 1) protests, enerģiski mēģinājumi atgūt māti vai cilvēku, kurš rūpējas par bēru; 2) izmisums, kas izpaužas ar bēdām un raudām; 3) atsvešināšanās, lai kompensētu zaudējumu. [6]” Helēna, būdama bērns, izdzīvo visas trīs stadijas: protestē, slēpjoties malkas šķūnītī, kad pēc īsā apciemojuma labie cilvēki viņu ved atpakaļ uz pilsētu [7], sper izmisuma soli, ļaujot savai mīlestībai pret Eleonoru vispirms nomainīties pret naidu, pēc tam ar vienaldzību [8], un atsvešinās no mātes, vairs nekad nevēloties pieklauvēt pie dīvainās necaurredzamās sienas viņu starpā, ko viņa izjūt daudz īstāk kā jebkuru reālu sienu [9].

Helēna nejūtas „kā turpinājums, kuru atkal kāds turpinās.[10]” Helēna ir kā apcirsts zars, kuru kāds tur ūdens burkā, potē tam klāt citus zarus un gaida, kas no tā iznāks [11]. Psiholoģe Sandra Sebre izvirza hipotēzi, ka „varbūt latviešu sieviete intuitīvi nojautusi, ka, vienīgi atturot savu mīlestību, viņa spēj iedvest tādu pašu spēku un sīkstumu savās meitās. Jā, un šīs meitas patiešām ir izaugušas spēcīgas un varošas – bet ar piebildi, ka pamatlīmenī (bieži neapzināti) viņas pauž nevarības un nevērtības izjūtu [12].” Šī doma sasaucas ar Helēnas nedrošību bēru rītā:

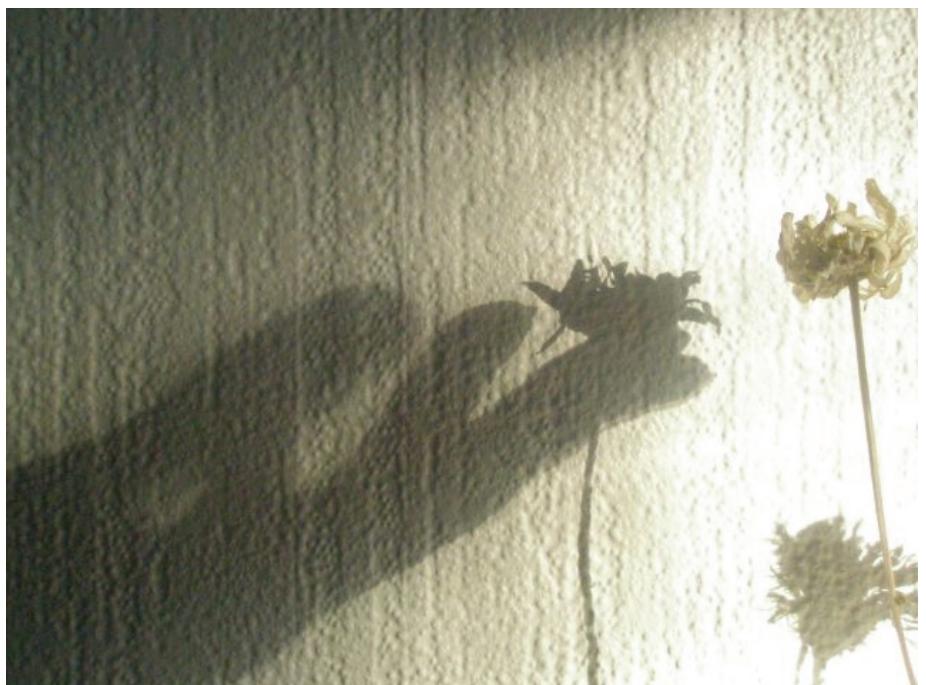
“Viņa gribēja kaut kur prom, kur vinentulībā varētu sarunāties ar savu neskaidro dvēseli. Noslēpties meldros kā ūdensputns, gulēt brikšņos kā meža zvērs. Vienu mazu brīdi būt pašai savā drošībā un tramīgi neausīties, vai nenāk kāds svešs, kuram ļauna sirds [13],” kas raksturo viņas attiecības ar apkārtējo pasauli, apstiprinot S. Sebres izteikto domu.

Romānā „Dīvīes svinēšana” Helēnai atbildība par Eleonoras bēru norisi šķiet nesapro-tams pienākums, arī tas, ka māte ir mirusi, nesāpina Helēnu, vien liek secināt, ka bēru rīts viņas dzīvē ir neparasts un „to pieklājas uzskatīt par skumju [14]”. Atmiņas ir tās, kas bērnā veido nojēgumu par māti [15], un Helēnai tādu gandrīz vai nav, jo attiecības ar Eleonoru nav bijušas tuvas – Helēna nezina pat to, kas ir viņas tēvs, un viņai ir sajūta, ka „viņas ieņemšana notikusi kādā pārdabiskā veidā, ka tur nekādā ziņā nav piedalījies vīrietis ar miesu un asinīm, mīlestību un kaisību. [16]”

Lai starp vecākiem un bērniem veidotos tuvas attiecības, „vispirms nepieciešama pieaugušā spēja just un atsaukties (empātija) uz jebkuriem bērna signāliem – vai tas būtu skatiens, smaids, raudāšana, vai agresīva uzvedība [17]”, jo bērnam ir nepieciešama sirsnība, atbalsts un maigums. Helēna nesaņem neko no iepriekšminētā, viņas būtību piepilda „papluinītas atmiņu driskas [18]” par to, kā „viņa bērnbā vēlējās māti, mīlu, pieaugušu sievieti, pie kuras paslēpties [19]”, nevis atmiņas par mātes siltumu. Dīvainā kārtā Eleonoras bēres jeb Eleonoras dzīves svinēšana, kā to nodēvējusi pati autore, kalpo par nozīmīgu pavērsienu abu sieviešu attiecībās. Pretējā gadījumā, ja pavērsiens nebūtu noticis, īpatnējais Helēnas uzskats, ka pasauli radījusi Lielā līgava, kas mitusi „it visur – te uz zemes, te zemzemē, te gaisā, te ūdenī [20]”, dzīvojusi senenos laikos un visa dzīvā radība baidījusies no viņas, jo „kur Lielā līgava lika savu pēdu, tur zāle vairs neauga [21]”, iestādījusi milzu mirti (antīkajā kultūrā mirete ir mīlestības simbols [22]), un gaidījusi savu precinieku, taču „precinieks nenāca, un Lielā līgava kļuva pikta [23]”, tāpēc riekšavām grāba cilvēkus un zvērus, karinādama savā mirtē [24]. Šis simbols ir Helēnas attieksme pret pasauli, atstumtā arhetips, tāpēc, iespējams, nekad neatplauktu tāda mīlestība, kāda tā atplaukst pret Todhauzenu, ja Eleonoras bēru stāstos Helēna neieraudzītu savu māti citādu. Uzskatu, ka šī pasaules radišanas mīta saistībā ir pamats runāt par to, ka cilvēks, kas nav juties mīlēts un nav mīlējis pats, agrāk vai vēlāk savas neizmantotās enerģijas rezerves un aizvainojumu pret pasauli izmanto destruktīvi, iznīcinot visu savā ceļā.

Pārdroši būtu personificēt Helēnu ar Lielo līgavu, taču līdzība starp galveno varoni, kurai trūcis mātes mīlestības, un Lielo līgavu ir nenoliedzama, un ir grūti prognozēt, kāda būtu Helēnas nākotne, ja, pateicoties savdabīgajam bēru rituālam, neatklātos Helēnai nezināmā, daudzcietsī Eleonora, un šī pēcnāves sastapšanās Helēnā atklāj spēku, kas ļauj attaisnot un piedot nodarīto pārestību.

Bēru rituāls ir neparasts ar to, ka pēc Eleonoras vēlēšanās tiek ataicināti septiņi sastarpēji nepazīstami vākētāji, kurus ar nelaiķi saistījuši kādi kopēji pārdzīvojumi, jūtas, piedzīvojumi, un, protams, Helēna, Eleonoras meita, kura atskārst, ka „šie cilvēki ir mīlējuši Eleonoru. Ka viņus māc patiesas skumjas par zaudējumu, [25]” kamēr pati Helēna īsti neskumst par mātes zaudējumu: „Cik dīvaini, ka Helēna nejuta tā, kā juta viņi. Viņas prāts darbojās pavisam rāmi un skaidri. Tas, kam līdzi iet prāts, nekrīt zemē no tilta. [26]” Vien tad, kad bēru procesija virzās uz kapu pusi, Helēnā iezogas skumjas: „[...] Helēnai vēlreiz iedunēja galvā: „Neviens nekad viņai vairs nedos dzīvību.” Un viņu pirmoreiz pēc pamošanās zem valriekstu koka pārnēma kaut kas līdzīgs skumjām, [27]” un „Helēna raudzījās savā ziedu pušķī un drudžaini domāja par baiļu un ilgošanās nabas saiti, kurai būtu vajadzējis viņu saistīt ar Eleonoru. Ja viņa

nejutās tā saistīta ar savu māti – vai tad vispār tas bija iespējams? Neviens nekad viņai vairs nedos dzīvību. Bet arī atstumtība nekad vairs nebūs tik sāpīga. [28]"

Romānā ir dažas interesantas, mītiskas detaļas, autore, piemēram, tēlo, kā, bēru viesiem runājot psalmus, nelaiķes neaizmirstulēs ielido bite (dvēseles, dažkārt nāves un atdzimšanas simbols [30]) un dūko balodis [31] (Svētā Gara simbols, simbolizē izlīgumu ar Dievu, mieru [32]), netieši liekot nojaust Eleonoras gara klātbūtni. Helēna zemapziņā jūt, ka „notiek kaut kas īpašs, kas bija sācies jau pagrabā, uzmanīgi apskatot mirušo Eleonoru un ievērojot lielo līdzību viņu sejās. Helēna vēlreiz skaidri juta, ka saknes viņas kūdras podiņā turpina plīst un savienoties ar zemi. Viņa sevi atradīs, ieaugs un atradīs, jo varbūt viņa atradīs Eleonoru – dīvainā kārtā pēc viņas bērēm, sēžot saulrieta istabā ar vākētājiem, kuri viņu mīlējuši tā, kā cilvēki viens otru prot mīlēt. [33]" Katrs uzaicinātais stāsta, kas viņu saistījis ar mirušo Eleonoru, pamazām atkausējot Helēnas sirdi un liekot izprast Eleonoras rīcības motīvus.

Jau pirmais vākētāja stāsts Helēnai liek saprast, ka nekas vairs nebūs tā, kā bija agrāk: „Mīlestības noalīgojies bija tas nerēdzamais, bet ļoti dzīvais valgs, kas nupat sāka saistīt Helēnu ar kaut ko daudz lielāku, nekā prātam aptverams. [34]" Jonatana Sīmaņa, pirmā vākētāja, kuru Eleonora mīlēja ar miesu ar dvēseli, „bez izlikšanās, jo ļaudis to neprot, kad tas notiek pirmoreiz [35]", stāstā kā būtisks simbols sevi piesaka jūra. Ūdens ir neizsīkstošs dzīvības spēks [36], kas, vākētāju stāstiem skanot, it kā plūst atpakaļ, atklājot Eleonoras esības smagumu, kuru nedz Helēna, nedz vākētāji līdz šim nav apjautoši: „Viņi sēdēja uz steķiem, klusie vākētāji. Un raudzījās jūrā, kas plūda uz viņiem kā laiks, kas nekur nesākas un nekur nebeidzas. Tas bija vis-apkārt – caurspīdīgs un sāļš. Tas sāpīgi grauza, ja kāds tajā mēģināja ienirt ar atvērtām acīm. [37]" Stāsta laikā Helēna pirmo reizi, it kā identificējas ar Eleonoru, izjūt māti kā daļu sevis: „Bija tik jocīgi apzināties, kas šis vecais vīrs pirms bija pieskāries viņas mātes augumam. Helēnai likās – kāds ar pirkstu kauliņiem nobrauc viņai gar kaklu. [38]" Klausoties Emmas Virgo stāstā, Helēna identificējas ar māti jau daudz spēcīgāk, izjūtot saiti, par kuru nekad nav nojautusi: „Uz brīdi Helēnai kļuva neticami viegli, it kā viena nerēdzama viņas daļa pamestu viņu, kā cilvēku pamet gars, ja vien tas neizzūd. Līdz šim Helēna nebija jutusi, ka glabā sevī tādu Siāmas dvīni, kas jau tagad ir izredzēta reiz pārākumā noskatīties uz viņas nekustību. [39]" Nelaiķi Eleonoru un Emmu saista kopīgs noslēpums, pareizāk sakot, netīša slepkavība, kas veicina atklātību abu sieviešu starpā, tāpēc Eleonora svešajai Emmai izstāsta, kā „jaunības vientulībā un neizpratnē par šo pasauli [40]" gribējusi labprātīgi šķirties no šīs dzīves, pakaroties, taču nodomu izjaukuši koši vilkābeles augļi, kas „sīkā vienlaiku rakstā rotājuši kakla apsēju [41]", ar kuru viņa plānojusi pakārties, un „virpinot caur pirkstiem slīdīgo, bet gana stipro audumu, viņa nolēmusi turpināt dzīvot. [42]" Ar vilkābeles augļiem, kas simbolizē Kristus ērkšķu vainagu [43], tātad – ciešanas, Eleonora varējusi mieloties stundām ilgi [44] un viņa to darījusi ne vien bērnībā, bet arī Helēnas apciemojuma reizēs. Vienā no reizēm Eleonora par pacietību Helēnai dāvājusi kakla apsēju – to pašu, kas pieminēts Emmas stāstā [45]. Helēnas un Eleonoras attiecības un saikne ir spēcīgāka, kā sākumā varētu šķist – savdabīgi ir tas, ka Helēna kakla apsēju „atkarībā no laika apstākļiem bija tinusi ap kaklu ciešāk un valīgāk. Un reiz viņa to strauji un nejauši sasēja pārāk cieši – tā, ka aizžņaudzas elpa. [46]"

Konrāda Ķeizara, kurš Eleonoru sastapis Vācijas kara hospitālī un iemīlējis uz mūžu, stāsta laikā Helēnai sāk likties, ka viņas rokas vairs nepieder viņai, un, tiklīdz viņa aizver acis, viņai priekšā līgojas gaisā pakārti svari – vienā no kausiem viņa uz mirkli sevi atrod, otrā pazaudē [47]; Helēna mēģina rast līdzsvaru starp savu individuālo pasauli, kas mātes trūkuma dēļ vienmēr bijusi nepilnīga, un jaunatklāto pasauli, taču tas cilvēkam uzreiz nav pa spēkam un viņa, zaudējusi spēkus, noģibst. Helēna „dīga un viņas dzīvība vēl bija sačokurojusies un bāli zaļa. Pļava gaidot noraudzījās, kā viņa kūnojas [...] [48]" Savukārt Sofijas Asaras stāstu klausoties, ar kuru kopā Eleonora cīnījusies par izdzīvošanu Sibīrijas mežos, dzīvojot ar šokējošu devīzi, kas vēsta, ka „atļauts ir viss, ja vien par to dabū ēst [49]", Helēna nonāk pie atziņas, ka „Eleonorai nodarīta liela pārestība, ka viņai liegts būt klāt pašai savā dzīves svinēšanā [50]"

un ka „tā pasaule, ko cilvēks sevī nēsā [51]”, ir neaptverama.

Plānprātiņa Bita – Bitas stāsts liek apjaust to, cik sirsnīga un mātišķa patiesībā bijusi Leonora. Bita – Bita stāsta, kā „aizrautīgi viņi bija vadījuši vakarus pelēkā pasaulē [52]”, jo „dzīvi varēja dzīvot visādi [53]”; viņi spēlējuši spēles, kopā smējušies, starp viņiem valdījušas siltas, draudzības, sirsnības un prieka pilnas attiecības, kādas nekad nav valdījušas Leonoras un Helēnas starpā. Bita – Bita, svešs cilvēks, kuru ar Eleonoru nav vienojušas radniecīgas saites, raud „kā bēgļu bērns, nošķirts no vecākiem, kā līgava, kurai nomiris līgavainis, kā māte, kurai atņemts bērns, kā vīrs, kurš zaudējis mīlestību [54]”, kamēr Helēna nav spējīga uz tādām izjūtām, jo Eleonora viņai nav sevi atklājusi, nav uzticējusi savu dvēseli. Šī neuzticēšanās, nevēlēšanās, iespējams, pat bailes Helēnai atklāt sevi kā nepievilcīgu personību saistāma ar Leonoras pagātni, kas fragmentāri tiek iztirzāta vākētāju stāstos. Vistrāpīgāk Leonoras likteni raksturo tas, ko viņa sacījusi Kirilam Pelnam, vienam no savas dzīves vīriešiem: „Dzīvotgrība ir sīksta kā efejas vecos mūros,” viņa man teica. „Vilkača piesmieta, es gulēju jūras krastā ar sūrstošu, smilšu pilnu muti. Es lūdzu spēku dzīvot un lūdzu, lai, ļaunumu skūpstījusi, neklūstu ļauna.” [55]” Saprotams, ka Eleonorai ir sāpīgi atcerēties pagātnes notikumus, dzīvē pieredzēto ļaunu (Vilkača simbols), turklāt viņa nevar justies droša, kā stāstījumu par viņas dzīves gājumu, kas nebūt nav bijis tikumības paraugs, uztvers meita. Te atklājas, ka Eleonora ir sevi sodījusi, attālinot no meitas, jo domā, ka nedrīkst aptraipīt viņu ar savu, iespējams, glēvulību un padošanos dzīves un likteņa pārbaudījumiem.

Pēc bēru rituāla „gaisma, kas nāca no Helēnas, un gaisma, kas kāpa no upes (laika, mūžīgās atjaunotnes simbols [56] – paskaidrojums mans – J.T.), saplūda [57]”, Helēna „bija dzīva un gribēja zināt, vai mīlestība ir labāka par dzīvi un vai dzērves lido augstāk par debesīm [58]”, respektīvi, galvenā varone rod izlīdzinājumu ar Leonoras laika upi, dzīves plūdumu, kas allaž bijis noslēpums, Helēna jūtas laimīga, ir gatava jaunas dzīves sākumam. Viņai ir māte, viņas ir kā Siāmas dvīnis, tikai katra savā mūžības upes krastā.

Romānā ievēroti gredzenveida kompozīcijas pamatprincipi, tas sākas un beidzas ar Helēnas sapni par svēto sievu, kura „lasīja savā priekšautā akmeņus. Ar katru nākamo viņas klēpis tapa arvien smagāks [59]” un pēcāk, kad nasta tapa par smagu, viņa „ar nerēdzētu spēku, gluži kā labības graudus, svieda tos tālumā [60]”. „Dzīves svinēšanas” sākumā, pirms Leonoras dzīve svinēta, teikts, ka svētās sievas mestie akmeņi mēmi nobūkšķ tukšumā [61], it kā simbolizējot Helēnas un Leonoras nojautas, kas sākumā ir vienīgā nerēdzamā saite starp abām [62], bet romāna beigas apliecina, ka, pateicoties stāstiņiem par Eleonoru, nojautas spēj pārtop noturīgākās jūtās – romāns beidzas ar frāzi: „Un mestie akmeņi pārtapa cilvēkos. [63]” Tas netieši norāda uz izlīdzinājumu mātes un meitas starpā, uz to, ka Helēna iemācījusies mātei piedot, nonākusi saskaņā ar sevi, pasauli, sapratusi, ka „pasaule ir krāšņs koks, kurā katrs var būt par katru. Putns par cilvēku un cilvēks par putnu. [64]”

Atsauces

1 Fromms, Ē. Mīlestības māksla. Rīga : Jumava, 2003. 48. lpp.

2 Meikšāne, Dz., Plotnieks, I.. Personības pašizjūta un identitāte. Rīga : Mācību apgāds NT, 1998.

86. lpp.

3 Fromms, Ē. Mīlestības māksla. Rīga : Jumava, 2003. 49. lpp.

4 Turpat.

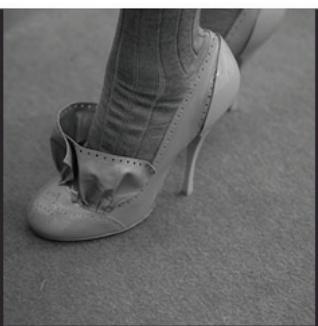
5Fromms, Ē. Mīlestības māksla. Rīga : Jumava, 2003. 50. lpp.

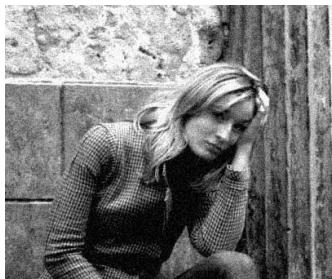
6 Meikšāne, Dz., Plotnieks, I.. Personības pašizjūta un identitāte. Rīga : Mācību apgāds NT,

- 1998.
79. lpp.
- 7 Ikstena, N. Dzīves svinēšana. Rīga : Atēna, 1998. 37. lpp.
- 8 Turpat.
- 9 Turpat.
- 10 Turpat , 17. lpp.
- 11 Turpat.
- 12 Sebre, S. Māte, māja un „es” jaunākajos latviešu sieviešu autobiogrāfiskajos darbos. Feministicca Lettica, 1999. 156. lpp
- 13 Ikstena, N. Dzīves svinēšana. Rīga : Atēna, 1998. 36. lpp.
- 14 Turpat, 11. lpp.
- 15 Zēhauza, G. Es esmu reāliste. Es dzīvoju sapņos. Karogs, Nr.3, 1999, 198. lpp.
- 16 Ikstena, N. Dzīves svinēšana. Rīga : Atēna, 1998. 14. lpp.
- 17 Meikšāne, Dz., Plotnieks, I.. Personības pašizjūta un identitāte. Rīga : Mācību apgāds NT, 1998.
87. lpp.
- 18 Ikstena, N. Dzīves svinēšana. Rīga : Atēna, 1998. 36. lpp.
- 19 Turpat.
- 20 Turpat, 24. lpp.
- 21 Turpat.
- 22 Herders, J.G. Herdera vārdnīca simboli. Rīga : Pētergailis, 1994. 101.lpp.
- 23 Ikstena, N. Dzīves svinēšana. Rīga : Atēna, 1998. 25. lpp.
- 24 Turpat.
- 25 Ikstena, N. Dzīves svinēšana. Rīga : Atēna, 1998. 35. lpp.
- 26 Turpat.
- 27Turpat, 37. lpp.
- 28 Turpat, 36. lpp.
- 29 Turpat, 33. lpp.
- 30 Herders, J.G. Herdera vārdnīca simboli. Rīga : Pētergailis, 1994. 25.,26. lpp.
- 31 Ikstena, N. Dzīves svinēšana. Rīga : Atēna, 1998. 34. lpp.
- 32 Herders, J.G. Herdera vārdnīca simboli. Rīga : Pētergailis, 1994. 22. lpp.
- 33 Ikstena, N. Dzīves svinēšana. Rīga : Atēna, 1998. 47. lpp.
- 34 Ikstena, N. Dzīves svinēšana. Rīga : Atēna, 1998. 53. lpp.
- 35 Ikstena, N. Dzīves svinēšana. Rīga : Atēna, 1998. 51. lpp.
- 36 Herders, J.G. Herdera vārdnīca simboli. Rīga : Pētergailis, 1994. 65. lpp.
- 37 Ikstena, N. Dzīves svinēšana. Rīga : Atēna, 1998. 54. lpp.
- 38 Turpat, 49. lpp.
- 39 Turpat, 65. lpp.

- 40 Turpat, 62. lpp.
- 41 Turpat, 63. lpp.
- 42 Turpat.
- 43 Herders, J.G. Herdera vārdnīca simboli. Rīga : Pētergailis, 1994. 157. lpp.
- 44 Ikstena, N. Dzīves svinēšana. Rīga : Atēna, 1998. 62. lpp.
- 45 Turpat, 63. lpp.
- 46Ikstena, N. Dzīves svinēšana. Rīga : Atēna, 1998. 63. lpp.
- 47Turpat, 79. lpp.
- 48Turpat, 84. lpp.
- 49 Ikstena, N. Dzīves svinēšana. Rīga : Atēna, 1998. 88. lpp.
- 50 Turpat, 91. lpp.
- 51 Turpat.
- 52 Turpat, 104. lpp.
- 53 Turpat.
- 54 Turpat, 105. lpp.
- 55 Turpat, 112. lpp.
- 56 Herders, J.G. Herdera vārdnīca simboli. Rīga : Pētergailis, 1994. 150. lpp.
- 57 Ikstena, N. Dzīves svinēšana. Rīga : Atēna, 1998. 120. lpp.
- 58 Turpat, 120. lpp.
- 59 Ikstena, N. Dzīves svinēšana. Rīga : Atēna, 1998. 9.,10. lpp.
- 60 Turpat , 10. lpp.
- 61 Turpat.
- 62 Turpat , 11. lpp.
- 63 Turpat, 128. lpp.
- 64 Turpat, 125. lpp.

Kritika

lai pulss sitas ritmā.

Dita Maļinovska, 12.5

Viencīņa

Pārdomas par Jaunā Rīgas teātra izrādi

Jau no 2007. gada 19.janvāra, kad bija skatāma „Viencīnas” pirmizrāde, ikkatrs varam meklēt biletēs un sēdvietas, lai noskatītos šo Jaunā Rīgas teātra aktieru, režisora un pašas izrādes spēli. Spēli jeb cīņu, kuru mums piedāvā un ļauj izcīnīt ne tikai katram sevī, bet nākas izlet arī psiholoģisku pārdomu šaha laukumā – skatuves darbība pret skatītāju kā indivīdu vai pūli, kurā daļīnieki nevēlas viens otru atklāt, maskējas un varbūt pat neapzinās patiesīguma un maldu cīniņam līdzīgo rotaļu, kurā ir iesaistījušies.

Kā jau vienmēr, skatītājs tikai un vienīgi pats, pametot zāles sēdvietu kā ringu, izlemj, vai viņš aiziet kā uzvarētājs vai zaudētājs. Un lai gan šķiet negodīgi ļaut viņam to izšķirt pašam, nevaram liegt viņam šo tiesību, ne arī atgaiņāt piesātinātu vēlmi, kas viņu urda par to domāt. Vai patiesība paliek pagātnē, vai mēs to atrodam, izraujam kā jau sen dzīvi nomācošu nezāli, elpojot dziļāk. Vai mēs izvelkam no sevis vienpusīgo skatījumu uz mākslas vēstījumu kā uz komēdiju vai kā uz drāmu, un meklējam ceļus, kā paitet lauciņu uz priekšu pretim izrādei, saprotot, kādēļ šādus kontrastus ir iespējams un vēlams apvienot.

Jo arī viņi maskējas. Slēpjas no citiem vai arī cenšas sadalīt savu dzīvi melnos un baltos kvadrātu laukumos, varītēm gribot padarīt tos neredzamus.

Izrādes režisors un idejas autors, vācu dramaturgs Jans Neimanis, mums jau visiem pirms izrādes apmeklēšanas iepazītajā anotācijā, sniedz ieskatu idejā, kuras funkcionalitāte tiek pausta tēlojumā – daudzos no mums mīt nepārtrauki augošs un mokošs ilgdzīvotājs, kuru baro mūsu pašu vājums un apkārtējo pārmetošs jautājums. Vēl jo vairāk tādēļ trūkst tikai pašas izrādes, ne vēstījuma, dzīves noslēpuma, kuru skatītājam izaudzēt sevī pašam. Spēle šķietama gauži vienkāršota, bet nē – ne vērotājam, kurš izrādi cenšas sarezēt pilnā tās rādiusā, bet drīzāk gan vērotājam, kurš tīko pēc uzvarētāja un zaudētāja drīzākas izkristalizēšanas. Mēs aizejam ar vienu vienīgu neizzinātu noslēpumu par Edvīna pagātnes lūzuma cēloni, kuru pavadošā doma mūsos pēcāk spēj atstāt tikai viegli nomācošu neērtības garšu un netiesīgumu, līdz sajūtamies neveikli un nepieklājīgi iejaukušies sveša, mums nezināma haosa īpaši veidotā kārtībā, it kā cenšoties izšķirt svešu viencīņu, kurā esam netiesīgi piedalīties un kuru šķetināt neviens mums dāsni nav vēlējis. Tā būtu aizvainota izšķērdība.

Tieši tad kļūst zināms, kā izrāde runā ar pūli, ko saka skatītājam, kā spēlē ar mums savu spēli. Tā liek ieskatīties pašam sevī – dusmīgi, mazliet nievājoši un ar slēpto ironiju, skatītājam zaudējot jeb kādu intrigu uzvarētāja meklējumos. Nē, izrāde mums nenorāda uz kļūdām, pagātnēm vai tikai mums aizmirstām sāpēm, kas nodarītas vai sajustas, tā ir netiesīga to darīt.

Tomēr tā iespiež mūs laukuma stūrišos, liekot saprast, cik daudz mēs palaižam garām nepamanīta, no cik daudz kā mēs atsakāmies baiļu, neuzdrīkstēšanās, apstākļu sakritību un akluma dēļ. Cik kvadrātmetri mūsu dzīves melnbalto laukumu nogrimst nebūtībā un nepatiesīgumā, kas tik pat bailīgi un mulķīgi slēpjas cilvēka redzējumā. Un kļūst tik viegli skaidrot komēdijas un psiholoģiskas drāmas pretmetus skatuves darbībā.

Savu garšas niansi piespēlē arī simboliskais miniatūrā skatuves ciemata noformējums, kurš turpat lēni un organiski izaug stāsta gaitā, veiksmīgi apspēlējot tuvību un nozīmību pretstatā attālumam un patiesības niecīgumam komunikācijā, kas valda cilvēku starpā, veidojot attiecības. Tādējādi varam meklēt atbildi uzjautājumu, cik patiesīgas ir attiecības cilvēku starpā, kuras saista ārēji apstākļi – līdzās uzceltas mājiņas, vienatnes nepanesamība un kāre pēc viltojumiem, kurus labprāt neatklājam.

Nekad nevienam nenovēlu nožēlot, ka šī spēle ir redzēta un cīnīta, ja vien to ir izdevies uzsūkt sevī, cik vien mēs katrs to spējam, bet jādomā par savām mazajām rētiņām, kuras var vienmēr tik viegli uzplēst.

Daži domā, ka esmu Linda un pārdodu internetā satelītu. Paļaujos uz likteni, kuram īsti neticu un dažreiz saku, ka tāda nemaz nav. Garšo colgate herbal white. Nodarbojos ar eksistenci profesionālā līmenī.

Madara Upeniece, 12.5

Drakula. Svešās asinis Dailes teātrī.

Recenzija.

Rokmūzikls Drakula. Svešās asinis, dzimis no Transilvānijas leģendām, režisora Dž. Dž. Džilindžera interpretācijā iegūst citādāku noskaņu, jo šos visiem zināmos ostāstus par vampīru pārvērš nākotnes vīzijā, kur asinis ir ne tik daudz vampīru dzēriens, cik cilvēces nezūdošais jautājums – būt vai nebūt?, jo titulvaronis – arābu izcelsmes britu rokzaignze Rašids Rahula, kuru izrādē prasmīgi atveido Čirts Kesteris (radot nepārprotamu līdzību ar Oziju Ozbornu) sirgst ar retu slimību, kuras dēļ jāveic nepārtrauktas asinspārliešanas kūres, ali Rahula izdzīvotu.

Ar šo izrādi rokmūzikas žanrā atgriežas Andris Vilcāns – savulaik skandalozā iestudējuma Fausts. Deus ex machina komponists. Tieši izrādes muzikālā forma man radīja vislielāko un labāko iespaidu. Ľoti iespaidīgi ir galveno varoņu ansambļu "Šī nakts ir sarkana" un "Mana mīlestība" 1. cēlienā, tāpat kā Drakulas izvērstie dziedājumi. Taču viisspožākais man šķita valsis "Pārāk daudz starmešu" – Džonatana un Mīnas duets (atveido Artūrs Skrastiņš un Ilze Kuzule). Šis dzejas paraugs, kurā nepārtrauki atkārtojas šu – šu vārdu izskaņas laikam arī ir spožākais libretista Ilmāra Šlāpina veikums šajā izrādē. Mūzika izrādē ir iespaidīga, to apliecinā gaviles uzveduma beigās, kuras skatītāji velta tieši komponistam. Mūzika piepilda uzvedumu ar kaisli, emocijām, mīlu.

Uzveduma vizuālie efekti patiešām krāšni: pateicoties kostīmu mākslinieci Ilzei Vītolīnai, scenogrāfam Kristapam Skultem un gaismu māksliniekam Mārtiņam Feldmanim izrādi piepilda sarkanā asiņu krāsa, kura kopumā caurvij ne tikai tērus, dekorācijas, bet arī iestudējuma tekstu, pat mūziku. Bieži parādās sarakani plandoši drānu gabalai vai starppiekškars – no skatuves augšas uz leju slīd asinskrāsas lentes, atgādinot asins liešanos pār baismas kinofilmas titriem ekrānā. Scenogrāfa Feldmaņa risinājums problēmai, kur gan atrasties mūziķiem, ir oriģināls un ļoti veiksmīgs – paaugstinājums, uz kura kā uz delnas redzami aktīvi spēlējošie, matus plivinošie un ekscentriskie mūziķi.

Skatuves dekorāciju iespaidu pastiprina Skultes gaismu efekti – drūmi saraknās ainās dziļi iegulst skatītāja apziņā kā mirkli, kuri būtu jāiegaumē, kam kontrastā – mirgojošās, spožās, zibspludzei līdzīgās gaismas apžilbina, vizuāli sarausta aktieru kustības un liek ainai izskatīties kā nereālam sapnim.

Ar interesu var visas izrādes laikā sekot aktieru meistarībai. Č. Kesteris Rahulas lomā zāli un skatuves partnerus uzlūko ar nicinoši stingru skatienu; dziedot un runājot viņa intonācijas klūst augstprātīgas; viņš pārvietojas, enerģiski cilājot smagajos zābakos autās kājas un mētādams garos, blondos matus. Tēls ir izteikti uzbrūkošs pret melīgiem un liekulīgiem cilvēkiem, kas atklājas tekstos. A. Skrastiņa Džonatans veiksmīgi iemieso diezgan apmulsuša un neizlēmīga žurnālista tēlu, kurš nespēj izšķirt, kas dzīvē būtu svarīgāks – karejera (intervija ar Drakulu) vai mīlestība pret meiteni Minu. Šī attieksme arī rada sarežģījumu šajā pārī un atrisinājums ir

gana asiņains.

Juris Kaukulis (Helsingi) spēj aizkustināt ar vienkāršību, kas viņa varoņa stindzinoši mierīgajā, izmisīgajā neatlaidībā noskaidrot savas meitas slepkavas, tomēr paliekot cilvēciska un patiesi aizkustinoša.

Ilzes Ķuzules Mina atklāj, kas notiek ar cilvēku, tam stājoties kontaktos ar paralēlās pasaules spēkiem. Pēc Rašida kodiena kaklā viņa vairs nepieder sev, griežas mulsā dejā, viņas kustības un reakcijas kļūst pretoties nespējīgas citas pasaules vilinājumam...

Izrāde vizuālā ziņā – manuprāt, ģeniāla, ekspresīva un iespaidīga. Taču jāatzīst, ka saturiski uztvert sižetu bija diezgan grūti, nelīdzēja pat aktieru augstā meistarība. Tā arī priekš manis palika netabildēts libreta autora I. Šlāpina uzdotais jautājums: kas ir tas, kas like mums ienīst svešo un tajā pašā laikā iekārot un sajūsmināties par to?

Nedomāju, ka šis rokmūzikls būtu īpaši vērtīgs filozofisku atziņu meklētājiem, taču spēcīgas, skaistas mūzikas, un emociju tīrības cienītājiem šī izrāde var būt īsts mākslinieciskais pārdzīvojums.

I want this empty house to wait for my homecoming. Ľauns Naidžels.

Rihards Johansons, 12.5

Recenzija par izstādi *Candy Bomber jeb Našķu bumba* izstāžu zālē Arsenāls

Liels pārsteigums latviešu mākslas telpā šoruden bija jauno mākslinieku izstādes „Candy Bomber” atklāšana „Arsenālā”, vēl jo vairāk tādēļ, ka vairākus no darbu autoriem – Ati Jākobsonu, Auci Bieli, Kārli Vītolu, Patrīciju Brekti, Kristianu Brekti un Otto Zitmani – pazīstu personīgi, līdz ar to esmu redzējis viņu iepriekšējās izstādes/darbus, kā arī dažkārt pašu „tapšanas” procesu, kas ļauj analizēt māksliniecisko attīstību un tendences Latvijas jauno mākslinieku aprindās.

Izstādes nosaukums tapis no amerikānu pilota Geila Halvorsena vadītās lidmašīnas „C-54 Skymasters” (jeb „Candy Bomber”), kas no 1948. gada 24. jūnija līdz 1949. gada 11. maijam Berlīnes blokādes laikā bija vienīgā iespēja cietušajiem iedzīvotājiem piegādāt pārtiku un humāno palīdzību bija no gaisa.

Izstādes darbi savā stilistikā ir ārkārtīgi kontrastējoši – gluži kā saldumu pakas, ko izsvaidīja jau minētais „Candy Bomber” – no abstraktiem, filozofiski neskaidriem (Anete Vasiljeva „Melnā, straujā upe”) līdz gluži reālistiskiem, pat fotogrāfijas imitējošiem darbiem (Andris Eglītis „Līva”).

Atis Jākobsons turpina savas personālizstādes stilistiku – arī izstādē redzamais darbs „Es un es” ir drūmu, mūsdienās aktuālu gotisku un „emo” tematiku vēstošs. Viņa darbos allaž dominē reālisms, kas sapludināts ar tumšiem toņiem un izteiksmīgām formām, kas šajā darbā balansē starp skaisto un kroplo.

Auces Bieles „eM pele” – personiskajā stilā ieturēts (personālizstāde „Love”), krāšņs, dažādām formu niansēm bagāts sievietes portretējums, kam galvenais akcents ir attēlotās personas emociju un dekoratīvajās detaļās, kas darbu padara piepildītu, izteiksmīgu, tomēr neuzbāzīgu zilo toņu saskaņotības dēļ.

Māra Viškas „Lucky me” atspoguļota padomju laiku plakātu stilistika ar mūsdienās aktuālajiem stensili zīmējumiem – attēlotā meitene gleznata raupjā, redzamiem otas triepieniem veidotā tekstūrā un padomju laiku plakātu mākslas vizuālajā stilā, kam fonā kontrastē „Lucky me” uzraksts, kā ietekmes, šķiet, meklejamas visapkārt esošajos firmu zīmolu plakātos, stensilos uz sienām un modernajā nosliecē mākslu attīstīt lietišķajām – reklāmas – vajadzībām.

Maijas Kurševas „Sinhedi” ar mazajiem, lāčiem līdzīgajiem citplanētiešiem jau visai ilgi manāmi uz Rīgas ielām – tie, līdzīgi kā stensili, rotā (?) daudzas elektrosadales skapju malas, arī manas mājas sienu. Protams, varētu diskutēt, cik lielā mērā šāda „mākslas nesankcionēta ielaušanās uz ielām” ir ētiska, tomēr pati glezna ir tāds kā šī visa koncentrējums – komiksiem līdzīgais sadalījums, Andrejsalas stilā ieturēts animātisks kičs, moderns vizuāls noformējums un neordināra tehnika.

Anša Butnora „Prostitūtas” formu izmantojumā nedaudz atgādina Ata Jākobsona darbus –

cilvēki atveidoti pārspīlētām, pat kroplīgām formām, it kā izcelot darba smagnējumu un realitāti atveidojot pārspīlējumā.

Ilvas Kļaviņas „Telpas fragments Nr 1” un Kaspara Bramberga „XXX” ir vieni no retajiem izteiktā minimālismā veidotiem darbiem, lai gan abi ļoti atšķirīgi krāsu izmantojumā. I. Kļaviņas glezna ir absolūts, viennozīmīgs sienas attēlojums, bez mākslinieciskām valībām, līdz ar to maz ticams, ka šāds darbs labi iederētos interjerā. Savukārt „XXX” savā minimālismā ir smagnējs, „netīrs”, īpašā tehnikā veidots darbs, kas, šķiet, atspoguļo formu un laikmeta nosacīto bezjēdzīgumu un man saistās ar eksistenciālisma motīviem. Varētu minēt arī Lauras Prikules „Up or down”, kas gan tik izteikti nav minimālisms, cik simbolisms – abas simetriskās, ģeometriskās figūras skaidros, tīros toņos uz gaišzila, viendabīga fona akcentē vienkāršību, skaidru atveidojumu un simbolisku ideju, kas gan atstāta paša vērotāja subjektīvai uztverei.

Apokaliptiskais Māra Ruskuļa „Salūts” ir vizuāli pievilcīgs, maigs alegorisks vēstījums – darba lejasdaļā haotiski kaudzē „samesti” kvadratizēti cilvēciņi, uz kuriem virsū birst „salūts” – mazas, neskaidras punktveida daļiņas, kas liek domāt gan par globālām tēmām (piemēram, dabas piesārņojumu, cilvēku radīto ekoloģisko postu), kas visu pārvērš pelēcībā, gan par sabiedrības masu haosu, masu „pelēkumu”, individualitāšu trūkumu.

Otto Zitmaņa „Brokastis” – izteikti abstraktā, brīvām krāsu plūsmām piepildītā darbā attēlots gandrīz nenojaušamais brokastu šķīvis. Citiem Zitmaņa darbiem vairāk raksturīgas noturīgākas, izteiktākas formas un dominējošais sievietes tēls.

Rosas Šulcas „Jaunā seja” gan man nedaudz atgādina skolniecisku veikumu; šajā reālistiskā manierē veidotajā darbā vīrieša attēlojums, manuprāt, ir izteikti „jauneklīgs”, proti, darbs izskatās nedaudz samociņs, neproporcionalns, un tajā pašā laikā ir saprotams, ka tas tā nav veidots speciāli. Vēl no sev mazāk tuviem darbiem šajā izstādē varu minēt Ernesta Kļaviņa „Ainavu ar akmeņiem”, kas nedaudz atgādina bērnudārzā zīmētu akvareli – smagnējās zaļās krāsas izmantojums „ēdas” ar apkārtējo vidi, darbs ir veidots abstrakti un bezformīgi, un šajā gadījumā, manuprāt, tas nav izdevies veiksmīgi.

Izstāde ir liela vērtība latviešu vizuālās mākslas cienītājām – iespējams, tieši „Candy Bomber” mēs varam redzēt latviešu mākslas topošos „lielos vārdus”, turklāt tik daudzveidīgā un plašai publikai saistošā darbu dažādībā.

Recenzija par Aijas Zariņas personālizstādi *Princese uz zirņa* LNMM izstāžu zālē Arsenāls

Aijas Zariņas odiozā personība un daiļrade jau vairāk kā divus gadus desmitus provocē konservatīvos mākslas cienītāju prātus uz ekstraordināru pasaules skatījumu un domāšanu. To raksturo revolucionāra publiskās uzvedības maniere – gan formālā glezniecības, gan idejiskā vēstījuma nozīmē. Zariņas stūrgalvīgie centieni graut mākslā un kultūrā vispār iesakņojušos stereotipus un klišejas patiesībā raksturo gan 80-to gadu otrās puses mākslinieku paaudzes uzdevumus PSRS sociālpolitiskajā un mākslas telpā, gan plašākā rietumu postmodernisma strāvojumu kontekstā. Saistībā ar mākslas darbu tematisko izvēli – sieviete, sievietes seksualitāte, bērns, Zariņas vārds formāli tiek saistīts ar feministisko mākslas virzienu. Lielformāta negruntēto kartonu brutālais, vienkāršotais zīmējums gan pauž brīžam klaji vīrišķigu agresivitāti.

Ar 1984.gada izstādi Daba. Vide. Cilvēks Sv. Pētera baznīcā sevi pieteica jauna paaudze – Ieva Iltnere, Sandra Krastiņa, Aija Zariņa, Jānis Mitrēvics, Edgars Vērpe, Ojārs Pētersons. Šai paudzei perestroikas laika situācija deva iespēju realizēt pārmaiņas arī mākslā. Viena no vispretrunīgāk vērtētākajām un apspriestākajām šīs paudzes māksliniecēm bija Aija Zariņa. Padomju mākslā neraksturīgi, bet rietumu avangarda strāvojumos jau vairākus gadus desmitus aprobēti glezniecības paņēmieni ne vien šokēja, mulsināja, radīja neizpratni skatītājos, bet arī iedvesmoja latviešu publiku uz jaunām idejām, viedokļu plurālismu.

Aijas Zariņas parādīšanās publiskajā telpā bieži norisinājās ar skandalozu vērienu. Viņas 1986.gadā sarīkotā izstāde Mākslas darbinieku namā tika priekšlaicīgi slēgta – sabiedrības analītiskā potence nespēja izsekot A.Zariņas mākslas revolucionārā inovatīvisma garam. Klasiski glezniecības paņēmieni tika nomainīti ar skarbu lineāru zīmējumu, tēlojuma semantisko slodzi un spektra krāsu sugestējoši simbolisko iedarbību. Publika un oficiālā kritika A.Zariņas daiļradi uztvēra teju kā ķīrgāšanos par ierasto pasaules kārtību, kā neķītru un bezkaunīgu pornogrāfijas manifestu.

Sīzetiiski māksliniece pievērsusies gan sievietes un vīrieša attiecību pasaulei, gan mitoģiskām un reliģiskām tēmām. Viņas mākslas darbus caurvij dramatiska cīņa un idejas – tāpēc mākslinieci arī raksturīgi monumentāli darbu formāti, kuros Zariņa izvērš dramatiskus stāstus un postulē savu pasaules redzējumu.

LNMM izstāžu zālē Arsenāls veidotajā izstādā Princese uz zirņa tika apvienots gleznotājas retrospektīvs daiļrades apskats no 1980-to gadu sākuma līdz jaunākajam veikumam 2007.gadā. Kā atsauce uz 18 gadus atpakaļ šajā pašā Arsenāla zālē notikušo Zariņas personālizstādi, kad 1989.gadā skatītājus pārsteidza apleznota balta muzeja grīda, arī šoreiz māksliniece gleznojusi uz balta linoleja (SIA Reaton sponsorējums), kas kā plats ceļš ieved skatītāju pirmajā zālē.

Par Zariņas darbību vides objektu, instalāciju, land art laukā liecina lielformāta fotogrāfijas. Vēsturiskos videomateriālos var redzēt kadrus no izstādēm Maigās svārstības (1990), Kūlenis (1990), Starplaiks (2001). Ekspozīcijā tiek demonstrēta Askolda Saulīša 1998.gadā uzņemtā filma Eiropas nolaupīšana.

Galvenā vieta izstādē, protams, atvēlēta glezniecības lielformātiem. Izstādē tika izstādīti gan darbi no cikla par Eiropas nolaupīšanu, kas saistās ar A.Zariņas interesi par mitoloģisko tematiku, gan darbi no 1990.gada slavenās Rīgas izstādes Maigās svārstības. Līdztekus izstādīti arī daudzi citi dažādos mākslas un izstāžu projektos tapuši darbi, kuri vērienā, vēstījuma nonkomformistiskajā pārdrošībā, krāsu un formu vitalitātē spēj sacensties ar izcilākajiem pasaules avangarda mākslas un ideju šedevriem.

māku uzšķērst vardītes, bet radīt neprotu.

putniņš tumšais

Izrāde *Karalis Līrs* Latvijas Nacionālajā teātrī.

Recenzija.

“Karalis Līrs” I.Rogas interpretācijā noteikti no klasikas ir visnotaļ attālināts, kaut gan tēmas jau iezīmējas tās pašas mūžīgās un arī Šekspīra izvirzītās – vara, nodevība, egoisms un tā radītā vienaldzība (nejūtība?), cilvēku netikumu bezgalība, mīlestība kā vienīgā glābjošā patiesība utt. u. tml. Šis “Karalis Līrs” uzrunā ārkārtīgi komplikētā modernā valodā, tas it kā izrāda visas šī laikmeta iespējas mākslā, taču reizē arī tiecas savādā bezlaika telpā (piemēram, iepinot Baha Mēnesnīcas sonāti). Mākslas valoda šeit ir tik sarežģita arī tādēļ, ka vienam notikumam un tajā aplūkotajai problēmai tiek piekārtota virkne citu paralēlu tēmu, kas it kā kalpo kā noskaņu vai domu papildinoši (padziļioši) elementi (piemēram, valsts pārdalīšana ar tortes (!) palīdzību pirtī (!)) Jau pirmajā skatā izrāde iedarbojas uz visiem jutekļiem reizē (skan ritms, vārdi, viss kustas, kāds labsajūtā elš, dzied, dejo), daudzviet tiek sasniegta daudzbalsības apogeja, un tajā pašā brīdī tā sabrūk pār tevi, un nākas meklēt sakarības šajās drupās un reizē izsekot atsāktajai virsotnes celtniecībai (šāda sajūta ir, piemēram, pēc skata, kurā Līrs strīdas ar Gonerilu un, iespundēdams viņu skapī un lādēdams dažnedažādos veidos, pamet viņas pili). Reizēm ļoti grūti sajust kaut kādu vadmotīvu, kaut kādu visu caurvijošu pavedienu, kurš sasaistītu kopā visas Līra un viņa meitu, Edmunda, Glostera, Kenta ekspresijas un veidotu loģisku skaidrojumu, kādēļ viss notiek tā un citādi nevar (bet varbūt sarežģītajās cilvēku vēlmju, vajadzību un iespēju sadursmēs loģiku nav ko meklēt ?) Uz skatuves notiekošais ne uz brīdi neļauj atslābt, īpatnēji kontrasti (ar skarbu pātagas cirtienu pieprasītie maigā baleta demonstrējumi, G. Sippo veidotā pelēko, cieto gaiteņu un necaurejamo sienu vide pret V. Varislavānes radītajiem lina (dabiskums) rokoko (skaistums) tēriem) un simboliskās nozīmes (piemēram, cimdiem acu izduršanas skatā kā pasargātājiem no “sasmērēšanās”, kā pierādījumu (atmiņu) aizvācējiem (bet vai tiešām tas ko spēj glābt?)), klājas vieni otram virsū. Akcentu, arī rūgti sarkastisko un ironisko, ir tik daudz, ka veidojas koša un bezgala groteska buķete, ko par skaistu vis nenosauksi. Taču kurš gan sacījis, ka tikai skaistais spēj savīlētot līdz pašiem pamatiem ?!

Līra meitu Reganas un Gonerilas tēli veidotī ļoti, ļoti spilgti, tikai šis spilgtums drīzāk izpaužas kā ārējs spožums vien, viņu rīcību tā arī neizdodas īsti pamatojot vai attaisnot, un skatītājā iesveļas sajūta, ka viņas vienkārši ir pilnīgi neglābjami samaitātas un ļaunas un nekā citādi rīkoties nav spējīgas. Gonerilas lomas atveidotājai Ilzei Rūdolfai varbūt vēl brīžiem izdodas iedvest savā tēlā kādu cilvēcīguma elpu, bet Līga Vītiņa savu Reganu izveido pārdabiski aukstu un, spēlējoties ar acīm akvārijā un astājot savu vīru mirstam, šķiet iemiesojam teju pašu sātanu. Ne mazāk velnišķīgais Anžes Edmunds gan visu paskaidro it kā sacīdams: “Es tikai gribu pašapliecināties. Es tikai cīnos par to, kas man pienākas – par labu un pienācīgu dzīvi. Nevainojiet mani, ka neprotu izvēlties pareizos līdzekļus.” Šim pretī kā kontrasts ir Āksta tēls (Dace Bonāte), kas šeit ir tik savādi veidots – visus ironiskos tekstus uzrunā kāda bezgala bērnišķīga, trausla balss. Bet varbūt tieši tā var parādīt to, ka no iznīcības ļaunākās pusēs (bet ne no tās vispār, jo to jau nespēj neviens), kurai piemīt neskaidrība un smagums par neatbildētajiem

jautājumiem, var izbēgt tikai kāds, kas spēj tā gandrīz naivi un vienkārši kā bērns nostāties maliņā, it kā nemācēdams spēlēt viņu spēles, bet reizē redzēdams visu kā ir un saprazdams, kas ir patiesība. Un tad atkal pilnīga nesapratne vai drīzāk nevēlēšanās un nespēja saprast apkārt dancojošo bezdomu cilvēciņu – sunīšu veidolā, kas maina tikai apdejošanas objektu (valdošo varu) un viss. Viena tiešām grūta lieta skatītajam šajā izrādē ir sajūtu līmenī pie šīs visu iznīcinošās lavas plūsmas vainot pašu Karali Līru, kaut gan dažās epizodēs (Kenta, Kordēlijas padzišana, Gonerilas nolādēšana) ar prātu jāaptver, ka ļoti liela daļa atbildības jāuzņemas viņa nesavaldbai un egoistiskajai mīlestībai. Nemitīgi ir vēlme viņu attaisnot – vecuma dēļ, paklāvības dēļ, muļķības dēļ, varbūt Plēpja skumjo acu dēļ. Taču jāsaprot, ka viņš ir spējīgs atjēgties un rīkoties, ka viņa prāts ir ass un viņš tiešām visu saprot, tikai nespēj pārkāpt sev pāri, pieņemt pats savas klūdas un vietu drausmajā laikmetā. Plēpja Līra ciešanu un traģikas atveidojums aizkustina līdz mielēm, liek nostāties šī tēla pusē, just tam līdzi tik ļoti neizmērojami dziļi, kā tas nav iesēpjams ne pret Kordēliju, ne Glosteru, ne Edgaru, kas būtībā izcieš ne mazākas mokas (iespējams, atbilde meklējama aktrierisko dotumu pārspēkā.). Īpatējs un kontrastējošs, zināmā mērā Ākstam radniecisks tēls ir Jāņa Reiņa Grāfs Kents, kurš izrādē spēj pārliecināt visskaidrāk, par viņu ne brīdi nerodas šaubas, viņš ļoti pārliecinoši seko savai patiesībai un jau no paša sākuma ir vienīgais šķērslis iznīcinošajai lavīnai. Jāņa Reiņa tēlojums šķiet tik saprotams šajā sarežģītas daudznozīmības pārpilīdītajā izrādē, ka var likties – tas tur vispār neiederas. Bet drīzāk šī cilvēcīguma (labākajā nozīmē) indeve ir tik ļoti vajadzīga līdzsvarā ar necilvēcīgajiem greķiem, tikai tās ir par maz. Glosters (manuprāt, lieliskā N.Laizāna izpildijumā) veido paralēlo tēmu Līram, kas beidzas ar piedošanas gūšanu pašam no sevis un tā, kam pāri darīts, savas klūdas galēju saprašanu, daudz kā upurēšanu, taču – izdzīvošanu (bet tomēr paliek domas aizmetnis, ka laimi šī izdzīvošana nesniegs). Bet noslēguma skatā, kurā lielākā daļa uz skatuves esošie ir līķi, aizmirstas, ka pastāv arī Glostera atrisinājums, bet gribas jautāt: "Kā, vai tad mīlestība neko nespēj glābt ?" Tā tas viss arī paliek, nesaproto, vai traģēdijā ir kāds gaismas stars, kas spēj pārvarēt varaskārību, samaitātību, ļaunumu un egoismu, vai nav. Patiesībā gribas raudāt.

Šajā izrādē kā V.Zilvera radītajā partitūrā priekš tās ir kaut kas ļoti ass, caururbjošs un mazliet biedējošs. Kaut kas aprauts, kaut kas līdz galam nepabeigts. Viegli nav (un vai vajag?), I.Roga izrādes skatīšanos būtībā pārvērtusi par ļoti rūpīgu un nopietnu darbu, un, iespējams, varbūt tas ir tieši tas, kas vajadzīgs, lai atslābušajam skatītajam "iebleiez tu pa pieri", liktu beidzot domāt, uztvert, uzņemt to, ko viņam piedāvā māksla, analizēt saņemto un atrast atbildes uz jautājumiem, ko tā uzdevusi.

Ja man prasītu, vai man patika šī izrādē, es nevarētu viennozīmīgi atbildēt, es varētu vien sacīt to, ka mani tā iespaidoja tā, ka steidzīgi gribējās meklēt glābiņu no šīs dzīves, no visa šī, kas ved taču pretī smagai iznīcībai. Pasauli taču nevar pārveidot. Bet domājot tālāk nākas saprast, ka pārveidot vajag sevi pašu, garantijas jau nav nekad, bet varbūt tas glābs. Varbūt. Drošs nevar būt ne par ko.

Recenzija par Maijas Tabakas izstādi *Kimono* Rīgas galerijā

2007. gada rudenī Rīgas galerijā var apskatīt 14 pilnīgi jaunas (tapušas laikā no 2004. gada) Maijas tabakas (kurai, manuprāt, ir atpazīstams un ne ar vienu citu latviešu glezniecībā nesajaucams, spilgts rokraksts) gleznas. Šie darbi ļauj ielūkoties tajā, kā māksliniece šobrīd uztver šo pasauli, lietas, apziņas parādības. Salīdzinot ar agrāku laiku darbiem, kurus esmu redzējusi dažādas izstādēs iepriekšējos gados, manuprāt, pēdējās gleznās iezīmējas gaišāka koloritāte, taču tā joprojām ir tikpat piesātināta. Šīs izstādes gleznās parādās ekspresīvi tēli, spilgti un mazliet hiperbolizēti izjūtu tēlojumi personāžu sejās, kontrasti. Raksturīgs ir arī sirreālisms, kas parādās telpas nosacītībā, misticiskā tēlojumā, kad vienā gleznā vienā dimensijā saplūst, piemēram, istaba ar jūru, kad Gaujas krastā ganās flamingo, laika izstiepšanā, kad vienā gleznā apvienojas dažādas laika koordinātas, laikmeti, kas tiek panākts, piemēram, ar personāžu tēriem no 21.gs un līdzās apt. 18 gs. Tāpat novērojama tēlu sadalīšanās, kad it kā viens personāžs atkārtojas dažādās situācijās (arī pat laikos, telpās) kā vienas gleznas ietvaros, tā visu izstādes darbu kontekstā. Tas norāda uz to, ka kādas sejas atšifrēšana mākslā, iespējams, gleznotājai bijusi saistošs uzdevums, tieši ar tās palīdzību atlajot kādu pārdzīvojumu. Nereti novērojams arī tēlu un objektu fragmentārs skatījums. Gleznas brīžiem šķiet kā bezapziņas vīzijas vai sapņi, kaut gan pirmajā brīdī varētu izlikties, ka tās ir visnotaļ reālistiskas formu un līniju ziņā. Domājot par tematiku, nevar nepamanīt, ka mākslinieci interesē eksotika, piemēram, flamingo tēlojums, kimono. Tāpat darbos iezīmējas arī mīstiskais, piemēram, gleznā *Terakotas armija* tēlots mitoloģiskais putns fēnikss, *Dzelme* – kāda grieķu dieva statujas daļa, bet *Kimono* – peldošais bruņurupucis. Manuprāt, Maija Tabaka šajā izstādē runā par cilvēka un dabas attiecībām, īpaši iezīmējot ūdens raksturu, ietekmi un nozīmi cilvēka uztverē un apziņā, tāpat tiek atklāta vēsturiskā laika (varbūt pat varētu sacīt – kolektīvās atmiņas) lielā ietekme uz cilvēci tās tagadnē, un lineārā laika radītās fundamentālās pārmaiņas, arī gadalaiku ietvaros.

Vispirms jau piesaista pilnīgi sirreālā glezna *Vasara baleta kurpēs*, kurā tēlotā viena sieviete dažādās plastiskās, dejiskās pozās uz ūdens virsmas, radot asociācijas par sverošās matērijas nenozīmību, gara (dvēseles) vieglumu, ko paspilgtina baleta elementi, tomēr visvairāk ieintrīgē tas, ka šīm figūrām uz ūdens nav atspīduma, kaut gan ainavai tāds ir, kas man radīja domas par to, ka šī figūra uz ūdens būtībā ir tā pati viela, kas zem tās, tikai citā formā, kas iezīmē tās nenozīmību. Savdabīga, krāsu ziņā mierīga, taču izteiksmīga, ir glezna *Dzelme*, kurā līdzās griežu dieva statujas fragmentam attēlots mūsu laikmeta cilvēks, un neiztrūkstoši ir ūdens – šeit tā ir krācaina upe un mazs ūdenskritums, kas pat nav īsti fonā, jo šīs figūras nevieno viena telpa. Te, manuprāt, iezīmējas tas, ko dēvē par kolektīvo atmiņu, kas like dažādu laiku pasaules uztverēm gluži kā upēm saplūst jūrā, tas ir, cilvēka zemapziņā, reizēm neapzināti uzrodoties pasaules skaidrošanas un uztvers procesā. Upe šeit varētu tēlot laika, arī domu nevienmērīgo plūdumu. Neparsta tieši telpas relativitātē ir glezna *Terakotas armija*, kurā atklāta rūpnīca, kurā ražo statuju armiju, bet gleznas augšējā daļā to visu pārklāj bezgalīgu ūdeņu skats, turklāt virs ūdens atrodas fēnikss. Manuprāt, tas runā par tiklab kara bezjēdzību,

nehumārismu, kā cilvēka individualitātes notušēšanu, vērtību izkroplošanu, uz ko norāda sirreālais tēls – pa pusei kaķis, pa pusei lauva, kaut kāds hibrīds. Bet ūdens simboliski attēlo dziedinošo spēku dabā, bet fēnikss, manuprāt, ar savu spēju atdzimt no pelniem, norāda uz to, ka ir kāds spēks, kas darbojas atjaunojoši pēc vislielākās iznīcības, ka pastāv bezgalība. Vēl gribas pieminēt gleznu *Tilti*, kurā visspilgtāk izpaužas telpas nosacītība, jo attēloti trīs dažādi tilti, kas katrs bütībā atrodas pilnīgi citā pasaules vietā, bet seko viens aiz otra, tādējādi paužot domu, ka pasaule nebūt nav tik neaptverama, bet drīzāk tieši otrādi – attālumi ir ļoti relatīvi. Un, tā kā tilti ved pāri ūdenim, manuprāt te iezīmējas arī tas, ka ūdens un daba jebkurā tās izpausmē ir viens un tā pati, tātad – nemainīgi saistīta, bezgalīga. Savukārt laika koordinātu izplešana parādās gleznā *Putnu barošana*, kurā viena sieviete attēlotā it kā divos dažādos laikmetos – mūsdienās un apmēram kādā 18.gs, tomēr fonu atstājot vienu, rādot cilvēka fundamentālās izmaiņas uz vides fundamentālā nemainīguma.

Maija Tabaka nenoliedzami savās gleznās pauž savu neparasto personību, kas nosaka īpatnējo pasaules redzējumu, kas iet pāri laikiem un telpām, kas vidi un cilvēkus redz spilgtus, izteiksmīgus, dinamiskus, akcentējot acīs pausto informāciju. Mākslinieces sirreālais rokraksts rada sapņa noskaņu, ļauj mākslu tvert zemapziņā. Manuprāt, izstāde ir ekspresīva, neparasta, varbūt pat dīvaina, tomēr formā ārkārtīgi eleganta un izturēta. Gribas turpināt skatīties gleznas vēl un vēl.

Dzeja ir cita manis daļa.

Lūdzu neuztvert visus šos manus "liriskos es" par mani. Viņi ir viltīgāki, izaicinošāki, smieklīgāki, vairāk sāp, uzdrīkstas un vēl vairāk muļkojas. Kas to lai zina tomēr, kurš es, kuri – viņi...

Raivis Kapilinskis, 12.5

Recenzija par Maija Tabakas izstādi *Kimono* Rīgas galerijā

No 2007. gada 11. oktobra Rīgas Galerijā notiek Maijas Tabakas jaunāko darbu izstāde ar nosaukumu "Kimono". Izstādē apskatāmas 14 mākslinieces jaunākās glezna. Nosaukums "simbolizē mākslinieces mīlestību uz eksotiskiem un surreāliem motīviem", kas ir izteikti saskatāmi lielākajā daļā gleznu.

Pirmie surreālisma motīvi saskatāmi jau aplūkojot gleznu "Meitene un jūra" – jūra šeit ir tieši savienota ar istabu, izmantojot pāreju – audumu, kas vietām pāriet jūras vilņos. Gleznā saistīts arī laiks – pie sienas redzamā glezna saista attēloto meiteni ar tālu pagātni, liekot saskatīt viņā līdzību, apģerbā, iekšējās sajūtās, jo attēlojums liek domāt, ka šī sieviete apzinās, ka pozē gleznai un dara to ar apziņu, ka šāds paradums bijis arī vairākus gadus simtus iepriekš.

Gleznā "Flamingo" nosaukums liek vispirms pievērst uzmanību attēlotajiem putniem, tomēr skatienu ātri vien novērš glezna labajā malā attēlotā sieviete, kas ļoti atgādina tēlu no glezna "Meitene un jūra". Tēla pelēkums krāsās ir kā pretstats košajiem putniem, tas rosina pārdomāt, kas ir galvenais šajā glezna.

"Vasara baleta kurpēs" – izteiktas surreālisma iezīmes, viena un tā pati persona (vasaras personifikācija) atrodas dažādos stāvokļos un dažādās vietās reizē, ar apbrīnojamu vieglumu iekļaujoties gan gaisā, gan uz ūdens virsmas, attēlojot tādu kā vasaras deju, kurā redzams vasarīgs vieglums.

Arī gleznā "Saulriets" parādās tēls, kas izvirzīts priekšplānā un it kā aizsedz, novērš domas no glezna nosaukuma. Gleznā redzamais cilvēks šķiet izgaismots kā ar zibspuldzi fotogrāfijā, tādu iespaidu rada arī pārējās glezna krāsas, un šādu iespaidu atstāj daudzas M. Tabakas glezna, kur cilvēki izskatās kā ar māksliniecisku nolūku pārspilēti izvirzīti priekšplānā, liekot uz jau tā reālistiski veidotā fona viņiem izskatīties pat hiperreāliem, groteskiem un mazliet pat biedējošiem, katrā ziņā šie tēli neatstāj nomierinošu iespaidu.

Tieši šis cilvēka attēlojums redzams daudzās M. Tabakas glezna, kur bieži daba ir skaista, bet cilvēki – neglīti, kā parādot pretstatu un to sadursmi. Vai arī tik reālistiski skaisti, neglīti, biedējoši, skumji kā tie arī patiesība ir, tikai pat mazliet pārspilējot, lai to izceltu. Tas arī parāda, ka mākslinieces iecere nav tikai attēlot realitāti vai fantāziju, bet arī kaut ko pateikt ar gleznu, iešifrēt tajā kādu vēstījumu, kas var būt kādas fantāzijas atklāsme, sociāla tēma vai neparasta ikdienas aina, jo kaut ko "parastu" M. Tabakas glezna ir grūti atrast, šķiet, ka viņas skatījumā nekas nav tāds.

Gleznā "Īrijas skaistums" arī var saskatīt sociālu tēmu, vismaz tā varētu spriest pēc nosaukumā ietvertās īrijas, strādnieku "laimes zemes". Zināmu kontrastu parāda četri pusdienojošie personāži, kas skaistā, klasiski iekārtotā dārzā pārtiek no parastākās mūsdienē pārtikas, kas šādā vidē šķietami ļoti neiederas.

Glezna "Tautas svētki" izskatās kā nejaušs fotoreportāžas kadrs no kāda notikuma. Tas atgādina par mākslinieces prasmi attēlot esošo ļoti reālistiski un ārkārtīgi meistarīgā tehnikā. Ne velti kādā M. Tabakai veltītā gleznā viņas deguna vietā ir gleznots fotoaparāts "norādot uz mākslinieces "objektīvo ožu"".

Gleznā "Tilti" atkal parādās pārspīlētā realitāte, kaut gan varbūt tā ir tāda visu laiku un māksliniece to prot iztekti parādīt ar gleznā redzamajiem cilvēkiem, kas šķiet pārspīlēti, neparasti, kaut tomēr uz ielas reizēm var sastapt šādus personāžus, tikai tos uzreiz nevar ieraudzīt caur mākslinieciskas domāšanas "objektīvu". Tātad tā pati realitāte vien ir, tikai koncentrēti saskatīta.

Manuprāt, tieši ar vārdu "visskaistākā" varētu aprakstīt gleznu "Kimono". Šī ir viena no ļoti nedaudzajām gleznām izstādē, kuru ir iespējams vērot, lai gūtu mieru, pētītu, atklātu. To nevar gluži nosaukt par "mierīgu mākslu" un tā arī nav salona bilde vai mākslas objekts guļamistabas sienai, tomēr šī glezna šķiet mierīgaka, mazāk trausmaina un neparastas, brīžiem gluži vai nepatīkami koncentrētas izjūtas izraisoša kā lielākā daļa izstādē redzamo gleznu, kurās dominē mākslinieci raksturīgā iezīme – pateikt kaut ko, pat ja tas nav tas pats patīkamākais vai pareizākais (šāda iezīme arī bieži atšķir labu, dzīvu un uzrunājošu mākslu no salīdzinoši vecmodīgām ainām, kur atpūtināt acis).

Gleznā "Florence ziemā" atkal redzama it kā pilsētas sadzīves aina, gluži kā pēkšņi uzņemtā fotogrāfijā, turklāt šajā "kadrā" iekļuvis vīriņis no gleznas "Tilti".

Arī gleznā "Putnu barošana" redzamās sievietes šķiet kā "piemontētas", vēlāk iekļautas "fotogrāfijā", it kā viņam nebūtu nekāda sakara ar fonā notiekošo. Šeit vērojama vēl kāda iezīme, kas atgādina par "fotogrāfisku" domāšanu, kas iespējams, izpaužas šajā gleznā – kustībā izplūduši lidojošu baložu spārni, liekot izjust šo gleznu kā sastindzinātu mirkli, turklāt tas darīts ar fotoekspozīcijai piedēvējamu straujumu apstādinot mirkli.

Par mākslinieces aizraušanos ar eksotiskiem motīviem liecina arī glezna "Terakotas armija", kurā redzamas akmens karavīru figūras, kuras Senajā Ķīnā licis izgatavot imperators Ciņ Šihuandi, lai armija apsargātu viņu arī pēc nāves. Gleznā šīs figūras atrodas mūsdienē telpā – tādā kā pamestā noliktavā. Šo ainu pārtrauc pāreja, kas pievēršas citai ainai – jūrai un pāvam. Šie tēli gan šķiet neizprotami saistībā ar pazemes armiju, taču uzreiz top skaidrs, ka arī šeit māksliniece ir gribējusi ko vēstīt, vai tas būtu kas konkrēts, vai arī pavisam abstrakta fantāzija.

Recenzija par starptautisko stikla mākslas izstādi *Stikla balss*

No 8. septembra līdz 8. oktobrim Dekoratīvās mākslas un dizaina muzejā notika starptautiskā stikla mākslas izstāde "Stikla balss", kurā bija apskatāmi 15 mākslinieku darbi no 7 valstīm.

Pirmais iespaids gan neliecināja par īpaši lielu izstādes apjomu un likās, ka tā būs apskatāma diezgan īsā laikā, taču domas mainījās pēc dažu darbu aplūkošanas. Katrs darbs nav aplūkojams ātri un garāmejot, tas prasa ielūkoties un padomāt. Ja pirmajā brīdī liekas, ka stiklam vienkārši skaties cauri, tad vēlāk var pamanīt nianes – gaismu, stikla biezumu un krāsu. Pat kaut ko, kas ir stiklā iekšā. Un tas var nebūt tikai objekts – stikla figūra vai stiklā iekausēts akmens. Šeit varēja izbaudīt skatījumu uz stiklu, kas ir ļoti tālu no ierastas skatīšanās pa logu un stikla kvalitātes defektu – gaisa burbulišu vērošanas vecu koka logu rāmjos ietvertajā stiklā.

"Stikls ir vienveidīgs amorfス ciets materiāls, kas rodas, ja izkausētu materiālu atdzesē strauji un tam nepagūst izveidoties tā kristāla struktūra. Izplatītākais stikla veids ir silikātstikls, kas satur daudz silīcija dioksīda, ko lieto logiem, traukiem un greznumlietām. Stikls ir caurspīdīgs, izturīgs, maz dilstošs, ķīmiski inerts un bioloģiski neitrāls materiāls, ko var izveidot ar ļoti gludu un vienmērīgu virsmu. Tomēr tas ir trausls un viegli plīst asās šķembās." – šāds stikla raksturojums nebūt nesniedz pilnīgu priekšstatu par tā izmantošanas iespējām, kuras izstādē izpauðās dažādos, varbūt pat iepriekš pavism nezināmos veidos. Šeit stikls bija ieņemis visneparastākās formas, pieņemis krāsu, gaismu, apjomu un masivitāti, un pretstatā tam – brīziem arī apbrīnojamu trauslumu. Tieši trauslums bija ne tikai redzams, bet pilnīgi sajūtams mākslinieces Mares Sāres darbos – šķīvjos, kas veidoti īpašā tehnikā – izmantojot uz smiltīm kausētu stiklu, kas piešķir darbam tadu vieglumu un trauslumu, ka liekas – tas sadrups ne tikai no pieskāriena, bet pat elpas. Šis darbs vairāk atgādina sastingušas, mitras smiltis (kas rada asociācijas ar jūras smiltīm), nekā stiklu.

Citos darbos bija izmantota radniecīgu, bet tomēr tik atšķirīgu materiālu – stikla un akmens – saplūsme. No akmens veidoto formu turpina stikla plāksnes, plūstošu formu stikla lējumā ietverts akmens un citi piemēri sasaucās ar mūsdienu arhitektūrā tik izplatīto stikla, koka un metāla konstrukciju izmantojumu.

Daudziem pazīstami ir stikla pūtēju darbi – mazi, dekoratīvi nieciņi, kurus reizēm var iegādatīgos un kā suvenīrus. Šeit no kausēta stikla bija veidotas gan liela apjoma

figūras, gan mazāku lējumu un kausējumu kompozīcijas, kas parāda to, ka šajā – parasti dekoratīvajā izteiksmes veidā var ietvert arī atšķirīgas, plašākas idejas.

Lietuviešu stikla mākslinieka Remīgija Kriuka darba "Dark Side Of The Moon" nosaukums radīja asociācijas ar Storm Thorgerson radīto noformējumu tāda paša nosaukuma 1973. gada Pink Floyd skaņuplatei (slavenā trijstūra prizma ar baltās gaismas staru, kas sašķelas spektra krāsās uz melna fona), arī šeit izmantotā stikla forma un fons lika domāt šajā virzienā. Nav zināms, vai tāda bijusi mākslinieka iecere, tomēr interesanti, ka viens no izstādē redzamajiem mākslas darbiem izraisa arī šādas asociācijas.

Par visinteresantāko es uzskatu Maikla Rodžersa darbu "Dzejnieks". Šeit ne tik ļoti izpaužas spēle ar krāsu un formu kā tieši pati darba doma – cilvēks, kas sēž uz stikla burkas malas un ar metāla stiepli velk ārā, vai tikai mēģina izvilk vārdus, kas uzrakstīti uz burkas sienām (vai tikai tāda nav trauslā dzejnieka būtība, attēlota stiklā). Arī citi Maikla Rodžersa darbi izceļas ar tajos saskatamo domu, kas parādīta ar dažādu stikla objektu un interesantas tehnikas izmantojumu.

Kopumā varu teikt, ka izstādi bija vērts apmeklēt – redzēt daudzveidīgas stikla izmantošanas iespējas mākslā, padomāt par darbos ietverto ideju un varbūt pat ļauties aicinājumam mēgināt sadzirdēt šo stikla balsi, kuru paši mākslinieki savā darbā ir iemācījušies uztvert un šeit ir centušies notvert tai piederīgajā materiālā – stiklā.

ja doktoru Hausu raksturo vikodīns, spiekis un sarkasms, tad mani – inhalators, grāmatas un spītība. dzejoļu liriskajos „es“ nemeklējiet mani, bet lai tie runā manā vietā.

Emīlija Petraškeviča, 12.5

Pārdomas par I. Rogas izrādi „Karalis Līrs“ Latvijas Nacionālajā teātrī

Šī izrāde bija viena no tām, pēc kuru noskatīšanās pārņem liela emociju spektra gamma – sākot ar ieslēgtību sevī un nespēju īsti kaut ko par to pateikt un beidzot ar neapstādināmu runas plūsmu. Taču jāļauj tam visam nogulsnēties, lai varētu saprast izrādes domu, kura paslēpta zem visai komplikētas kārtainības un prasa lielu iedziļināšanos, lai spētu par to pilnīgi izteikties.

Izrādi režisore Indra Roga kopā ar vairākiem māksliniekiem (scenogrāfu Gintu Sippo, kostīmu mākslinieci Večellu Varslavāni, horeogrāfi Ingu Raudingu, kustību partitūras režisoru Juriju Homutjanski (Pēterburga), muzikālās partitūras veidotāju Valdi Zilveri un gaismu mākslinieku Igoru Kapustinu (Tallina)) veidojusi kā vietām mazliet „kaut kur redzētu“, bet kopumā tomēr savdabīgu un, manuprāt, ļoti atbilstošu kokteili.

Līdzās metāla skapīšiem (pirmās asociācijas nepārpotami radās ar skolas garderobi), pirtij, lakoniskām dekorācijām – sienām un skaidu (?) maisiem spēleja aktieri, tērpti stilizēta baroka – rokoko tērpos. Kādēļ tas viss? N. Naumanis savā recenzijā („Līrs bez Līra“, KD Nr. 42 (78)) arī uzdod jautājumu, „ko viņa ar šādiem „konkrētajiem dotajiem apstākļiem“ vēlas mums pateikt.“ Bet man gan šķiet, ka, rūpīgi iedziļinoties izrādes struktūrā (piekrītu gan, tas nav viegli, šī struktūra ir tikpat sarežģīta kā ādai) un pārdomājot tās nianses, šādam jautājumam nemaz nevajadzētu rasties. Manuprāt, izrāde balstīta uz kontrastu principiem, tieši ar darbības vidi parādot to, cik īstenībā arī augstākās kārtas var būt nožēlojamas un nicināmas. Kā gan citādi raksturot abas vecākās karaļa meitas (Ilzes Rūdolfa Gonērla, Līgas Vītiņas Regana) un viņu dzīvesbiedrus (Mārtiņš Brūveris – Kornvels, Mārtiņš Egliens – Olbeins)? Šķiet, arī izrādē atainotās seksta ainas tur ir ne bez iemesla, jo ar tām tiek parādītas šo cilvēku pliekānās un patiesībā tik trulās tieksmes – pēc varas, pēc sava apmierinājuma, pēc naudas – tieši tam taču kalpo visas savērptās intrigas praktiski visu lugas tēlu starpā (vai nu paši tās samezglojuši vai citi, līdzās pastāvošie), tas izraisa tik naidīgo un necieņas pilno, noniecinošo un zemē iemīdošo attieksmi pašām pret savu tēvu. Un šis jautājums gan rodas – cik lielam zemiskumam jāmīt cilvēkā, lai spētu tādā izmisumā un iekšējās cīņās iegrūst sevis paša radītāju? Kontrasti, kurus iekrāso vide – augstais stāvoklis → zemiskums; mīlestība → vislielākā necieņa.. Un lugas gaitā tā arī izrādās, ka visvienkāršākā (visu izrādes laiku viņa staigā basām kājām) un spītīgākā (tiešākā, nelišķīgākā) meita (Kordēlija – Inga Misāne) iemieso sevī daudz vairāk gaišuma un labestīguma nekā abas pārējās, kuru sākumā teiktie „mīlestības“ vārdi tēvam nav nekas vairāk kā vaibstus noslēpjošas zelta maskas pāri pašlabuma iegūšanai.

Ļoti veiksmīgs papildinājums vienkāršajām „triju sienu un dažu priekšmetu“ dekorācijām bija trāpiņi izvēlētie apgaismojumi – katru gaismu kombinācija tika ideāli piemērota konkrētajai situācijai, „pasvītrojot“ to, raisot vēl lielāku iejušanos un realitātes (lai arī apgaismojums bieži bija vien abstrahētas, krāsainas figūras) sajūtu. I. Kapustins tiešām, kā to var redzēt pēc gala rezultāta, dziļi iejuties savā fiziskās neklātienes lomā, izveidojot neatņemamu, uz izjūtām

precīzi spēlējošu uzveduma elementu. Varbūt pat tieši apgaismojums bija viens no spēcīgākajiem faktoriem, kas tomēr lika aizturēt elpu un „ieaugt“ Līra vājprāta ainā, kuru N. Naumanis raksturo visai skarbi, sacīdams, ka „tās laikā skatītājs drīzāk uzjautrinās, kā četri horeogrāfiski labi izdresēti jaunekļi lej no lejkannām ūdeni un Līrs notriepj sevi ar dubļiem, kas speciāli sagatavoti vannītē.“ Jāatzīst, pat ja N. Naumaņa apmeklētajā izrādē skatītāju vairums tiešām bijis tāds (ģenerālmēģinājumā es vismaz šādi raksturojamu publikas reakciju nemanīju), tad es noteikti nepiederētu pie viņiem, jo nudien līdz mielēm spēju izjust Līra traģiku – noticēt lika viss, sākot, protams, ar savā lomā lielisko Līru – Rūdolfu Plēpi un jau minētajām precīzi pielāgotajām gaismām un beidzot ar lietusgāzi – dušu no lūkas virs skatuves un to pašu dubļu vanneli. Vienīgais, kas traucēja šajā brīdī „pazust“ pavisam, bija visai sliktā dzirdamība. Grūti gan pateikt, vai tā bija apskalošanas vaina vai tomēr aktieru (šeit gan jāmin konkrēti Āksta lomas atveidotāja Dace Bonāte) dikcijas neskaidrība.

Vēl viena no izrādi spilgi raksturojošām „sastāvdaļām“ bija mūzika un ritmiskais „zīmējums“, kas nepārprotami jāmin kā vienots veselums. Šie elementi nelāva ne brīdi izrādes laikā atslābt vai novērst domas no uz skatuves notiekošā. Ritms pats par sevi deva nemītīgu iekšēju pulsu, taču mūzikā šo vajadzīgo un noteikti pozitīvi vērtējamo saspringumu raisīja nepārtrauktā disonance – kā oriģinālmūzikā, tā arī klasiskajos skaņdarbos, piemēram, L. van Bēthovena „Mēnesnīcas sonātē“, kuras tik harmoniskajai un mierīgajai melodijai cauri vījās nepārtrūkstošs, nemainīgs un diskomfortu radošs tonis. Horeogrāfija, kuru arī varētu minēt šeit, vienā „nišā“ ar muzikālo un ritmisko, man šķita vienīgais papildelements, kurš izrādē varētu arī nebūt, par spīti dejotāju meistarībai, brīžiem tas pat traucēja.

Visi šie komponenti tad arī veidoja, manuprāt, izrādes karkasu, ar kura palīdzību aktieri aizpildīja savas lomas, atklājot skatītājiem šo tēva – karaļa dvēseles traģēdiju un dodot daudz jautājumu, uz kuriem atkal un atkal meklēt atbildes, varbūt nemaz neatrodamas.

Experienci

Lasot šo nodaļu, vēlams atskāņot 15. dziesmu (skat. pielikumu).

ja doktoru Hausu raksturo vikodīns, spiekis un sarkasms, tad mani – inhalators, grāmatas un spītība. dzejoļu liriskajos „es“ nemeklējiet mani, bet lai tie runā manā vietā.

Emīlija Petraškeviča, 12.5

Līdzās ierastajiem darbiem literatūras stundās (analīzēm un interpretāciju kaudzēm) tika veikti arī dažādi eksperimenti, tādējādi realizējot teoriju taustāmā veidā un padarot atmosfēru dzīvīgāku un, iespējams, arī aizraujošāku. ledvesmojoties no Tristāna Carā dzejoļa, klasē tika izdalītas avīzes, lai katrs varētu izpausties, izveidojot savu dadaisma dzejoļa variāciju. Kā veltījumi klasesbiedriem tika rakstīti akrostihi, savukārt pamatskolas skolēni spēlējās ar atskāņām un homonīmiem, rīmējot pantiņus. Šeit jūs varat apskatīt, kā tad mums ir veicies!

Dadla

Kā dabūt gatavu dzejoli dadaistu gaumē

Nemiet avīzi.
Nemiet šķēres Izvēlieties avīzē
kādu rakstiņu, kas
būtu apmēram tik
garš, cik jūsu
iecerētais dzejolis.

Izgrieziet rakstiņu.

Pēc tam/rūpigi/izgrieziet/katrū/ši/rakstiņa/vārdu/
atsevišķi/un/ielieciet/visus/maišeli.

Viegli tēm sakratiet.

Pēc tam
uz labu laimi velciet vārdus laukā un lieciet
citu aiz cita.

Rūpigi pārrakstiet.

Dzejolis būs jūsu cienīgs.
Un, lūk, – jūs jau esat "bezgala oriģināls,
šarmanti jūtīgs **rakstnieks**, ko pūlis
pagaidām nesaprots".

/Tristāns Carā/

Emīlija Petraškeviča, 12.5

kā izskatās

Diena

trīs dienas.

pirmatklājējiem

čūsku

Tuksnesi

Pilnīg u cīn u

manos sapņos

prasā

ar dabas untumiem

Amatieris kā

pasaules

ATKĀRTO j u Mā

aizmirsties Mīlestības

Kad Rīgā

Būs

karnevals

nespēj atteikties

?

liktenīgi var dzert

Vīnu

Parīzē

Kāpēc

bītītēs no sala

savulaik

Baudot

dabu,

Arvien vairāk

attīstot

strādā

attiecības

jo

apdraudētība

ignorē

aizliegumu

RISINĀJUMS

Tagad

IR

PAVISAM

VIENKĀRŠS

jēgas

Brīvība

tikai vadī būs mūsu

ATBALSTS OTRAJAM

valsts vienības pamatvārtējām

Vērši

Zelta ērglis

SĒRU VĒSTIS

no Rīgas Krematorijas Sēru nama Lielās zāles plkst. 13:00.

zem grōžiem nelaiž pie vārda ne pretiniekus, ne partnerus

Viņi vienkārši nav tik
uzticami kā kakī

pilsētas tēviem

TAUTAS BALSS

varētu būt izņēmums

MAN AR VIŅU [Kažociņu]
nekādu konfliktu nav bijis.

Dita Maļinovska, 12.5

Grīdas **plāksne** kā **nulles** **FOKUSS**
papīram?

muzikāla **RUNA** vilku **varas** bērēm

ŠIS Brūces brīnumus **izsapņots**

Aizvadīts **sliktākais** KARLSONS

SEPTINU VĀRTU **dancis** ar **nelabo**
ardievas **nepriecē**

bet **vienreiz** *Pieliek!*

kandidāts ar
diktatora
iezimēm
nopūlējies
kā vergs
galerās
Dala gardāko
deserta
kumosu
gimenes dārzinīos

dzelonīstieplu žogi
aizliegti

lai nebūtu revolūcijas
draud ar karu

eksplozija
pret depre-
siju

Mājlopi un
IZPARDOSANA

GLUŽI KĀ LIETUS pār visu

Patērētāji nāk!

Līga Logina, 12.5

| NEJĒDZĪBA | Ko saka televīzija
Vidzemē un Kurzemē | Gaiļa | vairāki simti pārkāpumi ;

Rīgas rajonā, Zemgalē, Latgalē, Pilsoniskā aktivitāte šogad mainīsies ;

Prezidente pati ir vainīga !

investors
Izgājis no ēnas

Romas PĀVĒSTS KRITIZĒ Teroristu video

pie klavierēm ar zilu aci
burbuļsaktu Diena

Paula Kiete, 12.5

glābies pats!

DARI PATS |

būtu

Katram savs
stūrītis

Kur atveldzēt dvēseli

un

Kas vēl?

Rēķini liek domāt

Diena no svara

brīvības garša

Neplānojamī

Vīrietis ar somu

Ieva Niedre, 12.5

Vjetnamas
viļņu šūpuļ-
dziesma

DZĪVE egles formā Losandželosā
no ziemas miega **atkal**
skatās uz Zatlera
APLOKSNĒM.

ministrija draud **ar arābiem**.

Piesardzīgs optimisms.
Neklūt par Kurmja **amatpersonu**.
Dmitrija atdzimšana?

Burkānu sola visiem.
Resna un tomēr vajadzīga Agilera un Ričija.
Izbrīns vēl nebūs.

rakstījis **Notiesātais slepkava**.

Elīna Gaigala, 12.5

vara?

«Nu, lieliski»

vētru laiks. *Orkāns nāk.*

venecuēlietis, ungārs un varbūt brazīlietis .

Spēlējam spēli –

Televizors–Ledusskapis

bītlu

Kultūras , **figurējošās** **receptes** ..

Uzmēles - **ZIVJU GALERTS** .

Vai jūs jau ?

Ekserti pauž bažas !

P.S.

jā,

**PREZIDENTS
BAIDĀS**

RĪGĀ

ŠODIEN MĒS ESAM

Vējš, saule un
biodegviela

Latvijai —

garants» .

Ceturtdienā atver krāna

un vannu stabilitātes, kur

Starp 104. ielu darbības

zinātni esmu «bojāts «es.

Maijā jāasper stingrāki soļi !

Maija Zaiceva, 12.5

**bin Ladens nolēmis uzbrukt ASV
izmantojot lidmašīnas, spridzināšanu, raketes**

Godīgas vēlēšanas?

Armēnijā necer uz pārmaiņām

Latvija atbalstīs

Serbija Krievi ja iebūvējs

Mūžībā aizgājusi mūsu milā

Neatkarīgā Kosova

**ASINAINA
EKSPLOZIJA**

MĪKLAJĀ NĀVE

**SNIEGAVĒTRAS
BLOKĒ DZĪVI**

**Ir jāgatavojas
aukstajam karam**

Cenu politika lielveikalos arvien dīvaināka

LIELAIS
piens

un Gaismas pils

Parādnieks pret paša grību

— lūdzu,

man nav

iebildumu!»

Mums sanācis

tāds pajolīna

tēls, kurš

spokus

meklē

KULTŪRA •

Ieva Strazdiņa, 12.5

dzīvei

šogad

ir

VEIKSMINIEKS

Spēli

KUSTĪBĀ

NETRAUCĒ

kritiens

LIELĀKĀIS PRIEKS

ir

KĀSLEI

Neparastā

Diena

Atkal pastkastīte

tuksa

Kā IZSOLITĀJI
un

sastīngst

pietika

idejas
mulķību

GÜT

TAUTAS BALSS

Vēršanās

pulcējas uz
Noasa

Mājup

Pa Brīvības

tīrgus

dienu

Es - keksītis

uzvaru

Štokenbergs
PIEDĀVĀ

kvalitāti
garantē

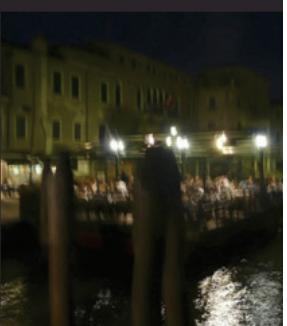
Safrizētī koki – skaidsti un droši
Cīņa par pienu un jaunajām elektības jaudām
Dziesmas kā hobijss

iedibinātājīs Boriss Lūrijs

Miljonī no mūsu kabatām
godīgij

Passule, es nākul!

Akrostilhi

Baiba Grobiņa, 12.5

Līst lietus!
Iedēdz sveci
Nakts krēsla nāk
Diena ietērpjas gaismas drēbēs
Aizmirst pagājušos
Ieritinās, nosēžas, ļaujas lāsēm

Birst un aizrit pilieni samtie
Rotaļas sākas!
Ielec lāse dienas klēpī
Liegana ar varavīksnes dzirksti
Atstājot tā mieru kā bērna smaids
Ielec tā atpakaļ pilienu pulkā

Margarita Solovjova, 12.5

Ieliec sev plaukstā
Eglu svelmaino elpu nebeidzamu un nedziestošu,
Vēja ceļam seko.
Aizver acis un cel elpu pie debess dzeltainās – baltie zvirbuļi tur
mīt.
Iesmel mirkli stundu drūzmā.

Sajūti sev mirkli zem kājām
Milzigu kā krusas graudiņa kristāls.
Ieskaities tikko mākoņa nozaudētās lietus lāses ceļā.
Ļaujies brīdim, kas dots līdz ar egles elpu.
Čenēze tai ir pamats viss, kas debesīs tavās.
Elpu turi cieši – zvirbuļiem baltiem to vajag.
Iesmel acumirkli mirkļu drūzmā.

Mīļajai Margaritai...

Mūžam kāds mirklis
Atkal tuvinās tos, kas
Rītdien, kad atkal tiksiņi,
Galopā kopā paleksies,
Ar skaidrām acīm
Rīta saulē lūkosies,
Ilgās, cerībās un domās dalīsies,
Tik un tak laiks paskries,
Ar smiekliem gaiss piepildīsies.

Stāsts ir par tevi, par mums,
Oktāvās neraustīts,
Likteņa grāmatās izlasīts.
Opā, uz ceļiem saliektiem
Vienalga par pārpratumiem,
Jo tā tam jāpaliek:
Otrdienu iekrāsotajiem kvadrātiņiem,
Vietai, kur ielas krustojas,
Ar zaļu gaismu šķiras un satiekas.

ooo

Rokas stīgu tīklā
Aiz muguras
Ir ar sižetisku deep deep
Variācijas skaļumā
Ir neciešami
Maigas

Koncentrēts
Apvārsnis
Plūst
Idilliskā
Lakmusu grāmatā
Ielegas
Nezināms gadalaiks
Skumji
Kultivē
Ikrīta
Mūz... deep deep

ooo

Mūsos līst aroma lieti
Ir rudens
Cakotās apelsīnmiziņās
Heijā, taureņauši, heijā
Es nezinu no kurienes jūs nākat
Laumiņas zīdos tērpjot
Es nezinu no kurienes jūs gaisīsiet

Jomos sadalītas velves zem
Uzejām jumtos. Atkāpsim un
Laistīsim sāpju putekļainās
letves no tām
Elpojot krustnagliņu smaržu

Purpura baltdebesīs galvas iebāzīs
Idioti bezpūku tauriņi
Es nezinu no kurienes
Redzēšu jūs sapņos klīstam
Redzēšu jūs sapņos gaistam
Es dejošu tīrītās ormaņu ietvēs

○○○

Eimī,
Murdoņa ir pilna šķebīgas ļaužu gleznas
Īru viskija un
Ledus papēžu sejās.
Ievieto rāmītī bildi ar lācīti
Jaunie ļaudis kam runāt runāt runāt
Aizrīsies ar savām cauršautām dvēselēm
Importa precēm

— — —

Paijāt un pielikt pirkstiņus
Elpai kas garo tev blakus
Trenkāt lakstīgalas kam dziesma par
Raibu garu un žilbinošu
Aizliegt runāt un uzkliegt
Šim uzzemes nelabumam.
Kaut kur jau lāsītes mirgo,
Eimī,
Visi tie ir pārejoši, bet paliek
Ilgotais pūku mākonis un
Čuksts spilventiņā
Apskauts
Importam

○○○

Lai ir ziema
Iluzoros padebešos
Nesot ūdens liesmu siltās plaukstās.
Domā, ziema ir auksta? Taču var
Ar cimdiem rokās salasīt pūkpārslas,
Iekrāt pirmsmiega maigās dziesmas kastītē.

Būt var klusumā
Rietošas saules asarās noslīgt
Ir daļa tepat no pumpuru aizmigšanas
Lai atplauktu kad tumsnējā balss sauc
Atbalsī tavā.
Ir eņģeļi. Un klusēt var.

○○○

Maisīties pa kājām
Ausmainiem rītiem
Dalīt un krāt
Alvas zaldātiņu kusušās
Rokas; sasiet tās kopā
Ainavas mistērijā.

Ieraudzīt tur Viņu.
Upes.
Piekāpj sausajos krastos
Eņģelji
Neizlaiž skropstiņas līdzi
Izkāpis
Egļu mežā ir sniegs
Cepis
Etvijā sirdī ir lietus.
Ieraudzīt tur Viņu.

ooo

Batas kājas, princesīt?
Asos atālos brien?
Ilgas kā kaķpēdiņu dziesmas?
Bet rokām taču dzirkstoši sasildīt
Aiz ausīm kāds klusējot sien
Indigo pēdiņu pūkas

Gribētu debesis ar nadziņiem
Rotāt
Otas no saules vīriņa čiept
Barot ar krāsām skropstgalus ne –
Īrstošām ilgām
Nemt no „mazliet par mīlu“
Atdot vienkārši smaidam lai
Ir ko brīnīties

Maija Zaiceva, 12.5

Ikdienā neļauj smaidu
Lai no lūpām tev izdzēš kāds,
Zagli nesnauž un gaida.
Ej pasaulē un jautrību svaidi!

Viens mirklis, un diena
Ir nedaudz gaišāka kļuvusi.
Klausī padomam viedam,
Ak, tu jau to zini tāpat!

Linda Liekniņa, 12.5

Iemīlies saules lēktā,
Lai paceltos augšup ar to,
Zvani debesu zvārguļus
Enģeļu naksnīgā ballē.

Veldzējies agrīnā rasā,
Īslīces plašajos plačos,
Kāp tikumu cēlajā kalnā,
Allaž lai paliec tu pats.

Ilze Vīka, 12.5

Lai saule tavā sejā
Ikkatru dienu spīd.
Ne mākoņi, ne lieti
Dzīvē nemāc tev.
Ar smaidu dzīvē ej.

Lai zvaigznes tavās acīs,
Ikkatru uzlūkojot, mirdz.
Es zvaigznes tevī ieraudzīju,
Kaut zvaigznes bieži naktī
Nemaz nav redzamas.
Ir laime, saule dzīvē
Nem visu, ko tā sniedz.
Ar smaidu dzīvē ej!

Klinta Lapsa, 12.5

Lido līdzi baltām kaijām –
Īsto ceļu zinātājām.
Gan jau pratīs Tevi mācīt
Atstāties un vārdu sacīt,
Izmisumā vējā traukties.

Lido līdzi baltām kaijām –
Oreālu nēsātājām.
Grūtos brīžos traucies līdzi –
leskrienies un celies spārnos,
Neskaities atpakaļ,
Atstāj skumjas pagātnē,
ievij sevi mirkļa tagadnē!

ooo

Iedomājies, cilvēki ir kā skudras
Laiks nesteidzas uz jumta
Zeme tur lejā ir viņu pilna
Elementāri
Iepērkas

Radošs dārzs
Esot tev uz jumta
Naktī balti
Ceriņi
Elpo
Ir!

ooo

Atkal snieg
Un mazi pulkstentiņi
Spēlē sniegpārslām mūziku
Tu esi pie loga, es zinu, un
Raugies brīnumā
Acīm priekā
Ieplestām

Esība nav tik viegla kā sniegs un bez
Rūpēm kā šūpuļdziesma, bez pārsteigumiem, tomēr pret
Ildienu viens
Ņau un mjau tev ir, ko dot.
Ak, cik skaisti dzīvi tā var
Izdziedāt un basām kājām nodejot.

ooo

Dzirdi?
Iešalcas mežs
Ātrāk par skaņu
Nenotverams
Auž zirnekļi stīgas dziesmai
levads.

Čalo stīgbērniņi, paskat –
Edijs Apēda Dinamītu!
Purva gudrie saskatās –
Uzraujam vēl vienu blūzu! Bet viņam...
Rokenrols!
Neapturams.
Are you ready?
Jā!
Atklepot dinamītu vēl var paspēt –
Iemūžināt un nosaukt to par dzeju.

ooo

Elpa un doma –
Mājupceļam zem kājām
Īsti jau nesāp,
Laikam tāds pacietīgs asfalts ir.
Iesim tālāk, kamēr ceļi pārklājas, drīz
Jāsadalās tiem, bet līdz tam
Atcerēties un
Izstāstīt var:

Pildspalvu zīmes sen izdzisušas,
Esošais pavasaris dejo uz ielām,
Tornis vienmēr rāda ceļu turp –
Raugies debesīs, tur tas dur.
Adata lāpa mākoņu skrandas,
Šuj putnu kāšus un
Kārtīgas lidmašīnu vīles.
Elpo debesis skursteņu dūmus.
Vakars
Iela
Čigānbērna ritenis
Atkal rūsē
Ielā, kur ormaņu nav.

Herta Vītuma, 12.5

Pektāns, heksāns, heptāns, oktāns, nonāns, donāns
Ar tirgus baložu izteiksmi,
Ultramikroskopisku redzi
Liek gaisa masu šķelt
Ar Vovas ātrumu
Iracionālā smieklā,

Ķeksējot no ūdens baļļas
Ielu ikdienišķo ritmu,
Elastību
Traktējot kā
Estētisku nepievilcību
Ilustrētā komiksā!

Dita Maļinovska, 12.5

Halvas saldumā slīkst tikai banālas emocijas;
Eksistences māksla – citrona skābumā.
Riet saule, līdz noriet pasaules reliģijas,
Tek akvareļu lietusūdeņi abstraktā ezerā.
Aiz salkanās gleznas es vienīgā redzu elēģijas,
Ieslīgstot kaislīgā bezcerībā...

Vannas malai pāri degošs cukurs plūst –
Īstenība manī tomēr ir harmonisks sarkasms.
Tavas acis citronu sulā sūrst –
Un citroni salkano gleznu rāmjos kūst.
Mani smiekli žēlīgā ironijā
Aiz manas vannas malas tev pāri plūst,
Ir ticība tikai manas dvēseles reliģijā, kura citās dvēselēs grūst.

ooo

Imagine all the people
Lēkājam ar aukliņu uz dambja ab
Ziepju burbuļi caur margām izplūduši
Eifeļa torņa
Ilūzija blakustilta vantīs

Reggae, sunshine reggae
Epizodes starp kedām
Nodeldētām
Cakotu balerīnu pirmizrādēs
Ellīgs troksnis – iziesim ārpusē
Iesiesim saulstarus sevī

ooo

Izdedži krājas betona krokās
Ellišķīgi smiekli
Vīriešu krāgos
Apmigloti skatieni
Ieturbušies asfalta apvāršņos

Sievišķīgi nieki
Tualetes galddini
Rampas un podesti
Aizrauj aiz stūra
Zini
Dārgumus zem paklājiem
Iestumt nav vērts
Nem un rotājies
Atver citiem acis, lai viņi redz
Iegrimsti dzīves vīraka elpā

ooo

Rūsējošs ritenis zem pusplaukuša cerīņa
Aizmirsts no čigānbērna dienām starp stikliem
Ielā ar uzrakstu "pūkainā jēga"
Viņu Tu pamanīji pie kvēlsaules spuldzes
Izvilki no savas somas
Manifestu:

"Kājas nospārdītas zilganas
Atkal tā sīkā un nejaukā
Pildspalvu zīmes uz delmiem
Iespīsts atmiņu krokās
Laiks no tā aizgājis jau aiz stūra
Izstiepies vecās skolas tornis
Nu sēžam uz kāpnēm dalām
Skapīšus pārblīvētus ar lavīnām
Kultivējam hipiju vizualizāciju
Iepinam prieves psihodēliskos fragmentos
Maniakāli un kaitinot – pret eksistenci"

ooo

Lakādas kurpes
Iemestas šūplādē
Novalkātas, bet
Dārgas pēc vella
Aizmirstiet naudu
Izvērtējet sirdīs

Balles pirmās
Rīti uz kāpām
Iemesta kurpīte jūras vilņos
Leci tai pakaļ
Atņēmi jūrai
Izvērtējet sirdīs...

ooo

Altu partijas izdziedātas
Uzskānotu taustīņu
Sirsniņām klaudzinot
Tā
Renesanse
Atdzimšana
Izpēlēta melni–balta

Elizejas laukos
Riteņ $\leftarrow\rightarrow$ div sliedes
Iedvestas nopūtas kaķēniem
Ņurdot
Aiztrauc starp divu kaiju spārniem
Ieelpo dzīves svecīšu tvaikus

Linda Brila, 12.5

Izpīpē pēdējo smeldzīgo cigareti
ezera sonātei skanot.
vakara vēlajā elpā
aizskriet līdz pasaules funkciju malai
ieelpot un...

Sērīgas vijoles spēlē tev tango
teciņus tev garām miega peles dudas prom
riņķo virs galvas pilns mēness ar domām –
aklas, traucējošas acis zūd.
zaigo zem basajām kājām tava dinamītu plava,
dzeja no lūpām tev skūpstus lasa.
ilgmirkīgā domu lidojumā
ņaudošs, ruds kaķis ap kājām tinās –
avantūras – dzīves – kamolu ripina –
...iznāk laiks mīlestībai. tagad.

Ieva Strazdiņa, 12.5

Laikos tik maigos aiz tavas ādas
Ielaistos ķircinoši skaistos
Nav nekādas fizikas tikai
Dzīve metra augstumā
Aprīļa dzestrumā
Izmēztā

Brīžos tik naigos uz tava pleca
Rejošos sasodīti baisos
Izmīlēt sirds vīlītēm atkal
Lapkriti sekundes dziļumā
Asiņu saldumā
Ieplēsta

ooo

Ana – loģiskais
“nanas un anas”
nav vienas, nav citas kā
ampapā – zemē.
(I pasaverīs tī cīši labi!)

Ekur, kēksi tur dzīvo!
Ripinās laiks un
ieskanās “ROS”,
ņem burbuļi gaisu un
aizlido, un atkal lido.
(Ieskanās “umpapā” ampapā zemē).

ooo

Ekvivalentas pēdas un
mirķi tajās
(īpaši kailās)
labradorīgi
izmīda peļķes
(jeb mandarīnvalodā:
“Atrodam
ierakto prieku!”)

Plaukst un uzplaukst
(iezīmē laiku)
rimbuļi, bumbuļi ar
rūtotām stundām
(ekvivalentumpēdās. Kailās)

ooo

Ritms un bass
ar sešām un
iks-padsmit stīgām,
Violent sound
in the silence around
(minora mažorīgs. Ritms)

Kings and Crimsons
ar progresu kokā,
Pink šķidruma ķieģelis
ir atkal cits, bet
Lake and Palmer
in each of that sound
skan, skan, skan.
Kamieļi trūkst?
Iks-padsmit stīgās
Marillion (BŪS).

ooo

Mierīgiem stikla soļiem
ienāk
laimes laumiņas mājās –
ēnas kā vitrāža
daudziem stariem,
izskats tik maldīgi trausls
(jā – stariem!)
ar skaņu kā pavasara
iezvanišana (stariem).

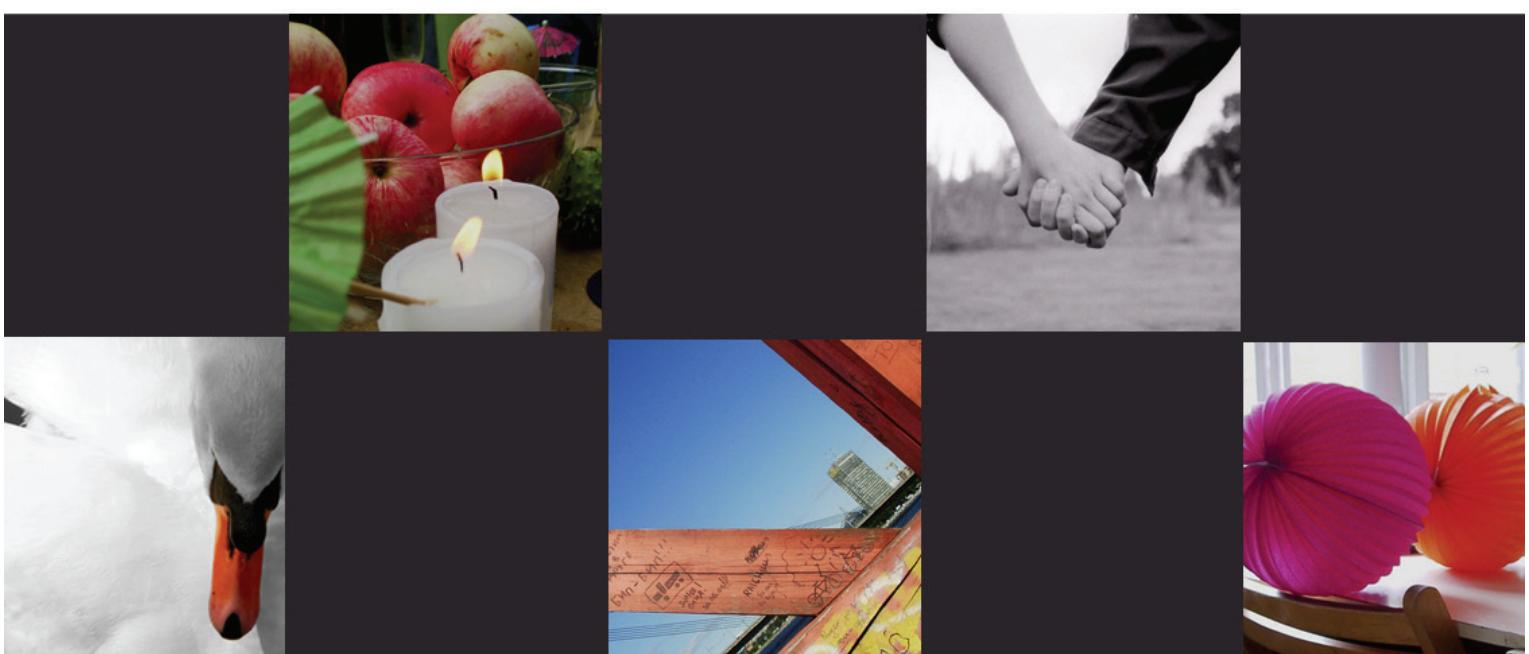
Ir tikai vienreiz
laumiņu nākšana
zem stikla ēnām un soļiem.
Es zinu, Tu – zini.
Ienāc.

Madara Upeniece, 12.5

Bērzi pavasarī,
Atkala kļūst gaiši zaļa,
Ilgi tā nebūs, tikai uz pavasari.
Būri strazdu bērniem
Atkal klūs skaļi,
Ilgi tā nebūs. Tikai uz pavasari.

Gājputnus mājās gaidījām,
Rietošai saulei pretī smaidījām,
Otrpus upei drīz ievas sāks ziedēt un
Bailes, ka vasara nepienāks, – kliedēt.
Ilgi tā nebūs, bet tu jau zini,
Nem pavasari un sevī atsvabini!
Atceries – cik ilgi tā būs? Varbūt tomēr
Ilgāk par vienu pavasari.

Bílý česánský

Laura Rezevska, 9.1

Dzejolis
Pavasaris

Pavasaris, ledus plāns,
Bet galvā radies ir jauns plāns.
Nē, nerīkosim klasē dumpi,
Un ezermalā netrenkāsim dumpi.
Kad dzirdi – skan vecā torņa zvani,
Tad ātri saveim draugiem zvani,
Tiecieties, kur parkā soli,
Un lielus pārsteigumus soli!

Asnate Strauss, 9.1

Dzejolis

Koka zaros nozib zīlīte,
un saraujas mana acs zīlīte.
Liekas tā ar spārnu savu man māja,
it kā paziņošana, kur ir viņas māja.
To visu pa logu es vēroju skolas zāle
lai gan vēlējos būt ārā, zaļā zālē.
Izkļūt no skolas ārā, zaļā zālē.
Izkļūt no skolas ārā man tobrīd šķita mīkla,
jo prāts pēc tik daudzām stundām bija gluovi kā pankūku mīkla.
Varēju tikai iekliegties: "Dodiet ceļu!"
un te pēkšņi man iesāpējās locītava ceļu.
Tagad man garām trauc ļaudis, sakāpuši vilcienos,
... nu tas, tā godīgi, lielos vilcienos.

Annija Andersona, 9.1

Pēc izrādes notīriju grimu
Un tad dziļā miegā grimu,
Taču tagad rokās grozu
Puķēm pilni skalu grozu!
Klau, ja es pārvērst prastu
Par nopietnību joku prast,
Tad aiz biezās øoga sētas
Augtin augtu puķes sētas!

Daina Luksa, 9.1

No rīta lietus jaku velku
Un makšķeri sev līdzi velku,
Uz savu mīlo upi eju,
Caur tumšu, aizaugušu eju.
Pie upes paceļu es dēļi,
Zem kura redzu treknu dēli,
Taču tūlīt noķeru es raudu
Un no priekiem gauøi raudu.
Nu skrienu uz mājām pa lielo ceļu
Tikko kājas uz augšu ceļu.
Pretī jau draudzene Smaida
Sagaida mani un smaida:
Rokās tai ziedu klēpis,
Raibiem svārkiem izgreznots klēpis.
Smaida man kaut ko pasaka,
Bet nedzirdu, jo šī ir īsta pasaka.

Atis Šteinerts, 9.1

Bedri roku
Es ar vienu roku,
Droši vien man pēc tam krusti vilks,
Kamēr bedrē kritīs vilks.

Kamēr raku, ļoti salu,
Izraku es lielu salu,
Varbūt savu zvēru ostu,
Pagaidām tik drēgno gaisu ostu.

Armands Auzāns, 9.1

Es dusmās šāvu ar loku,
Kad zaķis dārzā čiepa lokus,
Bet, mani manot, tas meta lokus.

Pavasarī stādot loku,
Nokritu ar seju zālē,
Sapratu – maz esmu svīdis sporta zālē.

Pret saules rietu
Es pametu šo vietu,
Lai suņi mazāk rietu...

Rolands Žīgurs, 9.1

Kad dzīve iet uz leju,
Es tēju krūzē leju.
Es prieku sevī sajūtu,
Un uzlaboju sajūtu.

Kad kritums priekšā stāvs
Kā trešais mājas stāvs,
Nevajag uzreiz padoties
Un citām lietām nodoties!

Atskanite

VISĀ KĀJĀS VĒLĀS
KLAUSĪTIES DZEJU
PLKST. 16:00 MU

ŪS-laikme
elektronis

ar laiku visas atmiņas kļūst labas

Ieva Strazdiņa, 12.5

Rudens tējas dzeršana

Raksta un bilžu lietošanas laikā vēlams atskanot 16. dziesmu (skat. pielikumu)

4. oktobra pēcpusdienā, cauri jumta logiem spraucoties vēliniem siltuma apliecinātājiem no saules, un tējkannai šņācot, tikko tapusī Dvēseles lidojuma redakcija ir gatava iepazīstināt ar sevi, aicinot uz tējas–dzejas pēcpusdienu. Čitāras skaņām pasākumu atklāj Kristaps Kalniņš ar Astrud Gilberto Girl from Ipanema, un atmosfēra ir uzskaņota. Mēs, pavisam zaļie redaktoriši katrs savā nodaļā, tomēr jau divu gadu garumā bijuši visu literāro pasākumu norisē iesaistīti, tagad parādam sevi kā lielos un pieredzējušos. Sakam, kas mums sakāms par iecerēm gada garumā, lielākā daļa lasa savus literāros darbus, kas lielākajā daļā gadījumu jau izturējuši zināmu laika raudzi un, piemēram, Diānas vai Raivja gadījumā daži dzejoļi teju dēvējami par vietēja mēroga klasiku. Protams, neizpalika brīvais mikrofons – atvērts jaunām, drosmīgām domām un jauniem radošā gara uzplūdiem.

Palēnām tukšojot tējas krūzes un graužot vēlos rudens ābolus, klātesošie varēja dzirdēt metaforu lietu un emocionālos paātrinājumus savijamies ar mazliet fantastiskām CocoRosie kompozīcijām. Tā bija mūsu nodeva rudenim un pirmie soļi kopā kā redakcijai.

Radīšanas virtuvīte

2007. gada noslēgumā organizējām arī individuālas tikšanās ar jaunajiem rakstniekiem. Mērķis šāda veida individuālai sadarbībai bija ļaut janajiem autoriem apjaust, kā viņu darbus uztver lasītājs, kādas klūdas viņš pamana, kas viņam patīk, kas šķiet lieks un kā pietrūkst. Mērķis nebija nesaudzīga kritika, bet gan tīrs viedoklis, kas palīdzētu topošajiem rakstniekiem viņu attīstībā.

Plašāka saruna un konsultatīva diskusija izveidojās ar Lauru Zālīti, kad redakcija, iepazinusies ar viņas dzeju, izteica savu viedokli, komentēja saturu un formu un izvirzīja savus ieteikumus attīstībai. Sākotnēji, šķiet, Laura bija diezgan nobijusies, ka visa redakcija pilnā sastāvā un vēl skolotāja Daina Mediņa visu savu uzmanību pievērsusi viņai, taču pārrunas veidojās brīvas un cilvēciskas, un galu galā žurnāla veidotāji bija priecīgi ieteikt izlasīt viņuprāt vērtīgākos un interesantākos mūsdienu dzejas krājumus.

Zibspuldžu gaisma literātu gaumē

Raksta un bilžu lietošanas laikā vēlams atskanot 17. dziesmu (skat. pielikumu)

30. janvārī skolas aerobikas zāles spoguļos savus atspulgus raidīja tā saucamā literāri orientētā sabiedrība, brīvā, laikmetīgi minimālistiskā gaisotnē padaloties ar saviem jaunākajiem literārajiem ražojumiem. Priekšplāns tika atvēlēts jaunajiem, topošajiem un daudzos gadījumos vēl nekad nedzirdētajiem dzejniekiem un prozaikiem. Taču turpat blakus varēja atgriezties mazliet citā laikā un noskaņās – uz sienām izkārtas bija Rudens fotokonkursa mazās vīzijas un impulsīni.

Jaunie autori, mazliet nobijušies, lasīja savus darbus, patiesībā diezgan atklāti parādot, kas viņiem iekšā. Tie, kas tovakar vēra valā savas klasses vai atlocija pierakstītās lapiņas, bija parakstījušies būt zināmā mērā kaili. Visos darbos jūtams personiskums un līdzdalība paustajās emocijās un domās, jo galu galā – kas tad ir tas, par ko raksta mūsdienu jaunieši? Tā ir viņu dzīve, viņu pasaule un laiks, tie ir sevis meklējumi un pašapliecinājumi. Elektroniski psihodēliskais muzikālais fons palīdzēja atraisīt radīšanas mistērijas noskaņu, un galu galā varēja apjaust, ka runa ir par mūsu laikmetu. Tehnisku, spožu, zaigojošu, taču tāpat arī tur iekšā sava trauslums un skaistums, galvenais – atract.

**30.01.2008.
plkst.16.00 aerobikas zālē**

ZIBSPULDŽU GAISMĀ jaunā paaudze literatūrā

**BŪS-laikmetīgs garastāvoklis
zaigojošas ledenes
elektroniski atspirdzinājumi**

**jaunie topošie DZEJNIEKI un PROZAIKI
aicināti pieteikties
līdz 28.01. pie emīlijas vai ievas, 12.5**

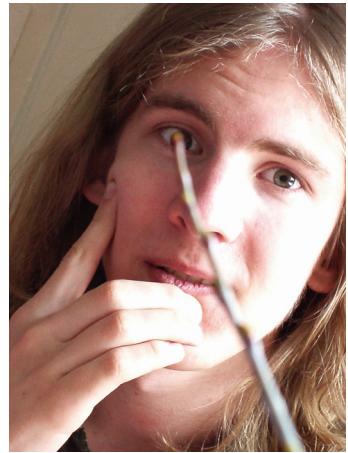
***TOSTARP - tiks atklāti rudens
FOTOKONKURSA laureāti
aicināti visi konkursa dalībnieki***

TIEKAMIES

jūsu litžurnred

Redakcijas sanāksme 25. martā

Ārā sniegputenis, bet iekšā darbošanās uguntiņa. Jāsaliek viss kopā, jāpieņem visādi ļoti svarīgi lēmumi par to, kā mūsu žurnāls izskatīsies. Visi sacukurojam sevi ar grenadīna téju, lai aktivizētu un sakopotu savus atomiņus. Domas vijās un dažas diskusijas iegūst asumu un runas paātrinājumu, kuru ātri izkliedē Raivis ar vārdiem „Kur ir pavasara brīvlaika miers?” Uztraukums galvenās redaktores Emīlijas un viņas vietnieces Ievas izskatā pamazām pārtop priekā: Dvēseles lidojums iegūst jau pavisam skaidrus vaibstus.

Autoru alfabētiskais rādītājs

Alksne Anete, 12.5	Rezevska Laura, 9.1
Andersone Annija, 9.1	Rimša Austra 10.6
Astahovska Ieva, 10.3	Rogaine Agnese, 12.5
Auzāns Armands, 9.1	Rozenštrauhs Kārlis, 11.5
Birzaka Līna, 11.5	Rozenštrauha Liene, 8.2
Brila Linda, 12.5	Rutkovska Ieva, 8.3
Čepurnaja Diāna, 12.5	Sinka Linda, 8.3
Feldmanis Kārlis, 10.3	Skladovs Salvis, 10.3
Gaigala Elīna, 12.5	Smilģe Ieva, 12.5
Garsele Zane, 12.5	Solovjova Margarita, 12.5
Gintere Silga, 8.3	Strauss Asnate, 9.1
Grobiņa Baiba, 12.5	Strazdiņa Ieva, 12.5
Johansons Rihards, 12.5	Ščerbaka Mārīte, 12.5
Kapilinskis Raivis 12.5	Šteinerts Atis, 9.1
Kapteine Līva, 8.1	Sternberga Anna, 8.3
Kļaviņa Aneka, 10.2	Tomsone Justīne, 11.5
Krievāns Kristiāns, 11.5	Upeniece Madara, 12.5
Kusiņš Mārtiņš, 12.5	Vika Ilze, 12.5
Ķiete Paula , 12.5	Vītuma Herta, 12.5
Lapsa Klinta, 12.5	Zaiceva Maija, 12.5
Liekniņa Linda, 12.5	Zālīte Laura, 11.6
Logina Līga, 12.5	Žīgurs Rolands, 9.1
Luksa Daina, 9.1	apziņas parādība
Maļinovska Dita, 12.5	Feģa
Niedre Ieva, 12.5	izlietne
Ozola Ilze, 10.5	maigs
Putniņš Kaspars, 12.1	putniņš tumšais
Parfjonovs Kirils, 10.3	pm–42
Pāvula Kate, 10.3	Pilote
Petraškeviča Emīlija, 12.5	Sus
Prjažeņnikova Elīze, 8.3	Zieduļa
Rence Ilze, 12.5	